

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบท
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

เด็จ กัคำ

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**A COOPERATIVE EDUCATION MANAGEMENT MODEL
CONFORMING TO THE CONTEXT OF
RAJABHAT UNIVERSITIES IN BANGKOK METROPOLIS**

PHADET KAKHAM

**A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements
for Doctor of Philosophy in Education for Locality Development**

Academic Year 2014

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่องคุณฐิติพนธ์ รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อนักศึกษา นายเผด็จ กำคำ

คณะกรรมการที่ปรึกษาคุณฐิติพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จอมพจน์ วนิชกุล)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิไพฑูรย์ วัฒนานิมิตกุล)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บังอร เสวีรัตน์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้คุณฐิติพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาคอนกรีตบัณฑิต สาขาการศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาริวรรณ เอี่ยมสะอาด)

 ศึกษาราชการแทนอธิการบดี
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ พงษ์ก จูฑา)

คณะกรรมการสอบคุณฐิติพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สาทศุทธิ์ จีป่าทอง)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย แทวนเพชร)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จีรเกียรติ อภิภูมโสภา)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประกอบ कुमारิกษ์)

 กรรมการ
(ดร. สุพรรณิ สมานญาติ)

 กรรมการ ผู้แทนจากคณะกรรมการบริหาร
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิไพฑูรย์ วัฒนานิมิตกุล) โครงการปริญญาควบบัณฑิต

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับ บริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้วิจัย	เผด็จ กำคำ
สาขาวิชา	การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพภรณ์ วัฒนานิมิตกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 เก็บข้อมูลในระยะที่ 1 ประกอบด้วย 1) นักศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 380 คน 2) อาจารย์นิเทศก์ที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 217 คน และ 3) ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ จำนวน 72 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 669 คน กลุ่มที่ 2 เก็บข้อมูลในระยะที่ 2 ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 คน และ 2) ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการ จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็น และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ 1) หลักการและแนวคิดสหกิจศึกษา 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบสหกิจศึกษา และ 3) ขั้นตอนในการดำเนินการสหกิจศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการและแนวคิดสหกิจศึกษา พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง

มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตและตลาดแรงงาน

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบสหกิจศึกษาคือ มุ่งช่วยให้การจัดการด้านการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาประสบความสำเร็จบนพื้นฐานความเหมาะสมของบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ขั้นตอนในการดำเนินการสหกิจศึกษา มี 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดตั้งหน่วยงานดำเนินงานสหกิจศึกษา ทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะ หรือระดับใดระดับหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 2 จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

ขั้นตอนที่ 3 บริการจัดหางานหรือให้นักศึกษาติดต่อหางานกับสถานประกอบการด้วยตนเอง และกำหนดให้ภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 4 เป็นภาคเรียนสหกิจศึกษา ระยะเวลา 16 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 4 ให้สถานประกอบการจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักศึกษาหรืออาจไม่มีค่าตอบแทนหากเป็นความพึงพอใจของทุกฝ่าย ทั้งนี้ต้องจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 นิเทศงานแบบพบปะพูดคุยกันทั้ง 3 ฝ่ายคือนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และพนักงานที่ปรึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1-2 ครั้งต่อภาคเรียน

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินผลแบบมีส่วนร่วมทั้งสถานประกอบการและอาจารย์นิเทศก์ และให้มีการจัดนิทรรศการหลังกลับจากปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา สหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Title	A Cooperative Education Management Model Conforming to the Context of Rajabhat Universities in Bangkok Metropolis
Author	Phadet Kakham
Program	Education for Locality Development
Major Advisor	Associate Professor Dr.Chumpot Wanichagul
Co- Advisor	Associate Professor Dr.Wirot Watananimitgul
Co- Advisor	Associate Professor Dr.Bung-on Sereerat
Academic Year	2014

ABSTRACT

The aim of this research was to develop a cooperative education management model conforming to the context of Rajabhat Universities in Bangkok Metropolis. Quantitative and qualitative approaches were implemented to collect the data from two sample groups. The first group was collected in phase 1 consisting of 669 respondents which could be classified as 380 internship or co-op students, 217 supervisors and 72 co-op job mentors at workplaces. The second group was collected in phase 2 consisting of 12 respondents which could be classified as 6 co-op scholars from Rajabhat Universities in Bangkok and 6 co-op experts from the workplaces. The research instruments both questionnaire and in-depth semi-structured interview were administered to collect the data which, in turn, were analyzed by using percentage, mean, standard deviation as well as content analysis.

The research results revealed that a cooperative education management model conforming to Rajabhat Universities in Bangkok Metropolis consisted of three factors including 1) the principles and concepts of co-op, 2) the objective of co-op and 3) the procedures of implementing the co-op. The details were as follows:

1. The principles and concepts of co-op were based on experiential learning approach and authentic learning approach focusing on encouraging students to learn from real settings so

that they could gain graduates' competencies in response to the needs of workplaces and labour markets.

2. The objective of the co-op stressed on helping manage the cooperative education successfully based on the context of Rajabhat Universities in Bangkok Metropolis.

3. The procedures of implementing the co-op were 6 steps as follows:

Step 1: Setting up the co-op office both in the levels of the university and the faculty, or either level.

Step 2: Preparing the co-op students with some activities related to co-op work at least 1 semester prior to co-op work.

Step 3: Providing job vacancy for students or offering them an opportunity to search for job themselves. The second semester of the fourth year was appropriate for a co-op semester with a period of 16 weeks.

Step 4: Paying wages to students by the workplaces was required. The payment might not be done provided that there was an agreement from all parties. However, the workplaces should prepare job mentors for students.

Step 5: Supervising in forms of group discussion among 3 parties all of whom a student, a supervisor and a job mentor should be done at the workplace at least once or twice a semester.

Step 6: Participating in a co-op evaluation should be conducted by the workplace and the supervisor. An exhibition of the students' work after co-op work should also be incorporated as a part of the evaluation.

Keywords: Cooperative Education Model, Cooperative Education, Rajabhat Universities

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดีจากคณะกรรมการที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์ กรรมการ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง และขอขอบคุณอาจารย์ ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก ที่กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการแปลผลทางสถิติ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้กำลังใจและข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านสหกิจศึกษาทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวก ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยทำให้คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ ในเขตกรุงเทพมหานครต่อไป

สารและคุณประโยชน์อันเกิดจากคุษฎีนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณของบิดา มารดาที่ล่วงลับไปแล้ว และบูรพคณาจารย์ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สุพล วุฒิสาน อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาผู้ล่วงลับ ซึ่งท่านเป็นผู้ให้การสนับสนุนและให้โอกาสทางการศึกษาอันดีแก่ผู้วิจัย

เผด็จ คำคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
หลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน.....	15
แนวคิดการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา.....	20
การจัดการสหกิจศึกษาในอุดมศึกษาในประเทศ.....	26
การจัดการสหกิจศึกษาในอุดมศึกษาในต่างประเทศ.....	54
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสหกิจศึกษา.....	63
มาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาไทย.....	66
มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรและการเรียนการสอน.....	70
มาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ.....	77
ความหมายของรูปแบบ.....	79
บริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	82

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	98
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	98
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	99
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	103
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดรูปแบบ สหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขต กรุงเทพมหานคร.....	110
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร.....	132
	ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มี ความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์.....	145
	ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร.....	150
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	157
	สรุปผลการวิจัย.....	158
	อภิปรายผล.....	160
	ข้อเสนอแนะ.....	169
	บรรณานุกรม.....	173
	ภาคผนวก.....	179
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	180
	ภาคผนวก ข รายชื่อทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์.....	182
	ภาคผนวก ค หนังสือราชการ.....	184

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	193
ภาคผนวก จ ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	210
ภาคผนวก ฉ ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการ ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	221
ภาคผนวก ช สำเนาประกาศนียบัตร.....	233
ภาคผนวก ซ หนังสือตอบรับและสำเนาบทความวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่.....	236
ประวัติผู้วิจัย.....	250

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน.....	16
2	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษากับการฝึกงาน...	18
3	สรุปรูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ.....	49
4	หลักการและวิธีปฏิบัติของมหาวิทยาลัยทางสหกิจศึกษาในต่างประเทศ.....	57
5	ปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาในอนาคตใน ภาพรวม.....	65
6	การเทียบหน่วยกิตกับเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.....	71
7	จำนวนหน่วยกิตและระยะเวลาการศึกษาสำหรับหลักสูตรปริญญาตรีตามเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา.....	71
8	โครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.....	71
9	โครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์องค์การวิชาชีพควบคุมตัวอย่าง.....	72
10	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการจัดตั้งองค์กรหรือ หน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา.....	110
11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการเตรียมความพร้อมของ นักศึกษาสหกิจศึกษา.....	113
12	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการจัดการเรียนการสอน แบบสหกิจศึกษา.....	115
13	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านความร่วมมือจากสถาน ประกอบการแบบสหกิจศึกษา.....	119
14	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา...	123
15	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการวัดและประเมินผลการ ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา.....	125
16	กำหนดอักษรย่อแทนชื่อมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการ.....	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการจัดองค์กรหรือหน่วยงานที่ รับผิดชอบงานสหกิจศึกษา.....	134
18	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา สหกิจศึกษา.....	136
19	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบ สหกิจศึกษา.....	138
20	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการร่วมมือจากสถานประกอบการ แบบสหกิจศึกษา.....	139
21	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา.....	141
22	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติ งานสหกิจศึกษา.....	143
23	ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความ เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้จากการ ตอบแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์.....	146
24	รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร.....	150

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2	รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์.....	13
3	ระบบการศึกษาที่เชื่อมโยงและประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติงานจริง.....	20
4	การเรียนรู้แบบบูรณาการเรียนกับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ.....	56
5	รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร.....	156

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากคณะกรรมการที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพธฐ์ วัฒนานิมิตกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์ กรรมการ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง และขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก ที่กรุณาให้คำปรึกษาและขอแนะนำในการแปลผลทางสถิติ ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้กำลังใจและขอแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านสหกิจศึกษาทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวก ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยทำให้คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครต่อไป

สาระและคุณประโยชน์อันเกิดจากคุษฎีนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณของบิดา มารดาที่ล่วงลับไปแล้ว และบูรพคณาจารย์ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สุพล วุฒิสาน อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้ล่วงลับ ซึ่งท่านเป็นผู้ให้การสนับสนุนและให้โอกาสทางการศึกษาอันดียิ่งแก่ผู้วิจัย

เผด็จ กำคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
หลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน.....	15
แนวคิดการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา.....	20
การจัดการสหกิจศึกษาในอุดมศึกษาในประเทศ.....	26
การจัดการสหกิจศึกษาในอุดมศึกษาในต่างประเทศ.....	54
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสหกิจศึกษา.....	63
มาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาไทย.....	66
มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรและการเรียนการสอน.....	70
มาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ.....	77
ความหมายของรูปแบบ.....	79
บริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	82

สารบัญ (ต่อ)		หน้า
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	98
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	98
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	99
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	103
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดรูปแบบ สหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขต กรุงเทพมหานคร.....	110
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร.....	132
	ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มี ความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์.....	145
	ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร.....	150
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	157
	สรุปผลการวิจัย.....	158
	อภิปรายผล.....	160
	ข้อเสนอแนะ.....	169
	บรรณานุกรม.....	173
	ภาคผนวก.....	179
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	180
	ภาคผนวก ข รายชื่อทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์.....	182
	ภาคผนวก ค หนังสือราชการ.....	184

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	193
ภาคผนวก จ ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	210
ภาคผนวก ฉ ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการ ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	221
ภาคผนวก ช สำเนาประกาศนียบัตร.....	233
ภาคผนวก ซ หนังสือตอบรับและสำเนาบทความวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่.....	236
ประวัติผู้วิจัย.....	250

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน.....	16
2	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษากับการฝึกงาน...	18
3	สรุปรูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ.....	49
4	หลักการและวิธีปฏิบัติของมหาวิทยาลัยทางสหกิจศึกษาในต่างประเทศ.....	57
5	ปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาในอนาคตใน ภาพรวม.....	65
6	การเทียบหน่วยกิตกับเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.....	71
7	จำนวนหน่วยกิตและระยะเวลาการศึกษาสำหรับหลักสูตรปริญญาตรีตามเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา.....	71
8	โครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.....	71
9	โครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์องค์การวิชาชีพควบคุมตัวอย่าง.....	72
10	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการจัดตั้งองค์กรหรือ หน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา.....	110
11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการเตรียมความพร้อมของ นักศึกษาสหกิจศึกษา.....	113
12	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการจัดการเรียนการสอน แบบสหกิจศึกษา.....	115
13	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านความร่วมมือจากสถาน ประกอบการแบบสหกิจศึกษา.....	119
14	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา...	123
15	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการวัดและประเมินผลการ ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา.....	125
16	กำหนดอักษรย่อแทนชื่อมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการ.....	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการจัดองค์กรหรือหน่วยงานที่ รับผิดชอบงานสหกิจศึกษา.....	134
18	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา สหกิจศึกษา.....	136
19	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบ สหกิจศึกษา.....	138
20	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการร่วมมือจากสถานประกอบการ แบบสหกิจศึกษา.....	139
21	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา.....	141
22	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติ งานสหกิจศึกษา.....	143
23	ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความ เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้จากการ ตอบแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์.....	146
24	รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร.....	150

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2	รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์.....	13
3	ระบบการศึกษาที่เชื่อมโยงและประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติงานจริง.....	20
4	การเรียนรู้แบบบูรณาการเรียนกับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ.....	56
5	รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร.....	156

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) นั้น ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ การที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในกระบวนการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ต้องเริ่มจากการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต โดยการเสริมสร้างให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง มีทักษะในการคิดเป็น ทำเป็น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและให้ความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ซึ่งสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบัณฑิตเพื่อการตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559, น.45-49)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแผนพัฒนาอุมศศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ตลอดจนนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ล้วนมีเป้าหมายสำคัญเพื่อการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษาไทยให้สามารถผลิตและพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ได้ยิ่งไปกว่านั้นภารกิจหลัก 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษาได้แก่ การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ในด้านภารกิจด้านการสอนนั้นสถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการและมาตรฐานทางวิชาชีพ รวมทั้งยังต้องสอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงานอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อพัฒนาแรงงานความรู้ (knowledge workers) ให้มีคุณภาพเพียงพอที่จะออกไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ ภารกิจดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นภารกิจหลักที่สำคัญยิ่งของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งที่ต้องพึงตระหนัก (แผนพัฒนาอุมศศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565, น.50-51)

สถาบันการศึกษามีภารกิจหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงและสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างต่อเนื่อง เป็นการพัฒนาศักยภาพทั้ง

ด้านสติปัญญาและจิตใจให้พร้อมที่จะพัฒนาประเทศสู่สังคมฐานความรู้ มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานในอนาคตพัฒนาการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานให้กับบัณฑิตและปรับตัวรับกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกได้อย่างยั่งยืน(แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559)

ดังนั้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพให้กับสังคม จึงนับเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา โดยที่จะต้องหากระบวนการสร้างบัณฑิตให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ให้มีทักษะต่าง ๆ สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต อาทิ การมีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ มีจริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต มีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับผู้อื่นและมีวินัย ตรงต่อเวลา เป็นต้น (สุขกมล พันธิไชยและเพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา, 2555, น.518-528)

สิ่งที่ท้าทายสำหรับบัณฑิตในยุคปัจจุบันคือ การได้มีโอกาสสร้างความเข้าใจและคุ้นเคยกับโลกแห่งความเป็นจริงของการทำงานและการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะของงานอาชีพ และทักษะด้านการพัฒนาตนเอง นอกเหนือไปจากทักษะด้านวิชาการที่เรียนรู้จากชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสมรรถนะ(competency) ของบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตและตลาดแรงงาน โดยผ่านกลไกการศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้สามารถยกระดับความสามารถเชิงการแข่งขันของประเทศในองค์รวมได้ (วิจิตร ศรีสะอาด, 2551, น.13-23)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 (3) ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยระบุว่า “จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง” อีกทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง(พ.ศ. 2552–2559) ได้มีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้านคือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน พัฒนาคอนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา(แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2552 – 2559, น.13)

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ระบุให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ “เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง และยั่งยืน ของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริม วิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและ พัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู”

เพื่อเป็นการสนองตอบต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 หลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงต้องกำหนดรายวิชาใน โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และมีการจัดรายวิชา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เพื่อให้มีการฝึกปฏิบัติในวิชาชีพใน สถานประกอบการก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาวิธีการจัดการฝึกประสบการณ์ขึ้น ในสถานศึกษาในรูปแบบที่เรียกว่า “สหกิจศึกษา(cooperative education)” ในสถาบันอุดมศึกษา หลายแห่งซึ่งนับว่าเป็นวิธีการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

ในขณะเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีนโยบายผลักดันให้ สถาบันอุดมศึกษาผนวกสหกิจศึกษาเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนมากขึ้น เพื่อเป็นตัวช่วย พัฒนาบัณฑิตให้มีความพร้อมรองรับเป็นประชาคมอาเซียน (จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา, 2554, น.1)โดยให้เหตุผลว่าสหกิจศึกษาเป็นการยกระดับคุณภาพการอุดมศึกษาและ พัฒนาบัณฑิตไทย เนื่องจากการผนวกประสบการณ์การทำงานในระหว่างการเรียนซึ่งจะทำให้ บัณฑิตมีความสามารถในการก้าวเข้าสู่โลกแห่งอาชีพในอนาคต ทำให้เกิดความก้าวหน้า ความสำเร็จต่อตนเอง ต่อสถานประกอบการและต่อความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถช่วย พัฒนาและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของสังคมประเทศชาติส่วนรวมได้ สอดรับกับการที่ประเทศ ในกลุ่มอาเซียนจะรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ซึ่ง มีแนวคิดว่าการรวมตัวของอาเซียนจะส่งผลให้อาเซียนกลายเป็นเขตการผลิตเดี่ยว ตลาดเดี่ยว (single market and production base) มีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี สามารถดำเนินการ กระบวนการผลิตที่ไหนก็ได้โดยสามารถใช้ทรัพยากรจากแต่ละประเทศ ทั้งวัตถุดิบและแรงงาน มาร่วมในการผลิต มีมาตรฐานสินค้า กฎเกณฑ์ กฎระเบียบเดียวกัน ซึ่งรวมถึงการจ้างงานอย่างเสรี ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยต้องพัฒนาบัณฑิตให้มีความพร้อมในการเป็น แรงงานความรู้ในระดับที่แข่งขันได้ในอาเซียนและสามารถขยายตัวไปสู่การแข่งขันในระดับโลก ได้ในที่สุด

สหกิจศึกษา (cooperative education) เป็นระบบการจัดการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนการสอนในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถนำเอาทฤษฎีไปสู่ภาคปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ และส่งผลให้บัณฑิตมีคุณภาพตรงตามตลาดแรงงานต้องการมากขึ้น นอกจากนี้กระบวนการของสหกิจศึกษายังก่อให้เกิดความร่วมมือทางด้านวิชาการมากยิ่งขึ้นระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการที่รับนักศึกษาไปปฏิบัติงาน (university-industry linkage) (สรุปผลการสัมมนาเชิงวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2551, น.9) จากที่ผ่านมามากภาคส่วนที่ร่วมทำสหกิจศึกษาเห็นตรงกันว่า บัณฑิตที่ไปปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการได้ทำงานตรงกับสาขาวิชา มีงานคุณภาพและได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบต่องาน มีวิจารณญาณและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการในการทำงานเหล่านั้นได้ ดังนั้นจึงต้องเร่งขยายความร่วมมือและผนึกกำลังเพื่อให้การดำเนินการสหกิจศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนบัณฑิตไทยให้มีคุณภาพและมีที่ยืนในภูมิภาคอาเซียนได้อย่างเต็มภาคภูมิ

สำหรับสหกิจศึกษาในประเทศไทยนั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่พัฒนาระบบสหกิจศึกษาในปี พ.ศ. 2536 โดยความร่วมมือจากภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและภาครัฐโดยจัดให้มีการเรียนการสอนระบบไตรภาคเพื่อรองรับการไปปฏิบัติสหกิจศึกษา 2 ครั้ง คือในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 โดยภาคสหกิจศึกษาจะสลับกับภาคการเรียนปกติและเริ่มส่งนักเรียนรุ่นแรกไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในปี พ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบันมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารียังคงดำเนินการให้มีหลักสูตรสหกิจศึกษาทุกสาขาวิชาในระดับปริญญาตรี แต่จำนวนครั้งของการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาลดเหลือเพียง 1 ครั้ง หลังจากนั้นมีการขยายผลไปยังสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ เช่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้จัดให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 3 ช่วงระยะเวลา 4/2/4 เดือนรวมทั้งสิ้น 10 เดือนโดยฝึกตั้งแต่ชั้นปีที่ 3 และ 4 ทำให้มีระยะเวลาเรียนมากกว่านักศึกษปกติ 1 ปี เป็นต้น (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2545)

รูปแบบของสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆในระบบทวิภาคมีอยู่ 2 รูปแบบในรูปแบบแรกเป็นการจัดสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ การเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาเป็นไปโดยความสมัครใจของนักศึกษาโดยแบ่งภาคสหกิจศึกษาเป็น 3 ช่วงคือ ช่วงแรกในภาคการศึกษาที่ 1 ของชั้นปีที่ 3 ใช้เวลา 4 เดือน ช่วงที่ 2 เป็นภาคฤดูร้อนของชั้นปีที่ 3 ใช้เวลา 2 เดือน และช่วงที่ 3 เป็นภาคการศึกษาที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 ใช้เวลา 4 เดือนนักศึกษาที่เข้าโครงการสหกิจศึกษาจึงใช้เวลาศึกษาในระดับปริญญาตรีรวม 5 ปี ทำให้มีนักศึกษาเข้าร่วมโครงการจำนวนน้อย เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการจบการศึกษาใน 4 ปีจำนวนหน่วยกิตของการลงทะเบียนสหกิจศึกษารวมทั้ง 3 ช่วงเท่ากับ 10 หน่วยกิตจากจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตร

156 หน่วยกิต (ศูนย์อุตสาหกรรมสัมพันธ์และสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2555) สำหรับรูปแบบที่สองของการจัดการศึกษาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบทวิภาคนั้น มีการจัดสหกิจศึกษาให้นักศึกษาในรูปแบบตามความสมัครใจของนักศึกษา เช่นเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งจัดให้นักศึกษาไปสหกิจศึกษาทั้งในภาคการศึกษาที่ 1 ในชั้นปีที่ 4 และบางแห่งจัดให้นักศึกษาไปสหกิจศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ในชั้นปีที่ 4 ซึ่งโดยหลักการสหกิจศึกษานั้น มีความต้องการให้นักศึกษาจบภาคการศึกษาสุดท้ายที่มหาวิทยาลัยเพื่อเพิ่มเติมความรู้ความสามารถในส่วนที่ขาดหรืออ่อนให้สมบูรณ์ก่อนจบการศึกษา สำหรับจำนวนหน่วยกิตรายวิชาสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาระบบทวิภาคอยู่ในช่วง 3-9 หน่วยกิต จากจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรประมาณ 120-150 หน่วยกิต

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษานำร่องในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ.2545-2547 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2550) พบว่า สหกิจศึกษามีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาในระดับที่น่าพึงพอใจ ทุกฝ่ายเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าควรสนับสนุนให้มีสหกิจศึกษาต่อไป โดยปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้สหกิจศึกษาประสบผลสำเร็จต้องประกอบด้วย การได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายและสถาบันการศึกษาต้องมีนโยบายที่ชัดเจน ปัจจัยที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจและสังคมโลกที่อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของสหกิจศึกษา โดยในปีพ.ศ. 2558 ประเทศสมาชิกในกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และเมียนมาร์ ได้กำหนดแผนจะรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนซึ่งแผนดังกล่าวมีผลกระทบต่อการทำงานของบัณฑิตไทย เนื่องจากบัณฑิตของประเทศกลุ่มอาเซียนสามารถทำงานข้ามประเทศได้อย่างเสรี บัณฑิตไทยจึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่สามารถรองรับความต้องการตลาดแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้

นอกจากนั้นการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการภาคธุรกิจของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2550) พบว่า การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาที่ผ่านมายังอยู่ในวงจำกัด นับเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุดของการดำเนินงานสหกิจศึกษา มีองค์กรผู้ใช้บัณฑิตจำนวนน้อยเท่านั้นที่เข้าใจและเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา ในการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องเน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักการสหกิจศึกษาเป็นหลัก ปัญหาที่องค์กรผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญมากคือ นักศึกษาไม่มีความอดทน และขาดทักษะในการสื่อสาร และเสนอแนะให้สถาบันอุดมศึกษาเน้นฝึกให้นักศึกษามีความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้ สังคมการทำงานมากขึ้น บางสถาบันอุดมศึกษามีหลักสูตรไม่เหมาะสม ทำให้นักศึกษาไม่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาเนื่องจากทำให้ต้องเรียนมากกว่า 4 ปี ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบชัดเจน หรือ

ถ้ามีก็ไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินงานตามขั้นตอนที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด การประสานงานของบางสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตยังไม่เข้มแข็ง ใช้เพียงจดหมายขอความอนุเคราะห์เท่านั้น

นักการศึกษาหลายท่าน ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือการปฏิบัติสหกิจศึกษาดังนี้ ภาพรวมในการจัดส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือฝึกงานตามสถานประกอบการของสถาบันอุดมศึกษาทั่วไปในปัจจุบันคือ การนำส่งแรงงานได้เปล่าให้แก่สถานประกอบการ สถานประกอบการได้รับประโยชน์เต็มที่จากการรับแรงงานได้เปล่าโดยไม่มีเงื่อนใจของต้นทุน (ทันพงษ์ รัตนานันท์, 2554, น.12) การที่นักศึกษาต้องออกฝึกประสบการณ์หรือฝึกงานนั้น นักศึกษามีความต้องการที่จะเรียนรู้ชีวิตการทำงานจริงที่แตกต่างไปจากชีวิตที่เรียนในสถาบันการศึกษาเพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์และเตรียมความพร้อมสำหรับชีวิตการทำงาน แต่พบว่าการฝึกงานของนักศึกษาในหลายองค์กรมักจะปล่อยให้การฝึกงานเป็นไปอย่างตามบุญตามกรรม (ธารงศักดิ์ คงสาสวัสดิ์, 2549, น.43-46) ส่วนใหญ่จะใช้ให้นักศึกษาฝึกงานเป็น “ลูกมือ” ในงานธุรการทั่ว ๆ ไป ของหน่วยงานนั้น ๆ เช่น การให้นักศึกษาฝึกงานพิมพ์เอกสารด้านธุรการของหน่วยงาน หรือการให้นักศึกษาถ่ายเอกสารเป็นงานหลัก เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีเครือข่ายกระจายอยู่ทั่วประเทศจำนวน 40 แห่ง ครอบคลุมการปฏิบัติการกิจในพื้นที่ทั่วประเทศไทย ปฏิบัติงานภายใต้ปรัชญาการศึกษาาร่วมกันคือ มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิต การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การบริการวิชาการ รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอกด้วย การที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกระจายอยู่ในพื้นที่ทั่วประเทศจึงก่อให้เกิดความแตกต่างกันบ้างในบริบทของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเช่น สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรมองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละเขตพื้นที่ เครือข่ายวัฒนธรรมองค์กร ตลอดจนบทบาทที่มีต่อสังคมและชุมชนเป็นต้น ด้วยความแตกต่างดังกล่าวการส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนาให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และนำไปสู่การดำเนินงานกิจกรรมด้านการสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมและประเทศชาติอย่างเป็นระบบเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นต้องให้ปรับให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนและสังคมโดยรอบของมหาวิทยาลัย เพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้นเป็นมหาวิทยาลัยของชุมชน เพื่อชุมชน โดยชุมชน ดังนั้นแนวคิดในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาในทุก ๆ ด้าน รวมถึงการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาจึงเป็นแนวคิดหลักที่สำคัญประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ได้กำหนดภารกิจของความเป็นสถาบันอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในมาตรา 8 ดังนี้

1. แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล
2. ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักผูกพันต่อท้องถิ่น
3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึกและความภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และของชาติ
4. เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีจิตสำนึกรักประชาธิปไตย คุณธรรมและจริยธรรม
5. เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง
6. ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
7. ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
8. ศึกษา วิจัย ส่งเสริม และสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริ ในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมิได้มีเป้าหมายเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ได้มีบทบาทในการเสริมสร้างโอกาสความเสมอภาคทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา ด้วยการจัดการอุดมศึกษาที่กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏได้พยายามเพิ่มการรับนักศึกษาตลอดมาตามปรัชญาและนโยบายของรัฐบาลทำให้นักศึกษามีเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการเอื้อให้ผู้ด้อยโอกาสได้พัฒนาตนเองทำให้เกิดความเชื่อมั่น ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีตน นำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต่อไป จึงถือได้ว่าเป็นจุดที่มีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเดิม มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงมีเจตนารมณ์มุ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีบริบทที่เอื้อต่อการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การที่สถาบันอุดมศึกษาจะนำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งมีรูปแบบการบริหารจัดการและบริบทที่มีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐอื่น ๆ ในการศึกษา

วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการของสหกิจศึกษา รวมถึงโอกาสและข้อจำกัดของแต่ละรูปแบบ แล้วนำมาวิเคราะห์และพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ด้วยประวัติ ความเป็นมา สถานที่ตั้งและรูปแบบการบริหารงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 6 แห่งมีบริบท สภาพแวดล้อม เขตที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะทำการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครดังกล่าวต่อไป

คำถามการวิจัย

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครควรเป็นอย่างไร ในด้านหลักการแนวคิด วัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบจัดการสหกิจศึกษาเพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1.1 หลักการและแนวคิดที่เป็นพื้นฐานของสหกิจศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบสหกิจศึกษา

1.3 ขั้นตอนหรือกระบวนการจัดองค์ประกอบที่สามารถนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการสหกิจศึกษา

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพและอาจารย์นิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนิเทศในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้รับผิดชอบงานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการใน

เขตกรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏและของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงคือ กลุ่มนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง จำนวน 380 คน กลุ่มอาจารย์นิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนิเทศนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 6 แห่ง จำนวน 217 คน กลุ่มผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งปรากฏในฐานข้อมูลองค์กรผู้ใช้บัณฑิตจากสมาคมสหกิจศึกษาไทย (Thai Association for Cooperative Education) และฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 72 แห่ง รวม 72 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาทั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 6 แห่งและของสถานประกอบการ จำนวน 6 แห่ง รวมจำนวน 12 คน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร มีรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย มีความสอดคล้องกับความต้องการของภาคีที่เกี่ยวข้องได้แก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยและสถานประกอบการ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการสหกิจศึกษาให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่น ๆ ทั่วประเทศได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

สหกิจศึกษา (cooperative education) หมายถึง ระบบการศึกษาที่เน้นประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจริงในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต (work-based learning) โดยให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานจริงเต็มเวลาและได้ปฏิบัติงานตรงตามสาขาวิชาชีพที่เรียน

การพัฒนาารูปแบบ หมายถึง การปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนในการจัดการสหกิจศึกษาที่มีอยู่แล้ว ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

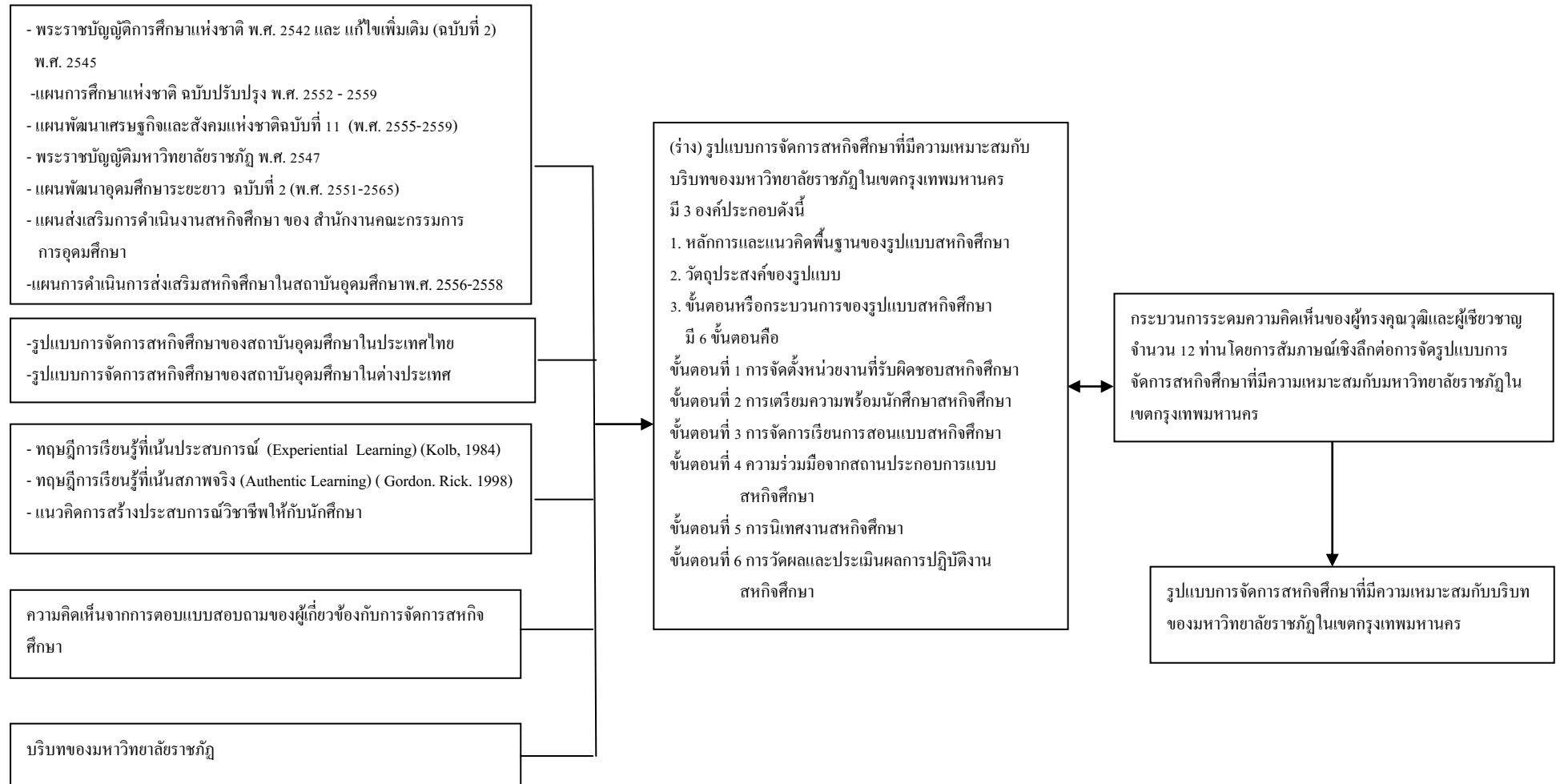
รูปแบบสหกิจศึกษา หมายถึง แบบแผน แนวทางในการจัดระบบการจัดการเรียนการสอนด้วยการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญคือ หลักการหรือแนวคิด ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติของสหกิจศึกษาโดยมีการจัดองค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 6 แห่ง ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในเขต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1 ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันกระบวนการจัดหลักสูตรแบบสหกิจศึกษาเป็นหลักสูตรที่สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งทั้งในประเทศและต่างประเทศได้จัดให้นักศึกษาได้เลือกเรียน สำหรับในประเทศไทยนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดนโยบายและแผนส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจัดทำหลักสูตรสหกิจศึกษาขึ้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการจัดการสหกิจศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปทำการศึกษา วิเคราะห์ เป็นแนวทางประกอบในการพิจารณาในการพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ในประเด็นดังต่อไปนี้

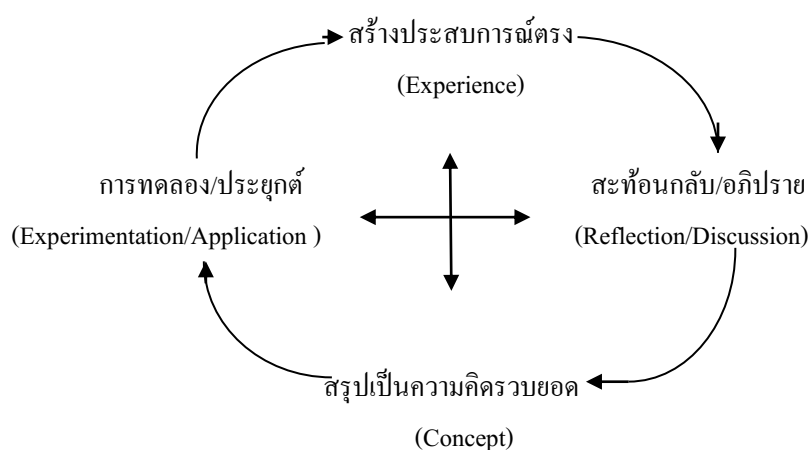
1. หลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน
3. แนวคิดการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา
4. การจัดการสหกิจศึกษาในอุดมศึกษาในประเทศ
5. การจัดการสหกิจศึกษาในอุดมศึกษาต่างประเทศ
6. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสหกิจศึกษา
7. มาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาไทย
8. มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรและการเรียนการสอน
9. ความหมายของรูปแบบ
10. บริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏ
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการเรียนรู้พื้นฐานที่สนับสนุนการสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษามี 2 ทฤษฎีสำคัญได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ (experiential learning) ของเดวิด คอลบ์ (Kolb, 1984, p. 25-38) และทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง (authentic learning) ของกอร์ดอน ริคส์ (Rick, 1998, p. 4-8) ในทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์เป็นการให้โอกาสผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะผ่านการปฏิบัติงานจริง อีกทั้งยังเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่มีคุณค่า

ก่อให้เกิดทักษะในการทำงาน เพิ่มพูนความรู้ทางเทคนิคและสร้างเครือข่ายไปสู่แวดวงทางธุรกิจ อุตสาหกรรมตลอดจนชุมชนอีกด้วย เป็นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดอย่างไตร่ตรองและต่อเนื่อง นักศึกษาจะได้ประสบการณ์โดยการปรับตัวให้เข้ากับชีวิตจริง โดยประสบการณ์นอกห้องเรียนจะ ประสานและสัมพันธ์กับบทเรียนในห้องเรียน ส่วนทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริงนั้น ระบุว่า ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ดี เมื่อมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน เปิด โอกาสให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างไม่มีพรมแดน ได้เชื่อมโยงทั้งความรู้ ทักษะและเจตคติ เข้าด้วยกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ (experiential learning) ตามแนวคิดของ เดวิด คอลส์ มีความเห็นว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเกิดความรู้โดยผ่านประสบการณ์ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ ผ่านกระบวนการที่เป็นรูปธรรมหรือประสบการณ์ตรง (concrete experience) และผ่าน ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม (abstract conceptualization) สามารถกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ เป็นการดำเนินการเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยให้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งนั้นมา พิจารณาไตร่ตรองจนเกิดความคิดรวบยอดหรือสมมติฐาน แล้วนำไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ใหม่ต่อไปได้ ทฤษฎีดังกล่าวนี้นำไปสู่รูปแบบการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ซึ่งจะเริ่มจาก ขั้นตอนใดก่อนก็ได้แต่จะเป็นไปตามวงจรการเรียนรู้ดังนี้ ประสบการณ์ตรง (experience) การสะท้อนและอภิปราย (reflection/discussion) การทดลองและประยุกต์แนวคิด (experimentation/application) และ ความคิดรวบยอด (concept) ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ (สุมณฑา พรหมบุญ, 2540)

การจัดการเรียนรู้โดยเน้นประสบการณ์นี้ มีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในรูปแบบการสร้างประสบการณ์วิชาชีพลักษณะต่าง ๆ เช่น การฝึกงาน (internship) การฝึกภาคสนาม (field placement) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (experiential exercise) การฝึกปฏิบัติงานจริง (on-the-job training) ซึ่งมีลักษณะของการเรียนรู้ ดังนี้ (Kolb, 1984, p. 38)

- 1.1 การเรียนรู้เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
- 1.2 การเรียนรู้เป็นกระบวนการในการปรับตัวเข้ากับโลก การเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์จึงเป็นกระบวนการสำคัญของมนุษย์ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
- 1.3 การเรียนรู้เป็นกระบวนการคิดอย่างไตร่ตรอง การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับ
- 1.4 การเรียนรู้เป็นกระบวนการพื้นฐานที่ต่อเนื่องซึ่งเกิดจากประสบการณ์ความรู้ เป็นสิ่งที่ได้จากประสบการณ์และการทดสอบประสบการณ์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- 1.5 การเรียนรู้เป็นกระบวนการในการสร้างความรู้ การเรียนรู้เป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันระหว่างประสบการณ์ของแต่ละคนและประสบการณ์จากสภาพแวดล้อม
- 1.6 กระบวนการเรียนรู้เป็นผลมาจากการแก้ไขข้อขัดแย้งในการปรับตัวเข้ากับโลก การเรียนรู้โดยเน้นประสบการณ์ จึงเป็นการอธิบายหรือหาเหตุผลระหว่างข้อขัดแย้งกับสิ่งที่เกิดขึ้นในโลก

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง (authentic learning) เป็นการดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสถานการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริงและร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูลและวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหานั้นและได้รับผลการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง (ทิสนา แคมมณี, 2554, น. 119) โดยการกระตุ้นการเรียนรู้จากภายในตัวของผู้เรียนให้ผ่านการสัมผัส การเรียนรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง เพื่อให้เกิดความประจักษ์ชัดถึงความจริงที่เกิดขึ้น ทำให้มีการคิด วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดของตนเองที่มีอยู่เดิม เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ค่อย ๆ เกิดขึ้นตามลำดับ วิธีการเรียนรู้ตามสภาพจริงจะเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ที่เชื่อว่าทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจชีวิตและเข้าใจตนเอง เป็นการเรียนรู้เชิงประจักษ์ในสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนซึ่งกอร์ดอน (Gordon, 1998, p. 4-8) ได้เสนอองค์ประกอบของการเรียนรู้ในสภาพจริงดังนี้

- 2.1 การเรียนรู้ในสภาพจริง กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ไขปัญหา ซึ่งในการดำเนินชีวิตจริงจะต้องเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา ต้องตัดสินใจ ไม่ว่าจะปัญหาส่วนตัวง่าย ๆ หรือปัญหาสังคมที่ซับซ้อน

2.2 ในสถานการณ์ของการเรียนรู้ในสภาพจริงทุกคนต้องทำงานร่วมกัน โดยไม่มีพรมแดน ผู้เรียนจะได้เคลื่อนไหว ได้คุยกับผู้อื่น เกิดแรงกระตุ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2.3 ในสถานการณ์ของการเรียนรู้ในสภาพจริงจะเกี่ยวข้องกับทั้งความรู้ ทักษะและเจตคติ ซึ่งในชีวิตจริงจะต้องใช้ทักษะการจัดการทรัพยากรความรู้ โดยการจัดหมวดหมู่เพื่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหา

2.4 การเรียนรู้ในสภาพจริงจะขับเคลื่อนด้วยความรู้ที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อผู้เรียน ไม่จำเป็นที่ทุกการเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องเป็นจริง แต่ต้องมีความหมายต่อผู้เรียนที่จะเชื่อมโยงกับโลกแห่งความเป็นจริง

2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสภาพจริงจะต้องมีการเชื่อมโยงทั้งความรู้ ทักษะและเจตคติ การเรียนรู้ในบริบทหนึ่งจะนำไปสู่อีกบริบทหนึ่ง ซึ่งประสบการณ์เดิมของผู้เรียนจะช่วยเพิ่มความเข้าใจและพัฒนาทักษะของผู้เรียน

2.6 ในสถานการณ์ของการเรียนรู้ในสภาพจริง ผู้เรียนจะต้องนำการเรียนรู้สู่สังคม ซึ่งเป็นมาตรฐานของชีวิตจริง แก้ปัญหาในสภาพจริง

จากทฤษฎีพื้นฐานการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ทั้งสองแบบดังกล่าว สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้จริงในสภาพจริงของชีวิตนั้น ควรจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพสาขาต่าง ๆ จะต้องมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทั้งนี้การเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวจะกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ไขปัญหา รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การแก้ปัญหาในสภาพที่เกิดขึ้นจริง นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริงจะกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า รวมทั้งมีการเชื่อมโยงบริบทในชั้นเรียนไปสู่บริบทนอกชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน

แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (work integrated learning หรือ WIL) ถือว่าเป็นอีกแนวคิดหนึ่งของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่จะช่วยให้นักศึกษามีโอกาสในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการทำงานและทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ตลอดจนได้รู้จักชีวิตของการทำงานที่แท้จริงก่อนสำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้การจัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าว ยังทำให้องค์กรผู้ใช้บัณฑิตและสถาบันอุดมศึกษาได้รับประโยชน์ในเชิงความร่วมมือและการพัฒนาปรับปรุงงานและหลักสูตร การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานมีหลากหลายรูปแบบ จากการศึกษาและค้นคว้าสามารถสรุป

รูปแบบการจัดการศึกษาลักษณะดังกล่าวได้ 9 รูปแบบ (สุเมธ เข้มมนุ่น, 2547, น. 23) โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษานั้นนับเป็นรูปแบบหนึ่ง ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL)

รูปแบบ	ลักษณะเฉพาะ	ตัวอย่าง
1. การกำหนดประสบการณ์ก่อนการศึกษา (pre-course experience)	การกำหนดประสบการณ์ในการทำงานเป็นคุณสมบัติเฉพาะของนักศึกษาก่อนเข้ารับการศึกษา (pre-requisite)	กำหนดประสบการณ์ทำงานในฟาร์มก่อนเข้าศึกษาคณะเกษตรศาสตร์
2. การเรียนสลับกับการทำงาน (sandwich course)	กำหนดระยะเวลาทำงานในระหว่างปีที่ศึกษา โดยทั่วไปอาจกำหนดให้ทำงาน 4 เดือน หรือทำงาน 3 เดือน สลับกับการเรียนในสถาบันอุดมศึกษาจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา	หลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. สหกิจศึกษา (cooperative education)	กำหนดระยะเวลาทำงานไว้ชัดเจนในหลักสูตร เน้นการบูรณาการ ทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจ้างงานของบัณฑิต	หลักสูตรต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
4. การฝึกงานที่เน้นการเรียนรู้หรือการติดตามพฤติกรรมการทำงาน (cognitive apprenticeship or job shadowing)	มุ่งเน้นการสังเกตพฤติกรรมและการซึมซับวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต	กรณีนักกฎหมาย ทนายความ นักปกครอง
5. หลักสูตรร่วมมหาวิทยาลัยและอุตสาหกรรม (joint industry university course)	หลักสูตรที่ร่วมพัฒนาและอุดหนุนงบประมาณ โดยองค์กรผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งการใช้บุคลากร และอุปกรณ์ขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต	หลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และอื่น ๆ
6. พนักงานฝึกหัดใหม่หรือพนักงานฝึกงาน (new traineeship or apprenticeship)	การฝึกงานที่มีการจัดระบบการเตรียมการและการฝึกงานในสถานที่หรือนอกสถานที่ ที่มีโครงสร้างการดำเนินงานชัดเจน	สัตวแพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รูปแบบ	ลักษณะเฉพาะ	ตัวอย่าง
7. การบรรจุให้ทำงาน หรือ การฝึกเฉพาะตำแหน่ง (placement or practicum)	การพัฒนาทักษะหรือประสบการณ์ที่จำเป็นในอนาคต โดยจัดเวลาการฝึกปฏิบัติงานเพิ่มเติมในสถานการณ์จริง	แพทย์ พยาบาล ครู
8. ปฏิบัติงานภาคสนาม (fieldwork)	การสำรวจหรือการสังเกตการทำงานในสถานที่จริงในระยะสั้น	สังคมสงเคราะห์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์
9. การฝึกปฏิบัติจริงภายหลังสำเร็จการเรียนทฤษฎี (post-course internship)	การเสริมสร้างประสบการณ์ในการปฏิบัติงานภายหลังสำเร็จการศึกษาภาคทฤษฎี	แพทย์ ทุนายความ

ในการจัดการศึกษาของสาขาวิชาที่ต้องมีรายวิชาปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักสูตรนั้น ส่วนใหญ่มักจะใช้คำว่า "ฝึกงาน" ซึ่งมักจะออกไปฝึกงานช่วงภาคการศึกษาฤดูร้อน แต่ปัจจุบันเมื่อมีรูปแบบการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาขึ้น สถาบันการศึกษาหลายแห่งได้มีการเปลี่ยนรูปแบบการฝึกงานเป็นการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ด้วยเป็นเพราะวิธีการและระบบการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษามีความละเอียดและมีระบบที่ชัดเจนกว่า แม้ว่าสหกิจศึกษากับการฝึกงานจะมีความเหมือนกันในแง่ของการปฏิบัติงานวิชาชีพแต่ก็มีประเด็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสมาคมสหกิจศึกษาไทย (TACE) ได้นำเสนอการเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของกระบวนการดังกล่าว ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษากับการฝึกงาน

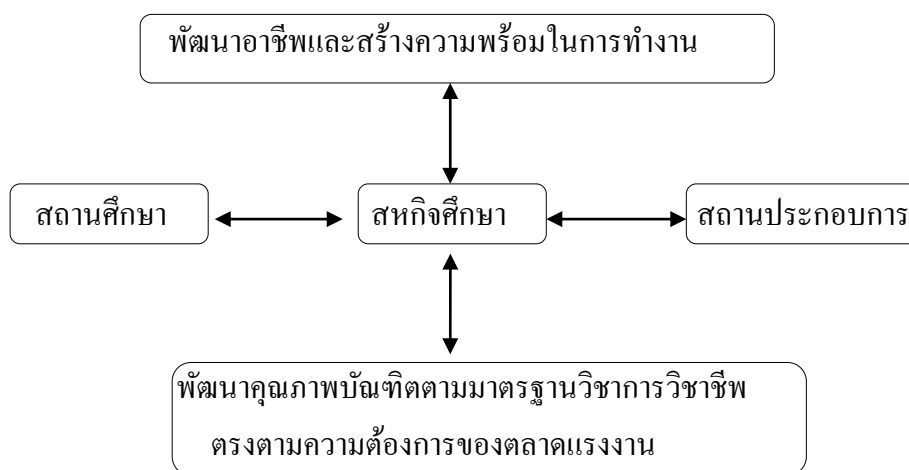
ประเด็นการเปรียบเทียบ	การปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	การฝึกงาน
1. รูปแบบของการขอเข้าไปปฏิบัติงาน	นักศึกษาต้องเขียนและยื่นใบสมัครต่อองค์กรผู้ใช้บัณฑิตในลักษณะเดียวกันกับการสมัครงานและต้องผ่านการสอบสัมภาษณ์และการคัดเลือกจากองค์กรผู้ใช้บัณฑิต	ส่วนใหญ่ศึกษามักไม่มีการยื่นใบสมัครและสัมภาษณ์ แต่พิจารณาจากหนังสือ/จดหมายขอความอนุเคราะห์รับนักศึกษาฝึกงานจากสถาบันการศึกษา
2. สถานะของนักศึกษาในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต	นักศึกษาจะเป็นเสมือนเจ้าหน้าที่หรือพนักงานปฏิบัติงานชั่วคราวในองค์กรผู้ใช้บัณฑิตในฐานะพนักงานเต็มเวลา	นักศึกษายู่ในสถานะของนักศึกษาฝึกงาน
3. คุณสมบัติของนักศึกษา	แต่ละแห่งจะกำหนดแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยแต่โดยส่วนใหญ่ศึกษาจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 2.00 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 หรือ 4 และต้องผ่านการพิจารณาคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด	โดยส่วนใหญ่ใช้หลักเกณฑ์การเป็นนักศึกษาที่ศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของหลักสูตร
4. ค่าตอบแทน	นักศึกษาส่วนใหญ่จะได้รับสวัสดิการหรือค่าจ้างหรือค่าตอบแทนอื่น ตามความเหมาะสมจากองค์กรผู้ใช้บัณฑิต	นักศึกษอาจได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนตามความเหมาะสม
5. ลักษณะงาน	เน้นการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์จากการทำงานจริงเป็นหลัก หรือ work based learning หรือ โครงการงานพิเศษ ที่ใช้ความตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของนักศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรผู้ใช้บัณฑิต	ขึ้นอยู่กับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต บางครั้งงานที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงกับสาขาที่เรียน
6. ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	ปฏิบัติงานเต็มเวลา ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน หรือ 16 สัปดาห์ และอาจมากกว่า 1 ภาคเรียน	มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง ทำการหรือไม่น้อยกว่า 20-25 วัน ทำการ ขึ้นอยู่กับการสถาบันการศึกษาจะกำหนด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็นการเปรียบเทียบ	การปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	การฝึกงาน
7. การประสานงานระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต	มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างบุคลากรจากสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิตอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	ส่วนใหญ่จะมีการประสานงานในช่วงก่อนส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานและหลังจบการฝึกงาน
8. การดูแลนักศึกษาระหว่างการปฏิบัติงาน	องค์กรผู้ใช้บัณฑิตจัดให้มีหัวหน้างานหรือบุคลากรที่เหมาะสม ทำหน้าที่พนักงานที่ปรึกษา กำหนดงานให้นักศึกษาปฏิบัติดูแลให้คำปรึกษาและแนะนำตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติงาน	องค์กรผู้ใช้บัณฑิตจัดให้มีหัวหน้างานเพื่อดูแลและสอนงาน
9. การส่งผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา	นักศึกษาสหกิจศึกษาจะต้องทำรายงานวิชาการจำนวน 1 เล่มในหัวข้อเนื้อหาที่องค์กรผู้ใช้บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษากำหนด	จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน
10. การติดตามผลการปฏิบัติงาน	อาจารย์นิเทศก์หรืออาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาในสาขาวิชา/ภาควิชาจะทำหน้าที่ดูแล ติดตามการปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ รวมทั้งการนิเทศงานของนักศึกษาอย่างน้อย 2 ครั้ง ระหว่างที่นักศึกษาปฏิบัติงาน องค์กรผู้ใช้บัณฑิต	คณะกรรมการดำเนินงานฝึกงานออกตรวจเยี่ยมนักศึกษาฝึกงานไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ตลอดระยะเวลาของการฝึกงาน
11. การประเมินผล	ต้องผ่านการประเมินผลจากอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกับพนักงานที่ปรึกษา	พิจารณาจากการประเมินงานขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตและกรรมการดำเนินงานการฝึกงาน
12. การสรุปผลการปฏิบัติงาน	เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานจะมีการสัมมนาและเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา ผู้บริหารและผู้แทนองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เพื่อทราบถึงพัฒนาการและความสามารถในการนำเสนอและถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์	การจัดกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการฝึกงานขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนด

แนวคิดการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา

การจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา เป็นการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต โดยเป็นระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจริงในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต (work based learning) รวมถึงการบูรณาการในการจัดการศึกษากับการทำงาน (work integrated learning) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ชีวิตการทำงานก่อนสำเร็จการศึกษาและพัฒนาทักษะสัมพันธ์กับวิชาชีพที่เป็นความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตรวมถึงเป็นแนวทางสำคัญที่ทำให้บัณฑิตนักศึกษาสามารถเชื่อมโยง และประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติงานจริง ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ระบบการศึกษาที่เชื่อมโยงและประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติงานจริง

ความเป็นมาของสหกิจศึกษา

สหกิจศึกษากำเนิดขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยนักการศึกษาชื่อเฮร์แมน ชไนเดอร์ (Herman Schneider) ซึ่งได้พบข้อสรุปว่า การเรียนในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับองค์ความรู้ที่พึงจะได้รับของนักศึกษาในระดับวิทยาลัยเทคนิค (Smollins, 1999) อีกทั้งยังได้พบอีกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเลไฮท์ (Lehigh University) ได้งานทำก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาเป็นจำนวนมาก และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์ของผู้จ้างงานกับบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ก่อให้เกิดกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่าสหกิจศึกษาขึ้น ในช่วงเวลาต่อมามหาวิทยาลัยคาร์เนกี เมลลอน (Carnegie Mellon University) ก็ได้เปิดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาขึ้นใช้รูปแบบการศึกษาแบบย่อส่วน (minimized) คือใช้ชุมชนบริเวณรอบ ๆ ของมหาวิทยาลัยเป็นสถานที่สำหรับการออกปฏิบัติสหกิจศึกษา

ในปี พ.ศ. 2448 เฮอร์แมน ซไนเดอร์ ได้ทดลองจัดการศึกษาในรูปแบบสหกิจศึกษาขึ้นในมหาวิทยาลัยซินซินเนติ (Cincinnati University) เป็นระยะเวลาหนึ่งปี ซึ่งถือได้ว่าสหกิจศึกษาได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรก ณ มหาวิทยาลัยซินซินเนติ ต่อจากนั้นมหาวิทยาลัยนอร์ทอีสเทิร์น (Northeastern University) ได้มีการริเริ่มนำเอารูปแบบการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษามาใช้กับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ในปี พ.ศ. 2452 นับได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งที่สองที่ดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาต่อจากมหาวิทยาลัยซินซินเนติ และในปี พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยซินซินเนติได้มีคำประกาศครบรอบ 100 ปีของการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาอย่างเป็นทางการขึ้น

ในปี พ.ศ. 2505 มีสถาบันการศึกษาประมาณ 150 แห่ง ได้นำรูปแบบการดำเนินการสหกิจศึกษามาทดลองใช้กับนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์และแนวโน้มในการใช้รูปแบบสหกิจศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2506 สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้มีการรวมตัวกันในรูปแบบสมาคมสหกิจศึกษาขึ้นและมีการก่อตั้งสมาคมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสหกิจศึกษาขึ้น (The Cooperative Education and Internship Association) เป็นครั้งแรก

ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 นักการศึกษาของหลายประเทศอาทิ ออสเตรเลีย อังกฤษ แคนาดา และสหรัฐอเมริกาได้มีการประชุมร่วมกันในหัวข้อเรื่อง การเชื่อมโยงการเรียนในชั้นเรียนกับการทำงาน และมีการรวมตัวกันของหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาทั้งในส่วนของสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการทั่วโลกอาทิ ออสเตรเลีย แคนาดา ฮองกง เนเธอร์แลนด์ ฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ จนกระทั่งได้ร่วมกันก่อตั้งสมาคมสหกิจศึกษาโลก (World Council and Assembly on Cooperative Education) ขึ้นในปี พ.ศ. 2526 และต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น World Association for Cooperative Education หรือเรียกชื่อย่อว่า WACE ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวนประมาณ 1,000 รายจาก 43 ประเทศทั่วโลก สำหรับประเทศไทยได้มีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย

สำหรับในประเทศไทยนั้นศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นผู้ริเริ่มนำเอารูปแบบสหกิจศึกษามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเมื่อปีการศึกษา 2536 และได้บัญญัติศัพท์ภาษาไทยว่า “สหกิจศึกษา” โดยให้ความหมายว่า “สหกิจศึกษา เป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน” (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2551, น. 17) ต่อมาแนวคิดดังกล่าวได้ขยายไปยังมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จนกระทั่งในปีการศึกษา 2545

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศนโยบายให้การสนับสนุนด้านงบประมาณแก่สถาบันอุดมศึกษาที่จัดสหกิจศึกษา โดยได้ริเริ่มโครงการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในลักษณะโครงการนำร่อง ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษา 17 แห่ง องค์กรผู้ใช้บัณฑิต 257 แห่งและนักศึกษา 679 คน เข้าร่วมโครงการ และได้ขยายผลโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องไปจนถึงรุ่นที่ 5 ในปีการศึกษา 2547 โดยรวมแล้วมีสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วม 60 แห่ง องค์กรผู้ใช้บัณฑิต 2,000 แห่งและนักศึกษา 10,444 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2551, น. 5) นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สหกิจศึกษาได้ขยายอย่างรวดเร็วสู่ระดับชาติโดยรัฐบาลได้ก้าวเข้ามาให้การสนับสนุน โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานหลักกำหนดกลยุทธ์ มาตรการ แผนการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมสำหรับสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา และได้ตั้งเครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาขึ้น 9 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคเหนือตอนบน เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคเหนือตอนล่าง เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคตะวันออก เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคกลางตอนบน เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคกลางตอนล่าง เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคใต้ตอนบน และเครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคใต้ตอนล่าง

ปัจจุบันการดำเนินงานสหกิจศึกษาได้พัฒนาเข้าสู่ลักษณะพหุภาคี โดยมีหน่วยงานหลายภาคส่วนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานสหกิจศึกษามากขึ้น ได้แก่ สถาบันการศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานรัฐบาล ส่งผลให้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น มีสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งใช้สหกิจศึกษาเป็นทางเลือกในการจัดการศึกษากว้างขวางขึ้นในเกือบทุกสาขาวิชา ทั้งสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์ และจากการสำรวจข้อมูลล่าสุดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในปี พ.ศ. 2554 พบว่า มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 108 แห่ง องค์กรผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 12,962 แห่ง และนักศึกษาจำนวนกว่า 26,048 คน เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554)

ขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศเช่น อังกฤษ เยอรมัน แคนาดาและสหรัฐอเมริกาก็ได้จัดให้มีการสร้างเสริมประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา จนในที่สุดพัฒนารูปแบบเป็นหลักสูตรสหกิจศึกษา ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรสหกิจศึกษาช่วยเสริมสร้างศักยภาพของบัณฑิตให้ก้าวสู่โลกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนมีการขยายผลการจัดสหกิจศึกษาไปยังสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551) ต่อมา มีการก่อตั้งองค์การนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษาเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและพัฒนาสหกิจ

ศึกษาร่วมกันคือ World Association for Cooperative Education (WACE) และ National Commission for Cooperative Education (NCCE) ซึ่งทั้งสององค์กรนี้ได้รวมตัวกันในปี พ.ศ. 2535 โดยใช้ชื่อว่า Cooperative and Work Integrated Education และขยายผลกิจกรรมออกไปไม่จำกัด เฉพาะเรื่องสหกิจศึกษา โดยรวมการสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้จากการทำงานในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย ต่อมารูปแบบสหกิจศึกษาได้ขยายผลมาสู่ประเทศแถบเอเชียแปซิฟิก รวมทั้งประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศจีน(ฮ่องกง) และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนอีกด้วย (สมาคมสหกิจศึกษาไทย 2552, น. 3-5)

วัตถุประสงค์และประโยชน์ของสหกิจศึกษา

สหกิจศึกษาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและพร้อมเข้าสู่โลกของการทำงาน โดยวัตถุประสงค์ของสหกิจศึกษามีดังนี้ (ประมวลสาระชุดฝึกอบรมสหกิจศึกษา, น. 8)

1. เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาด้านการพัฒนาอาชีพ (career development) พร้อมเสริมทักษะและประสบการณ์ให้พร้อมที่จะเข้าสู่ระบบการทำงาน
2. เพื่อเป็นการเพิ่มเติมประสบการณ์ทางด้านวิชาการ วิชาชีพและการพัฒนาตนเองแก่นักศึกษาในรูปแบบที่มีคุณค่าเหนือกว่าการฝึกงาน
3. เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้สถานประกอบการทั้งภาคเอกชนและภาครัฐได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต
4. เพื่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ทันสมัย ได้มาตรฐานและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น
5. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานประกอบการและสถาบันการศึกษาผ่านนักศึกษาสหกิจศึกษาและคณาจารย์ในเทศก์ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

สหกิจศึกษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะทางสังคม (social skills) และทักษะการทำงาน (work skills) ให้แก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของสหกิจศึกษาที่หน่วยงาน บุคคลและสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการศึกษาในรูปแบบสหกิจศึกษา เช่น สมาคมสหกิจศึกษาไทย (2552, น. 8-9) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (2554) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (2554) มหาวิทยาลัยศรีปทุม (2554) และมหาวิทยาลัยสยาม (2554) พอสรุปได้ดังนี้

ประโยชน์ต่อนักศึกษา

1. ได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการทำงานจริงในวิชาชีพที่ตรงตามสาขาวิชาที่เรียนนอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน
 2. ได้เรียนรู้สังคมาการทำงาน ระบบงานในอุตสาหกรรม วัฒนธรรมองค์กร การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักยอมรับและปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำ รวมทั้งได้รับรู้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตทำให้เกิดการพัฒนาตนเองและมั่นใจในตนเองมากขึ้น
 3. เกิดทักษะด้านการจัดการ การวางแผน การจัดลำดับงาน การวิเคราะห์ การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาต่างๆ การศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ และแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เป็นผู้ที่มีความทันสมัย ทันสถานการณ์
 4. เกิดทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสื่อสาร การเสนอรายงานข้อมูล เกิดความสัมพันธ์อันดีกับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต เพื่อนร่วมงาน และบุคลากรมีอาชีพในแวดวงวิชาชีพ ทำให้มีโอกาสดำเนินการเสนองานเมื่อสำเร็จการศึกษา
 5. เกิดการเรียนรู้และเข้าใจลักษณะงานในวิชาชีพและได้รับข่าวสารเกี่ยวกับวิชาชีพ ซึ่งเป็นข้อมูลในการเลือกสายงานอาชีพในอนาคตได้ถูกต้อง
 6. ได้รับคำตอบแทนจากการปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต ทำให้มีรายได้ในระหว่างการเรียน
 7. มีผลการเรียนในสถาบันอุดมศึกษาดีขึ้นหลังผ่าน โครงการสหกิจศึกษา อันเนื่องมาจากประสบการณ์การทำงานจริง ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต ส่งผลให้มีความเข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเนื้อหาวิชาการในห้องเรียนได้ดีขึ้น
 8. ได้ประเมินศักยภาพตนเอง ทำให้ทราบจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ซึ่งเป็นแนวทางในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพิ่มเติมก่อนสำเร็จการศึกษา
 9. สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีศักยภาพและความพร้อมในการทำงานสูง มีโอกาสดำเนินการเสนองานก่อนสำเร็จการศึกษา
- นอกจากนี้งานวิจัยทั้งสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยและประเทศกลุ่มอาเซียนให้ความเห็นตรงกันว่านักศึกษาได้ประสบการณ์วิชาชีพตรงตามสาขาวิชาเอกมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 91.04 และ 78.05 ตามลำดับ) รองลงมาสามอันดับคือ สามารถเข้าใจการทำงานและการเรียนได้ดีขึ้น (ร้อยละ 55.22 และ 65.85 ตามลำดับ) เกิดการพัฒนาตนเองมั่นใจในตนเองมากขึ้น (ร้อยละ 47.76 และ 53.66 ตามลำดับ) และเป็นบัณฑิตที่มีศักยภาพและความพร้อมในการทำงานสูง (ร้อยละ 43.28 และ 29.27 ตามลำดับ)

ประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษา

1. เกิดความร่วมมือทางวิชาการและความสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต
2. เกิดการต่อยอดความร่วมมือการพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ การสอนและการวิจัย
3. เกิดความร่วมมือที่ดีกับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตในการร่วมกันพัฒนาคุณภาพบุคลากร
4. สร้างภาพพจน์และชื่อเสียงที่ดีของสถาบันอุดมศึกษา ช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน
5. ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีโอกาสได้ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของตนเอง ได้ข้อมูลย้อนกลับจากความคิดเห็นขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตในฐานะผู้ใช้บัณฑิตมาปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีลักษณะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

นอกจากนี้ประโยชน์ที่สถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและในประเทศกลุ่มอาเซียน ได้จากการจัดสหกิจศึกษา 3 อันดับแรกคือ ช่วยให้ได้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน (ร้อยละ 91.04 และ 75.61 ตามลำดับ) เกิดความร่วมมือทางวิชาการและความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานประกอบการ (ร้อยละ 88.06 และ 78.05 ตามลำดับ) และช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน (ร้อยละ 86.57 และ 63.41 ตามลำดับ)

รายงานการสำรวจสถานภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาในประเทศและนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอาเซียนโดยสมาคมสหกิจศึกษาไทย (2554) พบว่า สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนประมาณร้อยละ 40 - 45 และสถาบันอุดมศึกษาในประเทศกลุ่มอาเซียนจำนวนประมาณร้อยละ 30 - 37 เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดสหกิจศึกษา 3 อันดับแรกคือ สถาบันอุดมศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของสหกิจศึกษา เป็นการเพิ่มภาระงานของผู้ดูแลโดยตรงแต่ไม่มีการลดภาระงานอื่นให้ และขาดความชัดเจนในนโยบายสหกิจศึกษา ปัญหารองลงมาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนร้อยละ 32 คือ ขาดการวางแผนเพื่อรองรับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ขาดการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจตัดสินใจ และไม่มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบชัดเจน

ประโยชน์ต่อองค์กรผู้ใช้บัณฑิต

1. มีนักศึกษาที่มีศักยภาพ มีความพร้อมทางวิชาการ และวิชาชีพช่วยปฏิบัติงานตลอดปี
2. พนักงานประจำมีเวลามากขึ้นที่จะทำงานอื่นที่มีความสำคัญหรือสามารถสร้างนวัตกรรมที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้มากขึ้น
3. เป็นโอกาสสำหรับการฝึกทักษะการสอนงาน การจัดการ และภาวะผู้นำให้กับพนักงานที่ปรึกษา

4. พนักงานที่ปรึกษามีโอกาสเรียนรู้ทฤษฎีใหม่ๆ ผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นระหว่างกันกับนักศึกษาสหกิจศึกษา และอาจารย์นิเทศก์ในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางทฤษฎีเข้ากับภาคปฏิบัติ

5. เป็นวิธีสรรหาและคัดเลือกพนักงานเข้าร่วมงาน ได้อย่างเหมาะสมและไม่ต้องเสียเวลาในการทดลองการปฏิบัติงาน

6. ช่วยลดอัตราการเปลี่ยนงานของพนักงานและลดต้นทุนสำหรับการฝึกอบรมพนักงานใหม่

7. มีโอกาสสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพแก่สังคมและประเทศชาติ รวมทั้งภารกิจด้านการวิจัยและการบริการทางวิชาการที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น

8. เกิดภาพพจน์ที่ดีด้านการส่งเสริมการศึกษา

นอกจากนั้นประโยชน์ที่สถานประกอบการได้รับ 3 อันดับแรกซึ่งสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยเก็บข้อมูลจากสถานประกอบการคือ ใช้เป็นวิธีคัดเลือกพนักงานได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น (ร้อยละ 53.73) มีนักศึกษาช่วยปฏิบัติงานตลอดปี (ร้อยละ 47.76) และมีโอกาสสร้างความร่วมมือทางวิชาการและการวิจัยกับสถาบันการศึกษา (ร้อยละ 40.30) ประโยชน์ด้านอื่น ๆ รองลงมาคือ เกิดภาพลักษณ์ที่ดีด้านการส่งเสริมการศึกษา พนักงานประจำมีเวลาที่จะทำงานสำคัญได้มากขึ้น และใช้ประโยชน์ในการวางแผนกำลังคน ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนระบุว่า ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีด้านการส่งเสริมการศึกษา (ร้อยละ 56.10) มีโอกาสสร้างความร่วมมือทางวิชาการและการวิจัยกับสถาบันการศึกษา (ร้อยละ 53.66) และมีนักศึกษาช่วยปฏิบัติงานตลอดปี (ร้อยละ 41.46)

การจัดการสหกิจศึกษาในอุดมศึกษาในประเทศ

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ได้กล่าวถึงการทำงานและตลาดแรงงานในอนาคต โดยที่อุดมศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่สร้างบุคลากรและความรู้รองรับตลาดแรงงาน ความเข้าใจในเรื่องการมีงานทำและตลาดแรงงานในอนาคตจึงมีความสำคัญต่อทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาในระยะยาว ซึ่งมี 4 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงาน ได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ โลกาภิวัตน์ ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและโลกสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจไทยที่ชัดเจนต่อเนื่องคือ ภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมมีการเจริญเติบโตมาก ส่งผลต่อการจ้างงานและผลผลิตในรายได้ประชาชาติ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องทำงานร่วมกับภาคการผลิตจริง ต้องยกระดับทักษะของแรงงานส่วนใหญ่

พร้อมกับขยับโครงสร้างแรงงานภาคอุตสาหกรรมไปสู่แรงงานความรู้ (knowledge workers) ผลิตบัณฑิต ผูกอบรมและเพิ่มผลิตภาพในลักษณะใช้อุปสงค์จากภาคการผลิตเป็นตัวตั้ง (demand led) (กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551- 2565, น. 3-4)

ในส่วนของความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและโลกสารสนเทศ นับว่าเป็นความสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการจ้างงาน ดังนั้นการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการที่ต้องก้าวทันเทคโนโลยี อยู่ตลอดเวลาย่อมเป็นสิ่งประกันได้ว่า นักศึกษาหรือบัณฑิตได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง สามารถแก้ปัญหาในชีวิตการทำงานจริงได้ รวมถึงสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการสื่อสารที่ทันสมัย ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานและการจ้างงานในอนาคต

จากกรอบนโยบายทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาดังกล่าว นำไปสู่การจัดระบบการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เตรียมความพร้อมนักศึกษาเข้าสู่การจ้างงานในอนาคต ทั้งนี้อุดมศึกษาต้องทำงานประสานและสอดคล้องกับหน่วยงานรัฐ เอกชนอื่น ๆ ให้มีความสำคัญต่อการฝึกอบรม เน้นการปฏิบัติจริงโดยร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม โดยกำหนดทิศทางร่วมกัน

คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาคาดว่าผลที่จะได้รับจากการนำนโยบายและกลยุทธ์สหกิจศึกษาไปสู่การปฏิบัตินั้น จะทำให้เกิดผลดังต่อไปนี้ (คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา, 2551)

1. คุณภาพบัณฑิต บัณฑิตที่จบการศึกษาด้วยหลักสูตรสหกิจศึกษาเมื่อเข้าสู่โลกของการทำงานจะใช้เวลาเรียนรู้งานน้อยลง เข้าใจระบบการทำงานในองค์กรและปรับตัวได้เร็วขึ้น มีความก้าวหน้าในสายอาชีพและมีมุมมองในงานอาชีพของตนกว้างมากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาเป็นอย่างมาก

2. คุณภาพสถาบันอุดมศึกษา สหกิจศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปอุดมศึกษาที่มุ่งปรับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาให้กลับมาให้ความสำคัญกับภาคความต้องการหรือความพึงพอใจขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต เกิดความร่วมมือในทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต มีระบบการส่งผ่านข้อมูลความต้องการที่นำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพยายามที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานของบัณฑิต ทำให้บัณฑิตมีความสามารถในการงานทำมากขึ้น (employability) มีรายได้สูงขึ้นและเป็นที่พอใจของสถานประกอบการ นอกจากนี้สหกิจศึกษายังช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ไปนิเทศงานนักศึกษาในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้

สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตมากยิ่งขึ้น และเกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิต

3. คุณภาพขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต สหกิจศึกษาจะมีส่วนช่วยลดต้นทุนการผลิตไม่เสียเวลาและงบประมาณในการพัฒนาความพร้อมของพนักงานใหม่ สามารถใช้กระบวนการสหกิจศึกษาในการสรรหาพนักงาน ทำให้ลดความเสี่ยงในการคัดเลือกพนักงานใหม่ที่ไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังได้ใช้ประโยชน์จากการนิเทศงานของอาจารย์ที่ปรึกษา รายงานวิชาการ โครงการงานที่นักศึกษาสหกิจศึกษาจัดทำเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานหรือกระบวนการผลิตให้ดีขึ้น

4. การสร้างองค์ความรู้ใหม่ สหกิจศึกษาจะช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งต่อยอดไปสู่งานวิจัยเพื่อการพัฒนาได้

5. ความสัมพันธ์เชิงลึกระหว่างภาคธุรกิจและสถาบันอุดมศึกษา จะเกิดการเชื่อมโยงโลกธุรกิจและอุตสาหกรรมหรือสาขาอาชีพอื่นๆ กับโลกของการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยเริ่มความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต ตั้งแต่การจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรการพัฒนาความช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge - based society) และการจัดการองค์ความรู้ (knowledge management) การใช้ประโยชน์ร่วมกันด้านทรัพยากรบุคคลและเครื่องมือหรือเทคโนโลยีของทั้ง 2 ฝ่าย อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ สหกิจศึกษาจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ภาครัฐ ภาคองค์กรผู้ใช้บัณฑิตและภาคการศึกษา เป็นการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาความรู้ความสามารถของแต่ละฝ่าย มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการลงทุนทางการศึกษา และต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มความสามารถในการทำงานของบัณฑิต

รูปแบบความหลากหลายของการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา

การดำเนินการเรียนการสอนรูปแบบสหกิจศึกษาของประเทศไทย ได้มีการริเริ่มดำเนินการเป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เมื่อปี พ.ศ. 2536 และผลการดำเนินการประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2545 ได้มีนโยบายปรับยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศ โดยการพัฒนากระบวนการศึกษาในรูปแบบสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาขึ้น ซึ่งมีใช่เป็นการเน้นหนักเฉพาะวิชาการ แต่มีการเพิ่มความพร้อมให้กับนักศึกษาในการเข้าสู่อาชีพได้อย่างมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น และจะช่วยให้ประเทศชาติสามารถแข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศได้ สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งจึงได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของสาขาวิชาและสถาบันของตนเอง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีนับว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย ที่ได้มีการนำรูปแบบของสหกิจศึกษาเข้ามาใช้ในการดำเนินการเรียนการสอน และได้จัดตั้งหน่วยงานที่มีชื่อว่า โครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ (cooperative education and career development project) เพื่อทำหน้าที่พัฒนารูปแบบระบบการศึกษาแบบสหกิจศึกษาให้เหมาะสมและเพื่อรับผิดชอบการประสานงานระหว่างนักศึกษา คณาจารย์และสถานประกอบการในการเตรียมความพร้อมนักศึกษา และได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมสหกิจศึกษาโลก (WACE) ในปี 2537

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้กำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาที่จะออกปฏิบัติสหกิจศึกษาดังนี้

1. สอบผ่านรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา
2. มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 นับถึงภาคการศึกษาสุดท้ายก่อนทำการสมัครงานสหกิจศึกษา
3. ผ่านเงื่อนไขทางวิชาการที่สาขาวิชากำหนด
4. ไม่อยู่ระหว่างถูกพักการศึกษาในภาคการศึกษาสหกิจศึกษา
5. ไม่เคยต้องโทษวินัยนักศึกษาตั้งแต่ระดับพักการศึกษาขึ้นไปเว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากสาขาวิชา และได้รับการรับรองความประพฤติจากผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษรก่อน
6. ไม่เป็นโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

ส่วนภาคการศึกษาสหกิจศึกษาให้ปฏิบัติตามแผนการศึกษาของสาขาวิชา การไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาจะทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสค้นพบตนเองว่า ควรเพิ่มเติมทักษะใดบ้างที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนเพิ่มเติมในทักษะที่ขาดหรือทักษะที่ต้องการ ภาคการศึกษาสหกิจศึกษาต้องไม่เป็นภาคการศึกษาสุดท้ายเว้นแต่นักศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาจะมีการจัดอบรมสัมมนานักศึกษาในรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา มีเนื้อหาในการอบรมดังนี้

1. การเลือกงานและสถานประกอบการ
2. การเขียนใบสมัครงาน
3. การเขียนประวัติส่วนตัว
4. การเตรียมตัวสัมภาษณ์

5. การพัฒนาทักษะการติดต่อสื่อสารในการทำงาน
6. การพัฒนาบุคลิกภาพ
7. การเขียนรายงานและนำเสนอโครงการ/ผลงาน
8. อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบการ
9. การพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน
10. การวางแผนในการทำงาน
11. การบริหารงานคุณภาพ
12. วัฒนธรรมองค์กร

การสมัครงานสหกิจศึกษานักศึกษาสามารถสมัครงานที่ได้รับการเสนอจากสถานประกอบการโดยนักศึกษสามารถสมัครงานได้ตามความสนใจครั้งละ 1 แห่ง หากนักศึกษาไม่ได้รับการคัดเลือกสามารถสมัครงานใหม่จนกว่าจะได้รับการคัดเลือกจากสถานประกอบการ อาจพิจารณาจากใบสมัครอย่างเดียวหรือสัมภาษณ์ด้วย ในส่วนค่าตอบแทนและสวัสดิการจากสถานประกอบการนั้นตามปกติสถานประกอบการจะจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ศึกษาในอัตราที่สถานประกอบการกำหนด ในกรณีที่สถานประกอบการเสนองานโดยไม่มีค่าตอบแทนนั้น อาจจะรับงานได้ในกรณีต่อไปนี้

1. เป็นงานที่มีคุณภาพตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา
2. มีสวัสดิการอื่นให้แก่ศึกษาเช่น ที่พัก อาหาร รถรับส่งหรือสวัสดิการอื่น ๆ ที่ทำให้นักศึกษาประหยัดค่าใช้จ่ายในระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
3. เป็นไปตามความต้องการของนักศึกษาโดยมีเหตุผลอันควรเช่น สถานประกอบการตั้งอยู่ในภูมิลำเนาของนักศึกษาหรือนักศึกษาสนใจลักษณะงานที่สถานประกอบการเสนอ

การนิเทศงานสหกิจศึกษาจะนิเทศโดยคณาจารย์นิเทศก์ประจำสาขาวิชาอย่างน้อย 1 ครั้ง ในช่วงระหว่างที่นักศึกษ้ออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ และภายหลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยนักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

1. นักศึกษาเข้ารับการสัมภาษณ์ โดยประธานคณาจารย์นิเทศก์และคณาจารย์ประจำสาขาวิชา เพื่อสอบถามปัญหาให้คำปรึกษาหารือ ข้อเสนอแนะและแนวคิดที่ถูกต้องในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพร้อมทั้งส่งรายงานทางวิชาการให้แก่คณาจารย์นิเทศก์ทำการพิจารณา และนักศึกษาต้องแก้ไขรายงานให้สมบูรณ์ตามระยะเวลาที่สาขาวิชากำหนด
2. ร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา เพื่อพัฒนาความสามารถในการนำเสนอและถ่ายทอดประสบการณ์ ซึ่งเป็นสาระสำคัญของสหกิจศึกษา

ประธานคณาจารย์นิเทศก์และคณาจารย์นิเทศก์ของแต่ละสาขาวิชาจะร่วมกันพิจารณาให้ระดับคะแนนตัวอักษร S หรือ U แก่นักศึกษาและนำเสนอผ่านหัวหน้าสาขาวิชาเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำสำนักวิชา นอกจากนี้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารียังได้พัฒนารูปแบบสหกิจศึกษาที่เรียกว่า SUT Coop Automatic System ซึ่งเป็นระบบการประสานงานการติดต่อสื่อสาร และการประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาผ่านระบบออนไลน์ โดยครอบคลุมตั้งแต่การสมัครงาน การเขียนประวัติย่อ การจับคู่ของนักศึกษากับสถานประกอบการ การออกเยี่ยมหรือนิเทศงานนักศึกษาโดยอาจารย์ และการประเมินผลนักศึกษาโดยสถานประกอบการและอาจารย์อย่างครบถ้วน ซึ่งนอกจากจะช่วยลดขั้นตอนและเวลาในการดำเนินการแล้ว ยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร การประสานงานต่าง ๆ ให้กับทั้งมหาวิทยาลัย สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์นิเทศก์อีกด้วย

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ได้ประกาศแนวปฏิบัติในการปฏิบัติสหกิจศึกษา สำหรับนักศึกษาปี พ.ศ. 2556 โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในลักษณะ “บูรณาการการเรียนรู้สู่การทำงาน (work integrated learning)” สนับสนุนให้นักศึกษาต้องผ่านการปฏิบัติสหกิจศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้ง และมีระยะเวลา 16 สัปดาห์จึงจะสำเร็จการศึกษา รูปแบบและกระบวนการสหกิจศึกษาประกอบด้วย

1. การเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงานจริง
2. การสมัครงาน การคัดเลือกโดยสถานประกอบการ
3. การปฏิบัติงานจริงเสมือนเป็นพนักงานชั่วคราว ณ สถานประกอบการ
4. การนิเทศระหว่างการปฏิบัติงาน
5. การประเมินผลร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

ภาคการศึกษาสหกิจศึกษาจะต้องไม่จัดไว้ในภาคเรียนสุดท้ายของโครงสร้างหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษากลับเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยอีกอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา และได้กำหนดเกณฑ์สำหรับนักศึกษาสหกิจศึกษาไว้ดังนี้

1. ต้องสอบผ่านรายวิชาพื้นฐานที่แต่ละหลักสูตรกำหนดให้เป็นเงื่อนไขของสหกิจศึกษา
2. มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 2.00 ณ วันยื่นเรื่องขอออกปฏิบัติสหกิจศึกษาและต้องผ่านการเรียนรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในระดับตัวอักษร "S"

ในส่วนของกระบวนการสหกิจศึกษานั้นประกอบด้วย

1. การเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงานจริง
2. การสมัครงาน
3. การคัดเลือกโดยสถานประกอบการ

4. การปฏิบัติงานจริงเสมือนเป็นพนักงานชั่วคราว ณ สถานประกอบการ

5. การนิเทศระหว่างการปฏิบัติงาน

6. การประเมินผลร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

ทั้งนี้สำหรับการประเมินผลการศึกษาของวิชาสหกิจศึกษาใช้เกณฑ์การประเมินเป็นระดับคะแนนตัวอักษร "S" หรือ "U" (แนวปฏิบัติในการปฏิบัติสหกิจศึกษาสำหรับนักศึกษา พ.ศ. 2556 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, น. 1)

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม นับได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาได้อย่างประสบผลสำเร็จอีกแห่งหนึ่งของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยได้รับรางวัลสถานศึกษาดำเนินการสหกิจศึกษาดีเด่นระดับชาติจากสมาคมสหกิจศึกษาไทยเมื่อปี พ.ศ. 2556 รูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษามีการจัดตั้งศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ (Cooperative Education and Career Development Center) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรองอธิการบดี โดยตั้งความมุ่งหมายเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในระหว่างการศึกษามีความพร้อมในการทำงานและพร้อมที่จะก้าวออกไปเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพสามารถทำงานได้ทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษาและเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสังคม ปัจจุบันมีการดำเนินการสอนในรูปแบบสหกิจศึกษาคิดเป็นร้อยละ 100 ของหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย

การจัดการศึกษาสหกิจศึกษาจะกำหนดให้นักศึกษาไปปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการเป็นระยะเวลา 16 สัปดาห์ โดยมีรูปแบบดังนี้ (คู่มือสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม 2555, น. 9)

1. จัดเป็นรายวิชาในหลักสูตร สหกิจศึกษาเป็นรายวิชาที่คณะเป็นผู้กำหนดขึ้นโดยระบุไว้ในกลุ่มวิชาเอกเลือกประจำสาขาวิชาของแต่ละคณะมีค่าหน่วยกิต 6-9 หน่วยกิต ซึ่งสาขาวิชาที่นักศึกษาสังกัดจะเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบคัดเลือกนักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเข้าหลักสูตรรายวิชาสหกิจศึกษา

2. จัดไว้ในชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 สาขาวิชาต่าง ๆ ได้กำหนดภาคการศึกษาที่นักศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาไว้ในแผนการเรียนซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละสาขาวิชา แต่โดยส่วนใหญ่จะกำหนดไว้ในภาคการศึกษาปกติภาคที่ 1 หรือ 2 ของชั้นปีที่ 4

3. กำหนดเวลาการปฏิบัติงานอย่างน้อย 16 สัปดาห์ การไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ นักศึกษาจะปฏิบัติงานเต็มเวลา (full time) เสมือนเป็นพนักงานของสถานประกอบการ โดยมีพนักงานที่ปรึกษา (job supervisor) ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและดูแลตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์

4. ปฏิบัติงานตรงสาขาวิชา ลักษณะของงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายจากสถานประกอบการให้ปฏิบัติควรเป็น โครงการพิเศษ (project) หรือชิ้นงานหรืองานประจำที่เป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการ ทั้งนี้ลักษณะงานจะต้องตรงตามสาขาวิชาของนักศึกษา

5. จัดให้มีการอบรมเตรียมความพร้อมสหกิจศึกษา จัดให้มีการปฐมนิเทศ และอบรมการเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานให้นักศึกษาในภาคการศึกษา ก่อนที่นักศึกษาจะไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ทั้งนี้ได้กำหนดคุณสมบัตินักศึกษาสหกิจศึกษาดังนี้

5.1 ควรมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป

5.2 ผ่านการเรียนวิชาเอกบังคับตามที่คณะกำหนด

5.3 มีความประพฤติเรียบร้อย มีความรับผิดชอบ สามารถพัฒนาตนเองได้ดี

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย นับว่าเป็นสถาบันการศึกษาหนึ่งที่จัดหลักสูตรสหกิจศึกษาได้อย่างประสบความสำเร็จ โดยได้จัดระบบการศึกษาเป็นระบบทวิภาค โดยภาคการศึกษาสหกิจศึกษามีระยะเวลาเท่ากับ 1 ภาคการศึกษาปกติ คือ 16 สัปดาห์ในภาคต้นหรือภาคปลาย โดยหลักสูตรสหกิจศึกษามีลักษณะ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ม.ป.ป., น. 1)

1. เป็นหลักสูตรแผน ข ของทุกคณะ โดยเป็นไปตามการเลือกแผนการเรียนของนักศึกษา

2. การจัดภาคการศึกษาสหกิจศึกษาจะจัดไว้ในภาคปลายของปีที่ 3 และภาคต้น หรือภาคปลายของปีที่ 4 ทั้งนี้ ภาคการศึกษาที่นักศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษานั้นจะแตกต่างกันไปในแต่ละสาขาวิชา

3. วิชาสหกิจศึกษามีค่าเท่ากับ 6 หน่วยกิต

4. กำหนดให้นักศึกษาสหกิจศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา หรือ 16 สัปดาห์

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้จัดตั้งโครงการสหกิจศึกษาโดยอยู่ในความรับผิดชอบของกองวิชาการ สังกัดฝ่ายวิชาการ เพื่อทำหน้าที่พัฒนารูปแบบระบบการศึกษาแบบสหกิจศึกษาให้เหมาะสมเป็นไปตามหลักการและเกณฑ์มาตรฐานของการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา รวมทั้งร่วมมือและประสานงานระหว่างนักศึกษา คณาจารย์และสถานประกอบการ โดยมีการดำเนินงานสหกิจศึกษาในรูปแบบกรรมการสหกิจศึกษาประกอบด้วย รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากองวิชาการ ผู้แทนจากคณะและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ (วารสารสหกิจศึกษาไทย 2552, น. 92-95)

1. โครงการสหกิจศึกษาประสานงานกับคณะในการส่งรายชื่อ จำนวน และสาขาวิชาของนักศึกษาที่แจ้งความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา โดยคณะจะสำรวจความสนใจของ

นักศึกษาที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษากับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 2 ในภาคปลาย และส่งรายชื่อพร้อมทั้งจำนวนและสาขาวิชา ให้กับโครงการสหกิจศึกษาล่วงหน้า 6 เดือน ก่อนที่นักศึกษาจะไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

2. โครงการสหกิจศึกษาส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์ตำแหน่งงานจากสถานประกอบการ โดยดำเนินการล่วงหน้าประมาณ 6 เดือน ก่อนส่งนักศึกษาไปปฏิบัติงานในปีการศึกษาต่อไป

3. การกลั่นกรองสถานประกอบการ ทางโครงการสหกิจศึกษารวบรวมรายชื่อและรายละเอียดข้อมูลการรับนักศึกษาสหกิจศึกษาของสถานประกอบการให้คณะกรรมการสถานประกอบการล่วงหน้าก่อนประกาศรายชื่อสถานประกอบการให้นักศึกษาเลือก

4. การรับสมัครนักศึกษาสหกิจศึกษา โดยโครงการสหกิจศึกษาจะกำหนดวันรับสมัครนักศึกษาสหกิจศึกษา ในแต่ละภาคการศึกษาล่วงหน้าประมาณ 4 เดือน ก่อนวันที่นักศึกษาจะออกไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

5. การเลือกสมัครตำแหน่งงานและสถานประกอบการ ทางโครงการสหกิจศึกษาจะประกาศรายชื่อสถานประกอบการที่รับนักศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา พร้อมทั้งมีรายละเอียดเงื่อนไขต่างๆ ของสถานประกอบการ เพื่อเป็นข้อมูลให้นักศึกษาเลือกสถานประกอบการที่จะไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยนักศึกษามีสิทธิเลือกสถานประกอบการได้ 2 แห่ง ตามลำดับความสนใจ

6. การคัดเลือกนักศึกษาโดยคณะหรือสถานประกอบการ มีการดำเนินการใน 2 ลักษณะ ดังนี้

6.1 ในกรณีที่สถานประกอบการมอบให้มหาวิทยาลัยคัดเลือกนักศึกษา ทางโครงการสหกิจศึกษาจะประสานงาน และอำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์แต่ละคณะที่มีหน้าที่คัดเลือกนักศึกษาไปปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการต่างๆ พิจารณาจากการสัมภาษณ์ ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ทักษะและความถนัดของนักศึกษา

6.2 ในกรณีที่สถานประกอบการต้องการคัดเลือกนักศึกษาเอง โครงการสหกิจศึกษาจะประสานงานและอำนวยความสะดวกในการนัดหมายวัน เวลา กับสถานประกอบการและนักศึกษาในการคัดเลือกนักศึกษา ซึ่งอาจจะดำเนินการที่มหาวิทยาลัย หรือส่งนักศึกษาไปยังสถานประกอบการเพื่อรับการคัดเลือก

7. การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาก่อนไปปฏิบัติงาน โครงการสหกิจศึกษาจัดอบรมเตรียมความพร้อมแก่นักศึกษา เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ได้แก่ การอบรมในหัวข้อหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสหกิจศึกษา การเขียนรายงานโครงการงาน

สหกิจศึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพ เทคนิคในการนำเสนองาน การเขียนประวัติส่วนตัว และการอบรมเฉพาะหัวข้อที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในแต่ละสาขาวิชา

8. การปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา ประมาณ 1 สัปดาห์ก่อนการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา เพื่อให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการปฏิบัติงาน

9. การปฏิบัติงานที่สถานประกอบการของนักศึกษาสหกิจศึกษา โดยกำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติงานเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษาหรือจำนวน 16 สัปดาห์

10. การนิเทศงานสหกิจศึกษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษา กำหนดให้มีการนิเทศงานสหกิจศึกษา 2 ครั้งต่อภาคการศึกษา โดยการนิเทศงานครั้งที่ 1 จะนิเทศงาน ประมาณสัปดาห์ที่ 2-3 และครั้งที่ 2 ประมาณสัปดาห์ที่ 6-8 ทั้งนี้ คณาจารย์นิเทศก์สหกิจศึกษาจะไปนิเทศงาน ณ สถานประกอบการ เพื่อติดตามและรับทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาจากพนักงานพี่เลี้ยง และหัวหน้างานของหน่วยงานที่นักศึกษาไปปฏิบัติงาน

11. การรายงานตัว และส่งรายงาน/โครงการสหกิจศึกษา นักศึกษาสหกิจศึกษาจะต้องรายงานตัว และส่งรายงาน/โครงการสหกิจศึกษาต่อโครงการสหกิจศึกษา หลังสิ้นสุดการปฏิบัติงาน 1 สัปดาห์ เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจประเมินรายงาน

12. การสัมมนาสหกิจศึกษา โครงการสหกิจศึกษาจะกำหนดวันและเวลาให้นักศึกษาที่กลับจากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาเข้าร่วมการสัมมนาสหกิจศึกษาเพื่อนำเสนอและถ่ายทอดประสบการณ์ของตนในระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และผู้แทนสถานประกอบการรวมทั้งนักศึกษาทุกคนจะต้องจัดนิทรรศการสหกิจศึกษา เพื่อเผยแพร่ผลงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา

13. การประเมินผลสหกิจศึกษา เป็นการประเมินผลจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาได้แก่ สถานประกอบการ อาจารย์ที่ปรึกษา และโครงการสหกิจศึกษา โดยประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่โครงการสหกิจศึกษากำหนดทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา การนิเทศงาน นักศึกษาสหกิจศึกษา รายงานการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา และการเข้าร่วมเพื่อนำเสนอการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และการจัดนิทรรศการในการสัมมนาสหกิจศึกษา โดยการประเมินผลจะให้คะแนนแทนด้วยตัวอักษรคือ สัญลักษณ์ S (satisfactory-พอใจ/ผ่าน) และ U (unsatisfactory-ไม่พอใจ/ไม่ผ่าน)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้จัดให้มีรายวิชาสหกิจศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และฝึกประสบการณ์จริงสำหรับวิชาชีพ โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการในหัวข้องานวิจัยจากการฝึกงานในสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา กำหนดให้นักศึกษาสหกิจศึกษาปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา โดยจะต้องมีระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์ จำนวนหน่วยกิตรายวิชาต้องไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิตและไม่เกิน 9 หน่วยกิต

การจัดภาคเรียนสหกิจศึกษานั้น กรณีที่เป็นหลักสูตร 4 ปีให้จัดตั้งแต่ชั้นปีที่ 3 ขึ้นไป ในกรณีที่หลักสูตร 5 ปี ให้จัดตั้งแต่ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไปและในกรณีที่หลักสูตร 6 ปี ให้จัดตั้งแต่ชั้นปีที่ 5 ขึ้นไป ในหมวดวิชาบังคับหรือรายวิชาเลือกของหลักสูตรระดับปริญญาตรี หน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบคือ สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารและดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย

นอกจากนั้นให้มีหน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบสหกิจศึกษาในระดับคณะ มีคณะกรรมการสหกิจศึกษาประจำหลักสูตร มีหน้าที่วางแผนนโยบายด้านการศึกษารายวิชาสหกิจศึกษา ให้ความเห็นชอบการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานสหกิจศึกษา ให้คำแนะนำ ชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยงการบริหารงานและพิจารณานักศึกษาผู้ที่สมควรได้รับทุนช่วยเหลือด้านสหกิจศึกษา ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาได้แก่ อาจารย์ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาที่ได้รับมอบหมายให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษารายวิชาสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปรับตัว การจัดทำรายงานและเป็นผู้ประเมินผลการจัดทำรายงาน การนำเสนอผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในสาขาวิชา

การคัดเลือกนักศึกษานั้นสาขาวิชาจะเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษา โดยจะประกาศรับนักศึกษาสมัครเข้าร่วมโครงการสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ขึ้นไป มีผลการเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป จะต้องสอบผ่านรายวิชาพื้นฐานที่สาขาวิชากำหนดเป็นวิชาเงื่อนไขของสหกิจศึกษา มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เคยผิดระเบียบวินัยนักศึกษาและมีภูมิลำเนาและสามารถพัฒนาตนเองได้ดี สถานประกอบการจะจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่ศึกษาในอัตราที่สถานประกอบการกำหนด อย่างไรก็ตามหน่วยงานราชการบางแห่งอาจจะให้ค่าตอบแทนต่ำ ในกรณีที่สถานประกอบการหรือหน่วยงานเสนองานให้แก่ศึกษาโดยมีค่าตอบแทนต่ำนั้น จะรับงานนั้นให้แก่ศึกษาได้หรือไม่ มีเงื่อนไขดังนี้

1. ยอมรับงานให้นักศึกษาโดยปรับตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำ
2. เป็นไปตามความต้องการของนักศึกษาโดยมีเหตุผลอันควรเช่น สถานประกอบการตั้งอยู่ในภูมิลำเนาของนักศึกษา และนักศึกษาสนใจลักษณะงานที่หน่วยงานเสนอ

3. คณะสาขาวิชาเห็นชอบ

คณะสาขาวิชาต้องจัดให้มีการนิเทศงานโดยคณาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา โดยจะเดินทางไปนิเทศงานอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่วนการประเมินผล กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็นเกรด A-F หรือตัวอักษรระบบ S (satisfactory – ผ่าน) และ U (unsatisfactory – ไม่ผ่าน) ทั้งนี้กระบวนการที่ใช้ในการประเมินผลขึ้นอยู่กับคณะสาขาวิชา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มอบหมายให้สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำหน้าที่ประสานงานในการส่งเสริมและการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย รวมทั้งพัฒนารูปแบบสหกิจศึกษาตามนโยบายของมหาวิทยาลัย (คู่มือสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553, ออนไลน์)

ส่วนในการดำเนินงานระดับคณะ คณะจะรับนโยบายสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยและประสานงานด้านสหกิจศึกษาภายในคณะและสาขาในการคัดเลือก ดูแล จัดส่งนักศึกษาไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการต่าง ๆ โดยมีการจัดหางานและเตรียมความพร้อมนักศึกษาและงานนิเทศนักศึกษา ซึ่งมีอาจารย์และเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่สถานประกอบการ อาจารย์ นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนรับรองคุณภาพงานที่สถานประกอบการเสนอ การนิเทศงาน ให้คำปรึกษาด้านวิชาการและการปฏิบัติงานแก่นักศึกษา และประเมินผล การปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา

สาขาวิชาจะคัดเลือกนักศึกษาที่จะเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา โดยนักศึกษาควรมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป หรือตามเกณฑ์ของคณะและสาขาวิชากำหนด และผ่านเงื่อนไขรายวิชาตามที่คณะและสาขาวิชากำหนด ในช่วงสัปดาห์แรกของการปฏิบัติงาน พนักงานที่ปรึกษาพิจารณากำหนดตำแหน่งงานของนักศึกษาและขอบเขตหน้าที่ของนักศึกษาที่จะต้องปฏิบัติ ซึ่งควรมีลักษณะงานตรงตามสาขาวิชาของนักศึกษาและแจ้งให้นักศึกษาได้ทราบประเภทงานที่ปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นงานประจำที่ต้องการให้นักศึกษาช่วย หรือ โครงการหรืองานวิจัยซึ่งจะเน้นการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการให้มากที่สุด โดยมีค่าใช้จ่ายไปฝึกงานหรือดูงานในแผนกต่าง ๆ มีภาระงานที่จะต้องรับผิดชอบโดยตรง และกำหนดแผนงานการปฏิบัติงานรายสัปดาห์ให้แก่ศึกษาตลอดระยะเวลา 16 สัปดาห์ ในแผนงานควรระบุขั้นตอนของการปฏิบัติงานซึ่งอาจจะมีการอบรมตามด้วยการทดลองฝึกหัดและดำเนินการจริงตามลำดับ

การคัดเลือกนักศึกษาที่จะเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาจะพิจารณาตามคุณสมบัติของนักศึกษาที่สถานประกอบการได้กำหนดไว้ โดยการสมัครจะได้รับการปฏิบัติเสมือนการไปสมัครเข้าทำงานจริงกับสถานประกอบการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สถานประกอบการจะคัดเลือกนักศึกษาโดยพิจารณาจากใบสมัครและ/หรือการสัมภาษณ์นักศึกษา
2. คณะและสาขาวิชาให้ความเห็นชอบในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ โดยเลือกสถานประกอบการและลักษณะงานที่ตรงกับความสนใจของนักศึกษาเป็นหลัก

การนิเทศงานระหว่างการปฏิบัติงานของนักศึกษาผู้ประสานงานโครงการสหกิจศึกษา (COOP co-ordinator) จะนัดหมายเพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาเข้ามานิเทศงาน ณ สถานประกอบการ โดยจะมีหัวข้อการหารือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล หรือพนักงานที่ปรึกษาในระหว่างการนิเทศงาน การนิเทศงานสหกิจศึกษาจะจัดอย่างน้อย 1 ครั้ง ระหว่างที่นักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ

ในส่วนของค่าตอบแทนหรือสวัสดิการจากสถานประกอบการ สถานประกอบการจะจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงหรือสวัสดิการให้แก่ศึกษาในอัตราที่สถานประกอบการกำหนด กรณีที่สถานประกอบการจัดที่พักหรืออาหารหรือรถรับส่งให้นักศึกษา ถือว่าเป็นสวัสดิการเพิ่มเติมภายหลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ นักศึกษาต้องเข้ารับการสัมภาษณ์โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำคณะและสาขาวิชา เพื่อสอบถามปัญหาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวคิดในการพัฒนาตนเองของนักศึกษา พร้อมทั้งส่งรายงานวิชาการแก่อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและทำการแก้ไขให้สมบูรณ์ตามระยะเวลาที่อาจารย์ที่ปรึกษากำหนด นอกจากนี้ให้ร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาอีกด้วย

ในการประเมินผลการให้ระดับคะแนนอักษรลำดับขั้นจะเป็น S (satisfactory-เป็นที่พอใจ) และ U (unsatisfactory-ไม่เป็นที่พอใจ) หรืออักษรลำดับขั้นที่มีค่าลำดับขั้น ขึ้นอยู่กับเกณฑ์การประเมินผลของคณะและสาขาวิชา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวรมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ *เก่งงาน* โดยให้นิสิตสามารถนำเอาความรู้ไปประยุกต์ในการประกอบอาชีพได้ *เก่งคน* ให้รู้จักสื่อสารกับคนอื่นและสามารถร่วมงานกับคนอื่น มีสังคมและมีกัลยาณมิตร *เก่งคิด* ให้มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีเหตุผล *เก่งครองชีวิต* ให้สามารถแก้ปัญหา มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบมีเหตุผล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ไม่สามารถเรียนรู้และฝึกปฏิบัติได้จากห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องนำเอาความรู้

ความสามารถที่เรียนในหลักสูตร โดยใช้กระบวนการของ “สหกิจศึกษา” คือ ไปปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการในฐานะพนักงานคนหนึ่ง ดังนั้นสถานประกอบการจึงมีความสำคัญถือเป็นห้องปฏิบัติการจริงของนักศึกษา

หน่วยงานที่รับผิดชอบประสานงานสหกิจศึกษาคืองานสนับสนุนวิชาการ กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี และสำนักงานเลขานุการคณะต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา โดยลักษณะงานของสหกิจศึกษา นักศึกษาต้องปฏิบัติงานเสมือนหนึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวของสถานประกอบการ ปฏิบัติงานในตำแหน่งมีหน้าที่รับผิดชอบแน่นอน งานที่ได้รับมอบหมายเป็นงานที่มีคุณภาพทำงานเต็มเวลา ระยะเวลาปฏิบัติงานเต็ม 1 ภาคการศึกษา (16 สัปดาห์ หรือ 4 เดือน) และมีค่าตอบแทนตามสมควร

รูปแบบบริหารจัดการสหกิจศึกษาในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยนเรศวรมีรูปแบบดังนี้

1. ด้านการจัดการศึกษาและหลักสูตร รายวิชาสหกิจศึกษาของแต่ละคณะต้องจัดอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะ ซึ่งเปิดให้นิสิตในชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 1 หรือภาคเรียนที่ 2 ตามความจำเป็นและเหมาะสมของแต่ละหลักสูตรและต้องมีจำนวนหน่วยกิตอยู่ระหว่าง 6 – 9 หน่วยกิต

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยจะจัดการปฐมนิเทศให้แก่ นิสิตสหกิจศึกษา ก่อนไปปฏิบัติงาน มีการเตรียมความพร้อมก่อนไปสหกิจศึกษา โดยต้องผ่านการเรียนในรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา (จำนวน 1 หน่วยกิต) ในภาคการศึกษา ก่อนไปสหกิจศึกษา หรือต้องผ่านการอบรมเตรียมความพร้อมสหกิจศึกษา ก่อนไปสหกิจศึกษา ไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงซึ่งมหาวิทยาลัยจะเป็นผู้จัดให้ นิสิตที่จะเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาต้องผ่านการคัดเลือกจากคณะหรือสาขาวิชา โดยมีผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 2.00 และจะต้องสอบผ่านรายวิชาพื้นฐานที่คณะกำหนด มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เคยประพฤติผิดระเบียบวินัยและจะต้องไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์ (1 ภาคการศึกษา)

คณะและมหาวิทยาลัยจะร่วมกันจัดหางานที่มีลักษณะเป็น โครงการหรืองานประจำที่ตรงกับสาขาวิชาของนิสิต โดยมีคณาจารย์ประจำสาขาวิชาพิจารณารับรองคุณภาพของงานและเป็นงานที่มีประโยชน์ต่อสถานประกอบการ ก่อนให้นิสิตเลือกมีการทำความตกลงกับสถานประกอบการ โดยให้แต่ละตำแหน่งงานมีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการตามความเหมาะสม และควรเปิดโอกาสให้สถานประกอบการได้คัดเลือกนิสิตและเปิดโอกาสให้นิสิตได้เลือกสถานประกอบการตามความสมัครใจ

คณะจะต้องจัดให้มีการนิเทศการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนิสิตอย่างน้อย 1 ครั้งและหลังจากกลับจากสถานประกอบการคณะจะต้องจัดให้มีการสัมมนาเพื่อนำเสนอผลงาน และเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนิสิต คณาจารย์นิเทศก์ และคณาจารย์สาขาวิชา

ในส่วนของการประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมินและวัดผลและเป็นไปตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

3. ด้านการนิเทศงาน คณาจารย์นิเทศก์ต้องมีประสบการณ์การสอนในสาขาวิชาที่นิเทศไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษา และควรผ่านการอบรมนิเทศงานโดยหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการนิเทศต้องจัดให้มีการประชุมพบปะหารือระหว่างผู้นิเทศงานกับคณาจารย์นิเทศก์ นิสิตกับคณาจารย์นิเทศก์ และประชุมร่วมทั้งสามฝ่ายและต้องใช้เวลาในการนิเทศไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อครั้ง

4. ด้านการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา นิสิตสหกิจศึกษาต้องมีคุณสมบัติตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดและต้องเข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมนิสิตก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และผ่านเกณฑ์การวัดผลตามที่กำหนด ต้องบันทึกรายงานการปฏิบัติงานประจำวันหรือประจำสัปดาห์ นิสิตต้องนำเสนอผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาในการสัมมนาสหกิจศึกษาหลังกลับจากปฏิบัติงานสหกิจศึกษา (สหกิจศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551, ออนไลน์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เคยดำเนินการสหกิจศึกษา ในช่วงโครงการสหกิจศึกษานำร่องโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ช่วงหลังหลายแห่งยุติการดำเนินการเนื่องจากขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ อย่างไรก็ตามในระยะต่อมาพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่งมีการดำเนินงานขึ้นมาโดยยึดแนวทางเดิมเป็นหลักในการดำเนินงานและบริหารจัดการงบประมาณตามนโยบายของแต่ละมหาวิทยาลัย และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในบางประเด็นเพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละแห่ง ผู้วิจัยได้ศึกษากรณีตัวอย่างการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สรุปได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดระบบการศึกษาเป็นระบบทวิภาค ในปีการศึกษาหนึ่งประกอบด้วย 2 ภาคการศึกษา แต่ละภาคการศึกษามีระยะเวลา 16 สัปดาห์ การจัดสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีลักษณะดังนี้คือ

1. สาขาวิชาจะทำการคัดเลือกนักศึกษาสหกิจศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษาที่ 3 หรือต้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษาที่ 4
2. สหกิจศึกษาจัดไว้ในภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ของชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้หลักสูตรได้กำหนด

ภาคการศึกษาที่นักศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาไว้ในแผนการเรียนซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละหลักสูตร อย่างไรก็ตามนักศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงแผนการปฏิบัติงานได้ตามความพร้อมของนักศึกษา ทั้งนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากหลักสูตรให้สามารถไปปฏิบัติงานในภาคการศึกษาอื่น

3. หลักสูตรสหกิจศึกษา 1 ภาคการศึกษา มีค่าเท่ากับ 6 หน่วยกิต จำนวน 640 ชั่วโมง
4. มีกระบวนการเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง
5. กำหนดให้นักศึกษาสหกิจศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษาโดยจะต้องมีระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง
6. มีการนิเทศการปฏิบัติงาน โดยอาจารย์นิเทศก์ไม่น้อยกว่า 2 ครั้งต่อนักศึกษา 1 คน
7. มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์ประจำสาขาวิชา

หน่วยงานในการประสานงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ เป็นหน่วยงานระดับคณะ ตั้งอยู่ที่สำนักงานคณบดีคณะต่างๆ และยังมีหน่วยงานระดับมหาวิทยาลัยคืองานสหกิจศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน โดยคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาทำหน้าที่พัฒนารูปแบบ ระบบการศึกษาแบบสหกิจศึกษาให้มีความเหมาะสม และประสานงานระหว่างนักศึกษา คณาจารย์และสถานปฏิบัติงานในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสำหรับการไปปฏิบัติงานในสถานปฏิบัติงานทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะดังนี้

1. คณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนการดำเนินงาน คู่มือรับผิดชอบและกำกับติดตามการดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะ
2. อาจารย์นิเทศก์สหกิจศึกษา ทำหน้าที่ประสานงานด้านสหกิจศึกษาของหลักสูตร ดังนี้
 - 2.1 ให้คำปรึกษาด้านวิชาการ และการปฏิบัติงานแก่นักศึกษาในหลักสูตร
 - 2.2 รับรองคุณภาพงานที่สถานประกอบการเสนอ
 - 2.3 นิเทศงานและประเมินผลอย่างน้อย 2 ครั้งต่อนักศึกษา 1 คนต่อ 1 ภาคการศึกษา
 - 2.4 ให้คำปรึกษาแก่สถานประกอบการ เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการทำงานผ่านการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา
 - 2.5 พบปะร่วมปรึกษากับพนักงานที่ปรึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการที่นักศึกษาปฏิบัติงานเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

2.6 สร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อผู้บริหารและผู้ร่วมงานในสถานประกอบการที่ไป
นิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา

2.7 เข้าร่วมในการปฐมนิเทศและการปัจฉิมนิเทศของนักศึกษาสหกิจศึกษา

2.8 พิจารณาผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของ
นักศึกษาสหกิจศึกษาตามวันและเวลาที่กำหนด

3. เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษาทำหน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่สถาน
ประกอบการ อาจารย์ และนักศึกษาสหกิจศึกษาในด้านต่าง ๆ (สหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์, 2554, ออนไลน์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเห็นว่า สหกิจศึกษามีผลดีต่อนักศึกษาในแง่การได้รับ
ประสบการณ์วิชาชีพที่มีคุณค่าและส่งผลต่อความได้เปรียบในการจ้างงานภายหลังการสำเร็จ
การศึกษา ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีนโยบายให้นักศึกษาในทุกสาขาวิชาได้ผ่านการเรียนในหลักสูตร
สหกิจศึกษามากที่สุด จึงมีการจัดตั้งศูนย์สหกิจศึกษาขึ้น มีกระบวนการเตรียมความพร้อมนักศึกษา
ก่อนไปปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยใช้เวลาไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง โดยจัดอบรมให้กับนักศึกษา ดังนี้
(สหกิจศึกษามหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช, 2553, ออนไลน์)

1. การเขียนใบสมัครงาน และการเตรียมตัวสัมภาษณ์งาน
2. การพัฒนาบุคลิกภาพ
3. โครงสร้างการทำงานในองค์กร
4. งานธุรการในสำนักงาน
5. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน
6. ความปลอดภัยในที่ทำงาน
7. แนวทางการจัดทำโครงการ
8. เทคนิคการนำเสนอและรายงานผลการปฏิบัติงาน
9. ระบบบริหารงานคุณภาพในสถานประกอบการ
10. การเขียนรายงานวิชาการ

สำหรับระยะเวลาในการปฏิบัติงานกำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติงานเต็ม 1 ภาคการศึกษา
(16 สัปดาห์หรือ 4 เดือน) และให้มีค่าตอบแทนตามสมควร การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นแบบ
ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ โดยหลักการสถานประกอบการจะต้องจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่ศึกษา
ในอัตราที่สถานประกอบการกำหนด อย่างไรก็ตามหน่วยงานราชการบางแห่งอาจจะให้

คำตอบแทนตำแหน่ง ในกรณีที่สถานประกอบการหรือหน่วยงานเสนองานให้นักศึกษา โดยมีคำตอบแทนตำแหน่งนั้น โครงการจะรับงานนั้นให้นักศึกษาได้หรือไม่ให้เป็นไปตามเงื่อนไขดังนี้

1. ยอมรับงานให้นักศึกษา โดยปรับตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำ
2. เป็นไปตามความต้องการของนักศึกษา โดยมีเหตุผลอันควรเช่น สถานประกอบการตั้งอยู่ในภูมิภาคของนักศึกษา นักศึกษาสนใจลักษณะงานที่สถานประกอบการเสนอ
3. สาขาวิชาเห็นชอบด้วย กรณีที่สถานประกอบการจัดที่พักให้นักศึกษาถือว่าเป็นสวัสดิการเพิ่มเติม

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางมุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา โดยมีการจัดตั้งศูนย์สหกิจศึกษาเพื่อประสานงานกับคณะและสาขาวิชาต่าง ๆ นักศึกษาที่เรียนสหกิจศึกษาทุกคนจะต้องแจ้งความประสงค์เรียนและกรอกใบสมัครที่สาขาวิชาหรือภาควิชาของตนเอง นักศึกษาจะต้องผ่านการสอบสัมภาษณ์และการคัดเลือกจากสถานประกอบการหรือองค์กรผู้ใช้บัณฑิตที่มีความประสงค์รับนักศึกษาเข้าไปปฏิบัติงาน หลังจากนั้นมหาวิทยาลัยจะจัดส่งนักศึกษาเข้าไปปฏิบัติงานจริงตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากสถานประกอบการหรือองค์กรผู้ใช้นั้นๆ ซึ่งนักศึกษาสามารถเรียนรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางได้คุณสมบัตินักศึกษาสหกิจศึกษาดังนี้

1. ต้องเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 หรือชั้นปีที่ 4
2. ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 ในภาคการศึกษาก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา หรือหากต่ำกว่า 2.00 ให้ประธานหลักสูตรที่นักศึกษาสังกัดรับรองว่าสมควรไปปฏิบัติงานได้
3. เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย และไม่เป็นผู้เคยต้องโทษวินัยนักศึกษาเนื่องจากความประพฤติเสื่อมเสีย
4. ไม่อยู่ในระหว่างถูกพักการศึกษา
5. ไม่เป็นโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ
6. จะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาก่อนเท่านั้น

มหาวิทยาลัยได้กำหนดภาคการศึกษาเป็นระบบทวิภาค ปีการศึกษาหนึ่งๆ แบ่งเป็น 2 ภาคการศึกษา มีระยะเวลาการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในสถานประกอบการประมาณ 16 สัปดาห์ โดยที่คณะวิชาอาจจะจัดภาคการศึกษาสหกิจศึกษาไว้ในภาคการศึกษาที่ 2 ของปีการศึกษาที่ 3 หรือภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ของปีการศึกษาที่ 4 ก็ได้ หากมีความจำเป็นที่ไม่สามารถไปปฏิบัติงานตามภาคการศึกษาที่สาขาวิชากำหนดได้ จะต้องยื่นคำร้องต่อประธานหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบ

จากคณะวิชา ทั้งนี้ นักศึกษาต้องยื่นคำร้องแสดงความจำนงการไปปฏิบัติงานภายในสัปดาห์แรกของภาคการศึกษา ก่อนหน้าภาคการศึกษาที่ประสงค์จะไปปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กำหนดให้นักศึกษาทุกหลักสูตรต้องศึกษาในกลุ่มวิชาประสบการณ์วิชาชีพจำนวนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต มีนโยบายส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติงานในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต โดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานจริงเป็นหลัก และได้เห็นความสำคัญของการจัดระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน จึงมีการจัดทำโครงการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาขึ้น ซึ่งเป็นโครงการระยะ 4 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 - 2556 ก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาจนได้รับรางวัลสหกิจศึกษาดาวรุ่งระดับเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่จัดขึ้นโดยสมาคมสหกิจศึกษาไทย

ในปีการศึกษา 2556 การดำเนินงานสหกิจศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพเป็นไปตามแผนงานตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย จึงได้มีการจัดทำโครงการสหกิจศึกษารุ่นที่ 4 ปีการศึกษา 2556 ขึ้น เพื่อดำเนินงานตามกระบวนการสหกิจศึกษาให้มีมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสมาคมสหกิจศึกษาไทย (สหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2556, ออนไลน์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีการบริหารโครงการสหกิจศึกษาโดยจัดในรูปของคณะกรรมการจำนวน 2 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโครงการสหกิจศึกษาเมื่อมีการบดเป็นประธาน รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการ รองคณบดีฝ่ายวิชาการเป็นกรรมการ กรรมการชุดที่ 2 คือ คณะกรรมการดำเนินงาน โครงการสหกิจศึกษา ประกอบด้วย ผู้ช่วยอธิการบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ประธานสาขาวิชาและอาจารย์ในสาขาวิชาเป็นกรรมการ การดำเนินการเมื่อนักศึกษาออกฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการแล้ว อาจารย์นิเทศก็จะออกนิเทศติดตามการปฏิบัติงานอย่างน้อย 2 ครั้ง หลังเสร็จสิ้นการฝึกปฏิบัติงานมีการจัดสัมมนาและให้นักศึกษานำเสนอผลงานในที่ประชุมพร้อมรายงานเป็นเอกสาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้ดำเนินการโครงการสหกิจศึกษา ตามรูปแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาศักยภาพนิสิตนักศึกษาให้มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อลดปัญหาการว่างงานของบัณฑิตและเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การดำเนินการสหกิจศึกษาใช้หลักการดังนี้

1. กำหนดรูปแบบการทำงานของนักศึกษาในสถานประกอบการในฐานะพนักงานชั่วคราว

2. ระบบการศึกษาเน้นการปฏิบัติงานในสถานประกอบการอย่างมีระบบ โดยนักศึกษาจะฝึกงานเสมือนเป็นพนักงานเมื่ออยู่ในชั้นปีที่ 3 - 4 เป็นเวลา 16 สัปดาห์ คิดเป็นรายวิชามีหน่วยกิตการเรียนไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิตในระบบทวิภาค

3. นักศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องความรู้เกี่ยวกับวิชาการ การดำรงชีวิตในสังคม การทำงานและนักศึกษาต้องดำเนินการทุกขั้นตอนเสมือนจริง ตั้งแต่การเขียนใบสมัคร การผ่านการคัดเลือกจากสถานประกอบการ การปฏิบัติงานในฐานะพนักงานชั่วคราว การประเมินผลการทำงาน ซึ่งการปฏิบัติงานและการประเมินผลจะอยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์นิเทศก์ ทั้งฝ่ายสถาบันและฝ่ายสถานประกอบการคือพนักงานที่ปรึกษา

4. นักศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์จริงจากการไปปฏิบัติงาน รู้ว่าตนเองยังขาดความรู้เรื่องใดที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ สามารถพัฒนาตนเองในการอยู่ร่วมกับสังคม การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อผู้ร่วมงานและผู้บริหาร รวมทั้งก้าวทันความเจริญก้าวหน้าเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งความรู้เหล่านี้จะทำให้ให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษานักศึกษาจะเป็นผู้มีความตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีกระบวนการบริหารจัดการรูปแบบสหกิจศึกษา โดยมีการดำเนินการ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กิจกรรมก่อนการปฏิบัติงาน

1. การจัดหาและจัดทำความร่วมมือกับสถานประกอบการ โดยจัดหาและเสนอชื่อสถานประกอบการที่พิจารณาเบื้องต้นแล้วว่าเหมาะสมในการเข้าร่วมระบบสหกิจศึกษาของสาขาวิชา

2. การกำหนดภาคการศึกษาสหกิจศึกษา ภาคการศึกษาสหกิจศึกษาจะเริ่มในเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน และพฤษภาคมของทุกปี

3. การรับสมัครนักศึกษาสหกิจศึกษา กำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (ภาคการศึกษาที่ 1) หรือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 (ภาคเรียนที่ 2)

4. การคัดเลือกนักศึกษาสหกิจศึกษา นักศึกษาจะต้องเลือกเข้าระบบสหกิจศึกษาภายในระยะเวลาที่ประกาศให้ทราบ และจะต้องกรอกใบสมัครงานสหกิจศึกษา เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา เพื่อให้สาขาวิชาพิจารณาให้นักศึกษาเข้าระบบสหกิจศึกษาและมีการคัดเลือกนักศึกษาโดยสถานประกอบการ

5. สถานประกอบการจะคัดเลือกนักศึกษาไปปฏิบัติงาน โดยพิจารณาจากใบสมัครหรืออาจจะสัมภาษณ์นักศึกษาด้วย โดยอาจนัดหมายสัมภาษณ์ ณ มหาวิทยาลัย สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ หรือให้นักศึกษาไปสัมภาษณ์ ณ สถานประกอบการ

6. การจัดเข้าคู่ระหว่างสถานประกอบการและนักศึกษา (matching) อาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาสหกิจศึกษาจะนำผลการคัดเลือกนักศึกษาของสถานประกอบการและลำดับความต้องการของนักศึกษามาจัดเข้าคู่กัน โดยจะพยายามจัดให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทั้งสองฝ่ายมากที่สุด

7. การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานให้นักศึกษาก่อนออกปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการเตรียมให้นักศึกษามีความพร้อมสูงสุดก่อนที่จะออกไปปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ โดยกำหนดจัดให้มีการฝึกอบรมนักศึกษาก่อนออกไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่องล่วงหน้า ดังนี้

- 7.1 การเลือกงานและสถานประกอบการ
- 7.2 การเขียนใบสมัคร
- 7.3 การเขียนประวัติส่วนตัว
- 7.4 การเตรียมตัวสัมภาษณ์
- 7.5 การบรรยายพิเศษของสถานประกอบการ
- 7.6 การพัฒนาบุคลิกภาพ
- 7.7 การนำเสนอโครงการหรือผลงาน
- 7.8 กิจกรรม 5 ส

8. การเตรียมตัวและการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ ทางโครงการจะประสานงานให้สถานประกอบการทราบ โดยนักศึกษามีพนักงานที่ปรึกษา (job supervisor) คอยให้การดูแลและชี้แนะตลอดการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา (สหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2554, ออนไลน์)

ขั้นตอนที่ 2 กิจกรรมระหว่างการทำงาน

1. การจัดทำรายงานสหกิจศึกษา ในสัปดาห์แรกของการปฏิบัติงาน นักศึกษาจะต้องส่งแบบแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแก่โครงการสหกิจศึกษา ในสัปดาห์ที่ 2 นักศึกษาจะต้องส่งแบบแจ้งแผนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ในสัปดาห์ที่ 3 ของการปฏิบัติงาน นักศึกษาจะต้องจัดส่งแบบแจ้งโครงร่างรายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำ นักศึกษาต้องส่งรายงานที่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ให้แก่พนักงานที่ปรึกษาอย่างน้อย 2 สัปดาห์ก่อนเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานและจะต้องแก้ไขตามพนักงานที่ปรึกษานำมาให้เรียบร้อย

2. การนิเทศงานสหกิจศึกษา คณาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชาต้องเดินทางไปนิเทศงานอย่างน้อย 1 ครั้ง ณ สถานประกอบการ

ขั้นตอนที่ 3 กิจกรรมหลังปฏิบัติงาน

1. เข้ารับการสัมภาษณ์โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำสาขาวิชา ทันทีที่กลับจากการปฏิบัติงานเพื่อสอบถามปัญหา ให้คำปรึกษาหารือ ข้อเสนอแนะแนวคิดที่ถูกต้องในการพัฒนาตนเองของนักศึกษา

2. ร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาความสามารถในการนำเสนอและถ่ายทอดประสบการณ์ ซึ่งเป็นสาระสำคัญของสหกิจศึกษา หลังจากกลับจากสถานประกอบการ

3. เข้าร่วมกิจกรรมพิธีมอบประกาศนียบัตรผ่านการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการประเมินผล

กระบวนการที่ใช้ในการประเมินผลนักศึกษาสหกิจศึกษา มีดังนี้

1. การประเมินจากเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา โดยประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมสหกิจศึกษา ได้แก่ การเข้าร่วมการประชุมพิเศษ การประชุมอบรมสัมมนา การสัมภาษณ์ หลังกลับจากสถานประกอบการ

2. การประเมินจากพนักงานที่ปรึกษา การประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน การประเมินรายงานวิชาการ

3. การประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา

4. การประเมินให้ผลการเรียน โดยกำหนดระดับผลการประเมินเป็นระดับตัวอักษร A - E

มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ในส่วนของ การดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 6 แห่งที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม นั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์วิธีการดำเนินงานสหกิจศึกษาจากผู้บริหารหรือผู้ที่รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาทั้งระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับคณะ พบว่ามีรูปแบบวิธีการดำเนินงานที่คล้ายกันจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันบางประเด็นเท่านั้น และส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานในระดับคณะหรือสาขาวิชา และบางแห่งก็ยังไม่ได้ดำเนินการเพียงแต่รับรู้ข้อมูลการดำเนินการและอยู่ในขั้นการเตรียมการเท่านั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการสรุปในรูปแบบตารางเพื่อวิเคราะห์และสรุปผลในตอนต่อไป

จากการศึกษาแนวทางการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกันคือ มีหน่วยงานประสานงานรับผิดชอบ มีคณะกรรมการดำเนินงาน มีการกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่จะปฏิบัติสหกิจ

ศึกษาและกำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในชั้นปีที่ 3 หรือ 4 มีขั้นตอนการอบรม นักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษารวมถึงกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม พบว่า ยังมีประเด็นการดำเนินงานที่ความแตกต่างกันอยู่บ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปรูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

สถาบัน อุดมศึกษา ประเด็น	ม. เทคโนโลยีสุรนารี	ม. วลัยลักษณ์	ม. ศรีปทุม	ม. หอการค้าไทย	ม.ขอนแก่น	ม.เชียงใหม่	ม.นเรศวร
1. การจัดองค์กรหรือ หน่วยงานเพื่อ รับผิดชอบงานสหกิจ ศึกษา	โครงการสหกิจศึกษา และพัฒนาอาชีพ	ศูนย์สหกิจศึกษา และพัฒนาอาชีพ	ศูนย์สหกิจศึกษา และพัฒนาอาชีพ	1. กองวิชาการ สังกัด ฝ่ายวิชาการ 2. มีคณะกรรมการ สหกิจศึกษา	1. สำนักบริหารและ พัฒนาวิชาการ 2. มีคณะกรรมการ สหกิจศึกษาประจำ หลักสูตร	1. สำนักพัฒนา คุณภาพการศึกษา 2. มีคณะกรรมการ ดำเนินงานระดับ คณะ	1. กองบริการ การศึกษา สำนักงาน อธิการบดี 2. สำนักงาน เลขานุการคณะ
2. ความพร้อมของ นักศึกษาก่อนออก ปฏิบัติสหกิจศึกษา	1. อบรมสัมมนาใน รายวิชาเตรียมสหกิจ ศึกษา อาทิ การเลือก งาน การเขียนใบ สมัครงาน การเตรียม ตัวสัมภาษณ์ เป็นต้น 2. ต้องสอบผ่าน รายวิชาเตรียมสหกิจ ศึกษา 3. มีผลการเรียนเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า 2.00	1. ต้องสอบผ่าน รายวิชาพื้นฐานที่ เป็นเงื่อนไขสหกิจ ศึกษา 2. ผลการเรียนไม่ต่ำ กว่า 2.00	1. อบรมเตรียม ความพร้อมสำหรับ การปฏิบัติงาน 2. ผลการเรียนเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า 2.5	1. เตรียมความพร้อม นักศึกษาก่อนออก ปฏิบัติงานเช่น การ เขียนรายงาน การ พัฒนาบุคลิกภาพ การเขียนประวัติ ส่วนตัว 2. ปฐมนิเทศก่อน 1 สัปดาห์	1. ผลการเรียนเฉลี่ย 2.00 ขึ้นไป 2. ผ่านรายวิชา พื้นฐานที่กำหนด	1. ผลการเรียนเฉลี่ย 2.00 ขึ้นไปหรือตาม เกณฑ์ของคณะ 2. ผ่านเงื่อนไข รายวิชาที่กำหนด	1. ผลการเรียน เฉลี่ย 2.00 ขึ้นไป 2. เตรียมความ พร้อมโดยเรียนใน รายวิชาเตรียม สหกิจศึกษาหรือ 3. ผ่านการอบรม เตรียมความพร้อม ก่อนออกสหกิจ ศึกษาไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถาบัน อุดมศึกษา	ประเด็น						
	ม. เทคโนโลยีสุรนารี	ม. วลัยลักษณ์	ม. ศรีปทุม	ม. หอการค้าไทย	ม.ขอนแก่น	ม.เชียงใหม่	ม.นเรศวร
3. ชั้นปีและระยะเวลา ในการปฏิบัติสหกิจ ศึกษา	ตามแผนการศึกษา ของสาขาวิชา	1. ระยะเวลา 16 สัปดาห์ 2. ต้องไม่เป็นภาค เรียนสุดท้ายของ หลักสูตร	1. ระยะเวลา 16 สัปดาห์ 2. ชั้นปีที่ 4ภาค เรียนที่ 1 หรือ 2	1. ระยะเวลา 16 สัปดาห์ 2. ภาคเรียนที่ 2 ของ ชั้นปีที่ 3 เป็นต้นไป จนถึงภาคเรียน สุดท้ายของชั้นปีที่ 4	1. ไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์ 2. ตั้งแต่ชั้นปีที่ 3 ขึ้น ไป ในกรณีหลักสูตร 4 ปี	1. ระยะเวลา 16 สัปดาห์ 2. ชั้นปีที่ 3 ขึ้นไป	1. ระยะเวลา 1 ภาค เรียนหรือ 16 สัปดาห์ 2. ชั้นปีที่ 4 ภาค เรียนที่ 1 หรือ 2
4. การจ่ายค่าตอบแทน หรือการจัดสวัสดิการ	1. มีค่าตอบแทน ตามที่สถาน ประกอบการกำหนด 2. มีสวัสดิการอื่นเช่น ที่พัก อาหาร เป็นต้น	1. มีค่าตอบแทน ตามที่สถาน ประกอบการ กำหนด 2. มีสวัสดิการอื่น เช่นที่พัก อาหาร เป็นต้น	1. สถาน ประกอบการจ่าย ค่าตอบแทนตาม ความเหมาะสม 2. อาจไม่มี ค่าตอบแทนถ้า เป็นไปตามเงื่อนไข ที่กำหนด	1. สถาน ประกอบการจ่าย ค่าตอบแทนตาม ความเหมาะสม 2. อาจไม่มี ค่าตอบแทนถ้า เป็นไปตามเงื่อนไขที่ กำหนด	1. สถาน ประกอบการจ่าย ค่าตอบแทนตาม ความเหมาะสม 2. อาจไม่มี ค่าตอบแทนถ้า เป็นไปตามเงื่อนไขที่ กำหนด	1. สถาน ประกอบการจ่าย ค่าตอบแทนตาม ความเหมาะสม 2. ที่พักและอาหาร ถือว่าเป็นสวัสดิการ เพิ่มเติม	1. สถาน ประกอบการจ่าย ค่าตอบแทนตาม ความเหมาะสม 2. อาจไม่มี ค่าตอบแทนถ้า เป็นไปตาม เงื่อนไขที่กำหนด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถาบัน อุดมศึกษา ประเด็น	ม. เทคโนโลยีสุรนารี	ม. วลัยลักษณ์	ม. ศรีปทุม	ม. หอการค้าไทย	ม.ขอนแก่น	ม.เชียงใหม่	ม.นเรศวร
	5. รูปแบบการนิเทศ นักศึกษาสหกิจศึกษา	นิเทศโดยอาจารย์ สาขาอย่างน้อย 1 ครั้ง ณ สถานประกอบการ	มีการนิเทศระหว่าง การปฏิบัติงาน	1. มีพนักงานที่ ปรึกษาทำหน้าที่ให้ คำแนะนำ 2. มีการนิเทศ ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง	มีการนิเทศ 2 ครั้ง ณ สถานประกอบการ	มีการนิเทศอย่างน้อย 1 ครั้ง ณ สถาน ประกอบการ	มีการนิเทศอย่างน้อย 1 ครั้ง ณ สถาน ประกอบการ
6. การประเมินผล การปฏิบัติสหกิจศึกษา	1. ให้ระดับคะแนน เป็นตัวอักษร S หรือ U 2. มีสัมภาษณ์และ สัมมนาหลังการ ปฏิบัติสหกิจศึกษา	1. ประเมินผลเป็น ตัวอักษร S หรือ U 2. ประเมินผล ร่วมกันระหว่าง สถานประกอบการ และสถานศึกษา	1. ส่งรายงานการ ปฏิบัติสหกิจศึกษา 2. นำเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนความ คิดเห็น 3. ประเมินผลเป็น ระดับตัวอักษร S และ U	1. ส่งรายงานวิชาการ 2. การสัมมนาสหกิจ ศึกษาระหว่างฝึก ปฏิบัติงาน 3. ประเมินผลระบบ ตัวอักษร S และ U	1. ประเมินผลเป็น ระดับตัวอักษร A-F 2. ประเมินผลเป็น ระดับตัวอักษร S หรือ U ขึ้นอยู่กับ คณะวิชา	1. สัมภาษณ์โดย อาจารย์ที่ปรึกษา สหกิจศึกษา 2. ส่งรายงานวิชาการ และแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น 3. ประเมินผลเป็น ระดับตัวอักษร S หรือ U ขึ้นอยู่กับ คณะวิชา	1. ต้องผ่านการเข้า กิจกรรมเตรียม ความพร้อมไม่น้อย กว่า 80 % 2. ต้องนำเสนอผล การปฏิบัติสหกิจ ศึกษาหลังกลับจาก การปฏิบัติงาน สหกิจศึกษา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถาบัน อุดมศึกษา ประเด็น	ม.ราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ใน พระบรมราชูปถัมภ์	ม.ราชภัฏ นครศรีธรรมราช	ม.ราชภัฏ ลำปาง	ม.ราชภัฏ นครราชสีมา	ม.ราชภัฏ เชียงใหม่	ม.ราชภัฏ หมู่บ้านจอมบึง
1. การจัดองค์กรหรือ หน่วยงานเพื่อ รับผิดชอบงานสหกิจ ศึกษา	1. งานสหกิจศึกษา สังกัดสำนักส่งเสริม วิชาการและงาน ทะเบียน 2. สำนักงานคณบดี เป็นหน่วยงานระดับ คณะ	จัดตั้งเป็นศูนย์ สหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัย	จัดตั้งศูนย์สหกิจ ศึกษา ระดับ มหาวิทยาลัย โดย ประสานกับคณะ ต่าง ๆ	มีคณะกรรมการ ระดับมหาวิทยาลัย 2 รูปแบบ 1. คณะกรรมการ บริหารโครงการ 2. คณะกรรมการ ดำเนินงานโครงการ	จัดตั้ง โครงการ สหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่	จัดตั้ง โครงการ สหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมู่บ้านจอมบึง
2. ความพร้อมของ นักศึกษาก่อนออก ปฏิบัติสหกิจศึกษา	การเตรียมความ พร้อมนักศึกษาไม่ น้อยกว่า 30 ชั่วโมง	การเตรียมความ พร้อมนักศึกษาไม่ น้อยกว่า 30 ชั่วโมง	มีกระบวนการ เตรียมความพร้อม นักศึกษาก่อนออก ปฏิบัติงาน	มีกระบวนการเตรียม ความพร้อมนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติงาน	มีกระบวนการเตรียม ความพร้อมนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติงาน	มีกระบวนการเตรียม ความพร้อมนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติงาน
3. ชั้นปีและระยะเวลา ในการปฏิบัติสหกิจ ศึกษา	1. ชั้นปีที่ 3 หรือภาค เรียนที่ 1 ชั้นปีที่ 4 2. อาจเป็นภาคเรียนที่ 1 หรือ 2 ของชั้นปีที่ 4 ตามกำหนดไว้ใน แผนการเรียน	1. จำนวน 1 ภาค เรียนหรือ 16 สัปดาห์ 2. ต้องเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้น ปีที่ 3 หรือชั้นปีที่ 4	1. จำนวน 1 ภาค เรียนหรือ 16 สัปดาห์ 2. ต้องเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้น ปีที่ 3 หรือชั้นปีที่ 4	1. จำนวน 1 ภาค เรียนหรือ 16 สัปดาห์ 2. ต้องเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้น ปีที่ 3 หรือชั้นปีที่ 4	1. จำนวน 1 ภาค เรียนหรือ 16 สัปดาห์ 2. เป็นนักศึกษาชั้นปี ที่ 3 หรือปีที่ 4	1. จำนวน 1 ภาค เรียนหรือ 16 สัปดาห์ 2. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 หรือปีที่ 4 หรือปี สุดท้ายของหลักสูตร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถาบัน อุดมศึกษา ประเด็น	ม.ราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ใน พระบรมราชูปถัมภ์	ม.ราชภัฏ นครศรีธรรมราช	ม.ราชภัฏ ลำปาง	ม.ราชภัฏ นครราชสีมา	ม.ราชภัฏ เชียงใหม่	ม.ราชภัฏ หมู่บ้านจอมบึง
4. การจ่ายค่าตอบแทน หรือการจัดสวัสดิการ	ให้สถาน ประกอบการจ่ายเบี่ย เลี้ยงตามอัตราของ สถานประกอบการ แต่แนะนำให้ นักศึกษาไม่คำนึงถึง สวัสดิการ ให้ปฏิบัติ งามตามความสนใจ	1. สถาน ประกอบการอาจ จ่ายค่าตอบแทนตาม สมควร 2. ไม่มีค่าตอบแทน หากเป็นไปตาม ความต้องการของ นักศึกษา	1. สถาน ประกอบการอาจ จ่ายค่าตอบแทนตาม สมควร 2. ไม่มีค่าตอบแทน หากเป็นไปตาม ความต้องการของ นักศึกษา	1. สถาน ประกอบการอาจจ่าย ค่าตอบแทนตาม สมควร 2. ไม่มีค่าตอบแทน หากเป็นไปตาม ความต้องการของ นักศึกษา	1. สถาน ประกอบการอาจจ่าย ค่าตอบแทนตาม สมควร 2. ไม่มีค่าตอบแทน หากเป็นไปตาม ความต้องการของ นักศึกษา	1. สถาน ประกอบการอาจจ่าย ค่าตอบแทนตาม สมควร 2. ไม่มีค่าตอบแทน หากเป็นไปตาม ความต้องการของ นักศึกษา
5. รูปแบบการนิเทศ นักศึกษาสหกิจศึกษา	นิเทศงานและ ประเมินผลอย่างน้อย 2 ครั้งต่อ 1 ภาคเรียน	นิเทศงานอย่างน้อย 1 ครั้งต่อภาคเรียน	นิเทศงานอย่างน้อย 2 ครั้งต่อภาคเรียน	นิเทศงานอย่างน้อย 2 ครั้ง	มีการนิเทศทั้งจาก มหาวิทยาลัยและ สถานประกอบการ	นิเทศงานอย่างน้อย 1 ครั้ง ณ สถานประกอบการ
6. การประเมินผลการ ปฏิบัติสหกิจศึกษา	1. ประเมินผลโดย อาจารย์นิเทศและ สถานประกอบการ 2. ประเมินผลเป็น ระดับตัวอักษร A-E	การประเมินผลเป็น แบบผ่านเกณฑ์และ ไม่ผ่านเกณฑ์	1. มีการจัดสัมมนา หลังกลับจากการ ปฏิบัติงาน 2. ประเมินเป็น ระดับตัวอักษร A-F	มีการจัดสัมมนาและ นำเสนอผลงานหลัง กลับจากปฏิบัติงาน	1. มีการจัดสัมมนา หลังกลับจากการ ปฏิบัติงาน 2. ประเมินเป็นระดับ ตัวอักษร A-F	1. มีการจัดสัมมนา หลังกลับจากการ ปฏิบัติงาน 2. ประเมินเป็นระดับ ตัวอักษร A-E

การจัดการสหกิจศึกษาในอุดมศึกษาในต่างประเทศ

สหกิจศึกษาเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั่วโลกเช่น ออสเตรเลีย ออสเตรีย บราซิล ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส ฮังการี ญี่ปุ่น อินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย นิวซีแลนด์ จีน ฟิลิปปินส์ ไอร์แลนด์ แอฟริกาใต้ โรมานี สเปน

สหกิจศึกษามีการดำเนินการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2446 ที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ของวิทยาลัยเทคนิคซันเดอร์แลนด์ (Sunderland Technical College) ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยแห่งซันเดอร์แลนด์ (University of Sunderland) ประเทศสหราชอาณาจักร ต่อมาในปี พ.ศ. 2449 ศาสตราจารย์เฮร์แมน ชไนเดอร์ (Herman Schneider) ได้นำสหกิจศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนกับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยซินซินเนติ (University of Cincinnati) ซึ่งถือได้ว่าการดำเนินการสหกิจศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา และในปี พ.ศ. 2500 มหาวิทยาลัยวอเตอร์ลู ประเทศแคนาดา จึงได้ดำเนินการสหกิจศึกษาขึ้นมาเป็นแห่งแรกของประเทศแคนาดา นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาแนวคิดสหกิจศึกษาได้เผยแพร่ไปทั่วโลกและมีความร่วมมือในการจัดตั้งสมาคมสหกิจศึกษาโลก (World Association for Cooperative Education) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และพัฒนาการเรียนการสอนแบบ สหกิจศึกษาร่วมกัน (Wace, 2003) ถือได้ว่าสหกิจศึกษาเป็นสร้างความสมดุลระหว่างการเรียนรู้ ทางทฤษฎีกับการเรียนรู้เชิงประสบการณ์คือการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ หลักสูตรสหกิจศึกษาเป็นหลักสูตรที่มีแบบแผน เป็นการสลับการเรียนระหว่างการศึกษาในชั้นเรียนกับการทำงาน เพื่อสร้างประสบการณ์วิชาชีพที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เรียน ทำให้นักศึกษาเกิดพัฒนาการทางวิชาชีพเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารูปแบบและวิธีการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในต่างประเทศดังนี้

มหาวิทยาลัยวอเตอร์ลู ประเทศแคนาดา

มหาวิทยาลัยวอเตอร์ลู นับว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่จัดโปรแกรม สหกิจศึกษานานาชาติที่สุดในแถบอเมริกาตอนเหนือ มีนักศึกษาเข้าร่วมโครงการประมาณ 11,000 คนและมีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการประมาณ 3,000 หน่วยงาน (University of Waterloo, 2010, online) ยิ่งไปกว่านั้น นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยประมาณร้อยละ 60 เข้าร่วมในโครงการสหกิจศึกษาและตัวเลขมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนั้นยังพบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในโครงการสหกิจศึกษาได้รับเงินเดือนในอัตราที่สูงกว่าบัณฑิตที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอีกด้วย

มหาวิทยาลัยซินซินเนติ ประเทศสหรัฐอเมริกา

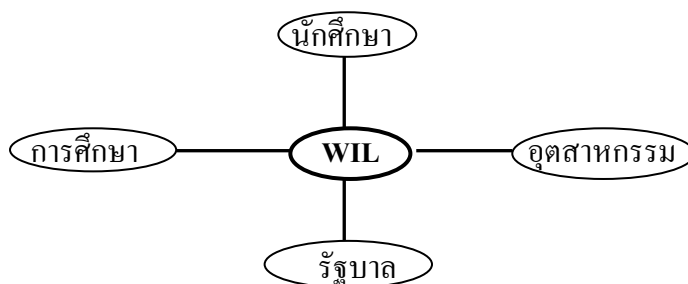
มหาวิทยาลัยซินซินเนติ เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำทางด้านการจัดการสหกิจศึกษาแห่งหนึ่งของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ริเริ่มสหกิจศึกษาโดยเฮอ์แมน ชไนเดอร์ (Herman Schneider) ซึ่งมีดำเนิการได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จนเป็นแบบอย่างให้กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาเช่น มหาวิทยาลัยนอร์ทอีสเทอร์น เป็นต้น ปัจจุบันมีนักศึกษาเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาจำนวน 3,800 คนจาก 44 สาขาวิชาและมีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการจำนวน 1,500 แห่งใน 34 มลรัฐและในอีก 9 ประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นการขยายขอบเขตการเรียนรู้จากชั้นเรียนไปสู่การฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ ทำให้นักศึกษามีความแข็งแกร่งทั้งทางปฏิบัติและทางวิชาการ อีกทั้งเป็นการเตรียมแนวทางนักศึกษาเข้าสู่อาชีพอีกด้วย (cooperative education university of cincinnati, 2012, online)

มหาวิทยาลัยคอนคอร์ดี ประเทศแคนาดา

มหาวิทยาลัยคอนคอร์ดี ได้เล็งเห็นประโยชน์ของสหกิจศึกษาที่ก่อประโยชน์ทั้งแก่นักศึกษา สถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยนักศึกษจะได้รับประสบการณ์ การทำงานอย่างมีคุณค่าได้รับเงินเดือน และมีความสามารถในการบูรณาการเรียนรู้จากสถานศึกษากับการทำงานในสถานประกอบการได้ ส่วนสถานศึกษาจะได้ประกันว่าหลักสูตรที่จัดให้นักศึกษาเรียนนั้นมีความสัมพันธ์กับการทำงานในชีวิตจริง สามารถพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทั้งทางวิชาการและการทำงานได้อย่างแท้จริง ในส่วนของสถานประกอบการจะได้พนักงานที่มีแรงจูงใจในการทำงานสูง อีกทั้งได้รับการฝึกทักษะต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ในการปฏิบัติงานมาเป็นอย่างดี สามารถประเมินนักศึกษาเพื่อการทำงานในอนาคตได้อีกด้วย (Institute for Co-operative Education, 2011, online)

มหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

ในประเทศญี่ปุ่นได้มีโครงการลักษณะคล้ายกันกับสหกิจศึกษาแต่เรียกชื่อว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ หรือ WIL โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านกระบวนการทางการศึกษาที่เป็นความร่วมมือกันระหว่างการศึกษ การอุตสาหกรรมและรัฐบาล ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การเรียนรู้แบบบูรณาการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ
(work integrated learning - WIL)

เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้แบบบูรณาการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการในประเทศญี่ปุ่นคือ มุ่งให้นักศึกษาได้แสดงออกถึงพลังความสามารถในตนเอง (empowerment) โดยใช้พลังความรู้ที่ได้รับในสถานศึกษาผนวกกับความรู้ที่ได้รับจากสถานประกอบการ เพื่อให้มีความสามารถในการกำหนดอนาคตของตนเองและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการการทำงานกับสถานประกอบการ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบความร่วมมืออย่างเต็มรูปแบบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่ายคือสถานศึกษา สถานประกอบการ และรัฐบาล ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้นักศึกษาตระหนักถึงศักยภาพของตนเองที่จะก่อให้เกิดคุณค่าต่อสังคมและสามารถประยุกต์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองต่อไป (World conference on work-integrated learning, 2012, online)

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสหกิจศึกษาในต่างประเทศ พบว่ามีความประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จนกระทั่งมีการก่อตั้งสมาคมสหกิจศึกษาโลกขึ้นในปี พ.ศ. 2526 และมีการจัดประชุมกันอย่างต่อเนื่องทุก ๆ 2 ปี หลักการและวิธีปฏิบัติสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำในต่างประเทศสรุปได้ ดังแสดงในตารางที่ 4 ดังนี้ (อลงกต ยะไวทย์, 2549)

ตารางที่ 4 หลักการและวิธีปฏิบัติของมหาวิทยาลัยทางสหกิจศึกษาในต่างประเทศ

รายการกิจกรรม	University of Waterloo ประเทศแคนาดา	Northeastern University ประเทศสหรัฐอเมริกา	Swinburne University of Technology ประเทศออสเตรเลีย
1.การจัดภาค การศึกษา สหกิจศึกษาและ ระยะเวลา การปฏิบัติงาน	กำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติงาน 6 ครั้ง ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้น ปีที่ 5 ในระบบไตรภาครวม 6 ครั้งตลอดหลักสูตรได้ โดย กำหนดภาคการศึกษาละ 4 เดือนตลอดปีรวม 3 ครั้ง ใน หนึ่งปีการศึกษาคือในช่วง เดือน 1) กันยายน -ธันวาคม (fall) 2) มกราคม -เมษายน (winter) และ 3) พฤษภาคม- สิงหาคม (spring)	นักศึกษาต้องปฏิบัติงานอย่าง น้อย 3 ครั้ง เช่น ตั้งแต่ภาค ฤดูร้อนชั้นปีที่ 2 กับภาคต้น ชั้นปีที่ 3 ภาคฤดูร้อนชั้นปีที่ 3 กับภาคต้นชั้นปีที่ 4 และภาค ฤดูร้อนชั้นปีที่ 4 กับภาคต้น ชั้นปีที่ 5 หรืออาจจะ ปรับเปลี่ยนจากช่วงละ 6 เดือนเป็นต่อเนื่อง 12 เดือน ก็ ได้	นักศึกษาต้องปฏิบัติงานอย่าง น้อย 2 ครั้ง ของชั้นปีที่ 4 ใน หลักสูตร 5 ปี ในระบบ ทวิภาคเป็นระยะเวลา 6 เดือน หรือต่อเนื่อง 12 เดือนก็ได้
2.หน่วยประสานงาน สหกิจศึกษา	ศูนย์สหกิจศึกษาและบริการ อาชีพ (co-operative education & career services: CECS)	ส่วนสหกิจศึกษา (department of cooperative education)	สำนักงานประสานงาน อุตสาหกรรม (industry liaison office)
3.การจัดบุคลากร	ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ผู้อำนวยการฝ่าย ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา สนาม(ปฏิบัติงานอยู่นอก ศูนย์ฯ) เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ	ผู้อำนวยการ ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา ประจำคณะวิชา เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์	ผู้อำนวยการ ผู้จัดการสหกิจศึกษาประจำ คณะวิชา ผู้จัดการ โครงการ ผู้จัดการสำนักงาน ผู้จัดการสารสนเทศ ผู้ช่วยผู้จัดการในแต่ละฝ่าย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการกิจกรรม	University of Waterloo ประเทศแคนาดา	Northeastern University ประเทศสหรัฐอเมริกา	Swinburne University of Technology ประเทศออสเตรเลีย
4.การจัดหางาน สหกิจศึกษาและการ นิเทศงานสหกิจ ศึกษา	ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาจะ ทำหน้าที่จัดหางานและนิเทศ งานสหกิจศึกษาในแต่ละพื้นที่ ที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งอยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของอาจารย์ที่ ปรึกษาสหกิจศึกษาประจำ สาขาวิชา	ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา จะทำหน้าที่จัดหางาน และ อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจ ศึกษาประจำสาขาวิชาจะ เป็นผู้ติดตามดูแลและนิเทศ งานสหกิจศึกษา	ผู้จัดการสหกิจศึกษาจะทำ หน้าที่จัดหางานร่วมกับ อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ประจำสาขาวิชา โดยอาจารย์ ที่ปรึกษาจะนิเทศงานใน สถานประกอบการที่ตนเอง รับผิดชอบ
5.ลักษณะงานสหกิจ ศึกษา	งานที่มอบหมายควรเป็น โครงการอิสระ (project) มีการ กำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน เพื่อง่ายต่อการติดตาม มีการจัด ประชุมและกำกับดูแลจนกว่า จะมั่นใจว่างานที่ได้รับ มอบหมายประสบความสำเร็จ	อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ พิจารณาร่วมกับสถาน ประกอบการในการ มอบหมายงานให้นักศึกษา ซึ่งเป็นงานที่สอดคล้องกับ สาขาวิชาชีพและความ สนใจของนักศึกษา ต้องใช้ ทักษะการแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในองค์กร	อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา จะเป็นผู้พิจารณาร่วมกับ สถานประกอบการในการ มอบหมายงานให้นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาส เห็นภาพรวมขององค์กร พร้อมทั้งให้นักศึกษาจัดทำ บันทึกประสบการณ์ที่ได้รับ ในแต่ละวัน
6.การประเมินผล	แบ่งการประเมินผลการ ปฏิบัติงานออกเป็น 2 ช่วง คือ การประเมินผลกลางภาค การศึกษา โดยการทบทวนผล การประเมินกับนักศึกษาเพื่อให้ นักศึกษามีโอกาสปรับปรุง และ การประเมินผลอย่างเป็นทางการเมื่อสิ้นสุดการ ปฏิบัติงาน	จะประเมินตั้งแต่การเตรียม ความพร้อมนักศึกษา การ ปฏิบัติงานในสถาน ประกอบการ และเมื่อกลับ จากการปฏิบัติงานจะต้อง เข้าร่วมสัมมนาเพื่อ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับเพื่อนนักศึกษา รับการ สัมภาษณ์จากอาจารย์เพื่อ พิจารณาถึงพัฒนาการทาง วิชาชีพที่เกิดขึ้น การเขียน รายงานและมีการนำเสนอ ผลงานอย่างเป็นทางการ	นักศึกษาจะต้องยอมรับ เงื่อนไขการประเมินผลที่ผู้ ประสานงานสหกิจศึกษาและ พนักงานที่ปรึกษากำหนด ทั้งนี้จะต้องจัดทำรายงาน ฉบับสมบูรณ์ และต้องมี การนำเสนอผลงานตาม ระยะเวลาที่กำหนด ทั้งใน ระหว่างการปฏิบัติงานและ เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงาน

กลไกการจัดการสหกิจศึกษาในต่างประเทศ

ปีทีป เมธาคูณวุฒิ (2547, น. 69 - 81) ได้นำเสนอตัวอย่างการจัดการจัดกลไกการจัดการสหกิจศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในต่างประเทศที่เน้นสหกิจศึกษาเป็นอีกหนึ่งโปรแกรมของการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษา สรุปได้ดังนี้

กลไกด้านการดำเนินการ

1. สำนักงานสหกิจศึกษาดำเนินงานอย่างใกล้ชิดกับนายจ้างในประเทศและทั่วโลก เพื่อพัฒนาตำแหน่งงานที่ทำนายสำหรับนักศึกษา
2. นักศึกษาสหกิจศึกษาต้องศึกษารายวิชาตามหลักสูตรวิชาเอกที่เรียน แต่เพิ่มการเข้าร่วมในโครงการสหกิจศึกษา ดังนั้นอาจต้องใช้เวลามากขึ้นอีก 1 ปี
3. ในระหว่างการทำงาน นักศึกษาจะได้รับค่าตอบแทนตามระดับและประเภทของงานที่ทำ
4. ในแต่ละสาขามีการกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาเช่น
 - 4.1 เป็นนักศึกษาเต็มเวลา มีผลการเรียนดี
 - 4.2 มีทักษะการสื่อสารดี มีความรับผิดชอบ มีทัศนคติที่เหมาะสม
 - 4.3 มีความเป็นผู้นำ การจัดการเวลา มีทักษะการทำงานเป็นทีม
 - 4.4 มีความสนใจในสาขาที่เลือก
 - 4.5 มีความยืดหยุ่นและเต็มใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นตอนการดำเนินงานสหกิจศึกษา

ก่อนการเริ่มงาน

1. สำนักงานสหกิจศึกษาจะให้นายจ้างส่งรายละเอียดงาน 3 ครั้งต่อปี
2. กำหนดตารางทำงาน
3. ให้นายจ้างลงทะเบียนในฐานข้อมูล

การคัดเลือก

1. ประกาศงานบนเว็บไซต์ 3 วันเพื่อให้ศึกษาลงชื่อ
2. จัดส่งใบสมัครและใบแสดงผลการเรียนไปยังนายจ้างหลังแจ้งชื่อ 1 สัปดาห์
3. นายจ้างคัดเลือกนักศึกษาเพื่อมาสัมภาษณ์และแจ้งมาที่สำนักงานสหกิจศึกษา
4. สำนักงานสหกิจศึกษาทำการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือก
5. เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ นายจ้างและนักศึกษาส่งการจัดลำดับไปยังสำนักงาน

สหกิจศึกษา

6. ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาจะจัดนายจ้างและนักศึกษาที่ตรงกันตามการจัดลำดับ
7. นายจ้างว่าจ้างนักศึกษาที่ได้รับการเลือกอย่างเป็นทางการ

8. อาจมีการคัดเลือกกรอบที่สอบซึ่งคล้ายกับรอบแรก

ระหว่างการทำงาน

1. ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาติดต่อประสานงานกับหัวหน้างานและนักศึกษาเป็นระยะ ๆ
2. ช่วงกลางการทำงาน อาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้ประสานงานสหกิจศึกษา นิเทศนักศึกษา
3. ช่วงปลายการทำงาน นักศึกษาทำรายงานฉบับสมบูรณ์ มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน

หลังการทำงาน

1. นายจ้างส่งแบบประเมินเพื่อให้ข้อมูลแก่สำนักงานสหกิจศึกษา
2. รายงานที่ไม่ผ่านต้องเขียนใหม่
3. สรุปการประเมินผลของนักศึกษา

กลไกการจัดการด้านนักศึกษา

นักศึกษาจะเริ่มทำงานได้ต้องได้รับการยินยอมจากสาขาและคณะ ลงชื่อในข้อตกลง ชำระค่าธรรมเนียมการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและเข้าร่วมประชุมปฏิบัติการก่อนการว่าจ้าง

นักศึกษาต้องเขียนหลักการและเหตุผลที่แสดงให้เห็นถึงความสนใจในโปรแกรมสหกิจศึกษา บอกทักษะและความสามารถ และผลกระทบที่สหกิจศึกษามีต่อนักศึกษา นอกจากนั้นต้องเขียนประวัติส่วนตัวแสดงให้เห็นประสบการณ์ ทักษะและความสนใจในอาชีพ สิ่งที่นักศึกษาโปรแกรมสหกิจศึกษาต้องรับทราบและดำเนินการก่อนเริ่มทำงานมีดังนี้

ความรับผิดชอบก่อนการทำงาน

1. เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการสหกิจศึกษาทุกครั้ง
2. จ่ายค่าธรรมเนียมการเข้าประชุมเชิงปฏิบัติ
3. ค้นหาที่ทำงานที่เหมาะสม
4. เตรียมการสัมภาษณ์
5. ยอมรับที่ทำงาน โดยไม่เลือกสถานที่
6. ไปรับเอกสารการทำงานจากหน่วยงานสหกิจศึกษา
7. ติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรึกษาความคาดหวังของการทำงาน

ความรับผิดชอบระหว่างการทำงาน

1. ให้เกียรติและแสดงความตั้งใจในการทำงานต่อผู้ประกอบการ
2. ยอมรับและเคารพนโยบาย กฎ ระเบียบของผู้ประกอบการ
3. หากมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ติดต่อต้องแจ้งให้ผู้ประสานงานทราบ
4. จัดตารางเวลาพบอาจารย์ที่ปรึกษา
5. แจ้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบหากมีปัญหาใด ๆ

6. เขียนรายงานส่งให้ที่ปรึกษาและหน่วยงานสหกิจศึกษา

กลไกการจัดการเพื่อการหางาน

ขั้นตอนต่อไปนี้จะช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการที่จะหางานด้วยตนเอง

1. การรู้จักตนเอง เพื่อจะอธิบายทักษะและความสามารถพิเศษ ความสนใจของตนเองให้แก่ นายจ้างในอนาคตฟัง
2. การสร้างเครือข่าย เพื่อเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและสร้างแหล่งข้อมูลของการติดต่อ
3. การพัฒนาการสร้างเครือข่ายของนักศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาและขยายรายชื่อของคนที่ นักศึกษาต้องติดต่อได้
4. การขยายเครือข่ายของนักศึกษา เพื่อทำให้มีความพร้อมสำหรับการติดต่อกับคนที่เพิ่ง รู้จัก ได้ดียิ่งขึ้น
5. มีฐานข้อมูลเครือข่ายเฉพาะทางที่มหาวิทยาลัยหรือคณะ ได้จัดทำขึ้นไว้ให้นักศึกษาได้

ตรวจสอบ

กลไกการจัดการเพื่อการสมัครงาน

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมตัว

1. นักศึกษาเตรียมประวัติการศึกษาและประสบการณ์ให้พร้อม
2. คำนวณโหลดแบบสรุปประวัติและเติมข้อความให้ครบถ้วน
3. ขอบใบแจ้งผลการเรียนและสำเนาไว้หลาย ๆ ชุด
4. เก็บสำเนาเอกสารไว้ในแฟ้มของนักศึกษาในสำนักงานสหกิจศึกษา
5. ส่งสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้ประสานงาน

ขั้นตอนที่ 2 การสมัครงาน

1. นักศึกษาต้องหมั่นมาตรวจดูตำแหน่งงานต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ตและสำนักงาน สหกิจศึกษา

2. นักศึกษาจะต้องส่งเอกสารตามวันที่กำหนดส่ง
3. ให้พิจารณาสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับงาน ที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการสมัครงาน
4. นักศึกษาจะต้องมีความสามารถอย่างน้อย 50 เปอร์เซ็นต์ของคุณสมบัติที่กำหนดเอาไว้
5. นักศึกษาต้องมีจดหมายนำสำหรับการสมัครงาน

ขั้นตอนที่ 3 การจัดอันดับ

1. ผู้ประกอบการที่สัมภาษณ์นักศึกษาจะส่งตารางจัดอันดับของนักศึกษา
2. หากนักศึกษาถูกเรียกตัวสัมภาษณ์ นักศึกษาต้องส่งตารางจัดอันดับให้กับสำนักงาน สหกิจศึกษา ตารางการจัดอันดับคือ การจัดอันดับความชอบของนักศึกษาว່ชอบงานไหนมากที่สุด

3. งานทุกงานที่สมัครต้องระบุตำแหน่ง

4. ถ้านักศึกษาได้รับการตอบรับและยืนยันด้วยตนเองว่าได้งานแล้วจากงานที่หาเอง

นักศึกษาควรเข้าพบกับผู้ประสานงานของนักศึกษา ก่อนที่ตารางจัดอันดับจะมีผล

5. ถ้าบริษัทที่ได้ลงประกาศไว้ในรอบที่หนึ่ง แต่ยังไม่ได้ทำการสัมภาษณ์ งานนี้จะถูกส่งต่อไปยังรอบที่สอง

6. นักศึกษารอฟังผลจากผู้ประสานงาน

ขั้นตอนที่ 4 การตอบรับเข้าทำงาน

1. งานทั้งหมดของสหกิจศึกษาจะตอบรับและปฏิเสธผ่านสำนักงานสหกิจศึกษา ยกเว้นนักศึกษาเป็นคนหางานนั้นด้วยตนเอง

2. หลังจากได้งานแล้ว นายจ้างจะส่งจดหมายตอบรับอย่างเป็นทางการมายังสำนักงานสหกิจศึกษา นักศึกษาต้องมารับจดหมายและลงชื่อรับทราบ

3. ถ้านักศึกษาได้รับจดหมายตอบรับโดยตรง ต้องประสานงานกับสำนักงานสหกิจศึกษา

4. ถ้าในจดหมายมีข้อตกลงลับเฉพาะและนักศึกษามีข้อสงสัย ให้ติดต่อผู้ประสานงานสหกิจศึกษา

5. หาเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครงานที่นายจ้างได้ร้องขอ

6. ส่งจดหมายหรือแฟกซ์ เพื่อยืนยันการเข้าทำงานของนักศึกษาไปยังนายจ้าง

กลไกการจัดการประเมินตนเอง

การประเมินตนเองอย่างละเอียดเป็นขั้นตอนแรกในการวางแผนการทำงาน ข้อมูลที่นักศึกษาได้รับจากการประเมินผลตนเองจะเป็นตัวชี้้นำในการพัฒนาการเตรียมเอกสารที่จะใช้ในการฝึกงานของนักศึกษา ขั้นตอนที่สำคัญในการประเมินตนเองคือการระบุถึงความสำเร็จของตัวเอง ขั้นตอนต่อไปคือการเตรียมข้อความที่จะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาเอง เป็นการสรุปถึงความสำเร็จ และคุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นจุดเด่นที่นักศึกษาสามารถแสดงให้เห็นให้ผู้ประกอบการทราบ

กลไกการจัดการด้านผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการจัดสถานที่ทำงานและกระบวนการทำงาน ควรรับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้

1. ส่งลักษณะของงาน อ่านประวัติของนักศึกษา และคัดเลือกเพื่อสัมภาษณ์

2. ส่งผลการคัดเลือกเรียงตามลำดับไปให้ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา

3. ส่งจดหมายไปยังหน่วยงานสหกิจศึกษาเรื่องการเสนอที่ฝึกงาน รายละเอียดการทำงาน และเสนอค่าตอบแทน

4. จัดที่ปรึกษาเพื่อให้ดูแลการทำงานของนักศึกษาและอธิบายถึงความคาดหวังในการทำงาน

5. ร่วมประชุมกับอาจารย์ที่ปรึกษาขณะมาเยี่ยมสถานที่ทำงาน
6. แนะนำแนวทางสำหรับนักศึกษาในการทำงาน การทำรายงาน อ่านรายงาน
7. ประเมินผลสุดท้ายในการปฏิบัติงานของนักศึกษา
8. ระบุให้ชัดในรายงาน ถ้ามีส่วนที่เป็นความลับ
9. ปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมายการจ้างงานและสิทธิมนุษยชน

กลไกการจัดการด้านอาจารย์ที่ปรึกษาของคณะ

อาจารย์ที่ปรึกษาของคณะควรต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชุมร่วมกับนักศึกษาก่อนที่จะระบุตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ต้องอธิบายถึงความคาดหวังของตำแหน่งและความสอดคล้องกับประสบการณ์และสาขาวิชาของนักศึกษา
2. ตรวจสอบกระบวนการทำงานของนักศึกษา ประเมินการทำงาน ประสบการณ์และจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือและอาจารย์ ที่จะคอยให้ความช่วยเหลือตลอดการปฏิบัติงาน
3. การไปเยี่ยมนักศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยง จะช่วยให้การทำงานง่ายขึ้น
4. ให้คำปรึกษาและยอมรับหัวข้อการรายงานการทำงานของนักศึกษา ประชุมแนะนำเกี่ยวกับสหกิจศึกษาและความต้องการของผู้ว่าจ้าง
5. ประเมินรายงานการทำงานของนักศึกษา

จากการศึกษากลไกการจัดการสหกิจศึกษาของต่างประเทศของปทีป เมธาคณวุฒิ (2547) สรุปได้ว่า กลไกสำคัญในการดำเนินการสหกิจศึกษาประกอบด้วย กลไกด้านการดำเนินการ กลไกด้านการจัดการนักศึกษา กลไกด้านการจัดการหางาน กลไกด้านการสมัครงาน กลไกด้านการประเมินตนเอง กลไกการจัดการด้านผู้ประกอบการและกลไกด้านการจัดอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งในแต่ละกลไกเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้การจัดการสหกิจศึกษาบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบในการจัดการสหกิจศึกษาบางอย่างก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมหรือบริบทของแต่ละสถานศึกษาที่จะนำมาพิจารณาเป็นองค์ประกอบในการจัดการรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสหกิจศึกษา

จากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการภาคธุรกิจของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (ทัศนะเกี่ยวกับสหกิจศึกษาในมุมมองของภาคธุรกิจ, 2550, ออนไลน์) สสำรวจผู้ประกอบการไทยจำนวน 414 ราย พบประเด็นปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาที่ผ่านมายังอยู่ในวงจำกัด นับเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุดของการดำเนินงานสหกิจศึกษา มีองค์กรผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นองค์ประกอบที่

สำคัญจำนวนน้อยเท่านั้นที่เข้าใจและเข้าร่วมโครงการ ในการดำเนินโครงการสหกิจศึกษาต่อไปนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะเน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักการสหกิจศึกษาเป็นหลัก และจากการระดมความคิดของคณะกรรมการส่งเสริมสหกิจศึกษา มีข้อเสนอว่า ควรมีการออกกฎหมายเพื่อให้องค์กรผู้ใช้บัณฑิตมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาผ่านโครงการสหกิจศึกษา และควรมีมาตรการแรงจูงใจตอบแทนองค์กรผู้ใช้บัณฑิตด้วยเช่นเดียวกัน

2. ในการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นพบว่า ขาดความต่อเนื่องและเชื่อมโยงในระดับนโยบาย การเปลี่ยนผู้บริหารทำให้สหกิจศึกษาไม่ยั่งยืน ขาดการเชื่อมโยงในด้านนโยบายการวางแผนพัฒนากำลังคนของชาติและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐในระดับกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และยังพบว่า การประสานงานระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษากระชั้นชิดมากเกินไป ทำให้สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถเตรียมการดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์

3. สถาบันอุดมศึกษาขาดความต่อเนื่องและชัดเจนในระดับนโยบายเช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ขาดการวางแผนการทำงานในขั้นตอนต่าง ๆ ของสหกิจศึกษาตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำให้ปฏิบัติผิดข้อกำหนด การเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนปฏิบัติงานสหกิจศึกษายังเป็นปัญหาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ปัญหาที่องค์กรผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญมากคือ นักศึกษาไม่มีความอดทนและขาดทักษะในการสื่อสาร และเสนอแนะให้สถาบันอุดมศึกษาเน้นฝึกให้นักศึกษามีความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้ สังคมการทำงานมากขึ้น บางสถาบันอุดมศึกษามีหลักสูตรไม่เหมาะสม ทำให้นักศึกษาไม่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาเนื่องจากทำให้ต้องเรียนมากกว่า 4 ปี ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบชัดเจน หรือถ้ามีก็ไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินงานตามขั้นตอนที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด การประสานงานของบางสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตยังไม่เข้มแข็ง ใช้เพียงจดหมายขอความอนุเคราะห์เท่านั้นและบางสถาบันอุดมศึกษาไม่มีการติดตามดูแลนักศึกษาเป็นต้น

4. ในการดำเนินงานสหกิจศึกษาขององค์กรผู้ใช้นั้นพบว่า ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่พี่เลี้ยงของพนักงาน ไม่จัดพี่เลี้ยงให้ดูแลนักศึกษา ไม่จัดสถานที่และเครื่องมือที่เหมาะสมให้นักศึกษาปฏิบัติงาน ไม่มีอาชีพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน และไม่ให้ค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษาเป็นต้น นอกจากนี้องค์กรผู้ใช้นั้นยังไม่ได้ประเมินคุณค่าและมูลค่าของผลงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาอย่างจริงจัง ทำให้ไม่ทราบว่าตนได้ประโยชน์เช่นเดียวกัน และยังสามารถใช้สหกิจศึกษาเป็นโอกาสในการคัดเลือกพนักงานใหม่ได้นอกจากนั้นจากแผนการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาปี

พ.ศ. 2556-2558 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้สรุปประเด็น ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาในอนาคตในภาพรวม ดังแสดงในตารางที่ 5 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, แผนการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2556-2558)

ตารางที่ 5 ปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาในอนาคตในภาพรวม

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการ	ความคาดหวังที่ต้องการ
1. ผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ขาดความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินการจัดการศึกษาระบบ สหกิจศึกษา จึงส่งผลให้ขาดความร่วมมือและผลกคณนโยบาย	1. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบสหกิจ ศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยผ่าน การฝึกอบรม ประชุม สัมมนา และ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้มีความ เข้าใจในทิศทางเดียวกัน	1. ควรให้ความสำคัญกับการ ดำเนินการผลักดันให้เกิด หลักสูตรสหกิจศึกษาใน สถาบันอย่างเป็นทางการและ ต่อเนื่อง และกระตุ้นให้องค์กร ผู้ใช้บัณฑิตเห็นความสำคัญของการปฏิบัติสหกิจศึกษา
2. การเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร และการเข้าร่วมของสถาบัน สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้แทนที่ไม่ มีอำนาจการตัดสินใจ รวมทั้ง เปลี่ยนผู้แทนเข้าร่วมประชุมทุก ครั้งทำให้ส่งผลกระทบต่อารดำเนินงาน ของเครือข่าย ฯ	2. การประชาสัมพันธ์ ทั้งในส่วนของ สถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้ บัณฑิต ควรสร้างความเข้าใจโดยการ ออกแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับสหกิจ ศึกษาให้กับหน่วยงานกลาง อาทิ หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรม จังหวัด เป็นต้น เพื่อขยายผลต่อไปยัง องค์กรผู้ใช้บัณฑิต	2. ควรมีความชัดเจนเชิง นโยบายในการส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการศึกษา ระบบสหกิจศึกษา
3. ผู้บริหารและคณาจารย์ไม่ให้ความสำคัญของการดำเนินงาน สหกิจศึกษา จึงทำให้การ ดำเนินงานประสบปัญหา และ อุปสรรค	3.การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับ พหุภาคีให้มีความรู้ ความเข้าใจใน สหกิจศึกษา และสนับสนุนการ ดำเนิน งานสหกิจศึกษาอย่างยั่งยืน	3. ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เชิงสถิติที่เกี่ยวข้องกับ สหกิจศึกษา ตั้งแต่ข้อมูลระดับ สถาบันอุดมศึกษา องค์กรผู้ใช้ บัณฑิต โดยเครือข่ายพัฒนา สหกิจศึกษาเป็นผู้รวบรวมส่ง ข้อมูลให้คณะกรรมการการ อุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล เพียงแหล่งเดียวที่ใช้ในการ อ้างอิงและประเมินผล

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการ	ความคาดหวังที่ต้องการ
4. การกำหนดนโยบายด้านสหกิจศึกษาของแต่ละสถาบันยังไม่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	4. สถาบันอุดมศึกษาควรจัดตั้งหน่วยงานกลางรวมถึงคณะ/ภาควิชา และมีผู้ดูแลประสานงานสหกิจศึกษา เพื่อจะได้ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และมีแผนการทำงานไว้อย่างชัดเจน	4. ควรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายนานาชาติในภาพรวมของประเทศ

มาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาไทย

มาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาโดยทั่วไปจะมีรูปแบบและมาตรฐานการดำเนินงานเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติอย่างถูกต้อง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงกำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการสหกิจศึกษาทั้งในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิต เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาให้ดำเนินการในทิศทางเดียวกันดังนี้ (มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา, 2552, น. 3-39)

1. มาตรฐานการบริหารงานสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาที่มีนโยบายให้นำสหกิจศึกษามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตควรมีระบบการบริหารงานสหกิจศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 จัดให้มีองค์กรบริหารงานสหกิจศึกษาในระดับสถาบัน ประกอบด้วย

1.1.1. ศูนย์สหกิจศึกษา (หรืออาจเรียกชื่ออย่างอื่นแต่มีภารกิจเช่นเดียวกัน) ศูนย์สหกิจศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายวิชาการ มีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารสูงสุดที่ต้องรายงานตรงต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มีนักวิชาการศึกษาสหกิจ ทำหน้าที่ประสานงานกับคณะและองค์กรผู้ใช้บัณฑิต

1.1.2. คณะกรรมการส่งเสริมสหกิจศึกษา คณะกรรมการส่งเสริมสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานี้ แต่งตั้งโดยสภาสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยอธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ควรประกอบด้วย คณาจารย์ของสถาบันตัวแทนภาคผู้ใช้บัณฑิต และศิษย์เก่าที่เป็นเจ้าขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต คณะกรรมการชุดนี้มีภารกิจสำคัญคือ การกำหนดนโยบายในด้านการปรับปรุงหลักสูตร การคัดเลือกองค์กรผู้ใช้บัณฑิต การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณ และการตั้งอาจารย์นิเทศก์ พร้อมทั้งต้องรายงานการดำเนินงานต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นประจำทุกปี สถาบันอุดมศึกษาที่เริ่มงานสหกิจศึกษาระยะแรก อาจเริ่มจากการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริม

สหกิจศึกษาก่อน เมื่อมีรูปแบบการบริหารจัดการสหกิจศึกษาที่ชัดเจนแล้ว จึงจัดตั้งศูนย์สหกิจศึกษาในภายหลัง

1.2 การบริหารงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ

1.2.1 อาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา (cooperative education coordinator) แต่งตั้ง โดยคณบดีให้รับผิดชอบในการส่งเสริมและประสานงานการจัดสหกิจศึกษาในคณะ

1.2.2 อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา (cooperative education advisor) ได้รับมอบหมายจากคณบดีให้เป็นผู้นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษามีความสำคัญในการเชื่อมโยงสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีที่เป็นความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตกลับไปยังสถาบันอุดมศึกษา

1.2.3 การคัดเลือกองค์กรผู้ใช้งานบัณฑิต คณะจะต้องเป็นผู้พิจารณาองค์กรผู้ใช้งานบัณฑิตว่าเป็นองค์กรที่ได้รับการรับรองหรือจดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมหอการค้าแห่งประเทศไทย หรือองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพิจารณาลักษณะงานที่เหมาะสมและเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติงาน

1.2.4 การคัดเลือกนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้งานบัณฑิต คณะจะต้องดำเนินการคัดเลือกนักศึกษาที่ได้รับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานจากสถาบันเรียบร้อยแล้ว โดยคัดเลือกนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะกับงานที่จะไปปฏิบัติ มีความพร้อมทางวิชาการ ความพร้อมในเรื่องศักยภาพในการปฏิบัติงานนั้น ๆ

1.2.5 การนิเทศ คณะจะต้องจัดตารางการนิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษาทุกคนให้กับอาจารย์ โดยให้กำหนดการนิเทศงานเป็นภาระงานของอาจารย์และสามารถนำมาประกอบการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการได้

1.2.6 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา ภายหลังจากการไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้งานบัณฑิตแล้วคณะต้องจัดเวทีให้นักศึกษาสหกิจศึกษานำเสนอประสบการณ์ที่ตนได้จากการไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้งานบัณฑิต รวมทั้งจัดนิทรรศการแสดงผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาด้วย

1.2.7 การประเมินผลเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอน คณะจะต้องกำหนดหรือจัดทำคู่มือในการวัดและประเมินผลการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ องค์กรผู้ใช้งานบัณฑิตของนักศึกษาทุกคน โดยองค์ประกอบของผู้ร่วมประเมินผล คือ อาจารย์นิเทศก์ ผู้

ประสานงานโครงการสหกิจศึกษาระดับสถาบัน พี่เลี้ยงของนักศึกษา (job advisor) เพื่อนำมาประกอบการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอน

1.3 มาตรฐานด้านการบริหารหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษาที่มีนโยบายให้นำสหกิจศึกษามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตควรมีมาตรฐานการบริหารหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1.3.1 หลักสูตรที่กำหนดให้จัดแบบสหกิจศึกษา จะต้องกำหนดจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 9 หน่วยกิต โดยกำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 หรือปีที่ 4 ในหลักสูตรนั้น ๆ ได้ปฏิบัติงานเต็มเวลาในองค์กรผู้ใช้บัณฑิตเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษา (ระบบทวิภาค หรือ ไตรภาคก็ได้ แต่ภาคการศึกษาสหกิจศึกษาต้องไม่เป็นภาคการศึกษาสุดท้าย) และมีการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนไปปฏิบัติงานในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต

1.3.2 หลักสูตรควรได้รับการพัฒนาจากคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์ ผู้แทนจากองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ผู้แทนจากสมาคมวิชาชีพ เพื่อให้หลักสูตรได้รับการพัฒนาตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต

1.3.3 หลักสูตรควรกำหนดลักษณะงานที่เหมาะสมกับหลักสูตร และแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในหลักสูตรที่ไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต

2. มาตรฐานการบริหารงานสหกิจศึกษาขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต

องค์กรผู้ใช้บัณฑิตที่จะร่วมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพบัณฑิต โดยการรับนักศึกษาไปปฏิบัติงานเต็มเวลา ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต ควรมีระบบการบริหารงานเพื่อให้ได้มาตรฐานการบริหารงานดังนี้

2.1 การจัดองค์กรรองรับ กำหนดให้เป็นภาระงานของฝ่ายบริหารงานบุคคล (human resource management) ที่จะต้องจัดบุคลากรให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานสหกิจศึกษา (cooperative education coordinator) และพี่เลี้ยง (job supervisor/mentor) โดยกำหนดหน้าที่ดังนี้

2.1.1 ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา รับผิดชอบในการประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษา เรื่องตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา การอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา และการนิเทศของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1.2 พี่เลี้ยง ทำหน้าที่กำหนดงานให้นักศึกษาปฏิบัติ ดูแลและให้คำแนะนำและปรึกษาในการปฏิบัติงาน และการทำโครงการงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา รวมทั้งทำหน้าที่ประเมินผลการทำงานนักศึกษาสหกิจศึกษา พี่เลี้ยงจะเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักศึกษาสหกิจศึกษา มากที่สุด

2.2 การกำหนดภารกิจของผู้ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

2.2.1 ตำแหน่งงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา องค์กรผู้ใช้บัณฑิตควร กำหนดงานที่มีคุณภาพ หรือเป็นงานที่เน้นประสิทธิภาพการทำงาน ที่ตรงกับสาขาวิชาชีพของ นักศึกษาและเป็นงานที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร องค์กรผู้ใช้บัณฑิตควรแจ้งสถาบันอุดมศึกษาให้ ทราบตำแหน่งงาน ภาระงานและคุณสมบัติของนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต ล่วงหน้า เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกนักศึกษา และเตรียมความพร้อม ให้ก่อนการไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต

2.2.2 ครงงาน องค์กรผู้ใช้บัณฑิตควรกำหนดโครงการที่ต้องการให้ นักศึกษาสหกิจศึกษาทำ หรืออาจเปิดโอกาสให้นักศึกษาสหกิจศึกษาร่วมคิดกับที่เลี้ยงในการ กำหนดหัวข้อโครงการก็ได้

2.3 การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เมื่อองค์กรผู้ใช้บัณฑิตกำหนด ตำแหน่งงาน พนักงานที่จะทำหน้าที่ที่เลี้ยงแล้ว เมื่อนักศึกษามารายงานตัว ควรมีการปฐมนิเทศให้ นักศึกษารู้จักองค์กรผู้ใช้บัณฑิต สายการบังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน กฎระเบียบที่พนักงานทุกคน ควรทราบ เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการ ปฏิบัติงาน และให้สิทธิในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เทียบเท่าพนักงานประจำขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต

2.4 สวัสดิการและค่าตอบแทน

องค์กรผู้ใช้บัณฑิตควรจัดสวัสดิการและจ่ายค่าตอบแทนให้นักศึกษาสหกิจศึกษา ในอัตราเทียบเท่าหรือมากกว่าที่จ่ายค่าจ้างให้กับลูกจ้างรายวันขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต หรืออาจจ่าย ค่าตอบแทนในรูปของการจัดที่พัก และอาหารให้นักศึกษาสหกิจศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงานก็ได้

หลักการบริหารจัดการที่ดีในงานสหกิจศึกษา

การบริหารจัดการสหกิจศึกษาในสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกันกับ หน่วยงานภายในสถานศึกษาและหน่วยงานภายนอกได้แก่ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การ ดำเนินงานสหกิจศึกษามีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ผู้บริหารหน่วยงานสหกิจ ศึกษาต้องจัดให้มีการบริหารและการจัดการที่ดี (good governance)

การบริหารและการจัดการที่ดีหมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุม กิจการต่าง ๆ ให้เป็นในครรลองธรรม มีความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ การ บริหารและการจัดการที่ดีจึงเป็นหลักการบริหารที่นำมาใช้ในการบริหารงานในปัจจุบันอย่าง แพร่หลาย เพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ สร้างความ เชื่อมั่นและความศรัทธาจากหน่วยงานและบุคคลภายนอกให้กับองค์กร หลักการบริหารและการ

จัดการที่ดีประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยหลักการบริหารและการจัดการที่ดีที่ผู้บริหารหน่วยงาน สหกิจศึกษาและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน สหกิจศึกษาได้แก่

1. หลักคุณธรรม เป็นหลักในการปฏิบัติงานที่ปลอดจากการกระทำผิดวินัย การทำผิดกฎหมายและการผิดมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้าน สหกิจศึกษาต้องยึดหลักคุณธรรมเช่นเดียวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพอื่น ๆ

2. หลักความโปร่งใส เป็นหลักในการปฏิบัติงานที่หน่วยงานต้องแสดงให้เห็นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รู้เห็นอย่างชัดเจน โดยแสดงถึงความโปร่งใสในด้านโครงสร้างของระบบงาน ระบบการให้คุณให้โทษ และการเปิดเผยของระบบงาน สามารถตรวจสอบและขอให้แสดงข้อมูลได้ตลอดเวลา ในการบริหารจัดการสหกิจศึกษาต้องอาศัยหลักความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ทั้งใน ส่วนของนักศึกษาที่ไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและในส่วนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสหกิจ ศึกษาด้วยเช่นกัน ความโปร่งใсыังรวมถึงการคัดเลือกนักศึกษาและสถานประกอบการที่ต้องมีความเหมาะสมถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้

มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรและการเรียนการสอน

1. มาตรฐานการศึกษาและหลักสูตร

หลักสูตรสำหรับสหกิจศึกษาที่กำหนดโดยสถานศึกษาและอนุมัติโดยสภามหาวิทยาลัยของ สถานศึกษาต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสหกิจศึกษา มุ่งให้ความสัมพันธ์ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของ สถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้นๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิต ให้มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

1.2 การนับหน่วยกิตรายวิชาภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ การฝึกงานและโครงการให้ เทียบกับเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเทียบหน่วยกิตกับเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

	ภาคทฤษฎี	ภาคปฏิบัติ	การฝึกงาน/การฝึกภาคสนาม	โครงการ/อื่นๆ
เวลาเทียบเท่า 1 หน่วยกิต (ชั่วโมง)	15	ไม่น้อยกว่า 30	45	45

1.3 จำนวนหน่วยกิตและระยะเวลาการศึกษาสำหรับหลักสูตรปริญญาตรีให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่ใช้ศึกษา ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนหน่วยกิตและระยะเวลาการศึกษาสำหรับหลักสูตรปริญญาตรีตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

หลักสูตร	จำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำ (หน่วยกิต)	ระยะเวลาการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา (ปี)	ระยะเวลาการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา (ปี)
ปริญญาตรี 4 ปี	120	8	12
ปริญญาตรี 5 ปี	150	10	15
ปริญญาตรีไม่น้อยกว่า 6 ปี	180	12	18

โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 โครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

หมวดวิชา	ลักษณะรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
วิชาศึกษาทั่วไป	วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวางมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรมตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

ตารางที่ 8 (ต่อ)

หมวดวิชา	ลักษณะรายวิชา	จำนวน หน่วยกิต
วิชาเฉพาะ	วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพ และวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติงานได้	ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต
วิชาเลือกเสรี	วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

นอกจากนี้เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มีรายวิชาสหกิจศึกษามีความพร้อมในการปฏิบัติงานในวิชาชีพควบคุม สถานศึกษาต้องกำหนดหลักสูตรระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาชีพควบคุมเช่น วิศวกร ครู เกษษกร นักบัญชี สัตวแพทย์ นักกฎหมาย แพทย์ พยาบาล สถาปนิก เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพควบคุมตามกฎหมาย อาทิสภาวิศวกร ครูสภา และสภาเกษตรกรรม ทั้งนี้องค์กรวิชาชีพควบคุมส่วนใหญ่กำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้มีหมวดวิชาต่างๆ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 โครงสร้างหลักสูตรตามเกณฑ์องค์กรวิชาชีพควบคุมตัวอย่าง

รายละเอียดข้อกำหนด	วิศวกร	ครู	เกษตรกร
องค์กรวิชาชีพควบคุม	สภาวิศวกร	คุรุสภา	สภาเกษตรกรรม
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่กำหนด	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต	ไม่กำหนด
หมวดวิชาพื้นฐานทาง วิทยาศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต ฟิสิกส์ ไม่น้อยกว่า 6 คณิตศาสตร์ไม่น้อยกว่า 9 เคมีไม่น้อยกว่า 3	ไม่กำหนด	ไม่กำหนด
หมวดวิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต วิศวกรรมพื้นฐานไม่น้อย กว่า 18 (6 รายวิชา) วิศวกรรมควบคุมไม่น้อย กว่า 12 (4 รายวิชา)	ไม่น้อยกว่า 125 หน่วยกิต วิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 50 วิชาเฉพาะด้านไม่น้อย กว่า 5	ไม่น้อยกว่า 120 หน่วย กิตและไม่น้อยกว่าร้อย ละ 65 ด้านผลิตภัณฑ์ไม่น้อย กว่าร้อยละ 25* ด้านผู้ป่วยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30* ด้านสังคมและการ บริหาร ไม่น้อยกว่าร้อย ละ 10*

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายละเอียดข้อกำหนด	วิศวกร	ครู	เภสัชกร
หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่กำหนด	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต	ไม่กำหนด
การฝึกปฏิบัติทางวิชาชีพ	ไม่กำหนด	มีการปฏิบัติการสอนเป็น เวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี	ไม่น้อยกว่า 500 ชั่วโมง หรือไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิต
ระยะเวลาหลักสูตร	4 ปี	5 ปี	6 ปี

อนึ่งสถานศึกษาต้องตรวจสอบกับองค์กรวิชาชีพควบคุมด้วยว่าองค์กรวิชาชีพนั้นๆ นับหน่วยกิตรายวิชาสหกิจศึกษาให้อยู่ในหมวดวิชาเฉพาะด้วยหรือไม่ โดยรายวิชาสหกิจศึกษาต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และสถานศึกษาต้องมีรายวิชาเตรียมความพร้อมนักศึกษา ก่อนไปสหกิจศึกษา หรือต้องมีการอบรมเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนไปสหกิจศึกษาไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนการสอน

มาตรฐานขั้นต่ำ

2.1 สถานศึกษาต้องจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา เพื่อชี้แจงให้นักศึกษาได้รับข้อมูลและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษา

2.2 สถานศึกษาต้องมีกระบวนการเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนไปปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยใช้เวลาไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง

2.3 สถานศึกษา ต้องกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขทางวิชาการของนักศึกษาที่สามารถไปปฏิบัติสหกิจศึกษา

2.4 สถานศึกษาต้องกำหนดช่วงเวลาที่นักศึกษาปฏิบัติสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง โดยต้องเป็นการปฏิบัติงานเต็มเวลา และไม่สามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาอื่นใดได้ในช่วงปฏิบัติสหกิจศึกษา

2.5 สถานศึกษาต้องจัดหางานที่มีลักษณะเป็น โครงการหรืองานประจำที่ตรงกับสาขาวิชาชีพและเน้นประสบการณ์การทำงาน

2.6 สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้สถานประกอบการได้คัดเลือกนักศึกษา

2.7 สถานศึกษาต้องเปิด โอกาสให้นักศึกษาเลือกสถานประกอบการตามความสมัครใจ

2.8 สถานศึกษาต้องทำความตกลงกับสถานประกอบการให้ทุกตำแหน่งงานมีค่าตอบแทน และสวัสดิการต่างๆ ตามความเหมาะสมและจำเป็นตามลักษณะงาน

2.9 สถานศึกษาต้องจัดให้มีการนิเทศของคณาจารย์นิเทศก์

2.10 สถานศึกษาต้องจัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาคณาจารย์นิเทศก์และคณาจารย์สาขาวิชา

2.11 กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมินและวัดผล และเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรของสถานศึกษานั้นๆ

3. มาตรฐานการนิเทศ

มาตรฐานขั้นต่ำ

3.1 คณาจารย์นิเทศก์ต้องมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษาและผ่านการอบรมนิเทศงานโดยหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3.2 สถานศึกษาต้องจัดระบบพี่เลี้ยงให้แก่คณาจารย์นิเทศก์ที่ยังไม่มีประสบการณ์การนิเทศ ทั้งนี้ตามที่สถานศึกษากำหนด

3.3 คณาจารย์นิเทศก์ต้องเป็นคณาจารย์ประจำสาขาวิชาที่นักศึกษาสังกัดอยู่

3.4 สถานศึกษาต้องนัดหมายสถานประกอบการเพื่อให้คณาจารย์นิเทศก์เข้ามานิเทศนักศึกษา ณ สถานประกอบการ

3.5 คณาจารย์นิเทศก์ต้องได้รับเอกสารประกอบการนิเทศอาทิ ลักษณะงานประวัตินักศึกษา ไม่น้อยกว่า 7 วันก่อนกำหนดการนิเทศ

3.6 คณาจารย์นิเทศก์ ต้องมีแผนการนิเทศนักศึกษา

3.7 สถานศึกษาต้องจัดให้คณาจารย์ในสาขาวิชาไปนิเทศงานขณะนักศึกษาปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยเป็นการไปพบนักศึกษา ณ สถานประกอบการ

3.8 ในการนิเทศต้องจัดให้มีการประชุม (พบปะหารือ) ระหว่างผู้นิเทศงานกับคณาจารย์นิเทศก์ นักศึกษากับคณาจารย์นิเทศก์ และประชุมร่วมทั้งสามฝ่าย

3.9 คณาจารย์นิเทศก์ต้องใช้เวลาในการนิเทศไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อครั้ง

3.10 คณาจารย์นิเทศก์ต้องติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะแก่นักศึกษาตามความจำเป็นของแต่ละสาขาวิชา

4. มาตรฐานนักศึกษา

4.1 คุณสมบัติพื้นฐานของนักศึกษาสหกิจศึกษา

มาตรฐานขั้นต่ำ

4.1.1 นักศึกษาต้องผ่านเงื่อนไขรายวิชาตามที่สถานศึกษากำหนด

4.1.2 นักศึกษาต้องมีคุณสมบัติที่จะสำเร็จการศึกษาและไม่อยู่ระหว่างการถูกลงโทษทางวินัยให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

4.1.3 นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนไปปฏิบัติสหกิจศึกษา

4.2 กิจกรรมต่างๆ ระหว่างปฏิบัติงาน

มาตรฐานขั้นต่ำ

4.2.1 นักศึกษาต้องบันทึกรายงานการปฏิบัติงานประจำวันหรือประจำสัปดาห์

4.2.2 นักศึกษาต้องส่งรายงานความก้าวหน้าต่อผู้นิเทศงานและคณาจารย์นิเทศก์ไม่ช้ากว่าสัปดาห์ที่ 10 ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

4.2.3 นักศึกษาต้องส่ง (ร่าง) รายงานฉบับสมบูรณ์ให้คณาจารย์นิเทศก์และผู้นิเทศงานก่อนเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานและต้องแก้ไขตามที่คณาจารย์นิเทศก์และผู้นิเทศงานแนะนำให้เรียบร้อย

4.2.4 นักศึกษาต้องส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับอนุญาตให้เผยแพร่ได้จากสถานประกอบการให้คณาจารย์นิเทศก์และผู้นิเทศงาน

4.3 คุณภาพรายงานทางวิชาการ

มาตรฐานขั้นต่ำ

รายงานต้องมีมาตรฐานเช่นเดียวกับรายงานทางวิชาการทั่วไป การร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา นักศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาในการสัมมนาสหกิจศึกษาระหว่างคณาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษาของแต่ละสาขาวิชาหลังกลับจากปฏิบัติสหกิจศึกษา

5. มาตรฐานการวัดและประเมินผล

มาตรฐานขั้นต่ำ

5.1 กระบวนการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนไปสหกิจศึกษา

5.1.1 เวลาเข้ารับการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

5.1.2 ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดเช่น การสอบ การทำรายงาน

5.1.3 การอบรมมีเนื้อหาที่จำเป็นต่อการพัฒนาทักษะอาชีพ

5.2 กระบวนการจัดหางานที่มีลักษณะเป็นโครงการหรืองานประจำที่เน้น

ประสบการณ์

5.2.1 จำนวนงานพอเพียงกับจำนวนนักศึกษา

5.2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสถานศึกษา

5.3 กระบวนการรับรองคุณภาพงาน

- 5.3.1 คณาจารย์ประจำสาขาวิชาพิจารณารับรองก่อนให้นักศึกษาเลือก
- 5.3.2 คณาจารย์ประเมินคุณค่าทางวิชาการของงาน
- 5.3.3 งานที่นักศึกษาทำมีประโยชน์ต่อสถานประกอบการ

5.4 กระบวนการคัดเลือกและจับคู่ระหว่างนักศึกษาสหกิจศึกษาและสถาน

ประกอบการ

- 5.4.1 นักศึกษาเลือกสถานประกอบการ โดยความสมัครใจ
- 5.4.2 สถานประกอบการมีโอกาสคัดเลือกนักศึกษา
- 5.4.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกระบวนการคัดเลือกและจับคู่
- 5.4.4 ความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อกระบวนการคัดเลือกและ

จับคู่

- 5.4.5 เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติสหกิจศึกษาสถานศึกษาต้องประเมินความ

พร้อมของสถานประกอบการ

5.5 กระบวนการนิเทศงานสหกิจศึกษา

- 5.5.1 ความรู้ ความสามารถทางวิชาการและการประยุกต์ใช้
- 5.5.2 การปรับตัว และปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการ
- 5.5.3 ความก้าวหน้าของงานเป็นไปตามแผน
- 5.5.4 การสื่อสารและการนำเสนอผลงาน
- 5.5.5 ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการทำงานด้วยตนเอง
- 5.5.6 การนิเทศงานต้องเป็นส่วนหนึ่งของการวัดและประเมินผลรายวิชา

สหกิจศึกษา

5.6 คุณภาพการนิเทศงานของคณาจารย์นิเทศก์

- 5.6.1 เวลาที่คณาจารย์นิเทศก์ใช้เพียงพอตามความจำเป็นของนักศึกษา
- 5.6.2 การนิเทศของคณาจารย์นิเทศก์มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติสหกิจ

ศึกษาของนักศึกษา

- 5.6.3 การนิเทศของคณาจารย์นิเทศก์มีประโยชน์ต่อสถานประกอบการ

5.7 กระบวนการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

- 5.7.1 คุณภาพของการนำเสนอผลงาน ความรู้ทางวิชาการ ทักษะการ

นำเสนอการตอบคำถาม

5.7.2 การสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต้องเป็นส่วนหนึ่งของการวัดและประเมินผลรายวิชาสหกิจศึกษา

5.8 กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

5.8.1 ต้องประเมินผลการปฏิบัติงานจากความสามารถในการทำงาน โดยสถานศึกษาต้องชี้แจงรายละเอียดและเกณฑ์ให้นักศึกษาทราบ

5.8.2 ต้องมีสัดส่วนการประเมินผลของสถานประกอบการไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

5.8.3 ผู้นิเทศงานควรให้ความคิดเห็นต่อจุดเด่นและข้อควรปรับปรุงของนักศึกษา

5.8.4 นักศึกษาควรประเมินพัฒนาการของตนเอง แต่การประเมินนี้ไม่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการวัดและประเมินผลของรายวิชาสหกิจศึกษา

มาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

1. มาตรฐานการบริหารจัดการ

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1.1 มีนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 1.2 ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 1.3 บุคลากรที่เกี่ยวข้องตระหนักรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ตลอดจนประโยชน์ที่สถานประกอบการจะได้รับในการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 1.4 ควรให้นักศึกษาได้มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานและประสบการณ์ที่ได้รับต่อสถานประกอบการ

1.1 การจัดบุคลากร

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1.1.1 จัดให้บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการทำหน้าที่ประสานงานด้านสหกิจศึกษา
- 1.1.2 มีผู้นิเทศงานที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา

1.2 การจัดงบประมาณและทรัพยากร

มาตรฐานขั้นต่ำ

1.2.1 มีค่าตอบแทนและสวัสดิการในอัตราที่มีความเหมาะสมและจำเป็นตามลักษณะงาน

1.2.2 มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานของนักศึกษา

1.2.3 มีความปลอดภัยต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา

1.3 การเสนองานสหกิจศึกษาแก่สถานศึกษา

มาตรฐานขั้นต่ำ

1.3.1 มีการเสนองานสหกิจศึกษาแก่สถานศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ก่อนที่นักศึกษาจะไปปฏิบัติงาน

1.4 การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน

มาตรฐานขั้นต่ำ

1.4.1 มีกระบวนการและเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน

2. มาตรฐานวิชาการ

มาตรฐานขั้นต่ำ

มีการปฐมนิเทศ สอนงาน และจัดให้นักศึกษาได้เห็นภาพรวมการดำเนินการของสถานประกอบการ ตลอดจนกฎระเบียบ ข้อบังคับ

2.1 การจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงาน

มาตรฐานขั้นต่ำ

2.1.1 นักศึกษาได้รับการปฏิบัติเสมือนเป็นพนักงานชั่วคราวเต็มเวลาของสถานประกอบการ

2.1.2 มีการกำหนดภาระงาน หรือหัวข้อโครงการที่ตรงกับวิชาชีพและประสบการณ์การทำงาน

3. มาตรฐานผู้นิเทศงาน

มาตรฐานขั้นต่ำ

3.1 เป็นผู้มีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษาหรือใกล้เคียงหรือเป็นผู้มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษา

3.2 มีการให้คำปรึกษา ติดตาม แนะนำการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา และประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ภายในสถานประกอบการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

3.3 ตรวจสอบสาระรายงานและให้ข้อเสนอแนะในการเขียนรายงานสหกิจศึกษา

3.4 ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อสถานศึกษาและองค์กรของตนเอง

4. มาตรฐานการวัดและประเมินผล

มาตรฐานขั้นต่ำ

4.1 มีกระบวนการตรวจสอบลักษณะงานและคุณภาพงานให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพของนักศึกษา และเป็นประโยชน์กับสถานประกอบการ

4.2 มีกระบวนการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษา

4.3 มีกระบวนการให้คำปรึกษาทางวิชาการวิชาชีพ และให้คำแนะนำในการปรับตัวให้เข้ากับการปฏิบัติงาน

4.4 มีกระบวนการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา

4.5 มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ความหมายของรูปแบบ

ทิสนา แจมมณี (2548, น. 220) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่าเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไคอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น และยังได้กล่าวอีกว่ารูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

รัตนะ บัวสนธิ์ (2552, น. 124) ได้ให้ความหมายของรูปแบบโดยจำแนกออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริงรูปแบบใน ความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดล เสื้อ เป็นต้น

2. แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model”

3. แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้ บางที่เรียกกันว่า ภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น

สรุปได้ว่ารูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงานและองค์ประกอบของรูปแบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท ได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบดังนี้ สมิธและคณะ (Smith et al. 1980, p. 461) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (physical model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (iconic model) มีลักษณะคล้ายของจริงเช่น เครื่องบินจำลองหุ่นไล่กาหุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (analog model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลองเครื่องบินจำลองที่บินได้หรือเครื่องฝึกหัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (symbolic model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบข้อความ (verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (qualitative model) เป็นการใช้อธิบายข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อเช่น คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (mathematical model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (quantitative model) เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

คีฟส์ (Keeves, 1997, p. 386-387) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (analogue model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพและสังคมศาสตร์

2. รูปแบบเชิงข้อความ (semantic model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือ ขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (mathematical model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้ม

ว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (causal model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ

รูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 รูปแบบระบบเส้นเดียว (recursive model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียว โดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

4.2 รูปแบบระบบเส้นคู่ (non-recursive model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

ลักษณะของรูปแบบที่ดี

รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก

3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (body of knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา

5. รูปแบบในเรื่องใด จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

บริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ อันมีผลให้สถาบันราชภัฏทุกแห่งทั่วประเทศได้ยกฐานะเป็น "มหาวิทยาลัยราชภัฏ" และมีผลทำให้มีระบบการบริหารงานเป็นแบบนิติบุคคลแยกอิสระเฉพาะแต่ละแห่งมีสถานะเทียบเท่ามหาวิทยาลัยของรัฐเดิมที่เคยมีมาแต่ก่อนและในความเปลี่ยนแปลงใหม่ในสถานะดังกล่าว สิ่งที่มีมหาวิทยาลัยราชภัฏมีจุดเริ่มต้นเป็นทุนเดิมยังคงต้องใช้เหมือนกันและยังคงเปลี่ยนแปลงได้น้อยก็คือ การที่มีภาพลักษณ์ขององค์กรอันเกี่ยวเนื่องกับชื่อเสียงและภารกิจเดิม ที่เคยมีและคงใช้ร่วมกันตลอดมา โดยจะเห็นได้ว่าการใช้ชื่อนำหน้าเหมือนกันทุกแห่ง แล้วใช้ชื่อเฉพาะของแต่ละแห่งตามหลัง ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวบุคคลทั่วไปบุคลากรและผู้บริหารทั้งภายในและภายนอกองค์กรอาจมองเห็นว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย มีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป ใช้ทรัพยากรทุกอย่างที่มีอยู่เดิมไปก่อนแล้วจึงปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามแต่บริบทของแต่ละแห่งในภายหลัง ต้องอาศัยเวลาการประชาสัมพันธ์

จากร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ หมวดที่ 1 มาตรา 6 ที่ว่า “ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนของปวงชน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวิทยาการ ผลิตรายและส่งเสริมวิทยฐานะครู” นั้น ก่อนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏจะบริหารจัดการตามภารกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องตระหนักถึงสภาพปัญหาบางประการของมหาวิทยาลัยของไทยซึ่งมุ่งจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของรัฐมากกว่าเป็นการตอบสนองความต้องการของสังคมส่วนใหญ่ (อานันท์ ปันยารชุน, 2550) ระบบการบริหารงานในมหาวิทยาลัยก็มีปัญหามาก เพราะยังติดอยู่กับระบบราชการ (bureaucracy) ขาดอิสระในการบริหาร นอกจากนั้นคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในเมืองไทยไม่ติดอันดับเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยที่ได้มาตรฐานของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะการขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี ตลอดจนขาดการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากองค์กรอิสระภายนอก ดังกล่าวคงต้องเป็นข้อคิดที่ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องตระหนักและคิดสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี ทั้งนี้เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นศูนย์กลางทางวิชาการสนองตอบต่อความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง (Good Governance กับการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2010, ออนไลน์)

นอกจากการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางการศึกษาแล้ว การดำเนินภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏยังส่งผลต่อการพัฒนาสังคมอย่างกว้างขวางกล่าวคือ ด้วยเป็นสถาบันในท้องถิ่นเยาวชนคนหนุ่มสาวจึงสามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวในชุมชน ไม่ต้องออกมาเรียนและใช้ชีวิตลำพังในเมืองใหญ่ ซึ่งบั่นทอนครอบครัว ชุมชนให้อ่อนแอลงและเกิดปัญหาสังคมเมืองมากขึ้น มหาวิทยาลัยราชภัฏได้พยายามเพิ่มการรับนักศึกษาตลอดมาเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น แม้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐอย่างจำกัดก็ตาม ด้วยการอยู่ในท้องถิ่นและรับนักศึกษาจำนวนมาก มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงเอื้อให้ผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้พัฒนาตนเอง นำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต่อไป นอกจากนี้การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในท้องถิ่นที่มีขอบข่ายกว้างขวางได้เอื้อต่อคนในท้องถิ่นจำนวนมากให้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ ความสามารถอันเป็นส่วนส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงเป็นเสมือนการเตรียมการและเตรียมคนรองรับการกระจายอำนาจตามแนวทางรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏขึ้นจำนวน 40 แห่ง ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ สำหรับในเขตกรุงเทพมหานครมีมหาวิทยาลัยราชภัฏตั้งอยู่จำนวน 6 แห่ง ผู้วิจัยได้สรุปหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 6 แห่งดังนี้

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี 6 คณะในหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

1.1 คณะครุศาสตร์ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

1.2 คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรบัญชีบัณฑิต

1.3 คณะศิลปกรรมศาสตร์ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

1.4 คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต

1.5 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต

1.6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี 5 คณะในหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

2.1 คณะครุศาสตร์ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

2.2 คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตรบัญชีบัณฑิต
หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต

2.3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต

2.4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

2.5 คณะพยาบาลศาสตร์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี 5 คณะในหลักสูตร
ต่าง ๆ ดังนี้

3.1 คณะศึกษาศาสตร์ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

3.2 คณะวิทยาศาสตร์ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต

3.3 คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตร
บัณฑิต

3.4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต หลักสูตร
ศิลปศาสตรบัณฑิต

3.5 คณะเกษตรและชีวภาพ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต

4. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี 4 คณะในหลักสูตรต่าง ๆ
ดังนี้

4.1 คณะครุศาสตร์ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

4.2 คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรบัญชีบัณฑิต
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

4.3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต

4.4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร
บัณฑิตและหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

5. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี 4 คณะในหลักสูตร
ต่าง ๆ ดังนี้

5.1 วิทยาลัยการฝึกหัดครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (คบ.)

5.2 คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรบัญชีบัณฑิต
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตและหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต

5.3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต

5.4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

6. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี 4 คณะในหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

6.1 คณะครุศาสตร์ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

6.2 คณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรบัญชีบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตและหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต

6.3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต หลักสูตรแพทย์แผนไทยบัณฑิต หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต

6.4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

วรรณวดี ชัยชาญกุล (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครในด้านต่าง ๆ จำนวน 7 ด้าน ซึ่งบุคลากรของมหาวิทยาลัยต้องให้ความสนใจทั้งในส่วนของนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยทุกหน่วยงานคือ

1. ด้านสภาพปัญหาและข้อจำกัด เกี่ยวกับบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการที่มีจำนวนน้อย บุคลากรสายสนับสนุนไม่เพียงพอที่จะรองรับภารกิจของคณะที่เพิ่มขึ้น
2. ด้านการบริหารจัดการทั่วไป การประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องมีความไม่ชัดเจนมหาวิทยาลัยยังยึดติด อ้างอิงกฎ ระเบียบเก่าทำให้การบริหารงานทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ ชะงัก ล่าช้า ขาดสภาพการบริหารงานแบบมืออาชีพ
3. ด้านการบริหารงานวิชาการ มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการรับนักศึกษาจำนวนมากนิสิต นักศึกษา ยังไม่มีคุณภาพถึงเกณฑ์ที่จะสามารถพัฒนางานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นเลิศทางวิชาการในระยะเวลาที่คาดหวังได้
4. ด้านการบริหารงบประมาณ ต้องพึ่งรายได้หลักจากค่าหน่วยกิต แหล่งที่มาของเงินทุนจากงบประมาณของรัฐลดลง ทำให้เป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาสร้างสรรค์ส่วนที่เป็นการสนับสนุนการวิจัย การบริการสังคม
5. ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ กฎ ระเบียบเกี่ยวกับพนักงานยังไม่ชัดเจน แนวคิดใหม่ๆ ยังมีข้อจำกัด

ความคาดหวังและสภาพปัญหา ความจำเป็นและความต้องการของสังคมที่จะกระทบต่อภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏมออยู่ 5 ประการดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏภารกิจที่ทำทนาย, 2551, ออนไลน์)

1. สังคมต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ อีกมาก ภารกิจที่ทำทนายคือเราจะจัดการศึกษาอย่างไรจึงจะให้โอกาสแก่นักเรียนจำนวนมากนั้นได้ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

2. ความต้องการกำลังคนในสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศทวีจำนวนมากขึ้นตามลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทางการผลิตและการบริการของประเทศ ภารกิจที่ทำทนายคือสถาบันอุดมศึกษาจะสร้างสมรรถนะความพร้อมในหลักสูตร คณาจารย์และอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ให้รองรับ

3. ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของชาติจำเป็นต้องอาศัยความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ท้องถิ่นจึงจำเป็นจะต้องมีสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น ทำหน้าที่เป็นชุมทรัพย์ทางปัญญา ซึ่งนำการนำจุดแข็งของท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยในการผลิต ยกกระดับความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญของกำลังคนในสาขาที่จำเป็น

4. โลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนและการวิจัย ให้ก้าวสู่สากลบนพื้นฐานของความเป็นไทยที่ต้องส่งเสริม ภูมิปัญญาไทยและรักษาศิลปวัฒนธรรมไทย สิ่งนี้จะทำให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่างการจัดหลักสูตรที่อิงความเป็นมหาวิทยาลัยตามมาตรฐานสากลกับการจัดหลักสูตรที่มุ่งตรงต่อความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น

5. กระแสความต้องการของผู้เรียนจะมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องกลั่นกรองการเลือกเปิดสาขาวิชาหรือการให้การฝึกอบรมที่เน้นความรู้ความสามารถและทักษะความเชี่ยวชาญที่ตรงกับความเป็นความขาดแคลนของท้องถิ่นในระยะยาว แต่จากความจำเป็นที่มาจากกระแสความต้องการและความสนใจของผู้เรียนอาจทำให้สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องละเลยแก่นแท้ของการจัดการศึกษาไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ไม่พบงานวิจัยที่กล่าวถึงการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาเป็นการเฉพาะ แต่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนความพึงพอใจในการดำเนินงาน แต่ก็สามารถวิเคราะห์ให้เห็นถึงรูปแบบการจัดสหกิจศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

สมาคมสหกิจศึกษาไทย (2554) ได้ศึกษาสำรวจสถานภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาในประเทศไทยและนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอาเซียนพบว่า สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนประมาณร้อยละ 40 - 45 และสถาบันอุดมศึกษาในประเทศกลุ่มอาเซียนจำนวนประมาณร้อยละ 30-37 เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดสหกิจศึกษา 3 อันดับแรกคือ สถาบันอุดมศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของสหกิจศึกษา เป็นการเพิ่มภาระงานของผู้ที่ดูแลโดยตรงแต่ไม่มีการลดภาระงานอื่นให้และขาดความชัดเจนในนโยบายสหกิจศึกษา ปัญหารองลงมาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนร้อยละ 32 คือ ขาดการวางแผนเพื่อรองรับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ขาดการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจตัดสินใจและไม่มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบชัดเจน สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนครึ่งหนึ่งระบุปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด 4 อันดับแรกในการจัดประสบการณ์วิชาชีพให้แก่นักศึกษา คือการขาดความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบาย ไม่มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบในการดำเนินงาน ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิด และขาดการวางแผนเพื่อรองรับการดำเนินงานภายในสถาบันการศึกษา

นอกจากนั้นประเด็นการจัดกิจกรรมหลังกลับจากสหกิจศึกษาพบว่า สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจัดกิจกรรมสัมมนาและการจัดนิทรรศการ (poster session/ exhibition) มากที่สุดจำนวนร้อยละ 66.67 และ 41.67 ตามลำดับ ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศกลุ่มอาเซียน (จำนวนร้อยละ 15 - 24) จัดรูปแบบการจัดกิจกรรมหลังกลับจากสหกิจศึกษาใกล้เคียงกันทั้ง 3 กิจกรรม คือ การจัดสัมมนา การจัดนิทรรศการและการทำรายงานทางวิชาการ โดยมีข้อสังเกตว่าสถาบันอุดมศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียนจำนวนมากถึงร้อยละ 61.90 ไม่ระบุรูปแบบการจัดกิจกรรมหลังกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา ส่วนรูปแบบการประเมินผลรายวิชาสหกิจศึกษานั้นพบว่า สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 66.67 ให้ผลการประเมินเป็น S หรือ U ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่ร้อยละ 47.62 ให้ผลประเมินรายวิชาสหกิจศึกษาเป็นระดับคะแนนตัวอักษร A - F

ด้านการนิเทศงานนักศึกษานั้นพบว่าสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนร้อยละ 76.56 ส่งคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ไปนิเทศมากที่สุด จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดให้มีการนิเทศงานมากกว่าหนึ่งครั้ง และนิเทศเพียงครั้งเดียวมีจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนร้อยละ 90.00 จัดให้คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ไปนิเทศมากที่สุด โดยสถาบันอุดมศึกษาจำนวนร้อยละ 45.00 จัดให้มีการนิเทศมากกว่าหนึ่งครั้งและจำนวนร้อยละ 50.00 จัดให้มีการนิเทศโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร

อลงกต ะไวทย์ (2549, น. 277-279) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจากผลการเปรียบเทียบสมรรถนะกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ” ได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาไปใช้ประโยชน์ในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ดังนี้ บริบทของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีมีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นในหลายประเด็นเช่น การจัดการศึกษาระบบไตรภาค ใช้หลักการบริหารแบบ “รวมบริการประสานภารกิจ” เป็นต้น ดังนั้นการที่จะนำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีไปใช้ต้องมีข้อควรคำนึง ดังนี้

1. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจในหลักการสหกิจศึกษาอย่างถูกต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
2. ควรพัฒนาระบบสหกิจศึกษาจากระบบการฝึกงานเดิมที่มีอยู่แล้วและควรใช้สถานประกอบการเดิมเป็นฐานเพื่อพัฒนาไปสู่รูปแบบสหกิจศึกษา
3. รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาในแต่ละสาขาวิชาชีพควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ควรมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของวิธีการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องตรงตามแต่ละหลักสูตร ระบบฝึกงานหรือการฝึกทักษะภายในมหาวิทยาลัยควรคงไว้
4. สหกิจศึกษาควรเป็นหลักสูตรเลือกก่อน โดยเริ่มใช้กับกลุ่มนักศึกษา คณาจารย์และสถานประกอบการที่เต็มใจเข้าร่วมสหกิจศึกษาอย่างแท้จริง ควรบรรจุรายวิชาสหกิจศึกษาอยู่ในหลักสูตรการศึกษา
5. ควรเน้นการรวมบริการประสานภารกิจเพื่อให้การจัดการสหกิจศึกษาสิ้นสุดลง ณ จุดเดียว โดยเฉพาะกับหน่วยงานภายนอก ควรเลือกสถานประกอบการที่อยู่ในพื้นที่เดียวกับมหาวิทยาลัย ที่สามารถเดินทางและกลับได้โดยสะดวกของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. ควรมีการจัดการระบบสารสนเทศและการสื่อสารอย่างทันสมัยและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อนงค์นาฏ เมฆฉาย (2549) ได้ศึกษาติดตามผลของโครงการสหกิจศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า 1) อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดการศึกษาต่อนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ประโยชน์ต่อองค์กรผู้ใช้บัณฑิตและประโยชน์คณะวิศวกรรมศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง 2) นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนของภาควิชา การประสานงานของศูนย์สหกิจศึกษาและอุตสาหกรรมสัมพันธ์ การให้คำแนะนำของอาจารย์ในเทศก์อยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจการให้คำแนะนำของวิศวกรพี่เลี้ยง องค์กรผู้ใช้บัณฑิตที่เข้าปฏิบัติงาน และประโยชน์ที่ได้รับจากหลักสูตรอยู่ในระดับมาก 3) วิศวกรรมพี่เลี้ยงมี

ความพึงพอใจนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 4) บัณฑิตมีความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการสหกิจศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 5) บัณฑิตมีความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการสหกิจศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 6) ผู้บังคับบัญชาบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน มนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

พรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์และผู้ประกอบการในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ไกลและไม่เพียงพอ อีกทั้งไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการ นักศึกษาไม่มีความรู้และทักษะในการทำงานอย่างเพียงพอ การนิเทศของอาจารย์ไม่มีความต่อเนื่อง ในส่วนของรูปแบบการฝึกประสบการณ์พบว่าการจัดรูปแบบขึ้นอยู่กับสาขาวิชาเช่น รูปแบบการเรียนสลับการทำงาน รูปแบบสหกิจศึกษาหรือรูปแบบการฝึกงานหลังจากเรียนรายวิชาครบตามหลักสูตรแล้ว ปัญหาอื่น ๆ ที่พบคือ ไม่มีค่าตอบแทนในขณะฝึกประสบการณ์ นักศึกษาขาดทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงไม่สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรได้

ชลลดา มงคลวนิช(2552) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นต่อการนิเทศงานสหกิจศึกษา” ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเห็นว่าควรเริ่มการนิเทศงานภายใน 1 เดือนหลังจากปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และควรไปนิเทศงานอย่างน้อย 1 ครั้ง ตัวแทนสถานประกอบการที่ต้องการให้ประสานงานด้านการนิเทศคือ พนักงานที่ปรึกษา ในส่วนของคณาจารย์นิเทศก์และตัวแทนสถานประกอบการ เห็นว่าในการนิเทศงานควรมีการนัดหมายล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์

สุเมธ แยมน์ (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยศึกษาแนวคิดและรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาในระบบอุดมศึกษาตามหลักนิยมในนานาชาติ เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยและวิเคราะห์ผลกระทบของสหกิจศึกษาที่มีต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ผลการศึกษาพบว่า

1. หลักการหรือแนวคิดเชิงทฤษฎีของการจัดสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเกิดจากการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และพัฒนาไปสู่หลักการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วพบว่าการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานนั้นมีวิธีการดำเนินการหลายรูปแบบ การจัดการสหกิจศึกษาเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเท่านั้น

2. นิสิต นักศึกษาที่ปฏิบัติงานสหกิจศึกษามีเป้าหมายในอาชีพของตนและส่วนใหญ่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาสูงและประเมินสัมฤทธิ์ผลของตนเองในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาสูงเช่นกัน

3. การมีส่วนร่วมในการจัดสหกิจศึกษาของสถานประกอบการมักมีรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในกระบวนการคัดเลือกนิสิตนักศึกษาและการจ่ายค่าตอบแทน แต่มีวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้และการทำงานที่ยอมรับเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่

4. รูปแบบสหกิจศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษายึดถือปฏิบัติส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเชิงหลักการตรงกันและสามารถปฏิบัติตามหลักการร่วมกันเป็นส่วนใหญ่

5. รูปแบบสหกิจศึกษาที่ดีที่สุดที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างพัฒนาการหรือสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงานสูงสุดได้แก่ บทบาทของสถานประกอบการที่กำหนดตำแหน่งรองรับพนักงานสหกิจศึกษาไว้ตลอดปี การให้พนักงานสหกิจศึกษาเข้าร่วมประชุมมอบหมายงานและการให้พนักงานสหกิจศึกษาเข้ารับฟังการบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญ ส่วนบทบาทสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นรูปแบบสหกิจศึกษาที่ดีที่สุดได้แก่ การจัดให้มีระบบคัดเลือกนักศึกษาสหกิจศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ

6. สหกิจศึกษามีความสำคัญต่อความมั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้แก่บัณฑิต สร้างวินัยในการทำงาน สร้างรายได้ให้แก่ นิสิตนักศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพในการลงทุนทางการศึกษา ลดความสูญเปล่า สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนที่ต้องการใช้แรงงานคุณภาพสูง

การวิจัยเรื่อง การติดตามผลสัมฤทธิ์ โครงการสหกิจศึกษาเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน (ผลสัมฤทธิ์ โครงการสหกิจศึกษา, 2552) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ต่อโครงการสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหารสถาบันหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบสหกิจศึกษาในสถาบัน เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและค่าสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบนส่วนใหญ่เป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ผู้รับผิดชอบการจัดระบบสหกิจศึกษาส่วนใหญ่คือผู้บริหารระดับรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ สถาบันที่จัดระบบสหกิจศึกษาจะประสบความสำเร็จด้านการจัดหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาคือด้านนักศึกษา ส่วนการสร้างเครือข่ายสถานประกอบการประสบความสำเร็จน้อยที่สุด สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า นักศึกษามีทั้งจุดเด่นและข้อควรปรับปรุงคือส่วนใหญ่เห็นว่าจุดเด่นของนักศึกษาคือเรียนรู้งานเร็ว แต่ต้องปรับปรุงเรื่องความกระตือรือร้น แนวโน้มของการจัดสหกิจศึกษาขึ้นในสถาบันการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ภาครัฐต้องให้การสนับสนุน

อย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการกระจายข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและสนับสนุนด้านงบประมาณให้กับสถาบันการศึกษา นักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์และควรให้ความช่วยเหลือด้านการสร้างเครือข่ายสถานประกอบการให้มากเพียงพอกับการรองรับนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย

วันชาติ นภาศรี รัชชชัย แสสนชมภูและสิริรัตน์ เลิศมีมงคลชัย (2550) ได้ทำการ ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวแบบปัจจัยความสำเร็จสหกิจศึกษาแบบมีส่วนร่วม ได้สรุปตัวแบบ 12 ปัจจัย ความสำเร็จสหกิจศึกษาแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง (top management support) การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษา และองค์กรผู้ใช้บัณฑิต มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในความสำเร็จของการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา

2. ความรู้ ความเข้าใจในพันธกิจสหกิจศึกษา (co-op mission) การจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษาแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญา แนวคิดพื้นฐาน พันธกิจการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา

3. การจัดโครงสร้างงาน ระบบและกลไก (organization management) คณะกรรมการ ส่งเสริมสหกิจศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมสำหรับการบริหารจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

4. การจัดการความรู้สหกิจศึกษา (co-op knowledge management) เป็นแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญสำหรับความสำเร็จในการจัดการศึกษาสหกิจศึกษาแบบมีส่วนร่วม

5. การจัดทำแผนกลยุทธ์/คู่มือการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา (co-op schedule/ strategy plan) การจัดทำแผนกลยุทธ์สหกิจศึกษา คู่มือการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยอาศัยการจัดการความรู้ (knowledge management) อย่างเป็นระบบ เพื่อทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบการดำเนินงานตามวิธีปฏิบัติที่ดี ประกอบด้วย ปรัชญา แนวคิดสหกิจศึกษา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กระบวนการดำเนินงาน ระบบ กลไก วิธีการดำเนินงาน การนิเทศการปฏิบัติงาน การติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI)

6. การสร้างการยอมรับ เห็นคุณค่าและเห็นประโยชน์ร่วมกัน (stakeholder acceptance) เพื่อร่วมกันพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตไทยให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศในระดับสากล

7. การปรึกษาหารือ การให้คำแนะนำ การนิเทศ (consultation) เพื่อประโยชน์ร่วมกันของสหกิจศึกษา การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบร่วมกันของการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง

8. การติดต่อสื่อสาร (communication) การมีระบบติดต่อสื่อสารและกลไกการประสานงานที่ดี เป็นปัจจัยที่ผู้รับผิดชอบบริหารงานสหกิจศึกษาต้องให้ความสำคัญเพราะจะทำให้การดำเนินงานสหกิจศึกษาบรรลุสัมฤทธิ์ผลของความสำเริง

9. การจัดการทรัพยากร (resource management) การพัฒนาโครงการสหกิจศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายและการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ โดยหน่วยงานกลางด้านสหกิจศึกษาควรมีบทบาทในด้านการประสานงาน นักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษาควรมีการกำหนดคุณสมบัติ ตำแหน่งงาน กระบวนการคัดเลือก สวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสม

10. เครือข่ายความร่วมมือ (net working) ปัจจัยความสำเร็จการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษาให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน การขยายเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ขยายฐานความรู้ ความเข้าใจให้กับกลุ่มนักศึกษา ประชาชนทั่วไปอย่างทั่วถึง

11. การแก้ไขปัญหา และอุปสรรคที่เหนือความคาดหมาย (troubleshooting) การจัดการศึกษา ระบบสหกิจศึกษา มีปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้เสมอคือ ปัญหาและอุปสรรคที่ยากจะคาดหมายล่วงหน้าได้ (unforeseen trouble) ผู้บริหารที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา และทีมงานต้องเตรียมความพร้อมที่จะรับมือเรื่องที่เหนือความคาดหมาย

12. การติดตาม การประเมินผลและการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับ (monitoring valuation & feedback) การมีกลไกการได้รับข้อมูลป้อนกลับจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ถึงแนวทางในการป้องกันปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นก่อนก้าวสู่ความสำเร็จโดยสมบูรณ์

อติรัตน์ หวานนุรักษ์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการรูปแบบการปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิตมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พบว่า ความต้องการขององค์กรธุรกิจส่วนใหญ่ต้องการรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เข้าปฏิบัติสหกิจศึกษาและเป็นจำนวนมากกว่า 3 คนต่อภาคการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะลักษณะงานทางด้านบัญชีมีการขยายตัวมากขึ้น ส่วนช่วงระยะเวลาที่องค์กรธุรกิจส่วนใหญ่ต้องการนักศึกษาสหกิจศึกษาเข้าปฏิบัติงานมากที่สุดอยู่ในช่วงระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคม ทั้งนี้มีผลมาจากองค์กรธุรกิจส่วนใหญ่ที่อยู่ในรูปแบบบริษัท และห้างหุ้นส่วนจำกัดมักจะจดทะเบียนรอบบัญชีเริ่มต้น มกราคมและไปสิ้นสุด 31 ธันวาคมของทุกปี ดังนั้นในช่วงระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคมจึงมีความต้องการนักศึกษาสหกิจศึกษามากที่สุด และลักษณะงานด้านบัญชีเหมาะสมกับลักษณะงานที่องค์กรธุรกิจต้องการมอบหมายให้นักศึกษาสหกิจศึกษาปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาเป็นลักษณะงานสำนักงานทั่วไป ซึ่งไม่ตรงตามปรัชญาสหกิจศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาปฏิบัติงานตามสาขาวิชาชีพที่ตนศึกษา ทั้งนี้งานสำนักงานทั่วไปไม่ได้ทำให้นักศึกษาเกิดทักษะทางวิชาชีพและไม่ได้ก่อประโยชน์ในการบูรณาการความรู้สู่การปฏิบัติงานจริง

ศิริพร ทองแก้ว (2011) ได้ทำการศึกษาวิจัยด้านรูปแบบสหกิจศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบ การดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาและ กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการดำเนินงานสหกิจศึกษากับมาตรฐานและ การประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่ลดการ ดำเนินงานสหกิจศึกษาและศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาที่ผ่านการเรียนรายวิชาสหกิจศึกษา โดย การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์ เอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์ จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์นิเทศก์ เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา นักศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและสถานประกอบการผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมในด้านการจัดการ เรียนการสอนรายวิชาสหกิจศึกษา ในขั้นตอนการคัดเลือกสถานประกอบการและลักษณะงานพบว่า มีความแตกต่างจากการรูปแบบการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาแห่งอื่น และมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน 6 ฝ่าย ได้แก่ สำนักสหกิจศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ งานสหกิจ ศึกษา นักศึกษา และสถานประกอบการ

2. การดำเนินงานสหกิจศึกษา มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานใน ด้านมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตร ส่วนในด้านมาตรฐานการนิเทศ มาตรฐานการเรียนการสอน มาตรฐานนักศึกษา และมาตรฐานการวัดและประเมินผล มีความสอดคล้องกับมาตรฐานบางส่วน

3. ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินงาน ได้แก่ นโยบายสนับสนุนของมหาวิทยาลัย วิทยาลัยของ ผู้บริหาร การจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบภายในคณะ การพัฒนาหลักสูตร ส่วนปัจจัยที่ลดการ ได้แก่ เอกสารต่างๆ มีจำนวนมาก ไม่มีทำเนียบสถานประกอบการ คณาจารย์นิเทศก์มีจำนวนน้อย ความไม่เข้าใจรูปแบบสหกิจศึกษาของสถานประกอบการและการจ่ายค่าตอบแทนนักศึกษา

4. ภายหลังจากเรียนรายวิชาสหกิจศึกษานักศึกษามีสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะ การปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนด้านทักษะพื้นฐานใน การปฏิบัติงานและด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับดี โดยสมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับดี

ปัจจัยที่ส่งเสริมและลดความสำเร็จในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา นับว่าเป็นอีก ประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษา ดังที่ พรชัย มงคลวนิช(2548) ได้ ศึกษาในเรื่องดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา แบบสหกิจศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาระบบการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา

ในระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและจุดรั้งความสำเร็จในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา และเพื่อเสนอแนวทางในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีหลักการในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา และการมีผู้รับผิดชอบ โครงการสหกิจศึกษาที่ชัดเจนรวมถึงการที่ภาครัฐมีนโยบายในการสนับสนุนสหกิจศึกษาชัดเจนเป็นปัจจัยส่งเสริมอย่างมากที่สุดในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา แต่มีความเห็นว่าการที่นักศึกษาไม่มีเป้าหมายในอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษาและการที่นักศึกษาไม่อยากทำงานหนักและต้องการสำเร็จการศึกษาเร็วที่สุดเป็นปัจจัยจุดรั้งความสำเร็จของการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษามากกว่าปัจจัยอื่น ๆ

กรวิภา เทียมวงษ์ (2548) ได้ศึกษาการพัฒนาการประชาสัมพันธ์โครงการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า กิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ คือ การบรรยายชี้แจงเพราะทำให้แนวคิดโครงการสหกิจศึกษามีความรู้ เพื่อให้การจัดสหกิจศึกษาในระบบสหกิจศึกษามีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาในต่างประเทศ ยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยในประเด็นนี้โดยตรงมากนัก ส่วนใหญ่เน้นการศึกษาความคิดเห็นและผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

แคลเวย์และเมอร์ฟี (Calway & Murphy, 2000) ได้สำรวจความคิดเห็นของบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศถึงความก้าวหน้าในอาชีพของบัณฑิตที่ผ่านการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาแล้ว พบว่าการได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในโครงการสหกิจศึกษาเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ทำให้ประสบความสำเร็จในการเข้าสู่สถานที่ทำงานใหม่ บัณฑิตเหล่านี้จะทำงานได้หลากหลาย ตำแหน่งและหลากหลายบทบาทในบริษัท ในส่วนขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตหลังจากที่รับบัณฑิตกลุ่มนี้เข้าไปทำงาน พบว่ามีความสามารถในการทำงานเป็นทีม การพัฒนาโครงการเล็กๆ มีทักษะในการจัดการตามที่กำหนด ทำงานได้เพิ่มมากขึ้น สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง ซึ่งการปฏิบัติงานในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บัณฑิตเหล่านี้มีคุณภาพ และประสบการณ์ทำงานอย่างเพียงพอ ผู้ประกอบการเห็นว่า ทักษะ ประสบการณ์ และความเชื่อมั่นของบัณฑิตที่ได้จากการปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บัณฑิตประสบความสำเร็จในการเป็นส่วนหนึ่งของทีมงานในองค์กร

เดอ ลอเรนโซ (De Lorenzo, 2000) ได้ทำการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์จำนวน 225 คน ในด้านความสัมพันธ์ของสหกิจศึกษาที่มีต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง พบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานสหกิจศึกษามีความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเองเกี่ยวกับอาชีพสูงมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา แต่จำนวนภาคการทำงาน (work term) ที่เพิ่มมากขึ้นไม่มีผลต่อความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเองเกี่ยวกับอาชีพ และนักศึกษายังมีความพอใจในประสบการณ์การทำงาน และเห็นคุณค่าในโอกาสที่ได้ทดลองทำงานจริงมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์สหกิจศึกษา

แม็ค คินนิส (McKinnis et al., 2001) ได้ทำการสำรวจมหาวิทยาลัย 23 แห่งจำนวน 213 คณะวิชาทั่วสหรัฐอเมริกาพบว่า มีผลลัพธ์ออกมาทางบวกทั้งในแง่องค์กรผู้ใช้บัณฑิตและภารกิจของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ปัญหาทางอุตสาหกรรม และสหกิจศึกษายังมีประโยชน์ในด้านการสร้างประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแก่นักศึกษา ใช้เป็นกรณีสำหรับการสอนการฝึกงาน และการสร้างโอกาสในการวิจัย

สตาร์ก (Stark, 2004) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการเรียนรู้เชิงลึกผ่านกระบวนการสหกิจศึกษา โดยมุ่งศึกษาถึงการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา พบว่าทักษะสำคัญที่นักศึกษาได้รับจากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสหกิจศึกษา (essential skills) คือทักษะการสื่อสาร ทักษะการจัดการองค์การ ทักษะการสัมภาษณ์งานและทักษะการทำงานทำ นอกจากนี้ยังพบว่าในกระบวนการสหกิจศึกษานักศึกษามีการถ่ายโอนทักษะและความรู้จากชั้นเรียนสู่สถานประกอบการ และในทำนองเดียวกันก็มีการถ่ายโอนทักษะและความรู้จากสถานประกอบการสู่ชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

พลัฟ คริสต์ (Chris, 2006) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาสาขาวิศวกรรมศาสตร์ในสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและบทบาททางวิชาชีพผ่านโครงการสหกิจศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสบการณ์ของนักศึกษาในการเข้าสู่สถานประกอบการ โดยผ่านโครงการสหกิจศึกษา ศึกษาถึงกระบวนการต่าง ๆ ของสถานประกอบการในการรับนักศึกษาสหกิจศึกษาและบทบาทในการประกอบอาชีพ ทำความเข้าใจรูปแบบหรือแนวคิดทั่วไปที่มีความสัมพันธ์กับสหกิจศึกษา แนวคิดที่ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการสหกิจศึกษาและการกำหนดกิจกรรมหรือขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาในช่วงระหว่างการเรียนเพื่อเข้าสู่การมีงานทำโดยผ่านโครงการสหกิจศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งนักศึกษา อาจารย์และสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่าโครงการสหกิจศึกษาส่งผลดีต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

ยังพบว่า นักศึกษาที่ผ่านประสบการณ์สหกิจศึกษามีการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน
ในสถานประกอบการใหม่หรือสถานการณ์ลักษณะเดียวกัน ได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

คาร์เรลล์ ซอเยอร์ (Sawyer, 2008) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ประโยชน์ของสหกิจศึกษาที่มีต่อการ
ประกอบอาชีพของบัณฑิตจากสถาบันวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์แห่งมิดเวสต์ (Midwest
Engineering and Science Institution) วัตถุประสงค์ในการศึกษาของผู้วิจัยเพื่อเป็นการประเมินการ
รับรู้ของบัณฑิตเกี่ยวกับสหกิจศึกษาและศึกษาผลกระทบต่อการทำงานประกอบอาชีพของบัณฑิต โดยให้
บัณฑิตจำนวน 276 คน ตอบแบบสอบถามผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยพบว่า
บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าสหกิจศึกษามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพโดย
ไม่เกี่ยวกับเพศ เชื้อชาติ อายุหรือกลุ่มคน และสหกิจศึกษามีความสอดคล้องกับการประกอบอาชีพ
มีผลต่อความก้าวหน้าในอาชีพและความก้าวหน้าส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลี ออเดรย์ เอ็ม (Aidreu M., 2009) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาของนักเรียน
โรงเรียนมิดเวสต์เทอร์น (Midwestern School) เพื่อศึกษาถึงประโยชน์ที่ได้รับจากสหกิจศึกษาที่มีต่อ
ต่อการศึกษาระดับสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาและต่อทักษะในการประกอบอาชีพ โดยวิธีการ
สัมภาษณ์นักเรียนที่จบการศึกษาในหลักสูตรสหกิจศึกษา ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความเห็นว่า
สหกิจศึกษามีประโยชน์อย่างมากก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับอาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจ
ศึกษา เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาในระดับที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษาและต่อทักษะในการประกอบ
อาชีพ และยังสามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับสหกิจศึกษาได้อีกด้วย

ซีเดอร์ครูทส์และเคทส์ (Cedercreutz & Cates, 2010) ได้ศึกษาเรื่อง สหกิจศึกษาของ
มหาวิทยาลัยซินซินเนติ - ได้ระบุถึงความสำเร็จของสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยโดยการทำให้
สหกิจศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความมีมูลค่า (value based) และต้องมีกิจกรรมสนับสนุนการ
ดำเนินการ 3 ประการ กิจกรรมแรกคือต้องจัดทำตารางดำเนินงานรองรับสหกิจศึกษาตลอดปี ซึ่ง
จะช่วยให้สถานประกอบการสร้างงานที่มีความหมายเอื้อต่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพของนักศึกษา
กิจกรรมต่อมาคือ สหกิจศึกษาจะต้องมีข้อตกลงในการจ่ายค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์
ทางการเงินที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้ค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิต สหกิจ
ศึกษาได้รับการออกแบบมาเพื่อเลียนแบบสภาพจริงของโลกแห่งการทำงานและนักศึกษาสหกิจ
ศึกษาคือพนักงาน กิจกรรมที่สามคือการประเมินผล นักศึกษาสหกิจศึกษาต้องได้รับการประเมิน
โดยสถานประกอบการและมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกันนักศึกษาก็มีโอกาสที่จะเรียนรู้การประเมิน
การทำงานในชีวิตจริง ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยตลอดจนแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในรูปแบบสหกิจศึกษาพบว่า ส่งผลดีต่อทั้งนักศึกษา สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา สังคมและประเทศชาติอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามการดำเนินการสหกิจศึกษาให้ประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ยังคงต้องคำนึงถึงบริบทและองค์ประกอบต่าง ๆ อีกหลายประการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา ทั้งจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและในต่างประเทศ ซึ่งบางแห่งได้ประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดการสหกิจศึกษา บางแห่งก็ยังประสบปัญหาในการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพและอาจารย์นิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนิเทศในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้รับผิดชอบงานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏและของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงคือ กลุ่มนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง จำนวน 380 คน กลุ่มอาจารย์นิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนิเทศนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 6 แห่ง จำนวน 217 คน กลุ่มผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งปรากฏในฐานข้อมูลองค์กรผู้ใช้บัณฑิตจากสมาคมสหกิจศึกษาไทย (Thai Association for Cooperative Education) และฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 72 แห่ง รวม 72 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและ

ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาทั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 6 แห่งและของสถานประกอบการ จำนวน 6 แห่ง รวมจำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์แบบ กึ่งโครงสร้าง ในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเป็น 2 ฉบับคือ แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษา และแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับสถานประกอบการ โดยมีแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัยดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาและสังเคราะห์จากแนวคิดที่ได้จากการศึกษารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้ดำเนินการสหกิจศึกษาแล้ว และกรอบแนวคิดมาตรฐาน หลักสูตรและกระบวนการสหกิจศึกษา ที่กำหนดเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสมาคมสหกิจศึกษาไทย เช่น การจัดองค์กรผู้รับผิดชอบสหกิจศึกษา กระบวนการในการดำเนินกิจกรรมสหกิจศึกษา การกำหนดภาคเรียนสหกิจศึกษา การจัดหางาน การเตรียมความพร้อม การนิเทศงานและการวัดผล ประเมินผล เป็นต้น

1.2 สังเคราะห์จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา

1.3 สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็นความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่ได้จากการศึกษากรอบแนวคิดและรูปแบบการจัดสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ซึ่งพบว่าได้แบ่งความเหมาะสมออกเป็นด้านต่างๆ จำนวน 6 ด้าน และในแต่ละด้านประกอบด้วยข้อคำถามย่อยรวมกันทั้งหมดจำนวน 25 ข้อ โดยให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ มีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ความเหมาะสมในด้านการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 4 ข้อคือ ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 4 ดังนี้

ข้อ 1) ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

ข้อ 2) ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ

ข้อ 3) ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับสาขาวิชา

ข้อ 4) ควรจัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา

1.3.2 ความเหมาะสมในด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 2 ข้อคือ ข้อที่ 5 ถึงข้อที่ 6 ดังนี้

ข้อ 5) ควรมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

ข้อ 6) ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร

1.3.3 ความเหมาะสมในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 7 ข้อคือ ข้อที่ 7 ถึงข้อที่ 13 ดังนี้

ข้อ 7) ควรมีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน ให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา

ข้อ 8) ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง

ข้อ 9) ควรกำหนดเงื่อนไขผลการเรียนเฉลี่ยสะสมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา

ข้อ 10) ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 3 เป็นเวลา 16 สัปดาห์

ข้อ 11) ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นปีที่ 4 เป็นเวลา 16 สัปดาห์

ข้อ 12) ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์

ข้อ 13) ควรกำหนดให้มีการสอบวัดพินความรู้ทักษะคอมพิวเตอร์ ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา

1.3.4 ความเหมาะสมในด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบ สหกิจศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 4 ข้อคือ ข้อที่ 14 ถึงข้อที่ 17 ดังนี้

ข้อ 14) ควรมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ

ข้อ 15) ควรมีการจัดสวัสดิการอื่นๆ จากสถานประกอบการให้นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่นอาหารกลางวันหรือบริการที่พัก เป็นต้น

ข้อ 16) ควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้ข้อแนะนำแก้ไขปัญหาในขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน

ข้อ 17) ควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการเป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ

1.3.5 ความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 3 ข้อคือ ข้อที่ 18 ถึงข้อที่ 20 ดังนี้

ข้อ 18) ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง

ข้อ 19) ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 2 ครั้ง

ข้อ 20) ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบการสื่อสารออนไลน์เช่น โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือไลน์ เป็นต้น

1.3.6 ความเหมาะสมในด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 5 ข้อคือ ข้อที่ 21 ถึงข้อ 25 ดังนี้

ข้อ 21) ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา

ข้อ 22) ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์และสถานประกอบการ

ข้อ 23) ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการจัดสัมมนาจัดนิทรรศการหลังจากกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา

ข้อ 24) ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นระดับพึงพอใจ (S) และ ระดับไม่พึงพอใจ (U)

ข้อ 25) ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น ระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)

1.4 ประเมินความเหมาะสมของข้อคำถามและการใช้ภาษา โดยอาจารย์ที่ปรึกษา คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านคือ

1.4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวดี ชัยชาญกุล ตำแหน่งผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1.4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.พนอเนือง สุทัศน์ ณ อยุธยา ตำแหน่งรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1.4.3 ดร.จันทน์ ตรีนิมิตร ตำแหน่งนักวิจัยชำนาญการ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็น ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1 ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามแบบปลายเปิดตามกรอบแนวคิดการจัดรูปแบบสหกิจศึกษา 6 ประเด็น เช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามความคิดเห็น แต่ขยายประเด็นเพิ่มเติมข้อคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในลักษณะกึ่ง โครงสร้าง

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของข้อคำถามและการใช้ภาษาแล้วผู้วิจัยนำมาปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ทั้ง 6 ประเด็น มีดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 เพื่อให้การจัดการด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ท่านมีแนวคิดความมหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการจัดองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบงานด้านสหกิจศึกษาในลักษณะอย่างไร

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีความพร้อมในการปฏิบัติสหกิจศึกษาเพียงพอหรือไม่ และท่านมีข้อคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางอย่างไร

ประเด็นที่ 3 ระดับชั้นปีที่เรียนและภาคเรียนที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษา ของนักศึกษา รวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติสหกิจศึกษาจำนวน 16 สัปดาห์ ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหน่วยงานของท่านเพียงใด

ประเด็นที่ 4 ท่านมีแนวคิดอย่างไรกับการจ่ายเงินค่าตอบแทน หรือการจัดสวัสดิการอื่น ๆ ให้กับนักศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการ ถือเป็นความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 5 ท่านคิดว่าช่วงเวลาและความถี่ในการนิเทศงานสหกิจศึกษาทั้งในส่วนของสถานประกอบการและมหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมถึงรูปแบบการนิเทศงาน ควรมีรูปแบบหรือวิธีการนิเทศอย่างไร

ประเด็นที่ 6 ท่านคิดว่ารูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษา ควรมีแนวทางในการประเมินในรูปแบบใดและการตัดสินระดับผลการปฏิบัติงานควรกำหนดค่าอย่างไร เช่น ผ่าน (S) ไม่ผ่าน (U) หรือระดับตัวอักษร A (ดีมาก) B (ดี) C (ปานกลาง) D (พอใช้) และ E (ตก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น โดยเก็บจากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่มคือ กลุ่มนักศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กลุ่มอาจารย์นิเทศก์และกลุ่มสถานประกอบการที่ดำเนินการหรือเคยดำเนินการด้านสหกิจศึกษา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อสรุปจัดทำร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสหกิจศึกษาจำนวน 12 ท่าน แบ่งออกเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 6 ท่านและผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการอีกจำนวน 6 ท่าน โดยผู้วิจัยทำการนัดหมายและสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งหมด เพื่อสอบถามความคิดเห็นเชิงลึกในประเด็นการดำเนินงานสหกิจศึกษาทั้ง 6 ประเด็น จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แล้วนำความคิดเห็นที่สรุปได้ในแต่ละประเด็นจากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลสรุปความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในระยะที่ 1 อีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องตรงกันของข้อมูลทั้ง 2 ชุด หากพบว่าความคิดเห็นมีความแตกต่างหรือไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยยึดความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเป็นประเด็นสำคัญ เพราะถือว่าเป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านสหกิจศึกษาโดยตรง เมื่อได้ข้อสรุปความคิดเห็นจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลในแต่ละประเด็นแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุงร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 เพื่อให้รูปแบบมีความสมบูรณ์ต่อไป

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 ดังนี้

1. ส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังคณะต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขต

กรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ ยกเว้นคณะครุศาสตร์ซึ่งมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบอยู่แล้ว

2. ส่งแบบสอบถาม ไปยังกลุ่มตัวอย่างได้แก่

2.1 อาจารย์นิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ทุกคนได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ(ยกเว้นคณะครุศาสตร์) โดยใช้ช่วงเวลาที่นักศึกษาในแต่ละคณะมีการปัจฉิมนิเทศนักศึกษาปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวนแห่งละ 50 ฉบับ รวม 300 ฉบับ

2.2 นักศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ทุกคนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ (ยกเว้นคณะครุศาสตร์) โดยใช้ช่วงเวลาที่นักศึกษาในแต่ละคณะมีการปัจฉิมนิเทศนักศึกษาปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวนแห่งละ 90 ฉบับ รวม 540 ฉบับ

2.3 ผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาของสถานประกอบการที่รับหรือเคยรับนักศึกษาปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลของสมาคมสหกิจศึกษาไทยและฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้วิจัยเลือกสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 100 แห่ง รวมส่งแบบสอบถามจำนวน 100 ฉบับ

ในระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญรวมจำนวน 12 ท่าน เพื่อนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งหมดดังต่อไปนี้

1. รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. ประธานสาขาวิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
3. อดีตเลขาธิการฝ่ายสหกิจศึกษา กลุ่มอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. รองคณบดี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

5. คณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
6. รักษาการแทนคณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
7. คุณชัชชัย จงวุฒิชัย (กรรมการผู้จัดการ บริษัท โอกลาเทสตั้งแอนด์คอนซัลต์ตั้ง จำกัด)
8. คุณสมปอง เกียรติพร (ผู้จัดการแผนกสิ่งแวดล้อม บริษัท เอสจีเอส ประเทศไทย จำกัด)
9. คุณนิคดา อนันต์สุวรรณชัย (ผู้จัดการบริษัทบลูคอนซัลแตนท์ จำกัด)
10. คุณเพชรวัส กลิ่นภักดี(หัวหน้างานการท่องเที่ยวเขตภาคกลางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)
11. คุณกัญญารัตน์ หวานแก้ว (ผู้จัดการฝ่ายบุคคล บริษัท โตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี)
12. คุณปริศนา อินอ่อน (ผู้จัดการฝ่ายบุคคล บริษัท ศักดิ์ศรีอุตสาหกรรม)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปทางสถิติ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นในรูปแบบตาราง โดยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างและประเด็นคำถามรายชื่อ แล้วจัดอันดับความคิดเห็นในแต่ละรายชื่อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมี 5 ระดับคือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ผู้วิจัยคัดเลือกเอาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มโดยนำแนวทางการตรวจสอบคุณภาพด้านความสอดคล้องเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (index of item – objective congruence) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ทั้งนี้หากกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกันตั้งแต่ระดับมากขึ้นไปจำนวน 2 ใน 3 กลุ่มหรือสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นความคิดเห็นที่ยอมรับได้ในเชิงสถิติ จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปจัดทำร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการสำรวจความคิดเห็นจากแบบสอบถามใน 6 ประเด็น ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981) ดังนี้

ค่าคะแนน	ระดับความคิดเห็น
4.50 – 5.00	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	น้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มาทำการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis)

1.1. วิเคราะห์ความคิดเห็น ประเด็นหรือข้อความที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ ให้เป็นจำนวนที่วัดได้โดยแยกออกเป็นข้อความที่เป็นความคิดเห็นตามประเด็นต่าง ๆ

1.2. เจ็งนับจำนวนของความคิดเห็น ประเด็นหรือข้อความจากบทสัมภาษณ์ที่ปรากฏในคำให้สัมภาษณ์

2. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (qualitative analysis)

ตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (deduction) จากบทสัมภาษณ์ของแต่ละบุคคล แล้วสรุปเป็นข้อความที่เป็นความคิดเห็น

เมื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้ว ผู้วิจัยนำความคิดเห็นมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ หากพบว่าความคิดเห็นใดเป็นคำตอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวซ้ำกันตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป ถือว่าเป็นความคิดเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความเหมาะสมต่อรูปแบบการจัดสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกความคิดเห็นจากแบบสอบถามในตอนที่ 1

ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในรูปแบบตาราง จากนั้นจึงนำผลสรุปความคิดเห็นที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลสรุปความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2 เป็นรายประเด็น โดยผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อสรุปที่ได้ในขั้นตอนสุดท้ายนี้จะเป็นการยืนยัน/หรือขยายความร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหา สาระที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงได้สังเคราะห์เนื้อหาและสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามลำดับ แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ผลทางสถิติและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏใน 6 ประเด็น โดยได้ทำการสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 กลุ่มได้แก่

กลุ่มที่ 1 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่งที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือออกฝึกประสบการณ์การวิชาชีพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

กลุ่มที่ 2 อาจารย์นิเทศก์นักศึกษาสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง

กลุ่มที่ 3 สถานประกอบการโดยสอบถามผู้รับผิดชอบงานสหกิจศึกษาหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสถานประกอบการต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละกลุ่มโดยแยกเป็นรายประเด็น 6 ประเด็น ดังปรากฏในตารางที่ 10 ถึงตารางที่ 15

จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อสรุปที่ได้จากประเด็นต่าง ๆ มาจัดทำร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครและในส่วนของสถานประกอบการ ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง และผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการที่ดำเนินการหรือเคยดำเนินการเกี่ยวกับสหกิจศึกษาหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง รวมจำนวน 12 ท่าน ทั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิธีเชิงปริมาณคือ การวิเคราะห์ความคิดเห็น ประเด็นหรือข้อความที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ให้เป็นจำนวนที่วัดได้ในแต่ละประเด็น แล้วเจแนบจำนวนของความคิดเห็น ประเด็นหรือข้อความเหล่านั้น ส่วนวิธีการทางคุณภาพคือ การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (deduction) จากบทสัมภาษณ์ของแต่ละบุคคล แล้วผู้วิจัยนำมาเปรียบเทียบเนื้อหาประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นข้อมูลเพื่อยืนยันและเปรียบเทียบกับผลสรุปที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นในตอนที 1

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แยกเป็นรายประเด็น 6 ประเด็น ดังปรากฏในตารางที่ 17 ถึงตารางที่ 22

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในตอนที 1 จำแนกเป็นรายประเด็น หากพบประเด็นที่มีความเห็นแตกต่างกัน ผู้วิจัยยืนยันตามความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก เพราะถือว่าเป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการสหกิจศึกษา โดยตรง แล้วนำมาปรับปรุงร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาให้มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่มีความสมบูรณ์ต่อไป

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จากการแจกแบบสอบถามความคิดเห็นไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ผู้วิจัยได้รับจำนวนแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 669 ฉบับ จากจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 940 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 71.17 แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 540 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.37

2. แบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์นิเทศก์ที่เป็นผู้นิเทศนักศึกษาปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 300 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72.33

3. แบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการโดยสอบถามจากผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่รับนักศึกษาปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 100 ฉบับ (100 แห่ง) ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 72 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72.00

จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูปทางสถิติและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง แล้วจึงนำความคิดเห็นนั้นมาสรุปผลเพื่อจัดทำร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครต่อไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ได้แสดงในรูปตารางที่ 10 ถึงตารางที่ 15 ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตารางที่ 10 ถึงตารางที่ 15

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา

ข้อคำถาม	นักศึกษา n = 380				อาจารย์นิเทศก์ n = 217				สถานประกอบการ n = 72			
	\bar{x}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{x}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{x}	SD	ระดับ	อันดับ
1. การจัดตั้งหน่วยงานในระดับมหาวิทยาลัย	3.83	1.04	มาก	2	3.33	1.07	ปานกลาง	3	4.19	0.78	มาก	1
2. การจัดตั้งหน่วยงานในระดับคณะ	4.55	0.59	มากที่สุด	1	4.67	0.53	มากที่สุด	1	3.93	0.72	มาก	2
3. การจัดตั้งหน่วยงานในระดับสาขาวิชา	3.48	0.91	ปานกลาง	4	2.44	0.96	น้อย	4	3.32	0.73	ปานกลาง	4
4. มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงาน	3.79	0.83	มาก	3	4.44	0.84	มาก	2	3.71	0.76	มาก	3
รวม	3.91	0.50	มาก	-	3.72	0.42	มาก	-	3.79	0.36	มาก	-

จากตารางที่ 10 ประเด็นความเหมาะสมในการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา พิจารณาจำแนกตามรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

กลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรให้มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรในการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.55$) อันดับ 2 คือควรจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรในการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) อันดับ 3 คือควรจัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรในการดำเนินงานสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) และอันดับ 4 คือควรจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับสาขาวิชาโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$)

กลุ่มอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรให้มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$) อันดับ 2 คือควรจัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$) อันดับ 3 คือควรจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.33$) และอันดับ 4 คือควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับสาขาวิชาโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.44$)

กลุ่มสถานประกอบการมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับ 1 คือควรให้มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) อันดับ 2 คือควรจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) อันดับ 3 คือควรจัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) และอันดับ 4 คือควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับสาขาวิชาโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในประเด็นความเหมาะสมในด้านการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษา จำแนกตามรายชื่อจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการแล้ว พบว่า

ข้อที่ 1 ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) ปานกลาง ($\bar{X}=3.33$) และมาก ($\bar{X}=4.19$) ตามลำดับ

ข้อที่ 2 ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.55$) มากที่สุด ($\bar{X}=4.67$) และมาก ($\bar{X}=3.93$) ตามลำดับ

ข้อที่ 3 ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับสาขาวิชา โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$) น้อย ($\bar{X}=2.44$) และปานกลาง ($\bar{X}=3.32$) ตามลำดับ

ข้อที่ 4 ควรจัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) มากที่สุด ($\bar{X}=4.44$) และมาก ($\bar{X}=3.71$) ตามลำดับ

สรุปความคิดเห็นในประเด็นความเหมาะสมในด้านการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษา ตามเกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ระดับมากขึ้นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้ดังนี้

ข้อที่ 1 ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

ข้อที่ 2 ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ

ข้อที่ 4 ควรจัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษา

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในการเตรียมความพร้อมของ
นักศึกษาสหกิจศึกษา

กลุ่ม ข้อ คำถาม	นักศึกษา n = 380				อาจารย์นิเทศก์ n = 217				สถานประกอบการ n = 72			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
5. การจัด กิจกรรม เตรียม ความ พร้อม นักศึกษา ก่อนไป ปฏิบัติสห กิจศึกษา	4.61	0.60	มาก ที่สุด	1	4.55	0.62	มาก ที่สุด	1	4.69	0.55	มาก ที่สุด	1
6. การ เตรียม ความ พร้อมก่อน อย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดวิชา เตรียมสห กิจศึกษา ใน หลักสูตร	4.55	0.65	มาก ที่สุด	2	4.53	0.65	มาก ที่สุด	2	4.35	0.70	มาก	2
รวม	4.58	0.49	มาก ที่สุด	-	4.54	0.44	มาก ที่สุด	-	4.52	0.49	มาก ที่สุด	-

จากตารางที่ 11 ประเด็นความเหมาะสมในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา พิจารณาจำแนกตามรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

กลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.61) และอันดับ 2 คือ

ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.55$)

กลุ่มอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอันดับ 1 คือควรมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.55$) และอันดับ 2 คือควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.53$)

กลุ่มสถานประกอบการมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอันดับ 1 คือควรมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.69$) และอันดับ 2 คือควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.35$)

เมื่อพิจารณาประเด็นความเหมาะสมในด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา สหกิจศึกษา จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการแล้ว พบว่า

ข้อที่ 5 ควรมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม ($\bar{X}= 4.61$, $\bar{X}= 4.55$ และ $\bar{X}= 4.69$) ตามลำดับ

ข้อที่ 6 ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.55$) มากที่สุด ($\bar{X}= 4.53$) และมาก ($\bar{X}= 4.35$) ตามลำดับ

สรุปความคิดเห็นในประเด็นความเหมาะสมในด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา สหกิจศึกษา ตามเกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ระดับมากขึ้นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้ดังนี้

ข้อที่ 5 ควรมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

ข้อที่ 6 ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา

ข้อคำถาม	นักศึกษา n = 380				อาจารย์นิเทศก์ n = 217				สถานประกอบการ n = 72			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
7. มีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนก่อนปฏิบัติสหกิจศึกษา	4.58	0.49	มากที่สุด	2	4.71	0.45	มากที่สุด	1	4.64	0.48	มากที่สุด	1
8. เปิดโอกาสให้นักศึกษาคิดต่อกับสถานประกอบการด้วยตนเอง	4.66	0.48	มากที่สุด	1	4.42	0.50	มาก	3	4.60	0.49	มากที่สุด	2
9. กำหนดเงื่อนไขผลการเรียนรู้ก่อนปฏิบัติสหกิจศึกษา	3.43	0.95	ปานกลาง	5	3.67	0.83	มาก	4	2.44	0.95	น้อย	7
10. กำหนดให้ปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 3 เวลา 16 สัปดาห์	2.48	0.76	น้อย	6	2.28	0.80	น้อย	7	2.96	0.64	ปานกลาง	4

ตารางที่ 12 (ต่อ)

กลุ่ม ข้อความ	นักศึกษา n = 380				อาจารย์นิเทศก์ n = 217				สถานประกอบการ n = 72			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
11. กำหนดให้ปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ชั้นปีที่ 4 เวลา 16 สัปดาห์	3.46	0.90	ปานกลาง	4	3.37	0.90	ปานกลาง	5	2.74	1.15	ปานกลาง	5
12. กำหนดให้ปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 4 หรือภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษา เวลา 16 สัปดาห์	4.53	0.69	มากที่สุด	3	4.62	0.70	มากที่สุด	2	4.24	0.81	มาก	3
13. กำหนดให้มีการสอบวัดพินความรู้ทักษะคอมพิวเตอร์ก่อนปฏิบัติสหกิจศึกษา	2.47	0.89	น้อย	7	2.66	0.71	ปานกลาง	6	2.58	0.60	ปานกลาง	6
รวม	3.56	0.33	มาก	-	3.62	0.30	มาก	-	3.32	0.36	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 12 ประเด็นความเหมาะสมในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา พิจารณาจำแนกตามรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

กลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออก

ปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) อันดับ 2 คือควรมีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) อันดับ 3 คือควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) อันดับ 4 คือควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นปีที่ 4 เป็นเวลา 16 สัปดาห์ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.46$) อันดับ 5 คือควรกำหนดเงื่อนไขผลการเรียนเฉลี่ยสะสมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$) อันดับ 6 คือควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 3 เป็นเวลา 16 สัปดาห์ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.48$) และอันดับ 7 คือควรกำหนดให้มีการสอบวัดพื้นฐานความรู้ทักษะคอมพิวเตอร์ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.47$)

กลุ่มอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรมีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$) อันดับ 2 คือควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$) อันดับ 3 คือควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$) อันดับ 4 คือควรกำหนดเงื่อนไขผลการเรียนเฉลี่ยสะสมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$) อันดับ 5 คือควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นปีที่ 4 เป็นเวลา 16 สัปดาห์ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.37$) อันดับ 6 คือควรกำหนดให้มีการสอบวัดพื้นฐานความรู้ทักษะคอมพิวเตอร์ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.66$) และอันดับ 7 คือควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 3 เป็นเวลา 16 สัปดาห์ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.48$)

กลุ่มสถานประกอบการมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรมีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$) อันดับ 2 คือควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) อันดับ 3 คือควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษา

เวลา 16 สัปดาห์โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$) อันดับ 4 คือควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 3 เป็นเวลา 16 สัปดาห์โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.96$) อันดับ 5 คือควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นปีที่ 4 เป็นเวลา 16 สัปดาห์โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.74$) อันดับ 6 คือควรกำหนดให้มีการสอบวัดพื้นฐานความรู้ทักษะคอมพิวเตอร์ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.58$) และอันดับ 7 คือควรกำหนดเงื่อนไขผลการเรียนเฉลี่ยสะสมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.44$)

เมื่อพิจารณาประเด็นความเหมาะสมในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการแล้ว พบว่า

ข้อที่ 7 ควรมีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม ($\bar{X}=4.58$, $\bar{X}=4.71$ และ $\bar{X}=4.64$)

ข้อที่ 8 ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) มาก ($\bar{X}=4.42$) และมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) ตามลำดับ

ข้อที่ 9 ควรกำหนดเงื่อนไขผลการเรียนเฉลี่ยสะสมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$) มาก ($\bar{X}=3.67$) และน้อย ($\bar{X}=2.44$) ตามลำดับ

ข้อที่ 10 ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 3 เป็นเวลา 16 สัปดาห์ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.48$) น้อย ($\bar{X}=2.28$) และปานกลาง ($\bar{X}=2.96$) ตามลำดับ

ข้อที่ 11 ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นปีที่ 4 เป็นเวลา 16 สัปดาห์โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 กลุ่ม ($\bar{X}=3.46$, $\bar{X}=3.37$ และ $\bar{X}=2.74$) ตามลำดับ

ข้อที่ 12 ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) มากที่สุด ($\bar{X}=4.62$) และมาก ($\bar{X}=4.24$) ตามลำดับ

ข้อที่ 13 ควรกำหนดให้มีการสอบวัดพื้นฐานความรู้ทักษะคอมพิวเตอร์ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.47$) ปานกลาง ($\bar{X}=2.66$) และปานกลาง ($\bar{X}=2.58$) ตามลำดับ

สรุปความคิดเห็นในประเด็นความเหมาะสมในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา ตามเกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ระดับมากขึ้นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้ดังนี้

ข้อที่ 7 ควรให้บริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาที่ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา

ข้อที่ 8 ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง

ข้อที่ 12 ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา

ข้อคำถาม	นักศึกษา n = 380				อาจารย์นิเทศก์ n = 217				สถานประกอบการ n = 72			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
14. มีการจ่ายเงินค่าตอบแทนในอัตราที่เหมาะสมกับงานและได้รับผิดชอบจากสถานประกอบการ	4.53	0.50	มากที่สุด	1	4.41	0.49	มาก	3	2.86	0.59	ปานกลาง	4
15. มีการจัดสวัสดิการจากสถานประกอบการ เช่น อาหารกลางวันหรือบริการที่พัก	3.11	0.73	ปานกลาง	4	3.10	0.68	ปานกลาง	4	3.58	1.02	มาก	3

ตารางที่ 13 (ต่อ)

กลุ่ม ข้อคำถาม	นักศึกษา n = 380				อาจารย์นิเทศก์ n = 217				สถานประกอบการ n = 72			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
16. มีการจัด พนักงานที่ ปรึกษา เพื่อให้ ข้อเสนอแนะ และ ประเมินผล	3.76	0.97	มาก	3	4.64	0.54	มากที่สุด	2	4.60	0.66	มากที่สุด	2
17. เป็น ข้อตกลงเป็น รายการ เกี่ยวกับ ค่าตอบแทน หรือ สวัสดิการที่ ควรจะได้รับ	3.98	0.89	มาก	2	4.71	0.50	มากที่สุด	1	4.65	0.65	มากที่สุด	1
รวม	3.84	0.58	มาก	-	4.21	0.32	มาก	-	3.92	0.38	มาก	-

จากตารางที่ 13 ประเด็นความเหมาะสมในด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา พิจารณาจำแนกตามรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

กลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับ 1 คือควรมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) อันดับ 2 คือควรกำหนดให้เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการเป็นรายการ เกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$) อันดับ 3 คือควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปัญหาในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) และอันดับ 4 คือควรมีการจัดให้มีสวัสดิการอื่น ๆ จากสถานประกอบการให้นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น อาหารกลางวันหรือบริการที่พัก เป็นต้นโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.11$)

กลุ่มอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัยและสถานประกอบการเป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$) อันดับ 2 คือควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษา เพื่อให้ข้อแนะนำ แก้ไขปัญหาในขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$) อันดับ 3 คือควรมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) และอันดับ 4 คือควรมีการจัดสวัสดิการอื่นๆ จากสถานประกอบการให้นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น อาหารกลางวันหรือบริการที่พัก เป็นต้น โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.10$)

กลุ่มสถานประกอบการมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัยและสถานประกอบการเป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$) อันดับ 2 คือควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษา เพื่อให้ข้อแนะนำ แก้ไขปัญหาในขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) อันดับ 3 คือควรมีการจัดสวัสดิการอื่นๆ จากสถานประกอบการให้นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น อาหารกลางวันหรือบริการที่พัก เป็นต้น โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) และอันดับ 4 คือควรมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.86$)

เมื่อพิจารณาประเด็นความเหมาะสมในด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มได้แก่ นักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ พบว่า

ข้อที่ 14 ควรมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) มาก ($\bar{X}=4.41$) และปานกลาง ($\bar{X}=2.86$) ตามลำดับ

ข้อที่ 15 ควรมีการจัดสวัสดิการอื่นๆ จากสถานประกอบการให้นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น อาหารกลางวันหรือบริการที่พัก เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.11$) ปานกลาง ($\bar{X}=3.10$) และมาก ($\bar{X}=3.58$) ตามลำดับ

ข้อที่ 16 ควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปัญหา ในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) มากที่สุด ($\bar{X}= 4.64$) และมากที่สุด ($\bar{X}= 4.60$) ตามลำดับ

ข้อที่ 17 ควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการ เป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$) มากที่สุด ($\bar{X}= 4.71$) และมากที่สุด ($\bar{X}= 4.65$) ตามลำดับ

สรุปความคิดเห็นในประเด็นความเหมาะสมในด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา ตามเกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ระดับมากขึ้นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้ดังนี้

ข้อที่ 14 ควรมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ

ข้อที่ 16 ควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปัญหา ในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน

ข้อที่ 17 ควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการ เป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา

กลุ่ม ข้อความ	นักศึกษา n = 380				อาจารย์นิเทศก์ n = 217				สถานประกอบการ n = 72			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
18. มีการนิเทศงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง	4.53	0.50	มากที่สุด	1	3.47	1.08	ปานกลาง	2	4.35	0.48	มาก	2
19. มีการนิเทศงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 2 ครั้ง	3.84	0.93	มาก	3	4.53	0.51	มากที่สุด	1	4.56	0.55	มากที่สุด	1
20. มีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบการสื่อสารออนไลน์	3.93	0.86	มาก	2	3.37	0.88	ปานกลาง	3	2.46	0.82	น้อย	3
รวม	4.10	0.59	มาก	-	3.79	0.41	มาก	-	3.79	0.38	มาก	-

จากตารางที่ 14 ประเด็นความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา พิจารณาจำแนกตามรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

กลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอันดับ 1 คือควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.53) อันดับ 2 คือควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบการสื่อสารออนไลน์เช่น โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือไลน์ เป็นต้น โดยมีความคิดเห็นอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) และอันดับ 3 คือควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 2 ครั้ง โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$)

กลุ่มอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 2 ครั้ง โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) อันดับ 2 คือควรมีการนิเทศงาน สหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.84$) และอันดับ 3 คือควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบการสื่อสารออนไลน์เช่น โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือไลน์ เป็นต้น โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.37$)

กลุ่มสถานประกอบการมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 2 ครั้ง โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) อันดับ 2 คือควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$) และอันดับ 3 คือควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบการสื่อสารออนไลน์เช่น โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือไลน์ เป็นต้น โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$)

เมื่อพิจารณาประเด็นความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มได้แก่ นักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการแล้ว พบว่า

ข้อที่ 18 ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) ปานกลาง ($\bar{X}=3.47$) และมาก ($\bar{X}=4.35$) ตามลำดับ

ข้อที่ 19 ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 2 ครั้ง โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) มากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) และมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) ตามลำดับ

ข้อที่ 20 ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบการสื่อสารออนไลน์เช่นโทรศัพท์
จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือไลน์ เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
(\bar{X} =3.93) ปานกลาง (\bar{X} =3.37) และน้อย (\bar{X} =2.46) ตามลำดับ

สรุปความคิดเห็นในประเด็นความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา ตามเกณฑ์
ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ระดับมากขึ้นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้ดังนี้

ข้อที่ 18 ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์
พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง

ข้อที่ 19 ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์
พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และนักศึกษา ณ สถานประกอบการ

**ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นความเหมาะสมในด้านการวัดและประเมินผลการ
ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา**

ข้อคำถาม	นักศึกษา n = 380				อาจารย์นิเทศก์ n = 217				สถานประกอบการ n = 72			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
21. มีการประเมินผลตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ	4.74	0.49	มากที่สุด	1	4.63	0.54	มากที่สุด	1	4.78	0.42	มากที่สุด	1
22. มีการประเมินผลในรูปแบบการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุม	3.23	0.97	ปานกลาง	4	4.15	1.11	มาก	3	3.93	1.01	มาก	3
23. มีการประเมินผลในรูปแบบการจัดสัมมนา จัดนิทรรศการหลังจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา	3.14	1.19	ปานกลาง	5	3.88	1.11	มาก	4	3.15	1.19	ปานกลาง	5

ตารางที่ 15 (ต่อ)

กลุ่ม ข้อความ	นักศึกษา n = 380				อาจารย์นิเทศก์ n = 217				สถานประกอบการ n = 72			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
24. มีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นระดับ S และ U	4.14	0.75	มาก	3	2.37	1.12	น้อย	5	3.35	0.94	ปานกลาง	4
25. มีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น A B C D และ E	4.53	0.52	มากที่สุด	2	4.35	0.59	มาก	2	4.43	0.55	มาก	2
รวม	3.96	0.55	มาก	-	3.88	0.54	มาก	-	3.93	0.57	มาก	-

จากตารางที่ 15 ประเด็นความเหมาะสมในด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน สหกิจศึกษา พิจารณาแยกตามรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

กลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับ อาจารย์นิเทศก์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษาโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.74) อันดับ 2 คือควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น ระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.53) อันดับ 3 คือควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นระดับพึงพอใจ (S) และระดับไม่พึงพอใจ(U)โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.14) อันดับ 4 คือควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =3.23) และอันดับ 5 คือควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการจัดสัมมนา

จัดนิทรรศการหลังจากกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$)

กลุ่มอาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษาโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) อันดับ 2 คือควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนน การประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่นระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$) อันดับ 3 คือควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$) อันดับ 4 คือควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการจัดสัมมนาจัดนิทรรศการ หลังจากกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) และอันดับ 5 คือควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นระดับพึงพอใจ (S) และระดับไม่พึงพอใจ (U) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.37$)

กลุ่มสถานประกอบการมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับ 1 คือควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษาโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$) อันดับ 2 คือควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่นระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$) อันดับ 3 คือควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) อันดับ 4 ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นระดับพึงพอใจ (S) และระดับไม่พึงพอใจ (U) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.35$) และอันดับ 5 ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการจัดสัมมนาจัดนิทรรศการ หลังจากกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$)

เมื่อพิจารณาประเด็นความเหมาะสมในด้านการการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการแล้ว พบว่า

ข้อที่ 21 ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษาโดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม ($\bar{X}=4.74$, $\bar{X}=4.63$ และ $\bar{X}=4.78$) ตามลำดับ

ข้อที่ 22 ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$) มาก ($\bar{X}=4.15$) และมาก ($\bar{X}=3.93$) ตามลำดับ

ข้อที่ 23 ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการจัดสัมมนาจัดนิทรรศการหลังจากกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$) มาก ($\bar{X}=3.88$) และปานกลาง ($\bar{X}=3.15$) ตามลำดับ

ข้อที่ 24 ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นระดับพึงพอใจ (S) และระดับไม่พึงพอใจ (U) โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$) น้อย ($\bar{X}=2.37$) และปานกลาง ($\bar{X}=3.35$) ตามลำดับ

ข้อที่ 25 ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่นระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E) โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) มาก ($\bar{X}=4.35$) และมาก ($\bar{X}=4.43$) ตามลำดับ

สรุปความคิดเห็นในประเด็นความเหมาะสมในด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ตามเกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ระดับมากขึ้นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มได้ดังนี้

ข้อที่ 21 ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา

ข้อที่ 22 ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ

ข้อที่ 25 ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่นระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)

จากผลที่ได้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มดังปรากฏในตารางที่ 10 ถึงตารางที่ 15 แล้วนั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกเอาความคิดเห็นที่ถือว่าเป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ โดยอิงเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (index of item – objective congruence) จากนั้นผู้วิจัยจึงนำไปจัดทำร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

1. ประเด็นความเหมาะสมด้านการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา

1.1 ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

1.2 ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ

1.3 ควรจัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา

2. ประเด็นความเหมาะสมด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา

2.1 ควรมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

2.2 ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร

3. ประเด็นความเหมาะสมด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา

3.1 ควรมีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา

3.2 ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง

3.3 ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์

4. ประเด็นความเหมาะสมด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา

4.1 ควรมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ

4.2 ควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหา ขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน

4.3 ควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการ เป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ

5. ประเด็นความเหมาะสมด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา

5.1 ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง

5.2 ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 2 ครั้ง

6. ประเด็นความเหมาะสมด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

6.1 ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา

6.2 ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์และสถานประกอบการ

6.3 ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น ระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)

ผู้วิจัยนำผลสรุปดังกล่าวทั้ง 6 ประเด็นมาจัดทำร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

หลักการและแนวคิด

การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาดังอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ (experiential learning) แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง (authentic learning) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนการสอนในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างเป็นระบบและเป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (work integrated learning) ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะ (competency) ของบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตและตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษานี้มุ่งช่วยให้การจัดการด้านการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาประสบความสำเร็จบนพื้นฐานความเหมาะสมของบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นตอนในการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน มีรายละเอียดการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา

1.1 มีการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งคือ

1.1.1 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรในระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้น

1.1.2 จัดตั้งหน่วยงานและองค์กรในระดับคณะเท่านั้น

1.1.3 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรในระดับมหาวิทยาลัยและในระดับคณะ

1.2 จัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา

2.1 มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

2.2 มีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา

3.1 มีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา

3.2 เปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง

3.3 กำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 4 ความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา

4.1 สถานประกอบการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาก่อนปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบหรือ

4.2 ให้เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการเป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ

4.3 สถานประกอบการจัดให้มีพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้ข้อแนะนำแก้ไขปัญหาในขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 5 การนิเทศงานสหกิจศึกษา

5.1 จัดให้มีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้งหรือ 2 ครั้ง ในช่วงระยะเวลาที่นักศึกษากำลังปฏิบัติสหกิจศึกษา

ขั้นตอนที่ 6 การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

6.1 มีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา

6.2 มีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ

6.3 มีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น ระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 เป็นผลการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครและผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการที่ดำเนินการหรือเคยดำเนินการเกี่ยวกับสหกิจศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

เพื่อความสะดวกในการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดอักษรย่อแทนชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏและสถานประกอบการที่ได้ทำการสัมภาษณ์ทั้ง 12 แห่ง ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 กำหนดอักษรย่อแทนชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏและสถานประกอบการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ / สถานประกอบการ	อักษรย่อ
1. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	บส
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	ธบ
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	สส
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	สด
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	พน
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	จษ
7. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ส1
8. บริษัทบลูคอนซัลแตนท์	ส2
9. บริษัทเอสจีเอสจำกัด	ส3
10. บริษัทโกลทาเทสตั้งแอนคัลลซัลตั้งเซอร์วิสจำกัด	ส4
11. บริษัทโตโยต้าสำนักงานใหญ่ธนบุรี	ส5
12. บริษัทศักดิ์ศรีอุตสาหกรรม	ส6

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ทั้งวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิธีเชิงปริมาณคือ การวิเคราะห์ความคิดเห็น ประเด็นหรือข้อความที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ให้เป็นจำนวนที่วัดได้ในแต่ละประเด็น แล้วเจงนับจำนวนของความคิดเห็น ประเด็นหรือข้อความเหล่านั้น ส่วนวิธีการเชิงคุณภาพคือการตีความ สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (deduction) จากบทสัมภาษณ์ของแต่ละบุคคล จากนั้นนำข้อความมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ โดยผู้วิจัยยึดเกณฑ์ความคิดเห็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวซ้ำกันตั้งแต่ร้อยละ 60.00 ขึ้นไป เป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกความคิดเห็นจากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้มาปรับปรุงร่างรูปแบบที่ได้จัดทำไว้ในตอนที่ 1 เพื่อให้รูปแบบมีความสมบูรณ์ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตารางที่ 17 ถึงตารางที่ 22

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในการจัดองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ
สหกิจศึกษา

มหาวิทยาลัย / สถานประกอบการ	บส	รบ	สส	พน	สด	จข	ส1	ส2	ส3	ส4	ส5	ส6	รวม	ร้อยละ
ถ้อยคำหรือข้อความ													12	100.00
1.1 ควรมีหน่วยงาน สหกิจศึกษาในระดับ มหาวิทยาลัย	✓	✓	-	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	8	66.66
1.2 ควรกำหนดให้ สหกิจศึกษาเป็น นโยบายของ มหาวิทยาลัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	-	9	75.00
1.3 ควรมี คณะกรรมการ ดำเนินงานสหกิจศึกษา ในระดับคณะ	✓	-	✓	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	8	66.66
1.4 ผู้บริหารระดับสูง ต้องเข้าใจและให้การ สนับสนุนสหกิจศึกษา อย่างจริงจัง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	✓	✓	8	66.66
1.5 มีอาจารย์ รับผิดชอบสหกิจ ศึกษาในระดับสาขา	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	5	41.66
1.6 มีหน่วยงาน ย่อยที่สามารถติดต่อ ประสานงานได้สะดวก	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	6	50.00

จากตารางที่ 17 ผลการสัมภาษณ์ประเด็นความเหมาะสมในการจัดองค์กรหรือ
หน่วยงานที่รับผิดชอบงานสหกิจศึกษา พบว่ามีถ้อยคำหรือข้อความคิดเห็นที่กล่าวซ้ำกันจำนวน 6
ข้อความและปรากฏความถี่ในการตอบ ดังนี้

ข้อความที่ 1 ควรมีหน่วยงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย มีจำนวนผู้ตอบ 8 คน
คิดเป็นร้อยละ 66.66 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 2 ควรกำหนดให้สหกิจศึกษาเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย มีจำนวนผู้ตอบ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 3 ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ มีจำนวนผู้ตอบ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 4 ผู้บริหารระดับสูงต้องเข้าใจและให้การสนับสนุนสหกิจศึกษาอย่างจริงจัง มีจำนวนผู้ตอบ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 5 ควรมีอาจารย์รับผิดชอบสหกิจศึกษาในระดับสาขาวิชา มีจำนวนผู้ตอบ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.66 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 6 มีควรหน่วยงานย่อยที่สามารถติดต่อประสานงานได้สะดวก มีจำนวนผู้ตอบ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

สรุปความคิดเห็นประเด็นความเหมาะสมในด้านการจัดองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษาโดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ร้อยละ 60.00 ขึ้นไป จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

ข้อความที่ 1 ควรมีหน่วยงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

ข้อความที่ 2 ควรกำหนดให้สหกิจศึกษาเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย

ข้อความที่ 3 ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ

ข้อความที่ 4 ผู้บริหารระดับสูงต้องเข้าใจและให้การสนับสนุนสหกิจศึกษาอย่างจริงจัง

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา
สหกิจศึกษา

มหาวิทยาลัย / สถานประกอบการ	บส	ธบ	สส	พน	สด	จษ	ส1	ส2	ส3	ส4	ส5	ส6	รวม	ร้อยละ
ถ้อยคำหรือข้อความ													12	100.00
2.1 ต้องสร้างความ เข้าใจในเรื่องสหกิจ ศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12	100.00
2.2 ควรปรับมาตรฐาน สหกิจศึกษาให้มีความ เหมาะสมกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	-	✓	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	4	33.33
2.3 ต้องพัฒนา บุคลิกภาพให้กับ นักศึกษาก่อนออก ปฏิบัติสหกิจศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	10	83.33
2.4 ควรพัฒนาศักยภาพ เชิงวิชาการเพิ่มการใ้ผู้ ของนักศึกษาเพิ่มขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	9	75.00
2.5 สำหรับนักศึกษา ควรกำหนดเกรดเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า 2.5 และดู ความประพฤติ ความ ตั้งใจประกอบ	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	-	-	-	-	-	5	41.66
2.6 ควรฝึกอบรมการ ใช้อุปกรณ์สำนักงาน และเพิ่มทักษะ คอมพิวเตอร์รวมถึง เครื่องมือ ที่ใช้งานเฉพาะสาขา	✓	✓	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9	75.00

จากตารางที่ 18 ผลการสัมภาษณ์ประเด็นความเหมาะสมในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา พบว่ามีถ้อยคำหรือข้อความคิดเห็นที่กล่าวซ้ำกันจำนวน 6 ข้อความและปรากฏความถี่ในการตอบ ดังนี้

ข้อความที่ 1 ต้องสร้างความเข้าใจในเรื่องสหกิจศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัยทุกฝ่าย มีจำนวนผู้ตอบ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 2 ควรปรับมาตรฐานสหกิจศึกษาให้มีความเหมาะสมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีจำนวนผู้ตอบ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 3 ต้องพัฒนาบุคลากรให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา มีจำนวนผู้ตอบ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 4 ควรพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาการ เพิ่มการใฝ่รู้ของนักศึกษาเพิ่มขึ้น มีจำนวนผู้ตอบ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 5 สำหรับนักศึกษาควรกำหนดเกรดเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.5 และดูความประพฤติ ความตั้งใจประกอบ มีจำนวนผู้ตอบ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.66 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 6 ควรฝึกอบรมการใช้อุปกรณ์สำนักงานและเพิ่มทักษะคอมพิวเตอร์ รวมถึงเครื่องมือที่ใช้งานเฉพาะสาขา มีจำนวนผู้ตอบ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

สรุปความคิดเห็นประเด็นความเหมาะสมในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษาโดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ร้อยละ 60.00 ขึ้นไป จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

ข้อความที่ 1 ต้องสร้างความเข้าใจในเรื่องสหกิจศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัยทุกฝ่าย

ข้อความที่ 3 ต้องพัฒนาบุคลากรให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา

ข้อความที่ 4 ควรพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาการ เพิ่มการใฝ่รู้ของนักศึกษาเพิ่มขึ้น

ข้อความที่ 6 ควรฝึกอบรมการใช้อุปกรณ์สำนักงานและเพิ่มทักษะคอมพิวเตอร์ รวมถึงเครื่องมือที่ใช้งานเฉพาะสาขา

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา

มหาวิทยาลัย / สถานประกอบการ	บส	รบ	สส	พน	สด	จย	ส1	ส2	ส3	ส4	ส5	ส6	รวม	ร้อยละ
ถ้อยคำหรือข้อความ													12	100.00
3.1 ควรออกปฏิบัติ สหกิจศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1	-	-	-	-	-	✓	✓	-	-	-	-	✓	3	25.00
3.2 ควรออกปฏิบัติ สหกิจศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11	91.66
3.3 ควรปฏิบัติสหกิจ ศึกษาเป็นเวลา 16 สัปดาห์ หรือ 1 ภาค เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12	100.00
3.4 ควรคำนึงถึง นักศึกษาที่จะมีโอกา สได้งานทำทันที	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11	91.66

จากตารางที่ 19 ผลการสัมภาษณ์ประเด็นความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา พบว่ามีถ้อยคำหรือข้อความคิดเห็นที่กล่าวซ้ำกันจำนวน 4 ข้อความและปรากฏความถี่ในการตอบ ดังนี้

ข้อความที่ 1 ควรออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 มีจำนวนผู้ตอบ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 2 ควรออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 มีจำนวนผู้ตอบ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.66 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 3 ควรปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลา 16 สัปดาห์ หรือ 1 ภาคเรียน มีจำนวนผู้ตอบ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 4 ควรคำนึงถึงนักศึกษาที่จะมีโอกาได้งานทำทันที มีจำนวนผู้ตอบ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.66 ของผู้ให้สัมภาษณ์

สรุปความคิดเห็นประเด็นความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา โดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ร้อยละ 60.00 ขึ้นไป จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

ข้อความที่ 2 ควรออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2

ข้อความที่ 3 ควรปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลา 16 สัปดาห์หรือ 1 ภาคเรียน

ข้อความที่ 4 ควรคำนึงถึงนักศึกษาที่จะมีโอกาสได้งานทำทันที

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบ
สหกิจศึกษา

มหาวิทยาลัย/ สถานประกอบการ	บส	ธบ	สส	พน	สด	จย	ส1	ส2	ส3	ส4	ส5	ส6	รวม	ร้อยละ
ถ้อยคำหรือข้อความ													12	100.00
4.1 ควรมีค่าตอบแทน หรือสวัสดิการให้กับ นักศึกษาบ้างตามความ เหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓		✓	10	83.33
4.2 ถ้าเป็นความพึง พอใจที่จะไม่รับ ค่าตอบแทนให้เป็น สิทธิของนักศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	8	66.66
4.3 ไม่มีนโยบายจ่าย ค่าตอบแทนโดยตรง แต่เป็นการให้เป็น สินน้ำใจ	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	✓	✓	3	25.00
4.4 ควรดูเป็นรายกรณี สาขา ไม่จำเป็นต้องได้ ค่าตอบแทนทุกสาขา	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	4	33.33
4.5 ยินดีจ่าย ค่าตอบแทนตามความ เหมาะสมหากได้รับ การร้องขอ	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	5	41.66

จากตารางที่ 20 ผลการสัมภาษณ์ประเด็นความเหมาะสมในด้านความร่วมมือจากสถาน
ประกอบการแบบสหกิจศึกษา พบว่ามีถ้อยคำหรือข้อความคิดเห็นที่กล่าวซ้ำกันจำนวน 5 ข้อความ
และปรากฏความถี่ในการตอบ ดังนี้

ข้อความที่ 1 ควรมีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการให้กับนักศึกษาบ้างตามความเหมาะสม มีจำนวนผู้ตอบ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 2 ถ้าเป็นความพึงพอใจที่จะไม่รับค่าตอบแทนให้เป็นสิทธิของนักศึกษา มีจำนวนผู้ตอบ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 3 ไม่มีนโยบายจ่ายค่าตอบแทนโดยตรง แต่เป็นการให้เป็นสินน้ำใจ มีจำนวนผู้ตอบ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 4 ควรดูเป็นรายกรณีสาขา ไม่จำเป็นต้องได้ค่าตอบแทนทุกสาขา มีจำนวนผู้ตอบ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 5 ยินดีจ่ายค่าตอบแทนตามความเหมาะสมหากได้รับการร้องขอ มีจำนวนผู้ตอบ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.66 ของผู้ให้สัมภาษณ์

สรุปความคิดเห็นประเด็นความเหมาะสมในด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา โดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ร้อยละ 60.00 ขึ้นไป จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

ข้อความที่ 1 ควรมีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการให้กับนักศึกษาบ้างตามความเหมาะสม

ข้อความที่ 2 ถ้าเป็นความพึงพอใจที่จะไม่รับค่าตอบแทนให้เป็นสิทธิของนักศึกษา

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา

มหาวิทยาลัย / สถานประกอบการ	บส	ธบ	สส	พน	สด	จย	ส1	ส2	ส3	ส4	ส5	ส6	รวม	ร้อยละ
ถ้อยคำหรือข้อความ													12	100.00
5.1 ควรเป็นการนิเทศ ในสถานที่จริง เพื่อให้ เห็นสภาพการ ปฏิบัติงานจริง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12	100.00
5.2 ไม่ควรนิเทศทาง โทรศัพท์หรือผ่าน เทคโนโลยีอื่น ๆ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12	100.00
5.3 ควรมีการนิเทศ อย่างน้อย 1 ครั้งในช่วง ของการปฏิบัติงาน	✓	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	16.66
5.4 ควรมีการเบิกจ่าย ค่านิเทศให้อาจารย์ นิเทศก์ได้ตามระเบียบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	6	50.00
5.5 อาจารย์นิเทศก์ควร ได้รับการอบรมมาเป็น อย่างดี	-	✓	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	4	33.33
5.6 ควรจะมีการนิเทศ อย่างน้อย 2 ครั้งในช่วง ของการปฏิบัติงาน	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	83.33

จากตารางที่ 21 ผลการสัมภาษณ์ประเด็นความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา พบว่า มีถ้อยคำหรือข้อความความคิดเห็นที่กล่าวซ้ำกันจำนวน 6 ข้อความและปรากฏความถี่ในการตอบ ดังนี้

ข้อความที่ 1 ควรเป็นการนิเทศในสถานที่จริง เพื่อให้เห็นสภาพการปฏิบัติงานจริง มีจำนวนผู้ตอบ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 2 ไม่ควรนิเทศทางโทรศัพท์หรือผ่านเทคโนโลยีอื่น ๆ มีจำนวนผู้ตอบ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 3 ควรมีการนิเทศอย่างน้อย 1 ครั้งในช่วงการปฏิบัติงาน มีจำนวนผู้ตอบ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 4 ควรมีการเบิกจ่ายค่านิเทศให้อาจารย์นิเทศได้ตามระเบียบ มีจำนวนผู้ตอบ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 5 อาจารย์นิเทศควรได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดี มีจำนวนผู้ตอบ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 6 ควรจะมีการนิเทศอย่างน้อย 2 ครั้งในช่วงของการปฏิบัติงาน มีจำนวนผู้ตอบ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของผู้ให้สัมภาษณ์

สรุปความคิดเห็นประเด็นความเหมาะสมในด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา โดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ร้อยละ 60.00 ขึ้นไป จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

ข้อความที่ 1 ควรเป็นการนิเทศในสถานที่จริง เพื่อให้เห็นสภาพการปฏิบัติงานจริง

ข้อความที่ 2 ไม่ควรนิเทศทางโทรศัพท์หรือผ่านเทคโนโลยีอื่น ๆ

ข้อความที่ 6 ควรจะมีการนิเทศอย่างน้อย 2 ครั้งในช่วงของการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน
สหกิจศึกษา

มหาวิทยาลัย / สถาน ประกอบการ	บส	รบ	สส	พน	สด	จย	ส1	ส2	ส3	ส4	ส5	ส6	รวม	ร้อยละ
ถ้อยคำหรือข้อความ													12	100.00
6.1 ควรประเมินเป็นระบบเกรด A B C D เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	-	9	75.00
6.2 ต้องมีระบบการให้คะแนนที่โปร่งใส น่าเชื่อถือ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	9	75.00
6.3 อาจารย์นิเทศก์ต้องติดตามการนิเทศและประสานงานกับสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12	100.00
6.4 ควรเป็นระบบผ่าน (S)หรือไม่ผ่าน(U) โดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	✓	✓	3	25.00

จากตารางที่ 22 ผลการสัมภาษณ์ประเด็นความเหมาะสมในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา พบว่ามีถ้อยคำหรือข้อความคิดเห็นที่กล่าวซ้ำกันจำนวน 4 ข้อความและปรากฏความถี่ในการตอบ ดังนี้

ข้อความที่ 1 ควรประเมินเป็นระบบเกรด A B C D เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ มีจำนวนผู้ตอบ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 2 ต้องมีระบบการให้คะแนนที่โปร่งใส น่าเชื่อถือ มีจำนวนผู้ตอบ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 3 อาจารย์นิเทศก์ต้องติดตามการนิเทศและประสานงานกับสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด มีจำนวนผู้ตอบ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อความที่ 4 ควรเป็นระบบผ่าน (S)หรือไม่ผ่าน (U) โดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน มีจำนวนผู้ตอบ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ของผู้ให้สัมภาษณ์

สรุปความคิดเห็นประเด็นความเหมาะสมในด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน สหกิจศึกษา โดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ร้อยละ 60.00 ขึ้นไป จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

ข้อความที่ 1 ควรประเมินเป็นระบบเกรด A B C D เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ

ข้อความที่ 2 ต้องมีระบบการให้คะแนนที่โปร่งใส น่าเชื่อถือ

ข้อความที่ 3 อาจารย์นิเทศก์ต้องติดตามการนิเทศและประสานงานกับสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน สรุปผลได้ดังนี้

1. ประเด็นความเหมาะสมด้านการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา

- 1.1 ควรมีหน่วยงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย
- 1.2 ควรกำหนดให้สหกิจศึกษาเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย
- 1.3 ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ
- 1.4 ผู้บริหารระดับสูงต้องเข้าใจและให้การสนับสนุนสหกิจศึกษาอย่างจริงจัง

2. ประเด็นความเหมาะสมด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา

- 2.1 ต้องสร้างความเข้าใจในเรื่องสหกิจศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัย
- 2.2 ต้องพัฒนาบุคลิกภาพให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา
- 2.3 ควรพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาการ เพิ่มการใฝ่รู้ของนักศึกษาเพิ่มขึ้น
- 2.4 ควรฝึกอบรมการใช้อุปกรณ์สำนักงานและเพิ่มทักษะคอมพิวเตอร์ รวมถึงเครื่องมือที่ใช้งานเฉพาะสาขา

3. ประเด็นความเหมาะสมด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา

- 3.1 ควรออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
- 3.2 ควรปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลา 16 สัปดาห์ หรือ 1 ภาคเรียน
- 3.3 ควรคำนึงถึงนักศึกษาที่จะมีโอกาสได้งานทำทันที

4. ประเด็นความเหมาะสมด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา

- 4.1 ควรมีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการให้กับนักศึกษาบ้างตามความเหมาะสม
- 4.2 ถ้าเป็นความพึงพอใจที่จะไม่รับค่าตอบแทนให้เป็นสิทธิของนักศึกษา

5. ประเด็นความเหมาะสมด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา

- 5.1 ควรเป็นกรนิเทศในสถานที่จริง เพื่อให้เห็นสภาพการปฏิบัติงานจริง
- 5.2 ไม่ควรนิเทศทางโทรศัพท์หรือผ่านเทคโนโลยีอื่น ๆ
- 5.3 ควรจะมีการนิเทศอย่างน้อย 2 ครั้งในช่วงของการปฏิบัติงาน

6. ประเด็นความเหมาะสมด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

- 6.1 ควรประเมินเป็นระบบเกรด A B C D เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ
- 6.2 ต้องมีระบบการให้คะแนนที่โปร่งใส น่าเชื่อถือ
- 6.3 อาจารย์นิเทศก์ต้องติดตามการนิเทศและประสานงานกับสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ ดังแสดงในตารางที่ 23

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นตามทีแสดงในตารางที่ 10 ถึงตารางที่ 15 และที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามทีแสดงในตารางที่ 17 ถึงตารางที่ 22 แล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากทั้ง 2 ส่วนมาเปรียบเทียบกันเพื่อสังเคราะห์ ความคิดเห็นในแต่ละประเด็นอีกครั้งเพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลทั้ง 2 ส่วนให้ตรงกัน หากพบว่า ความคิดเห็นใด ๆ มีความเห็นต่างกันหรือมีการขยายความเพิ่มเติม ผู้วิจัยยึดความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเป็นประเด็นสำคัญ เพราะถือว่าผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างแท้จริง จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำข้อคิดเห็นที่สังเคราะห์ได้มาทำการปรับปรุงร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้จัดทำไว้ในตอนที่ 1 เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความสมบูรณ์ต่อไป

ตารางที่ 23 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร
ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์

ประเด็น	ความคิดเห็นจากแบบสอบถาม	ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์	สรุปผลเพื่อการจัดทำรูปแบบ
1. ด้านการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา	<p>1.1 ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย</p> <p>1.2 ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ</p> <p>1.3 ควรจัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา</p>	<p>1.1 ควรมีหน่วยงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย</p> <p>1.2 ควรกำหนดให้สหกิจศึกษาเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย</p> <p>1.3 ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ</p> <p>1.4 ผู้บริหารระดับสูงต้องเข้าใจและให้การสนับสนุนสหกิจศึกษาอย่างจริงจัง</p>	<p>1.1 มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งดังนี้</p> <p>1.1.1 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยกำหนดให้เป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย</p> <p>1.1.2 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ</p> <p>1.1.3 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและในระดับคณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในแต่ละองค์กร</p> <p>1.2 จัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา</p>

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็นจากแบบสอบถาม	ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์	สรุปผลเพื่อการจัดทำรูปแบบ
2. ด้านการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา	<p>2.1 ควรมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น</p> <p>2.2 ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร</p>	<p>2.1 ต้องสร้างความเข้าใจในเรื่องสหกิจศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัย</p> <p>2.2 ต้องพัฒนาบุคลิกภาพให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา</p> <p>2.3 ควรพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาการ เพิ่มการใฝ่รู้ของนักศึกษาเพิ่มขึ้น</p> <p>2.4 ควรฝึกอบรมการใช้อุปกรณ์สำนักงานและเพิ่มทักษะคอมพิวเตอร์รวมถึงเครื่องมือที่ใช้งานเฉพาะสาขา</p>	<p>2.1 จัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจในเรื่องสหกิจศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัย</p> <p>2.2 จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น</p> <p>2.3 เตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร เน้นกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาการเพิ่มการใฝ่รู้ เช่นการใช้อุปกรณ์สำนักงาน ทักษะคอมพิวเตอร์ และการใช้เครื่องมือเฉพาะทาง</p>
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา	<p>3.1 ควรมีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา</p> <p>3.2 ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง</p> <p>3.3 ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์</p>	<p>3.1 ควรออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2</p> <p>3.2 ควรปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลา 16 สัปดาห์หรือ 1 ภาคเรียน</p> <p>3.3 ควรคำนึงถึงนักศึกษาที่จะมีโอกาสได้งานทำทันที</p>	<p>3.1 บริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการได้ด้วยตนเอง อีกหนึ่งช่องทาง</p> <p>3.2 กำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์ โดยคำนึงถึงโอกาสการได้งานทำของนักศึกษา</p>

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็นจากแบบสอบถาม	ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์	สรุปผลเพื่อการจัดทำรูปแบบ
4. ด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา	<p>4.1 ควรมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ</p> <p>4.2 ควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาในขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน</p> <p>4.3 ควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยและสถานประกอบการเป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ</p>	<p>4.1 ควรมีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการให้กับนักศึกษาบ้างตามความเหมาะสม</p> <p>4.2 ถ้าเป็นความพึงพอใจที่จะไม่รับค่าตอบแทนให้เป็นสิทธิของนักศึกษา</p>	<p>4.1 มีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ</p> <p>4.2 จัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหา ในขณะปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน</p> <p>4.3 .ให้เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษามหาวิทยาลัยและสถานประกอบการเป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ</p>
5. ด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา	<p>5.1 ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการอย่างน้อย 1 ครั้ง</p> <p>5.2 ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษา ณ สถานประกอบการอย่างน้อย 2 ครั้ง</p>	<p>5.1 ควรเป็นการนิเทศในสถานที่จริงเพื่อให้เห็นสภาพการปฏิบัติงานจริง</p> <p>5.2 ไม่ควรนิเทศทางโทรศัพท์หรือผ่านเทคโนโลยีอื่นๆ</p> <p>5.3 ควรจะมีการนิเทศอย่างน้อย 2 ครั้งในช่วงของการปฏิบัติงาน</p>	<p>5.1 มีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และนักศึกษา ณ สถานประกอบการอย่างน้อย 1-2 ครั้ง ต่อภาคเรียนที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา</p>

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็น	ความคิดเห็นจากแบบสอบถาม	ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์	สรุปผลเพื่อการจัดทำรูปแบบ
6. ด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	<p>6.1 ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา</p> <p>6.2 ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกัน ระหว่างนักศึกษาอาจารย์นิเทศก์และสถานประกอบการ</p> <p>6.3 ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น ระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)</p>	<p>6.1 ควรประเมินเป็นระบบเกรด A B C D เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ</p> <p>6.2 ต้องมีระบบการให้คะแนนที่โปร่งใส น่าเชื่อถือ</p> <p>6.3 อาจารย์นิเทศก์ต้องติดตามการนิเทศและประสานงานกับสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด</p>	<p>6.1 มีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา อย่างโปร่งใส น่าเชื่อถือ</p> <p>6.2 มีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกัน ระหว่างนักศึกษาอาจารย์นิเทศก์และสถานประกอบการ</p> <p>6.3 มีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น ระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)</p>

ตอนที่ 4 รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตารางที่ 24

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นทั้งหมดมาจัดทำรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ตารางที่ 24 รูปแบบสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขต กรุงเทพมหานคร

ประเด็น	ผลสรุปความคิดเห็น	รูปแบบสหกิจศึกษา
1. ด้านการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา	สรุปความคิดเห็นในประเด็นที่ 1 สหกิจศึกษา ควรกำหนดให้เป็นนโยบายระดับมหาวิทยาลัยโดยผู้บริหารระดับสูงต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง และมีการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อดำเนินงานสหกิจศึกษา ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับคณะก็ได้ หรือให้มีหน่วยงานทั้งระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะ ทั้งนี้ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในหน่วยงาน ประกอบด้วยบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานเพื่อให้สามารถประสานงานได้สะดวก	1.1 มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งดังนี้ 1.1.1 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยโดยกำหนดให้เป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย 1.1.2 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะโดยมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ 1.1.3 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและในระดับคณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในแต่ละองค์กร 1.2 จัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ประเด็น	ผลสรุปความคิดเห็น	รูปแบบสหกิจศึกษา
2. ด้านการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา	สรุปความคิดเห็นในประเด็นที่ 2 มหาวิทยาลัยต้องจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติ สหกิจศึกษาเป็นเวลานาน้อย 1 ภาคเรียน เช่น การพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น ทั้งนี้จัดให้มีรายวิชาเตรียม สหกิจศึกษาในหลักสูตร เน้นเพิ่มการใฝ่รู้ของนักศึกษาเพิ่มขึ้นเช่น การใช้อุปกรณ์สำนักงาน เครื่องมือเฉพาะทาง และทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น	<p>2.1 จัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจในเรื่องสหกิจศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัย</p> <p>2.2 จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น</p> <p>2.3 เตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร เน้นกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาการเพิ่มการใฝ่รู้เช่นการใช้อุปกรณ์สำนักงาน ทักษะคอมพิวเตอร์และการใช้เครื่องมือเฉพาะทาง</p>
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา	สรุปความคิดเห็นในประเด็นที่ 3 ภาคเรียนที่ควรออกปฏิบัติสหกิจศึกษาคือภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 4 หรือภาคเรียนสุดท้ายของหลักสูตร โดยใช้เวลาปฏิบัติงาน 1 ภาคเรียน(16 สัปดาห์) ทั้งนี้หน่วยงานที่ดำเนินงาน สหกิจศึกษา ควรมีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา และควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาคิดต่อหาตำแหน่งงานกับสถานประกอบการได้ด้วยตนเอง	<p>3.1 บริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาคิดต่อประสานงานกับสถานประกอบการได้ด้วยตนเองอีกหนึ่งช่องทาง</p> <p>3.2 กำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์โดยคำนึงถึงโอกาสการได้งานทำของนักศึกษา</p>

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ประเด็น	ผลสรุปความคิดเห็น	รูปแบบสหกิจศึกษา
4. ด้านความร่วมมือ จากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา	สรุปความคิดเห็นในประเด็นที่ 4 สถานประกอบการควรจ่ายเงินค่าตอบแทนให้กับนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบ หรือให้เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษาและสถานประกอบการเป็นรายการเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่ควรจะได้รับ โดยความเห็นชอบของมหาวิทยาลัย นอกจากนั้นสถานประกอบการควรจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหา ในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.1 มีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ 4.2 จัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหา ในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน 4.3. ให้เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัยและสถานประกอบการเป็นรายการเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ
5. ด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา	สรุปความคิดเห็นในประเด็นที่ 5 ควรมีการนิเทศนักศึกษาอย่างน้อย 1-2 ครั้งตลอดช่วงระยะเวลาของการปฏิบัติสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยกันทั้ง 3 ฝ่ายคืออาจารย์นิเทศก์พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และนักศึกษา ณ สถานประกอบการ	5.1 มีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และนักศึกษา ณ สถานประกอบการอย่างน้อย 1-2 ครั้ง

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ประเด็น	ผลสรุปความคิดเห็น	รูปแบบสหกิจศึกษา
6. ด้านการวัดและประเมินผล การปฏิบัติงาน สหกิจศึกษา	สรุปความคิดเห็นในประเด็นที่ 6 ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยความร่วมมือกันอย่างเคร่งครัด ระหว่างสถานประกอบการและอาจารย์นิเทศก์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา มีระบบการให้คะแนนที่โปร่งใส น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมทั้งควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์และสถานประกอบการ โดยกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรคือ A (ดีมาก) B (ดี) C (ปานกลาง) D (พอใช้) และ E (ไม่ผ่าน)	6.1 มีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา อย่างโปร่งใส น่าเชื่อถือ 6.2 มีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงาน และการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์และสถานประกอบการ 6.3 มีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น ระดับดีมาก(A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยนำเสนอมาตามลำดับ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

หลักการและแนวคิด

การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ (experiential learning) และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง (authentic learning) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนการสอนในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างเป็นระบบและเป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (work integrated learning) ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะ (competency) ของบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต และตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการช่วยให้การจัดการด้านการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาประสบความสำเร็จบนพื้นฐานความเหมาะสมของบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการดำเนินงานสหกิจศึกษา

ขั้นตอนในการดำเนินงานสหกิจศึกษาประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา

1.1 มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งดังนี้

1.1.1 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยโดยกำหนดให้เป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย

1.1.2 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ

1.1.3 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและในระดับคณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในแต่ละองค์กร

1.2 จัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา

2.1 จัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจในเรื่องสหกิจศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัย

2.2 จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

2.3 เตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร เน้นกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาการเพิ่มการใฝ่รู้ เช่น การใช้อุปกรณ์สำนักงาน ทักษะคอมพิวเตอร์และการใช้เครื่องมือเฉพาะทาง

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา

3.1 บริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการได้ด้วยตนเองอีกหนึ่งช่องทาง

3.2 กำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์โดยคำนึงถึงโอกาสการได้งานทำของนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา

4.1 มีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ

4.2 จัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหา ในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน

4.3 ให้เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัยและสถานประกอบการ เป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ

ขั้นตอนที่ 5 การนิเทศงานสหกิจศึกษา

5.1 มีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และนักศึกษา ณ สถานประกอบการอย่างน้อย 1-2 ครั้งต่อภาคเรียน

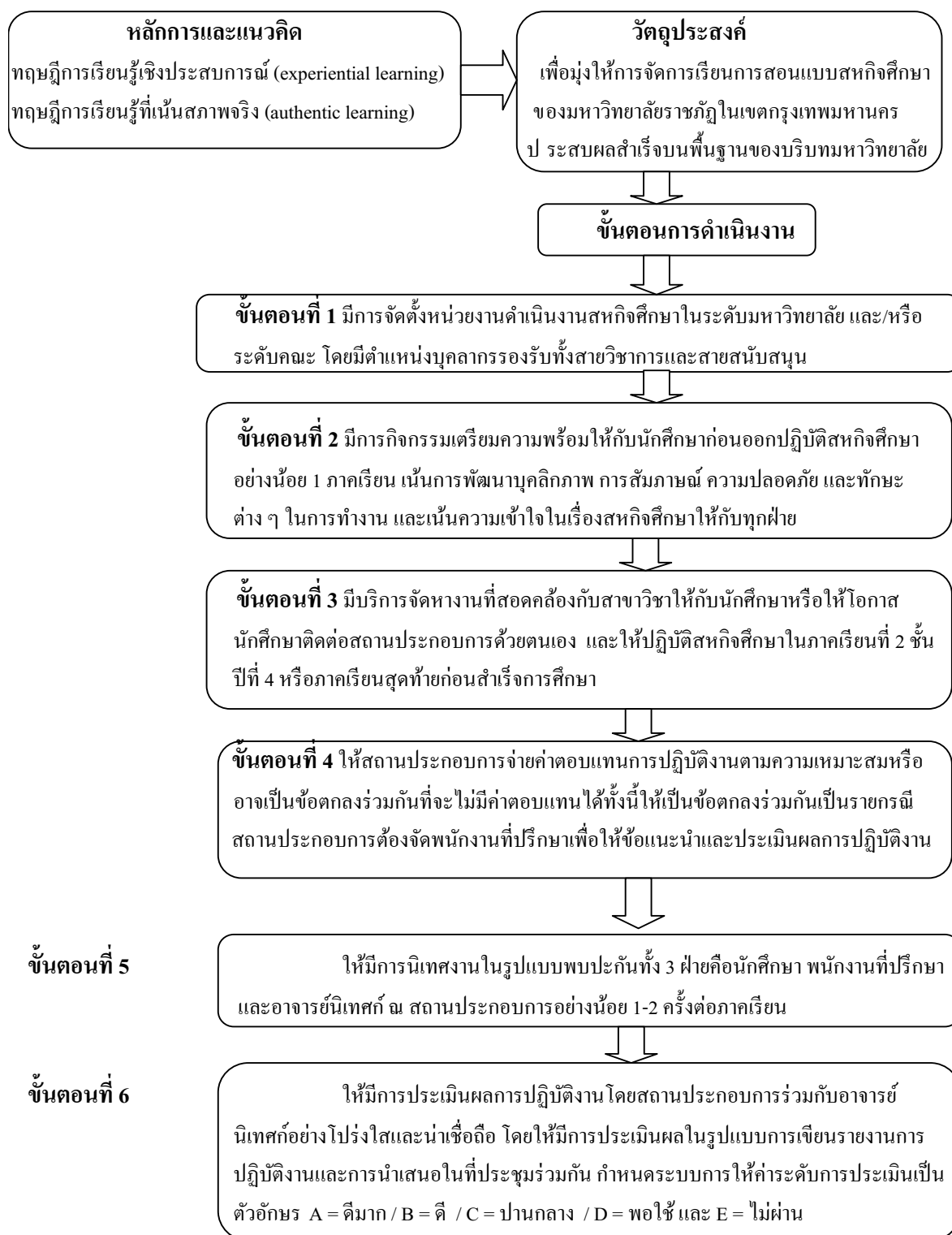
ขั้นตอนที่ 6 การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

6.1 มีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา อย่างโปร่งใส น่าเชื่อถือ

6.2 มีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงาน และการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษาอาจารย์นิเทศก์และสถานประกอบการ

6.3 มีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น ระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปเป็นแผนผังได้ดังนี้

ภาพที่ 5 รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือวิจัยที่ใช้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างสำหรับการตอบแบบสอบถามได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มนักศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์การวิชาชีพในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง รวมเป็นจำนวน 540 คน กลุ่มอาจารย์นิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง รวมเป็นจำนวน 300 คน และกลุ่มสถานประกอบการที่ดำเนินการหรือเคยดำเนินการเกี่ยวกับสหกิจศึกษาหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 แห่ง รวมแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 940 ฉบับ และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 669 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 71.17 โดยแยกเป็นแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มนักศึกษาจำนวนรวม 380 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 70.37 กลุ่มอาจารย์นิเทศก์จำนวน 217 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 72.33 และกลุ่มสถานประกอบการจำนวน 72 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 72.00 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง จำนวน 6 คนและผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานด้านสหกิจศึกษาของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง จำนวน 6 คน รวมเป็นจำนวน 12 คน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะดังนี้ ระยะที่ 1 เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครใน 6 ประเด็น ได้แก่ ด้านการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา ด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา ด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา ด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษาและด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

เมื่อผู้วิจัยเก็บข้อมูลในระยะที่ 1 เสร็จสิ้นแล้วได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูปทางสถิติและสรุปผลความคิดเห็นเป็นรายประเด็น แล้วนำมาสรุปจัดทำ

ร่างรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร จากนั้นจึงเก็บข้อมูลในระยะที่ 2 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการนัดหมายและสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งหมด

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำผลสรุปประเด็นทั้งที่ได้จากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามและที่ได้จากการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกันเพื่อหาผลสรุปด้านความเหมาะสมในแต่ละประเด็นอีกครั้ง แล้วนำเอาผลสรุปที่ได้ในขั้นตอนสุดท้ายมาตรวจสอบกับ (ร่าง)รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 จากนั้นผู้วิจัยจึงปรับปรุงร่างรูปแบบให้มีความสมบูรณ์และได้รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่สมบูรณ์ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

หลักการและแนวคิด

การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ (experiential learning) และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง (authentic learning) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนการสอนในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างเป็นระบบและเป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (work integrated learning) ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะ (competency) ของบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตและตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษานี้มุ่งช่วยให้การจัดการด้านการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาประสบความสำเร็จบนพื้นฐานความเหมาะสมของบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการดำเนินงานสหกิจศึกษา

ขั้นตอนในการดำเนินงานสหกิจศึกษาประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา

1.1 มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งดังนี้

1.1.1 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยโดยกำหนดให้เป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย

1.1.2 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ

1.1.3 จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรดำเนินงานสหกิจศึกษาทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและในระดับคณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาในแต่ละองค์กร

1.2 จัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา

2.1 จัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจในเรื่องสหกิจศึกษาให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในมหาวิทยาลัย

2.2 จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

2.3 เตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร เน้นกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเชิงวิชาการเพิ่มการใฝ่รู้เช่น การใช้อุปกรณ์สำนักงาน ทักษะคอมพิวเตอร์และการใช้เครื่องมือเฉพาะทาง

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา

3.1 บริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาคิดต่อประสานงานกับสถานประกอบการได้ด้วยตนเองอีกหนึ่งช่องทาง

3.2 กำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 หรือในภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาเวลา 16 สัปดาห์โดยคำนึงถึงโอกาสการได้งานทำของนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา

4.1 มีการจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ

4.2 จัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหา ในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน

4.3 ให้เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัยและสถานประกอบการ เป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ

ขั้นตอนที่ 5 การนิเทศงานสหกิจศึกษา

5.1 มีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และนักศึกษา ณ สถานประกอบการอย่างน้อย 1-2 ครั้งต่อภาคเรียน

ขั้นตอนที่ 6 การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

6.1 มีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษาอย่างโปร่งใส น่าเชื่อถือ

6.2 มีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงาน และการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และสถานประกอบการ

6.3 มีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น ระดับดีมาก (A) ระดับดี (B) ระดับปานกลาง (C) ระดับพอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครครั้งนี้ มีประเด็นต่าง ๆ ที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

หลักการและแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ (experiential learning) ของเดวิด คอลบ์ (Kolb, 1984) และทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง (authentic learning) ของกอร์ดอน ริคส์ (Rick, 1998) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะผ่านการปฏิบัติงานจริง ก่อให้เกิดทักษะในการทำงาน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา พัฒนาการเรียนรู้ให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานจริง

วัตถุประสงค์ของรูปแบบที่ระบุว่า เพื่อมุ่งให้การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏประสบความสำเร็จบนพื้นฐานแห่งบริบทของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับทฤษฎี แคมมณี (2545, น.218) ที่กล่าวว่ารูปแบบมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้นและรูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

ในขั้นตอนของการดำเนินงานสหกิจศึกษาซึ่งมี 6 ขั้นตอน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา

จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร อาจเป็นหน่วยงานทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะ หรืออาจ มีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะระดับใดระดับหนึ่ง โดยต้องกำหนดให้สหกิจศึกษาเป็นนโยบายของ มหาวิทยาลัย ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารอย่างจริงจัง มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและการ ประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา (2552) ที่ระบุไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีนโยบายในการ นำสหกิจศึกษามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต ควรมีระบบการบริหารงานสหกิจศึกษาโดย การจัดให้มีองค์กรบริหารงานสหกิจศึกษาในระดับสถาบันและระดับคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็น สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงต้องนำกรอบแผน อุดมศึกษาไปกำหนดเป็นนโยบายมหาวิทยาลัย โดยมีคณะต่างๆ นำนโยบายของมหาวิทยาลัย ไปสู่ การปฏิบัติ นั่นคือ การผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษา(กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551- 2565, น.50-51) ที่ระบุไว้ว่า อุดมศึกษาต้องพัฒนาแรงงานความรู้ (knowledge workers) ให้มีคุณภาพ เพียงพอที่จะออกไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

สมาคมสหกิจศึกษาไทย (2554) ได้ศึกษาสำรวจสถานภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาใน ประเทศและนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอาเซียนพบว่า สถาบันอุดมศึกษาใน ประเทศไทยจำนวนประมาณร้อยละ 40-45 และสถาบันอุดมศึกษาในประเทศกลุ่มอาเซียนจำนวน ประมาณร้อยละ 30-37 เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดสหกิจศึกษาคือ สถาบันอุดมศึกษา ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของสหกิจศึกษา ขาดความชัดเจนในนโยบายสหกิจ ศึกษา ปัญหารองลงมาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยคือ ขาดการวางแผนเพื่อรองรับการ ดำเนินงานสหกิจศึกษา ขาดการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและไม่มีหน่วยงานกลาง รับผิดชอบอย่างชัดเจน

นอกจากนั้นยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชาติ นภาศรี รัชชชัย แสนชมพูและสิริ รัตน์ เลิศมีมงคลชัย (2550) ที่พบว่า การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูง (top management support) ของสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิต มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งใน ความสำเร็จของการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจใน ปรัชญา แนวคิดพื้นฐาน พันธกิจการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา และมีการจัดโครงสร้างงาน ระบบและกลไก (organization management) ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมสำหรับการ บริหารจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ

ศิริพร ทองแก้ว (2011) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินงานสหกิจศึกษาได้แก่ นโยบายสนับสนุนของมหาวิทยาลัย ทัศนคติของผู้บริหาร และการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบภายในคณะ ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชัย มงคลวนิช (2548) ที่ได้ศึกษาระบบการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและจุดรั้งความสำเร็จในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ที่มีหลักการในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาและมีผู้รับผิดชอบโครงการสหกิจศึกษาที่ชัดเจน รวมถึงการที่ภาครัฐมีนโยบายในการสนับสนุนสหกิจศึกษาชัดเจน เป็นปัจจัยส่งเสริมให้สหกิจศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมากที่สุด และยังมีผลสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (สหกิจศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553, ออนไลน์) ได้มอบหมายให้สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่ประสานงานในการส่งเสริมและการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนารูปแบบสหกิจศึกษาตามนโยบายของมหาวิทยาลัย ส่วนในระดับคณะนั้นมีการรับมอบนโยบายสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยและประสานงานด้านสหกิจศึกษาภายในคณะและสาขาวิชาในการคัดเลือก ดูแล จัดส่งนักศึกษาไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยนเรศวร ที่มีหน่วยงานรับผิดชอบประสานงานสหกิจศึกษาคือ งานสนับสนุนวิชาการ กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี และสำนักงานเลขานุการคณะต่าง ๆ (สหกิจศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551, ออนไลน์)

ในส่วนของการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ มีการดำเนินการสหกิจศึกษาโดยมีหน่วยงานระดับมหาวิทยาลัยคือ งานสหกิจศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มีคณะกรรมการดำเนินงานสหกิจศึกษาทำหน้าที่พัฒนารูปแบบและระบบการศึกษาแบบสหกิจศึกษาให้มีความเหมาะสม และประสานงานระหว่างนักศึกษา คณาจารย์และสถานปฏิบัติงาน อีกทั้งยังมีหน่วยงานในการประสานงานสหกิจศึกษาเป็นหน่วยงานระดับคณะ ตั้งอยู่ที่สำนักงานคณบดีคณะต่างๆ อีกด้วย (คู่มือสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2554, ออนไลน์)

นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของอลงกต ยะไวทย์ (2549) ที่พบว่า รูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาที่จะประสบผลสำเร็จนั้นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และควรเน้นการรวมบริการประสานภารกิจเพื่อให้การจัดการสหกิจศึกษาสิ้นสุดลง ณ จุดเดียว โดยเฉพาะกับหน่วยงานภายนอก แต่ทั้งนี้ต้องให้มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของสมาคมสหกิจศึกษาไทย (2554)

ที่ระบุว่า สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนครึ่งหนึ่ง ได้ระบุปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด 4 อันดับแรกในการจัดประสบการณ์วิชาชีพให้แก่นักศึกษาคือ การขาดความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบาย ไม่มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบในการดำเนินงาน ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิด และขาดการวางแผนเพื่อรองรับการดำเนินงานภายในสถาบันการศึกษา

ดังนั้นการจัดรูปแบบสหกิจศึกษาโดยการจัดให้มีองค์กรหรือหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานในระดับมหาวิทยาลัยหรือในระดับคณะ จึงเป็นสิ่งที่เชื่อมั่นได้ว่าจะส่งผลให้การดำเนินงานสหกิจศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกิจศึกษาต่อไป

2. การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา

การเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษานั้น นอกจากต้องมีความพร้อมด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริงแล้ว นักศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปฐมนิเทศเตรียมความพร้อมในการทำงาน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ คอลบ์ (Kolb, 1984) ที่ว่า การให้ผู้เรียนออกไปปฏิบัติงานในสถานที่จริงนั้นจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้สภาพจริงของการทำงาน รู้จักปรับเปลี่ยน ประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนให้เข้ากับความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงาน เพราะการเรียนรู้ที่ดีที่สุดจะเกิดขึ้นเมื่อมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่มีความหมาย มีโอกาสได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เชื่อมโยงทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติเข้าด้วยกัน การเรียนรู้ในสภาพจริงจะกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจทั้งปัญหาส่วนตัว หรือปัญหาสังคมที่ซับซ้อน ดังนั้นในชีวิตจริงจึงต้องมีการตัดสินใจและต้องกระทำจริงอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังได้ประเมินศักยภาพตนเองทำให้ทราบจุดเด่นจุดที่ควรพัฒนาซึ่งเป็นแนวทางในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพิ่มเติมก่อนสำเร็จการศึกษา (Gordon, 1998, ทิศนา แจมมณี, 2554, สมาคมสหกิจศึกษาไทย, 2552)

การเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษานั้นมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สตาร์ก (Stark, 2004) ที่พบว่า ทักษะสำคัญที่นักศึกษาได้รับจากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการสหกิจศึกษา (essential skills) คือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการจัดองค์กร ทักษะการสัมภาษณ์งานและ ทักษะการหางานทำ นอกจากนี้ยังพบว่าในกระบวนการสหกิจศึกษานั้น นักศึกษามีการถ่ายโอน ทักษะและความรู้จากชั้นเรียนสู่สถานประกอบการ และในทำนองเดียวกันก็มีการถ่ายโอนทักษะและความรู้จากสถานประกอบการสู่ชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอลงกต ยะไวทย์ (2549) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษาจะมีการจัดอบรมทักษะการหางาน ทักษะการเขียนจดหมายสมัครงานและการสัมภาษณ์ ทักษะการทำงานให้ประสบความสำเร็จ การกำหนดเป้าหมายในการทำงาน ทักษะการตัดสินใจ

และการประเมินตนเองให้กับนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของพรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว (2552) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ไม่มีความรู้และทักษะในการทำงานอย่างเพียงพอ ขาดทักษะในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรได้ ดังนั้นการจัดรูปแบบการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา จึงเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นและสำคัญอีกประการหนึ่งในการดำเนินงานสหกิจศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่าภาคเรียนที่เหมาะสมที่จะออกปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครคือ ภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 เป็นเวลา 16 สัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา (2552) กำหนดไว้ว่า หลักสูตรใด ๆ ที่กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาควรกำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 หรือปีที่ 4 ในหลักสูตรได้ปฏิบัติงานเต็มเวลาในองค์กรผู้ใช้บัณฑิตเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษา และมีการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา ก่อนไปปฏิบัติงานในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของแคลเวย์และเมอร์ฟี (Calway & Murphy, 2000) ที่ได้สำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในความก้าวหน้าในอาชีพของบัณฑิตที่ผ่านการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาแล้วพบว่า การได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในโครงการสหกิจศึกษาเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ทำให้ประสบความสำเร็จในการเข้าสู่สถานที่ทำงานใหม่ บัณฑิตเหล่านี้จะมีความสามารถในการทำงานได้หลากหลายตำแหน่งและหลากหลายบทบาทในองค์กร

นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งได้กำหนดภาคเรียนของการปฏิบัติสหกิจศึกษาไว้ในชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ซึ่งสาขาวิชาต่าง ๆ ได้กำหนดภาคการศึกษาที่นักศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาไว้ในแผนการเรียน ทั้งนี้อาจจะแตกต่างกันไปในแต่ละสาขาวิชา แต่โดยส่วนใหญ่จะกำหนดไว้ในภาคการศึกษาปกติภาคเรียนที่ 1 หรือ 2 ของชั้นปีที่ 4 (คู่มือสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2551) และงานวิจัยของอติรัตน์ หวานนุรักษ์ (2552) ก็มีผลการวิจัยไปในทิศทางเดียวกันว่า ความต้องการรูปแบบ การปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ องค์กรธุรกิจส่วนใหญ่ต้องการรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เข้าปฏิบัติสหกิจศึกษาและเป็นจำนวนมากกว่า 3 คนต่อ ภาคการศึกษา และช่วงระยะเวลาที่องค์กรธุรกิจส่วนใหญ่ต้องการนักศึกษาสหกิจศึกษาเข้า

ปฏิบัติงานมากที่สุดอยู่ในช่วงระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคม ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาของภาคเรียนที่ 2 ของระบบการจัดหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป

อย่างไรก็ตามพบว่า รูปแบบการจัดให้นักศึกษาออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 4 นั้นไม่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาในประเด็นที่ว่า ภาคการศึกษาสหกิจศึกษาต้องไม่เป็นภาคการศึกษาสุดท้าย ด้วยหลักการและแนวคิดที่ว่านักศึกษาควรจะมีการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการการปฏิบัติงานจริง สถานประกอบการกลับมาประยุกต์ใช้กับเนื้อหาวิชาการในห้องเรียน หรือเพื่อพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรหรือเติมเต็มความรู้ในรายวิชาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ในมุมมองความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยทำการสำรวจพบว่า มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือ การปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 4 นั้น ถือว่าเป็นการให้โอกาสในการได้งานทำทันทีของนักศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งหากสถานประกอบการมีความต้องการรับพนักงานใหม่ในช่วงเวลาที่นักศึกษาเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา นักศึกษาก็ย่อมมีโอกาสได้งานทำ ซึ่งพบว่ามหาวิทยาลัยหลายแห่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 หรือ 2 ของชั้นปีที่ 4 ได้เช่น มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ เป็นต้น

ในส่วนของการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น การพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียนให้กับนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตรนั้น เป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำด้านการเรียนการสอนสหกิจศึกษา คือ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา เพื่อชี้แจงให้นักศึกษาได้รับข้อมูล และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษา และสถานศึกษาต้องมีกระบวนการเตรียมความพร้อม นักศึกษา ก่อนไปปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยใช้เวลาไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง (มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา, 2552)

4. ความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการควรจ่ายเงินค่าตอบแทนนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา ในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจากสถานประกอบการ หรืออาจเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัยและสถานประกอบการเป็นรายกรณี เกี่ยวกับค่าตอบแทน หรือสวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษา เพื่อให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา และประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา (2552) ที่ให้ความสำคัญกับสวัสดิการและค่าตอบแทนให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาโดยระบุ

ว่า องค์กรผู้ใช้บัณฑิตควรจัดสวัสดิการและจ่ายค่าตอบแทนให้นักศึกษาสหกิจศึกษาในอัตราเทียบเท่าหรือมากกว่าที่จ่ายค่าจ้างให้กับลูกจ้างรายวันขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต หรืออาจจ่ายค่าตอบแทนในรูปของการจัดหาที่พักและอาหารให้กับนักศึกษาสหกิจศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงานก็ได้ นอกจากนี้ควรจัดให้มีพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษา แนะนำการปฏิบัติงาน และทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (คู่มือสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553, ออนไลน์) โดยกล่าวว่า ในส่วนของค่าตอบแทนหรือสวัสดิการ สถานประกอบการจะจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงหรือสวัสดิการให้แก่ นักศึกษาในอัตราที่สถานประกอบการกำหนด กรณีที่สถานประกอบการจัดที่พักหรืออาหารหรือรถรับส่งให้นักศึกษาถือว่าเป็นสวัสดิการเพิ่มเติม

นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปัญหาที่พบประเด็นหนึ่งคือ การไม่มีค่าตอบแทนในขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ทองแก้ว (2011) ได้ระบุว่า ปัจจัยที่ถูกรังการดำเนินงานสหกิจศึกษาได้แก่ ความไม่เข้าใจรูปแบบสหกิจศึกษาของสถานประกอบการและการจ่ายค่าตอบแทนนักศึกษา นอกจากนี้งานวิจัยของวันชาติ นภาศรี รัชชชัย แสนชมภูและสิริรัตน์ เลิศมีมงคลชัย (2550) พบว่า การพัฒนาโครงการสหกิจศึกษาจะประสบผลสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย และการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ โดยหน่วยงานกลางด้านสหกิจศึกษาควรมีบทบาทในด้านการประสานงานกับนักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษา โดยมีการกำหนดคุณสมบัติ ตำแหน่งงาน กระบวนการคัดเลือก สวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสม

ส่วนในมหาวิทยาลัยคอร์นคอลลีจ ประเทศแคนาดา ได้กล่าวถึงจุดเน้นของการดำเนินงานสหกิจศึกษาว่า นักศึกษาจะได้รับประสบการณ์การทำงานอย่างมีคุณค่าโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทน และมีความสามารถในการบูรณาการการเรียนรู้จากสถานศึกษากับการทำงานในสถานประกอบการ (Institute for Co-operative Education, 2011, online) และยังมีความสอดคล้องกับการศึกษาของซีเดอร์ครูทส์และเคทส์ (Cedercreutz and Cates, 2010) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยซินซินเนติ (Cooperative Education at the University of Cincinnati) ได้ระบุถึงความสำเร็จของสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยซินซินเนติ โดยการทำให้สหกิจศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความมีมูลค่า (value based) มีกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินการ 3 ประการ ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือ สหกิจศึกษาจะต้องมีข้อตกลงในการจ่ายค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ทางการเงินที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้ค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิต ซึ่งสหกิจศึกษาได้รับ

การออกแบบมาเพื่อเลียนแบบสภาพจริงของโลกแห่งการทำงานและนักศึกษาสหกิจศึกษาคือ พนักงานของสถานประกอบการนั่นเอง

5. การนิเทศงานสหกิจศึกษา

การนิเทศงานสหกิจศึกษาพบว่า การนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุยระหว่าง อาจารย์นิเทศก์ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และนักศึกษา ณ สถานประกอบการอย่างน้อย 1-2 ครั้ง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่ระบุไว้ในมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงาน สหกิจศึกษา (2552) ที่ว่า สถานศึกษาต้องนัดหมายสถานประกอบการเพื่อให้คณาจารย์นิเทศก์เข้ามา นิเทศนักศึกษา ณ สถานประกอบการ โดยต้องจัดให้คณาจารย์ในสาขาวิชาไปนิเทศงานขณะ นักศึกษาปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยเป็นการไปพบนักศึกษา ณ สถานประกอบการ ในการ นิเทศต้องจัดให้มีการประชุม (พบปะหารือ) ระหว่างผู้นิเทศงานกับคณาจารย์นิเทศก์ นักศึกษากับ คณาจารย์นิเทศก์และมีการประชุมร่วมทั้งสามฝ่าย คณาจารย์นิเทศก์ต้องติดตามความก้าวหน้าของ นักศึกษา ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะแก่นักศึกษาตามความจำเป็นของแต่ละสาขาวิชา นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชาติ นภาศรี ธวัชชัย แสนชมภูและสิริรัตน์ เลิศมี มงคลชัย (2550) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวแบบปัจจัยความสำเร็จสหกิจศึกษาแบบมี ส่วนร่วม ได้ข้อสรุปว่า ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งของความสำเร็จในการดำเนินการสหกิจศึกษา คือ การปรึกษาหารือ การให้คำแนะนำ การนิเทศ (consultation) เพื่อประโยชน์ร่วมกันของสหกิจ ศึกษา การเสริมสร้าง การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบร่วมกันของการจัดการศึกษาระบบสหกิจ ศึกษา

นอกจากนี้งานวิจัยของพรรณราย เข็มทันและอนุวัติ คุณแก้ว (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยระบุว่า การนิเทศของอาจารย์ไม่มีความต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับชลดา มงคลวนิช (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นต่อการนิเทศงานสหกิจศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเห็นว่าควรเริ่มการนิเทศงานภายใน 1 เดือนหลังจากปฏิบัติงานสหกิจ ศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ควร ไปนิเทศอย่างน้อย 1 ครั้ง ตัวแทนสถานประกอบการที่ต้องการให้ ประสานงานคือ พนักงานที่ปรึกษา ในส่วนของคณาจารย์นิเทศก์และตัวแทนสถานประกอบการ เห็นว่าในการนิเทศงานควรมีการนัดหมายล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสมาคมสหกิจศึกษาไทย (2554) ซึ่งได้ศึกษาสำรวจสถานภาพ การดำเนินงานสหกิจศึกษาในประเทศและนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอาเซียน ด้านการนิเทศงานนักศึกษาพบว่า สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนร้อยละ 76.56 ส่งคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ไปนิเทศมากที่สุด จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดให้มีการนิเทศงาน

มากกว่าหนึ่งครั้ง และนิเทศเพียงครั้งเดียวมีจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนร้อยละ 90 จัดให้คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ไปนิเทศมากที่สุดโดยสถาบันอุดมศึกษาจำนวนร้อยละ 45 จัดให้มีการนิเทศมากกว่าหนึ่งครั้ง และจำนวนร้อยละ 50 จัดให้มีการนิเทศโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร (ICT)

6. การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ และกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่น ระดับดีมาก (A) ดี (B) ปานกลาง (C) พอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E) ทั้งนี้อาจารย์นิเทศก์ต้องติดตามการนิเทศและประสานงานกับสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด รวมทั้งมีการประเมินผลในรูปแบบของการจัดสัมมนา การจัดนิทรรศการหลังจากกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษาแล้ว ซึ่งมีความสอดคล้องกับคู่มือมาตรฐานการวัดและประเมินผลสหกิจศึกษา (สมาคมสหกิจศึกษาไทย, 2552) ที่กำหนดไว้ว่าสถานศึกษาต้องจัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา คณาจารย์นิเทศก์ และคณาจารย์สาขาวิชา และยังมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ในมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา (2552) ว่า การวัดผลประเมินผลต้องมีกระบวนการตรวจสอบลักษณะงานและคุณภาพงานให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพของนักศึกษา และเป็นประโยชน์กับสถานประกอบการ มีกระบวนการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษา มีกระบวนการให้คำปรึกษาทางวิชาการ วิชาชีพ และให้คำแนะนำในการปรับตัวให้เข้ากับการปฏิบัติงาน มีกระบวนการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา และมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

นอกจากนี้ประเด็นการจัดกิจกรรมหลังกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษายังมีความสอดคล้องกับสมาคมสหกิจศึกษาไทย (2554) ที่พบว่า สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจัดกิจกรรมสัมมนาและการจัดนิทรรศการ (poster session/ exhibition) มากที่สุดจำนวนร้อยละ 66.67 และ 41.67 ตามลำดับ ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศกลุ่มอาเซียนจำนวนร้อยละ 15-24 จัดรูปแบบการจัดกิจกรรมหลังกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษาใกล้เคียงกันทั้ง 3 กิจกรรมคือ การจัดสัมมนา การจัดนิทรรศการ และการทำรายงานทางวิชาการ โดยมีข้อสังเกตว่าสถาบันอุดมศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียนจำนวนมากถึงร้อยละ 61.90 ไม่ระบุรูปแบบการจัดกิจกรรมหลังกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา ส่วนรูปแบบการประเมินผลรายวิชาสหกิจศึกษานั้นพบว่าสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนร้อยละ 66.67 ให้ผลการประเมินเป็น S (พึงพอใจ) หรือ U (ไม่พึงพอใจ) ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่ร้อยละ 47.62 ให้ผลประเมินรายวิชาสหกิจศึกษาเป็นระดับคะแนนตัวอักษรเช่น A B C D E และ F

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของซีเดอร์ครูทส์และเคทส์ (Cedercreutz & Cates, 2010) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย ซินซินเนติ ได้ระบุว่า นักศึกษาสหกิจศึกษาต้องได้รับการประเมินผลทั้งโดยสถานประกอบการ และมหาวิทยาลัย ซึ่งในขณะเดียวกันนักศึกษาก็จะมีโอกาสเกิดการเรียนรู้วิธีการประเมินการทำงาน ในชีวิตการทำงานจริงได้อีกด้วย ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้การทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง กับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านสถาบันการศึกษา

1.1 สถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสหกิจศึกษาให้มากขึ้นและครบทุกหลักสูตร ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลพบว่า การจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาสามารถกระทำได้ทั้งสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการตรงตามสาขาวิชามากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นการเพิ่มทักษะประสบการณ์ทั้งทางวิชาการและอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการได้งานทำทันที

1.2 สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ที่เปิดสอนในรูปแบบสหกิจศึกษา จัดวิชาสหกิจศึกษาเป็นวิชาเลือกในหลักสูตรซึ่งประสบปัญหาคือ นักศึกษาไม่เลือกเรียนโดยให้เหตุผลว่าจะทำให้จบช้ากว่านักศึกษาคณะอื่น ดังนั้นสถาบันศึกษาควรสร้างแรงกระตุ้น ด้วยการให้ความรู้ ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของสหกิจศึกษาทั้งกับนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาตั้งแต่ปีแรก เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงประโยชน์ที่ได้รับจากสหกิจศึกษาอย่างแท้จริง

1.3 สถาบันการศึกษาควรมีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องสหกิจศึกษา โดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า ยังไม่มีมหาวิทยาลัยราชภัฏใดจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานสหกิจศึกษาอย่างเด่นชัด ทั้งนี้อาจเป็นเนื่องจากระเบียบ ข้อกฎหมายไม่เอื้ออำนวยในการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ในมหาวิทยาลัยมากนัก อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดตั้งหน่วยงานสหกิจศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการดำเนินการ โครงการสหกิจศึกษาไปก่อน ซึ่งสามารถกระทำได้ทันที แต่ทั้งนี้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยต้องมีความเข้าใจและให้การสนับสนุนอย่างแท้จริง

ทั้งนี้การดำเนินการสหกิจศึกษาต้องมีภาระผูกพันด้านงบประมาณพอสมควร แต่หากมหาวิทยาลัยมีความตระหนักในพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต โดยมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้

ความสามารถทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติแล้ว ก็จะทำให้การดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาประสบความสำเร็จ และเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับบัณฑิตอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้บริหารควรมีความชัดเจนเรื่องนโยบาย แผนดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาและกระจายข้อมูลข่าวสารสร้างความเข้าใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้รับรู้ จะช่วยลดปัญหาในการดำเนินงานจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาในสถาบันการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

2. ด้านภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2.1 ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดแผนและนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาเพิ่มจำนวนหลักสูตรสหกิจศึกษา และต้องการให้มีจำนวนนักศึกษาสหกิจศึกษาเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการสร้างฐานข้อมูลเครือข่ายสถานประกอบการรองรับ รวมทั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานสหกิจศึกษาในระยะแรกของประเทศไทยประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เหตุผลประการหนึ่งคือ การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเพียงพอ

2.2 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ควรยึดหยุ่นเรื่องกฎเกณฑ์ ขั้นตอนการจัดหลักสูตร และมาตรฐานหลักสูตรสหกิจศึกษา โดยเปิดโอกาสให้สถาบันการศึกษาเป็นผู้กำหนดเองได้ เนื่องจากสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีศักยภาพไม่เท่ากันทั้งในแง่ของบุคลากร งบประมาณและบริบทอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยของรัฐที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเดิมก็มีความแตกต่างกันหลายด้าน หรือสถาบันการศึกษาระบบเปิดกับสถาบันการศึกษาระบบปิด หรือแม้กระทั่งสถาบันการศึกษานานาชาติและขนาดใหญ่ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อคอยกำกับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ได้วางไว้ แต่ไม่ควรเคร่งครัดจนเกินไป ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้สถาบันการศึกษาจำนวนหนึ่งหลีกเลี่ยงด้วยการไม่จัดหลักสูตรสหกิจศึกษาหรือจัดเฉพาะหลักสูตรที่มีความพร้อมสูงเท่านั้น

3. ด้านสถานประกอบการ

3.1 สถานประกอบการจำนวนมากที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพยังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความแตกต่างของนักศึกษาที่ปฏิบัติงานแบบสหกิจศึกษากับการฝึกงานปกติ จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์สถานประกอบการที่รับนักศึกษาทั้งสองรูปแบบ สังเกตเห็นว่ารูปแบบการจัดการงานรับผิดชอบให้กับนักศึกษาบางแห่งไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ในหลักสูตรที่นักศึกษาเรียนได้ระบุให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นรายวิชาสหกิจศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่ผู้วิจัยได้เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรงพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในแผนกเดียวกัน ได้รับการงานคล้ายคลึงกัน สถาบันการศึกษาหนึ่งให้

นับเป็นสหกิจศึกษา ส่วนอีกสถาบันการศึกษาหนึ่งให้นับเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพปกติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่นักศึกษาเลือกเรียน สรุปได้ว่าการสร้างความเข้าใจให้กับสถานประกอบการเป็นสิ่งที่ควรดำเนินการอย่างยิ่ง

3.2 ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้กับสถานประกอบการเพื่อเป็นการจูงใจให้กับสถานประกอบการใ้รับนักศึกษามากขึ้นเช่น รับนักศึกษาหนึ่งคนสถานประกอบการจะได้รับส่วนลดภาษีเป็นจำนวนเงินเท่าใดและควรมีผู้แทนเครือข่ายสถานประกอบการในประเทศไทยที่มีเครือข่ายในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางเลือกให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏได้มีโอกาสปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในต่างประเทศ

4. ด้านนักศึกษา

การคัดเลือกสถานประกอบการนั้น นอกจากมหาวิทยาลัยหรือสาขาวิชาติดต่อประสานงานแล้ว ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาหาสถานประกอบการด้วยตนเอง ทั้งนี้สถานประกอบการบางแห่งอาจให้โอกาสนักศึกษาที่เข้าไปติดต่อเองด้วยวิธีการสัมภาษณ์หรือพูดคุยในรายละเอียดสาขาวิชาที่เรียน และความสามารถพิเศษต่าง ๆ แล้วเห็นว่า นักศึกษามีความเหมาะสมอาจเป็นเพราะบุคลิกภาพ ความตั้งใจจริงหรืออื่น ๆ ซึ่งถือว่าเป็นความพึงพอใจระหว่างนักศึกษาและสถานประกอบการ แต่ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากสาขาวิชาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษา นอกจากนั้นภาพลักษณ์ของสถาบันศึกษาก็เป็นอุปสรรคประการหนึ่ง สถานประกอบการบางแห่งมีนโยบายไม่รับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนั้นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการด้วยตนเอง นับว่าเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงศักยภาพของตนเองเพื่อให้ได้รับการยอมรับและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในรูปแบบสหกิจศึกษาเป็นทางเลือกหนึ่งที่สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากได้ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบสหกิจศึกษามากขึ้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาที่มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพแก่สังคม จึงควรจัดการศึกษาในรูปแบบสหกิจศึกษาอย่างเร่งด่วน เพื่อมุ่งให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยมีคุณภาพและศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันในตลาดแรงงานต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการสหกิจศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบสมรรถนะของบัณฑิตสหกิจศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

จากหลักสูตรสหกิจศึกษาที่ดำเนินการในรูปแบบที่แตกต่างกันว่ามีสมรรถนะแตกต่างกันหรือไม่
อย่างไร

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้ใช้บัณฑิตต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่
สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรสหกิจศึกษากับหลักสูตรที่มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพปกติ

3. ควรทำการศึกษารูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาที่เป็นความต้องการเฉพาะของคณะ
หรือสาขาวิชานั้น ๆ ว่าควรมีรูปแบบหรือขั้นตอนอย่างไร

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2544). **คู่มือฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : วงศ์กมลโปรดักชั่น.
- กรวิกา เทียมวงษ์. (2548). **การพัฒนาประชาสัมพันธ์โครงการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เฉลิมขวัญ ครุฑบุญยงค์. (2552, ธันวาคม). **การติดตามผลสัมฤทธิ์โครงการสหกิจศึกษาเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน**. *วารสารสหกิจศึกษาไทย*, 2, 67-86.
- ชลลดา มงคลวนิชและพัชรีพร เทียมสิงห์. (2550). **คุณลักษณะของนักศึกษาโครงการสหกิจศึกษาในอุตสาหกรรมบริการ**. *วารสารกระแสนวัตกรรม*, 8(13), 57-66.
- ทันพงษ์ รัตนานันท์. (2554, 5 พฤษภาคม). **ผู้จัดการรายวัน**, 12.
- ทิตินา เขมมณี. (2548). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2554). **หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Instruction)**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย แสนชุมภู, สิริรัตน์ เลิศมีมงคลชัย และวันชาติ นภาศรี. (2556, พฤษภาคม). **ตัวแบบปัจจัยความสำเร็จสหกิจศึกษา**. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 1(2), 12-13.
- ธีรศักดิ์ คงดาว์ดี. (2549, สิงหาคม). **ท่านฝึกงานอะไรให้กับนักศึกษาฝึกงานบ้าง**. *วารสาร For Quality*, 13(106), 43-46.
- นรินทร์ ศรีดอกไม้. (2555). **การพัฒนารูปแบบการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. (2547). **กลไกการจัดการสหกิจศึกษา**. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 32(3), 68-72.
- พรชัย มงคลวนิช. (2548). **ปัจจัยที่ส่งเสริมและกระตุ้นความสำเร็จในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย**. *วารสารกระแสนวัตกรรม*, 7(12), 23-32.
- พรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว. (2552). **การวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์**. *เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์*.

- พัชรี พรหมคช. (2553). **เร่งสร้างความเข้าใจสหกิจศึกษาด้วยมือประสานสิบทิศ (เอกสารประกอบ การสัมมนาวันสหกิจศึกษาไทย ครั้งที่ 3)**. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2553). **คู่มือสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. ค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2556. จาก <http://www.eqd.cmu.ac.th>
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (2555). **คู่มือสหกิจศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ อุตสาหกรรมสัมพันธ์และสหกิจศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2547). **คู่มือสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- (2549). **รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษานำร่องของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2547**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- (2555). **คู่มือสหกิจศึกษา สำหรับนักศึกษาและคณาจารย์นิเทศ**. นครราชสีมา : ศูนย์สหกิจ ศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- (2556). **โครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. ค้นเมื่อ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2556. จาก <http://coop.sut.ac.th/>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. (2553). **คู่มือสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช**. ค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556. จาก <http://www.nstru.ac.th/nstru2011/default.php>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. (2554). **คู่มือสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง**. ค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556. จาก <http://www.mcru.ac.th/m2/index.php>.
- มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2551). **ประมวลรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา**. นครศรีธรรมราช : โครงการ สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- (2556). **ประกาศมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เรื่อง แนวปฏิบัติในการปฏิบัติ สหกิจศึกษาสำหรับนักศึกษาปี พ.ศ. 2556**. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- (2550). **ประกาศมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เรื่อง สหกิจศึกษา พ.ศ. 2550**. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- มหาวิทยาลัยศรีปทุม. (2554). **คู่มือสหกิจศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2550). **ทัศนะเกี่ยวกับสหกิจศึกษาในมุมมองของภาคธุรกิจ**. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2556. จาก <http://www.mua.go.th/users/bphe/cooperative/data/Presentation.ppt>

- มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่. (2552). **สรุปผลการประชุมสัมมนาอนาคตสหกิจศึกษากับคุณภาพของบัณฑิตและความต้องการของตลาดแรงงานด้วยความมุ่งหวังของสังคม.** สงขลา : มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- รัตน์ บัวสนธิ์. (2552). **การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.** กรุงเทพฯ : คำสมัย.
- เรืองยศ วัชรเกตุ. (2553). **สหกิจศึกษากับการพัฒนาอาชีพผู้ตลาดแรงงาน.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วรรณวดี ชัยชาญกุล. (2552). **การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุยฎิปบัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.**
- วันชาติ นภาศรี และรัชชัย แสนชมภู. (2556, พฤษภาคม-สิงหาคม). **การพัฒนาตัวแบบปัจจัยความสำเร็จสหกิจศึกษาแบบมีส่วนร่วม. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต, 1(2), 71-79.**
- วาโร เฟื่องสวัสดิ์. (2553, กรกฎาคม-ธันวาคม). **การวิจัยพัฒนารูปแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4), 2-14.**
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2551). **ปาฐกถาพิเศษ “อุดมศึกษากับสหกิจศึกษา”. ในการสัมมนาเชิงวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 เรื่อง การดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างยั่งยืน. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.**
- (2551). **สรุปผลการสัมมนาเชิงวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 เรื่อง การดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างยั่งยืน. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.**
- วิจิตร ศรีสอ้านและคนอื่นๆ. (2552). **กระบวนการสหกิจศึกษาในชุดประมวลสาระการฝึกอบรมสหกิจศึกษา. กรุงเทพฯ : สมาคมสหกิจศึกษาไทย.**
- วิจิตร ศรีสอ้านและอลงกต ยะไวทย์. (2552, มิถุนายน). **การอุดมศึกษากับสหกิจศึกษา. วารสารสหกิจศึกษาไทย. (1), 1-9.**
- ศิริพร ทองแก้วและดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2554). **การศึกษารูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี : การวิจัยแบบผสม. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 6(1), 113-126.**
- สมพร ตันติวงศ์ไพศาล. (2547, กรกฎาคม). **สหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา. วารสารกระแสนวัตกรรม, 5(7), 49-54.**
- สมพิศ สุขแสง. (2550). **Good Governance กับการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ. ค้นเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2555. จาก <http://library.uru.ac.th/article/htmlfile/goodgov.pdf>**

สมาคมสหกิจศึกษาไทย. (2552). **มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา.**

นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

----- . (2551). **สารสมาคมสหกิจศึกษาไทย.** นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

สหกิจศึกษา. (2554, มิถุนายน). **จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2(6), 66.**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**

พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

----- . (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)**

พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ**

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2**

(พ.ศ.2551-2565). (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----- . (2551). **แผนการดำเนินงานส่งเสริมสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา: ระหว่างปี**

พ.ศ. 2551-2555. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : แปลนพรีนที่ต้ง.

----- . (2554, 8 สิงหาคม). สกอ.เตรียมพร้อมผลิตบัณฑิตไทยในศตวรรษที่ 21. **จดหมาย**

ข่าวสำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2 (74), 2.

----- . (2556). **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 11(พ.ศ.2555-2559).** กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สมาคมสหกิจศึกษาไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

และเครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. (2551). **การดำเนิน**

งานสหกิจศึกษาอย่างยั่งยืน. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559).**

กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สุกัญญา ประมงค์กิจ. (2553). **ระบบการจัดการสหกิจศึกษา กรณีศึกษาคณะการจัดการและการ**

ท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ปริญญาเทคโนโลยีมหาบัณฑิต สาขาวิชา

เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุขกมล พันธุ์ไชยและเพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา. (2555, มกราคม-มิถุนายน). **การศึกษาคุณลักษณะ**

ทั่วไปของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรวิศวกรรม

ศาสตรบัณฑิต. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 1(7), 518-528.

- สุภัทร ชูประดิษฐ์และออเดรย์ บาร์รอน กัตตี. (2552). **สหกิจศึกษา: การเชื่อมโยงความเข้มแข็งระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรมในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สุเมธ แยม์นุ่น. (2546). **เอกสารวิจัยส่วนบุคคลลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยาเรื่องสหกิจศึกษา : รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- อดิรัตน์ หวานนุรักษ์. (2552). **ความต้องการรูปแบบการปฏิบัติสหกิจศึกษาและคุณลักษณะของนักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- อนงค์นาฏ เมฆฉาย. (2549). **การติดตามผลโครงการสหกิจศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้านครเหนือ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อลงกต ยะไวทย์. (2549). **การพัฒนาารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจากผลการเปรียบเทียบสมรรถนะกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Audrey, C. R. (2006, January). The components of authentic learning. **Journal of Authentic Learning**, 3(1), 1-10.
- Best, J. W. (1981). **Research in education**. (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of education**. New York : McGraw-Hill.
- Gordon, R. (1998, February). A curriculum for authentic learning. **The education digest**, 2 (2), 4-8.
- Grubb, W.N., & Villeneuve, J. C. (1995). **Co-operative education in Cincinnati, Berkeley, CA : National Center for Research in Vocational Education**. Retrieved 22 July 2012, from <http://library.uru.ac.th/article/htmlfile/goodgov.pdf>
- Intarakumnerd, P., & Schiller, D. (2009). University-industry linkages in Thailand: Successes, failures, and lessons learned for other developing countries. **Seoul Journal of Economics**, 22(4), 551-589. Retrieved 25 August 2012, from <http://search.proquest.com/docview/215581964?accountid=31558>
- Keeves, P. J. (1988). **Educational research methodology, and measurement: An international handbook**. Oxford, London : Pergamon.

- Kettil, C., & C. Cates, (2010). Cooperative education at the University of Cincinnati : A strategic asset in evolution. **Academic Journal Article**, *12*(4), 21
- Knowles, A. S. (1972). **Handbook of co-operative education**. San Francisco : Jossey-Bass.
- Kolb, D. A. (1984). **Experiential learning : Experience as the source of learning and development**. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Lee, A. M. (2009). **Student perceptions of cooperative education**. Minneapolis, MN : Walden University.
- Murphy, H. J., MacGillivray, A. C., & Young, J. D. (1999). Cognitive style differences between cooperative and non-cooperative education undergraduates: Some preliminary findings. **Journal of Cooperative Education**, *34*, 54-61.
- Plouff, C. (2006). **Socialization of undergraduate engineering students into work-related organizations and occupational roles through a cooperative education program**. Ypsilanti, MI : Eastern Michigan University.
- Riggio, R. E., Kubiak, C., Taylor, S. J., & Neale, P. (1994). Evaluation of a cooperative education program with an emphasis in industrial/organizational psychology. **Journal of Cooperative Education**, *29*, 59-66.
- Smith, E. W., et al. (1961). **The education's encyclopedia**. New York : Prentice-Hall.
- Smith, R. H., et al. (1980). **Measurement: Making organization perform**. New York : Macmillan.
- Smollins, John-Pierre. (1999, May). The making of the history : Ninety years of Northeastern Co-Op. **Northeastern University Magazine**, *24* (5), 22.
- Stark, J. (2004). **The iceberg effect : Potential for deeper learning through cooperative education**. Unpublished master's thesis, Royal Roads University.
- University of Waterloo. (2010). **Co-operative education & career services**. Retrieved 31 October 2012, from <http://www.uwaterloo.ca>
- Zegwaard, K. E., & Coll, R. K. (2011). Exploring some current issues for cooperative education. **Journal of Cooperative Education & Internships**, *45*(2), 8-15.
- (2011). Using cooperative education and work-integrated education to provide career clarification. **Science Education International**, *22*(4), 282.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวดี ชัยชาญกุล
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พนอเนื่อง สุทัศน์ ฦ อยุธยา
รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. ดร.จ้านงค์ ตรีนุมิตร
นักวิจัยชำนาญการ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์
เรื่อง รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบท
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร**

1. รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. ประธานสาขาวิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
3. อดีตเลขาเครือข่ายสหกิจศึกษา กลุ่มอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. รองคณบดี คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
5. คณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
6. รักษาการแทนคณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
7. คุณธวัชชัย จงวุฒิชัย กรรมการผู้จัดการ
บริษัทโอกลาเทสดี้งแอนด์คอนซัลติ้ง จำกัด
8. คุณสมปอง เกียรติพร ผู้จัดการแผนกสิ่งแวดล่อม
บริษัทเอสจีเอส ประเทศไทย จำกัด
9. คุณนิคดา อนันต์สุวรรณชัย ผู้จัดการ
บริษัทบลูคอนซัลแตนท์ จำกัด
10. คุณเตชวิศ กลิ่นภักดี หัวหน้างานการท่องเที่ยวยุทธภาคกลาง
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
11. คุณกัญญารัตน์ หวานแก้ว ผู้จัดการฝ่ายบุคคล
บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี
12. คุณปริศนา อินอ่อน ผู้จัดการฝ่ายบุคคล
บริษัทศักดิ์ศรีอุตสาหกรรม

ภาคผนวก ค
หนังสือราชการ

ที่ ศธ.0564.14/231

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

6 กรกฎาคม 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำคชฎินิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวดี ชัยชาญกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายเผด็จ กำคำ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาคชฎินิพนธ์ สาขาการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำคชฎินิพนธ์เรื่อง "รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคชฎินิพนธ์ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิกุล	กรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.บงอร เสรีรัตน์	กรรมการ

ในการทำคชฎินิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14/233

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

6 กรกฎาคม 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำคุษฎีนิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.พนอเนื่อง สุทัศน์ ณ อยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายเผด็จ กำคำ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำคุษฎีนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพณี วนิชกุล	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิกุล	กรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.บงอร เสรีรัตน์	กรรมการ

ในการทำคุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการศึกษาเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุราษฎร์ เศรษฐบุตร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14/234

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

6 กรกฎาคม 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำคุษฎีนิพนธ์

เรียน ดร.จันทน์ ตรีนิมิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายเผด็จ กำคำ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำคุษฎีนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคุษฎีนิพนธ์ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล	กรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์	กรรมการ

ในการทำคุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ศธ. ๐๕๖๔.๑๔ / ๑๗๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ ๑๕ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ฐานันต์ เอียสกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ด้วยนายเผด็จ กำคำ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล เป็นประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์ เป็นกรรมการ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์จากท่าน เพื่อนักศึกษาจะได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๒-๔๗๓-๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๕๕๕๔๔๖๒๒

ที่ ศธ. ๐๕๖๔.๑๔ / ๑๗๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ ๑๕ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์บังกชรัตน์ ล้ำเลิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ด้วยนายเผด็จ คำคำ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง“รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล เป็นประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์ เป็นกรรมการ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์จากท่าน เพื่อนักศึกษาจะได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๒-๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๕๘๕๔๗๒๒

ที่ศธ. ๐๕๖๔.๑๔ / ๑๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ ๑๕ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมเกียรติ ดุลสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ด้วยนายเผด็จ กำคำ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วณิชกุล เป็นประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพภรณ์ วัฒนานิมิตกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์ เป็นกรรมการ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์จากท่าน เพื่อนักศึกษาจะได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๒-๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๙๑๐

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๑-๕๕๕๔๔๗๒๒

ที่ ศธ. ๐๕๖๔.๑๔ / ๑๗๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ ๑๕ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.ศศิธร คนทน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ด้วยนายเผด็จ กำคำ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล เป็นประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไพภูษ วัฒนานิมิตกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์ เป็นกรรมการ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์จากท่าน เพื่อนักศึกษาจะได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เขี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๒-๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๕๕๕๔๗๒๒

ที่ ศธ. ๐๕๖๔.๑๔ / ๑๓๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ ๑๕ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรมนุษย์

ด้วยนายเผด็จ กำคำ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล เป็นประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไพภูธร วัฒนานิมิตกุล และรองศาสตราจารย์ ดร. บังอร เสรีรัตน์ เป็นกรรมการ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ นักศึกษาจะได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๒-๔๗๓ ๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑-๕๘๕๔๗๒๒

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นงานวิจัย
เรื่อง รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในเขตกรุงเทพมหานคร (สำหรับสถานประกอบการ)

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นชุดนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของท่านครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาในด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

หลักการสหกิจศึกษา

การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาดังอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ (experiential learning) และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง (authentic learning) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนการสอนในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างเป็นระบบและเป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (work integrated learning) ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะ (competency) ของบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตและตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษานี้มุ่งช่วยให้การจัดการด้านการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาประสบความสำเร็จบนพื้นฐานความเหมาะสมของบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์

1. **สหกิจศึกษา (Cooperative Education)** หมายถึง ระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานประกอบการสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning) เข้าด้วยกัน
2. **มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร** หมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เผด็จ กำคำ)

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง และตอบคำถามในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่ 1 เพศ ชาย หญิง

ข้อที่ 2 สถานภาพปัจจุบัน ผู้บริหาร ตำแหน่ง _____

อื่น ๆ โปรดระบุ _____

ข้อที่ 3 ชื่อสถานประกอบการ _____

ที่อยู่ถนน _____ เขต/อำเภอ _____ จังหวัด _____

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องด้านขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านในการพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา ที่ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ระดับ 1	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
ระดับ 2	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 3	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 4	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 5	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ประเด็น รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครในด้าน
ต่าง ๆ ต่อไปนี้ ควรจัดอยู่ในระดับใดจึงจะมีความเหมาะสม

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา					
1. ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย					
2. ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ					
3. ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับสาขาวิชา					
4. ควรจัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างองค์กรที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา					
ด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา					
5. ควรมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น					
6. ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลา 1 ภาค เรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร					
ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา					
7.ควรมีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา					
8.ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง					
9.ควรกำหนดเงื่อนไขผลการเรียนเฉลี่ยสะสมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา					
10.ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 3 เป็นเวลา 16 สัปดาห์					

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
11. ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ของ ชั้นปีที่ 4 เป็นเวลา 16 สัปดาห์					
12. ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของ ชั้นปีที่ 4 หรือภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษา เป็นเวลา 16 สัปดาห์					
13. ควรกำหนดให้มีการสอบวัดพื้นฐานความรู้ทักษะด้าน คอมพิวเตอร์ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา					
ด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา					
14. ควรมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจ ศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจาก สถานประกอบการ					
15. ควรมีการจัดสวัสดิการอื่น ๆ จากสถานประกอบการให้ นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น อาหารกลางวันหรือจัดบริการ ที่พัก เป็นต้น					
16. ควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้ ข้อเสนอแนะ แก้ไขปัญหาในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและ ประเมินผลการปฏิบัติงาน					
17. ควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัยและ สถานประกอบการเป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือ สวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ					
ด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา					
18. ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุย ร่วมกันระหว่าง อาจารย์นิเทศ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและ นักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง					
19. ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุย ร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและ นักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 2 ครั้ง					

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
20. ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบการสื่อสารออนไลน์เช่น โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือไลน์ เป็นต้น					
ด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา					
21. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา					
22. ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและมีการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศ และสถานประกอบการ					
23. ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการจัดสัมมนา จัดนิทรรศการ หลังจากกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา					
24. ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นระดับพึงพอใจ (S) และระดับไม่พึงพอใจ (U)					
25. ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่นระดับดีมาก (A) ดี (B) ปานกลาง (C) พอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

แบบสอบถามความคิดเห็นงานวิจัย
เรื่อง รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในเขตกรุงเทพมหานคร (สำหรับอาจารย์นิเทศและนักศึกษา)

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นชุดนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของท่านครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาในด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ

หลักการสหกิจศึกษา

การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาดังอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ (experiential learning) และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง (authentic learning) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนการสอนในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างเป็นระบบและเป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (work integrated learning) ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะ (competency) ของบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตและตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษานี้มุ่งช่วยให้การจัดการด้านการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาประสบความสำเร็จบนพื้นฐานความเหมาะสมของบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์

1. **สหกิจศึกษา (Cooperative Education)** หมายถึง ระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานประกอบการสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning) เข้าด้วยกัน
2. **มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร** หมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เผด็จ กำคำ)

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง และตอบคำถามในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่ 1 เพศ ชาย หญิง

ข้อที่ 2 สถานภาพปัจจุบัน อาจารย์นิเทศสังกัดสาขาวิชา _____

นักศึกษา ชั้นปีที่ _____ สาขาวิชา _____

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องด้านขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านในการพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา ที่ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

ระดับ 1	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
ระดับ 2	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 3	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 4	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 5	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ประเด็น รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครในด้าน
ต่าง ๆ ต่อไปนี้ ควรจัดอยู่ในระดับใดจึงจะมีความเหมาะสม

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสหกิจศึกษา					
1. ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย					
2. ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ					
3. ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับสาขาวิชา					
4. ควรจัดให้มีตำแหน่งบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอยู่ในโครงสร้างองค์กรที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา					
ด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา					
5. ควรมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา เช่น การอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ การกรอกใบสมัครงาน การสัมภาษณ์ ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น					
6. ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นเวลา 1 ภาค เรียน โดยจัดให้มีรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาในหลักสูตร					
ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา					
7.ควรมีบริการจัดหางานที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้กับนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา					
8.ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ด้วยตนเอง					
9.ควรกำหนดเงื่อนไขผลการเรียนเฉลี่ยสะสมก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา					
10.ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 3 เป็นเวลา 16 สัปดาห์					

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
11. ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ของ ชั้นปีที่ 4 เป็นเวลา 16 สัปดาห์					
12. ควรกำหนดให้ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของ ชั้นปีที่ 4 หรือภาคเรียนสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษา เป็นเวลา 16 สัปดาห์					
13. ควรกำหนดให้มีการสอบวัดพื้นความรู้ทักษะด้าน คอมพิวเตอร์ก่อนออกไปปฏิบัติสหกิจศึกษา					
ด้านความร่วมมือจากสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา					
14. ควรมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจ ศึกษาในอัตราที่เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบจาก สถานประกอบการ					
15. ควรมีการจัดสวัสดิการอื่น ๆ จากสถานประกอบการให้ นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาเช่น อาหารกลางวันหรือจัดบริการ ที่พัก เป็นต้น					
16. ควรมีการจัดพนักงานที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาเพื่อให้ ข้อแนะนำ แก้ไขปัญหาในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและ ประเมินผลการปฏิบัติงาน					
17. ควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักศึกษา มหาวิทยาลัยและ สถานประกอบการเป็นรายกรณีเกี่ยวกับค่าตอบแทนหรือ สวัสดิการที่นักศึกษาควรจะได้รับ					
ด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา					
18. ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุย ร่วมกันระหว่าง อาจารย์นิเทศ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและ นักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 1 ครั้ง					
19. ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบพบปะพูดคุย ร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษาและ นักศึกษา ณ สถานประกอบการ อย่างน้อย 2 ครั้ง					

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
20. ควรมีการนิเทศงานสหกิจศึกษาในรูปแบบการสื่อสารออนไลน์เช่น โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือไลน์ เป็นต้น					
ด้านการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา					
21. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการร่วมกับอาจารย์นิเทศ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสหกิจศึกษา					
22. ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการเขียนรายงานและมีการนำเสนอในที่ประชุมร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศ และสถานประกอบการ					
23. ควรมีการประเมินผลในรูปแบบของการจัดสัมมนาจัดนิทรรศการ หลังจากกลับจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา					
24. ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นระดับพึงพอใจ (S) และระดับไม่พึงพอใจ (U)					
25. ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนการประเมินผลเป็นตัวอักษรเช่นระดับดีมาก (A) ดี (B) ปานกลาง (C) พอใช้ (D) และไม่ผ่าน (E)					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

*****ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้*****

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในเขตกรุงเทพมหานคร (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อทำคุณูปการ โดยมิวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัยและเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ การวิเคราะห์และนำเสนอจะเป็นโดยภาพรวมเท่านั้น ไม่ก่อผลเสียหายแก่องค์กรของท่านแต่ประการใด ดังนั้นจึงขอให้ท่านให้คำตอบการสัมภาษณ์ตามสภาพความเป็นจริงและความเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอนและมีข้อคำถาม 6 ประเด็น คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ท่านแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

หลักการสหกิจศึกษา

การจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ (experiential learning) และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นสภาพจริง (authentic learning) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนการสอนในห้องเรียนเข้ากับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างเป็นระบบและเป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (work integrated learning) ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะ (competency) ของบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตและตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษานี้มุ่งช่วยให้การจัดการด้านการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษาประสบความสำเร็จบนพื้นฐานความเหมาะสมของบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์

1. **สหกิจศึกษา (Cooperative Education)** หมายถึง ระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานประกอบการสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning) เข้าด้วยกัน
2. **มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร** หมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เผด็จ กำคำ)

ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบท

ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร (สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

1.1 เพศ หญิง ชาย

1.2 ตำแหน่ง _____

1.3 มหาวิทยาลัย / หน่วยงาน _____

1.4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่ 1: เพื่อให้การจัดการด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏประสบความสำเร็จ
ตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ท่านมีแนวคิดที่มหาวิทยาลัยราชภัฏควรมีการจัดองค์กรหรือ
หน่วยงานเพื่อรับผิดชอบงานด้านสหกิจศึกษาในลักษณะอย่างไร

ประเด็นที่ 2: ท่านคิดว่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความพร้อมในการปฏิบัติสหกิจ
ศึกษาเพียงพอหรือไม่ และท่านมีข้อคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางอย่างไร

ประเด็นที่ 3: ระดับชั้นปีที่เรียนและภาคเรียนที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษา
รวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติสหกิจศึกษาจำนวน 16 สัปดาห์ ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมและ
สอดคล้องกับความหน่วยงานของท่านเพียงใด

ประเด็นที่ 4: ท่านมีแนวคิดอย่างไรกับการจ่ายเงินค่าตอบแทนหรือการจัดสวัสดิการอื่น ๆ ให้กับนักศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษาซึ่งต้องรับผิดชอบ โดยสถานประกอบการ ถือว่าเป็นความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 5: ท่านคิดว่าช่วงเวลาและความถี่ในการนิเทศงานสหกิจศึกษาทั้งในส่วนของสถานประกอบการและมหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมถึงรูปแบบการนิเทศงาน ควรมีรูปแบบหรือวิธีการนิเทศอย่างไร

ประเด็นที่ 6: ท่านคิดว่ารูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษา ควรมีแนวทางการประเมินรูปแบบใด และการตัดสินระดับผลการปฏิบัติงานควรกำหนดค่าอย่างไรเช่น ผ่าน (S) และไม่ผ่าน (U) หรือระดับ A (ดีมาก) /B (ดี) / C(ปานกลาง) /D(อ่อน) และ E (ตก)

ผู้บันทึกข้อมูล

_____/_____/_____

ภาคผนวก จ

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในเขตกรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเด็นสัมมนา	บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	ธนบุรี	สวนสุนันทา	พระนคร	สวนดุสิต	จันทร์เกษม
6. การประเมินผลการ ปฏิบัติสหกิจศึกษา	ตามระเบียบการวัดผล และประเมินผลของ มหาวิทยาลัย ทุก รายวิชาต้องจัดเกรดเป็น ระบบ A-E ซึ่งเห็นว่ามี ความเหมาะสมดี ซึ่ง เมื่อนักศึกษารู้ว่าจะมี การตัดเกรดระบบนี้ ก็ น่าจะทำให้ นักศึกษามี ความมุ่งมั่น ตั้งใจใน การปฏิบัติงานอย่าง เต็มที่ มีประสิทธิภาพจึง จะได้เกรด A ส่วน ระบบผ่าน (S) หรือไม่ ผ่าน (U) นั้นน่าจะ เหมาะสม แต่ทั้งนี้การ ประเมินต้องโปร่งใส มี ระบบการให้คะแนนที่ ชัดเจนเป็นข้อตกลงที่ นักศึกษายอมรับได้	ควรเป็นระบบเกรด A – E เพราะเป็นการสร้าง แรงจูงใจในการ ปฏิบัติงาน สามารถ บอกระดับ ความสามารถในการ ปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ดี แต่ต้องมีระบบในการ ให้คะแนนที่น่าเชื่อถือ โดยให้สัดส่วนของ คะแนนอยู่ในสถาน ประกอบการและจาก อาจารย์ที่ติดตาม สัดส่วนที่เหมาะสม อาจารย์ที่ติดตาม สำคัญมากต้องติดตาม นิเทศอย่างแท้จริง และ ประสานงานกับพี่เลี้ยง ตลอดเวลา	การประเมินผลการ ปฏิบัติงานควรเป็นการ ตัดสินในระบบ ตัวอักษร A B C D จะ เหมาะสมกว่าเพราะ สามารถแยกแยะ ความสามารถของ นักศึกษาได้ว่าอยู่ใน ระดับดีมาก หรือดี หรือ ปานกลาง อีกทั้งจะทำ ให้นักศึกษามีความ กระตือรือร้นในการ ปฏิบัติงานเพื่อที่จะได้ เกรดสูง ๆ แต่ทั้งนี้ เกณฑ์การวัดต้องชัดเจน เป็นที่ยอมรับของ นักศึกษาและสถาน ประกอบการ และต้อง ให้สถานประกอบการ ได้มีส่วนร่วมด้วย	ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร ใช้ระบบการ ตัดเกรดเป็นตัวอักษร A-E เห็นว่าการตัดเกรด เพียงผ่าน-ไม่ผ่านนั้น อาจสร้างความ ลำบากใจให้กับผู้ ประเมินผู้ประเมิน กรณีเห็นว่านักศึกษา ไม่ผ่าน ดังนั้นเกรด A B C D น่าจะเหมาะสมกว่า	การประเมินการศึกษา หรือสหกิจศึกษา ควร ตัดเกรดในระบบผ่าน ผ่านยอดเยี่ยม หรือไม่ ผ่าน โดยกำหนดตัวชี้วัด ที่ชัดเจน การตัดระบบ A B C D นั้นวัด ค่อนข้างยาก อีกอย่าง จำนวนหน่วยกิตวิชาสห กิจศึกษาหรือฝึก ประสบการณ์มาก หาก นักศึกษาได้ A หรือ C จะกระทบต่อผลการ เรียนเฉลี่ยพอสมควร	ควรประเมินผลใน ระดับผ่านกับไม่ผ่านจะ ดีกว่า เพราะไว้ใน ระบบเกรด A-E ถ้าตัด เกรดได้อย่างมีระบบ เชื่อถือได้ก็ดี การตัด เกรดมีผลต่อนักศึกษา มาก อาจมีความ คลาดเคลื่อนจากการให้ คะแนน แต่อย่างไรก็ ตามหากระบบการให้ คะแนนมีเกณฑ์การให้ ชัดเจน ทั้งในส่วนของ อาจารย์ที่ติดตามและตัว ของสถานประกอบการ และเห็นที่ยอมรับของ ทุกฝ่าย การตัดเกรด ระบบตัวอักษรก็น่าจะ เป็นการสร้างแรงจูงใจ อีกทางหนึ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเด็นสัมภาษณ์	บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	ธมบุรี	สวนสุนันทา	พระนคร	สวนดุสิต	จันทร์เกษม
1. การจัดการหรือ หน่วยงานเพื่อรับผิดชอบ งานสหกิจศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา ยังไม่มีจัดการหลักสูตร แบบสหกิจศึกษาเคยมี ความพยายามมาแล้ว ครั้งหนึ่งแต่ขาดการ สนับสนุนอย่างจริงจัง จากผู้บริหารระดับสูง ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัย สำคัญมากที่จะทำให้ ประสบความสำเร็จ จาก บริบทปัจจุบันเห็นว่า น่าจะบริหารจัดการได้ ทั้งในระดับคณะและ มหาวิทยาลัยโดยเริ่ม จัดตั้งในลักษณะ โครงการสหกิจศึกษา ของคณะฯ มีสาขาวิชา ร่วมเป็นคณะกรรมการ	มหาวิทยาลัย ราชภัฏธมบุรี เคย ดำเนินงานด้านสหกิจ ศึกษาในรูปแบบการ แต่งตั้งคณะกรรมการ ของมหาวิทยาลัยซึ่งถือ ว่าประสบความสำเร็จ ระดับหนึ่ง ทั้งนี้ปัญหา เกิดจากความไม่เข้าใจ อย่างถ่องแท้ใน ระบบสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏควร จัดตั้งหน่วยงานขึ้นมา รับผิดชอบงานด้านสห กิจศึกษาโดยตรง โดย เป็นนโยบายของ มหาวิทยาลัย มีการ สนับสนุนอัตรากำลัง และงบประมาณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทาเคยมีการ จัดการเรียนการสอน ระบบสหกิจศึกษาใน ช่วงแรกของ สกอ. ต่อมาก็มีการจัดใน ระดับคณะและสาขา แต่ด้วยความไม่ต่อเนื่อง ของการจัดการเชิง บริหารทำจะงักไป ปัจจุบันมีการ ดำเนินงานในระดับ คณะ มีคณะกรรมการ สหกิจศึกษาดูแล รับผิดชอบซึ่งถือว่า ได้ผลดีระดับน่าพอใจ เห็นควรจัดหน่วยงาน ระดับคณะจะสะดวก กว่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครยังไม่จัดสหกิจ ศึกษาเต็มรูปแบบ เพียง เคยมีแนวคิดที่จะ ดำเนินการสหกิจศึกษา มาแล้วครั้งหนึ่ง โดย คณะวิทยาศาสตร์แต่ ไม่สำเร็จเห็นว่าควรต้อง มีหน่วยงานหรือองค์กร ดูแลรับผิดชอบเป็น กิจจะลักษณะซึ่งไม่ จำเป็นต้องเป็นศูนย์ ใหญ่ระดับมหาวิทยาลัย อาจไม่คล่องตัว จัดใน รูปคณะน่าจะประสบ ความสำเร็จมากกว่า เพราะมีความคล่องตัว ให้รองคณบดีฝ่ายสห กิจศึกษาดูแลโดยตรง	การที่จะทำให้สหกิจ ศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏให้สร้างผล ผสม เห็นว่าต้องมีหน่วยงาน ดำเนินการโดยตรง มี ประกาศและข้อบังคับ และที่สำคัญต้องได้รับ การสนับสนุนจาก ผู้บริหาร โดยจัดสรร บุคลากร/อัตรากำลัง และงบประมาณของ หน่วยงาน มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนดุสิตเองก็ยังไม่ มีหน่วยงานรองรับ สหกิจศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารไม่ สนับสนุนเท่าที่ควร	รูปแบบการจัดการ สหกิจศึกษาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทร์เกษมเป็นรูปแบบ ที่จัดโดยคณะ ใน ลักษณะโครงการจัดตั้ง สหกิจศึกษา ยังไม่มี หน่วยงานในระดับ มหาวิทยาลัย เพราะ ไม่ มีอัตรากำลังและ งบประมาณรองรับ ถ้า ดำเนินการในระดับ คณะจะเกิดความ คล่องตัวกว่าในเพราะ อิงตามระเบียบของ คณะ คณบดีสามารถ จัดตั้งคณะกรรมการ ขึ้นมาดำเนินงานได้ ดำเนินการได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเด็นสัมมนา	บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	ธนบุรี	สวนสุนันทา	พระนคร	สวนดุสิต	จันทร์เกษม
2. ความพร้อมของ นักศึกษาก่อนออกปฏิบัติ สหกิจศึกษา	คิดว่าพร้อมระดับหนึ่ง มีคณาจารย์จำนวนหนึ่ง ของมหาวิทยาลัยได้ ผ่านการอบรมหลักสูตร สหกิจศึกษาจาก สมาคมสหกิจศึกษาไทย มาแล้ว ดังนั้นด้าน อาจารย์ถือว่ามีความ พร้อม ในส่วนของ นักศึกษาไม่น่าเป็น ปัญหา นักศึกษาของเรา แม้จะไม่เก่งโดดเด่น ด้านวิชาการแต่ก็มี คุณภาพจำนวนไม่น้อย เป็นนักศึกษาที่มีความ อดทนสูง หนักเอาเบา สิ่งที่จะต้องเตรียมเพิ่ม ก็จะเป็นการอบรมด้าน บุคลิกภาพ การปรับตัว ในสถานประกอบการ	ในส่วนของนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยราช ภัฏนั้น ต้องยอมรับว่า ศักยภาพหรือ ความสามารถเชิง วิชาการอาจไม่ แข็งแกร่งมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับ มหาวิทยาลัยชั้นนำของ รัฐอื่น ๆ แต่สามารถ ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ได้ เรามุ่งเน้นฝึกการ ปฏิบัติงานเป็นหลัก อาจไม่ใช่ทุกคนที่จะ ออกปฏิบัติสหกิจศึกษา ได้ แต่การตั้งเกณฑ์ที่ เหมาะสมสำหรับ นักศึกษาสหกิจศึกษา อาจจะทำได้ เช่นเกรด เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.5	ทางมหาวิทยาลัยได้ จัดเตรียมความพร้อม ให้กับนักศึกษา ก่อน ออกปฏิบัติสหกิจศึกษา ทุกคนในรูปของการจัด อบรมเตรียมความ พร้อม ฉะนั้นคิดว่าด้าน ความพร้อมไม่น่าเป็น ประเด็นปัญหาอะไร แต่ ด้านศักยภาพด้าน วิชาการต้องยอมรับว่า เราทำได้ระดับหนึ่ง คง ไม่เก่งเท่ามหาวิทยาลัย ขนาดใหญ่ แต่เชื่อว่า นักศึกษามี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ข้อดีอื่น ๆ หลาย ประการที่สร้างความพึง พอใจให้แก่สถาน ประกอบการได้ เช่น	นักศึกษาจำนวนหนึ่งมี ความสามารถและ ศักยภาพเพียงพอ สังเกตจากบริษัทหรือ องค์กรที่รับนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยราช ภัฏพระนคร ไปฝึกงาน (คณะวิทยาศาสตร์) มี ความพึงพอใจและ หลายหน่วยงานรับ นักศึกษามาเข้า ทำงานต่อทันที นั่นย่อม แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความพร้อมทั้ง ในด้านวิชาการและด้าน บุคลิกภาพ อย่างไรก็ตาม ตามเรขาคณิตยอมรับว่า นักศึกษายังคงต้อง ได้รับการพัฒนาให้	เนื่องจากเรายังไม่ได้ เป็นมหาวิทยาลัยที่ เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ไม่ มีผู้เชี่ยวชาญเหมือน มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ และต้องยอมรับว่า นักศึกษายังคงยังไม่ มีศักยภาพแข็งแกร่ง เพียงพอในด้านวิชาการ ภาพลักษณ์ของ นักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏยังไม่เป็นที่ ยอมรับในระดับมาก เหมือนมหาวิทยาลัย ขนาดใหญ่ แต่ก็มี เหมือนกัน เพียงจำนวน น้อยเท่านั้นที่สามารถ แข่งขันได้ในเชิง วิชาการได้ ส่วน อาจารย์เห็นหรือ	โดยภาพรวม มหาวิทยาลัยราชภัฏยัง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานสหกิจ ศึกษาได้ยากเพราะยัง ไม่มีความพร้อมเท่า เทียมมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ถ้าจะให้ประสบความสำเร็จ ความเร่งรัดต้องลด กฎเกณฑ์บางอย่างเท่าที่ จะทำให้ ในส่วนของ นักศึกษามหาวิทยาลัย จัดเตรียมความพร้อมให้ เต็มที่ทั้งในส่วนของ รายวิชาเตรียมสหกิจ ศึกษาและการ ปฐมนิเทศ ส่วนสถาน ประกอบการต้องปรับ เข้ากับบริบทของเรา สถานประกอบการอาจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเด็นสัมภาษณ์	บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	ธนบุรี	สวนสุนันทา	พระนคร	สวนดุสิต	จันทร์เกษม
2. ความพร้อมของ นักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติ สหกิจศึกษา (ต่อ)	เป็นต้น ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ ทำได้ไม่ยากนัก	เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องดู ความพร้อมประกอบด้วย	ด้านบุคลิกภาพ ความ อดทน เป็นต้น และดู เหมือนว่าเรายังได้รับ การตอบรับการเข้าฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ หรือสหกิจศึกษาเป็น อย่างดี	มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ ความแข็งแกร่งด้าน วิชาการ	อาจารย์ผู้สอนก็ต้อง ได้รับการพัฒนาให้มี ความรู้ความเข้าใจใน งานสหกิจศึกษาให้มาก ขึ้น	ไม่จำเป็นต้องเข้ามา ติดต่อกับนักศึกษา โดยตรง ถ้าไม่สะดวก ปรับเปลี่ยนเป็นให้ หน่วยงานหรือ คณะกรรมการสหกิจ ศึกษาประสานงานแทน ก็ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเด็นสัมมนา	บ้านสมเด็จพระพรยา	ธนบุรี	สวนสุนันทา	พระนคร	สวนดุสิต	จันทร์เกษม
3. ความเหมาะสมของพื้นที่ และระยะเวลาในการ ปฏิบัติสหกิจศึกษา	คิดว่าน่าจะ เพียงพอและเหมาะสม ส่วนพื้นที่ที่ออกปฏิบัติ ควรเป็นพื้นที่ 4 ภาค เรียนสุดท้าย เพราะ นักศึกษามีความพร้อม ทางวิชาการและที่ สำคัญคือหากบางสถาน ประกอบการต้องการ รับนักศึกษาเข้าทำงาน เขาก็มีโอกาสดำรงงานได้ เลย ยกตัวอย่างสาขา การจัดการสารสนเทศฯ จะให้นักศึกษาออกฝึก ประสบการณ์ตรงใน ห้องสมุดต่าง ๆ นักศึกษาได้ปฏิบัติงาน จริงในด้านต่าง ๆ ของ ห้องสมุดตลอดภาค เรียนรวม 16 สัปดาห์	เพียงพอและเหมาะสม ส่วนพื้นที่เห็นว่าปีที่ 4 เทอม 2 เหมาะสมมาก ที่สุดและต้องฝึกปฏิบัติ ทั้งภาคเรียน เพราะ นักศึกษามีความพร้อม ไม่ต้องพะวงเรื่องการที่ ต้องกลับมาเรียน รายวิชาที่ยังเก็บไม่หมด และหากบริษัทต้องการ คนเข้าทำงานก็สามารถ รับได้เลย นักศึกษาเราก็ จะได้งานทำทันที ส่วน ความเป็นห่วงเรื่องการ ให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ผู้สาขาวิชา นั้น เราสามารถทำได้ หลายช่องทางเช่น การ สัมมนาระหว่างฝึก หรือ ช่วงปัจฉิมนิเทศเป็นต้น	ส่วนใหญ่ทาง มหาวิทยาลัยจะให้ นักศึกษาไปฝึก ประสบการณ์หรือออก ปฏิบัติสหกิจศึกษาใน พื้นที่ 4 อยู่แล้ว เพราะ เห็นว่าในช่วงที่ นักศึกษามีความพร้อม มากที่สุด ได้เรียน รายวิชาต่าง ๆ ใน หลักสูตรครบหรือเกือบ ครบ แสดงให้เห็นถึง ความพร้อมด้านวิชาการ และวุฒิด้วย อีก ประการคือเป็นการให้ โอกาสนักศึกษาได้งาน ทำทันทีถึงจุดเสร็จ สิ้นการฝึกประสบการณ์ หรือปฏิบัติสหกิจศึกษา เรื่องระยะเวลา	เห็นว่าเพียงพอและ เหมาะสม ส่วนพื้นที่ 4 ภาค เรียนสุดท้าย เพราะบาง สถานประกอบการ ต้องการนักศึกษาเข้า ทำงานก็สามารถเข้างาน ได้เลย ระยะเวลาเราคง ต้องเน้นให้โอกาส นักศึกษาได้งานทำ โดยเร็ว และคงต้องฝึก ปฏิบัติเต็มรูป 1 ภาค เรียน เพื่อนักศึกษาจะ ได้ประสบการณ์การ ทำงานอย่างเต็มที่และ ทางสถานประกอบการ ก็สามารถประเมิน ศักยภาพของนักศึกษา ได้จริง	เพียงพอและเหมาะสม ส่วนพื้นที่ควรเป็นพื้นที่ 4 ภาคเรียนสุดท้าย เลย นักศึกษาชั้นปีที่ 3 อาจยังไม่วุฒิภาวะ เพียงพอทั้งที่ยังเรียน รายวิชาเฉพาะเอกไม่ ครบ ส่วนนักศึกษาชั้นปี ที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 น่าจะ มีความพร้อมกว่าใน หลาย ๆ ด้าน อีกทั้งบาง หน่วยงานมีความ ต้องการนักศึกษาเข้า ทำงานก็เป็นการให้ โอกาสนักศึกษาของเรา เข้าทำงานได้เลย ส่วน การฝึกปฏิบัติสหกิจ ศึกษาควรฝึกปฏิบัติเต็ม ภาคเรียนคือ 16 สัปดาห์ นักศึกษาคควรเตรียมตัว	เพียงพอและเหมาะสม มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทร์เกษมกำหนดให้ นักศึกษาไปสหกิจ ศึกษาภาคเรียนที่ 1 ชั้น ปีที่ 4, วัตถุประสงค์ เพื่อให้รู้พื้นฐานถ่ายทอด ให้รู้นื่องทราบและ อาจารย์จะได้แนวทาง ในการปรับปรุงพัฒนา ทั้งรูปแบบการจัดสหกิจ ศึกษาและการปรับปรุง เนื้อหาวิชาด้วย ส่วน ประเด็นการดำเนินงาน ของนักศึกษาเน้น คิดว่า บริษัทหรือสถาน ประกอบการน่าจะรอ ได้ เพราะระยะเวลา 4 เดือน ในภาคเรียนที่ 2 นักศึกษาคควรเตรียมตัว

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเด็นสัมภาษณ์	บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	ธนบุรี	สวนสุนันทา	พระนคร	สวนดุสิต	จันทร์เกษม
3. ความเหมาะสมของพื้นที่ปี และระยะเวลาในการ ปฏิบัติสหกิจศึกษา (ต่อ)	ปรากฏว่าส่วนใหญ่พอ จบแล้วจะได้งานทำ ทันที ซึ่งถือว่าเป็น ตัวชี้วัดในการได้งานทำ ของนักศึกษาอีกทาง หนึ่งด้วย ส่วนด้านการ ปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรจากการ ปฏิบัติงานนั้นสามารถ ทำได้ในช่วงของการ นิเทศหรือช่วงปัจฉิม นิเทศ ไม่น่าเป็นปัญหา อะไร	หรือแม่กระทั่งการทำ แบบสอบถามไปยัง สถานประกอบการหรือ นักศึกษาเอง	ในการปฏิบัติงาน ถ้า เป็นสหกิจศึกษาต้อง 1 ภาคเรียนเต็ม เพราะเขา ต้องฝึกงานอย่างต่อเนื่อง และได้ประสบการณ์ ตรงจากการปฏิบัติงาน			เป็นบัณฑิต ถ้าสถาน ประกอบการเห็นว่า นักศึกษามีศักยภาพและ ความสามารถตรงตาม ความต้องการ สถาน ประกอบการต้องรอได้ และทุกบริษัทอาจมี ตำแหน่งว่างใน ช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเด็นสัมภาษณ์	บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	ธนบุรี	สวนสุนันทา	พระนคร	สวนดุสิต	จันทร์เกษม
4. การจ่ายค่าตอบแทนหรือการจัดสวัสดิการให้กับนักศึกษา	ส่วนตัวไม่คาดหวังในเรื่องเงินค่าตอบแทนของนักศึกษา ถือว่าเป็นการฝึกประสบการณ์แต่ถ้าสถานประกอบการสามารถจ่ายค่าตอบแทนตามสมควรบ้างก็น่าจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับนักศึกษาได้เป็นอย่างดีเท่าที่ทราบบางสาขาวิชานักศึกษาที่ออกไปฝึกประสบการณ์ได้รับเงินบางส่วน	ควรมีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการบ้างตามความเหมาะสม เพราะว่านักศึกษาไปปฏิบัติงานในหน่วยงาน ถือว่าเป็นช่วยแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบให้หน่วยงานรับผิดชอบให้ในทางอ้อมได้ขอรับเงินค่าตอบแทนบ้าง	ประเด็นค่าตอบแทนนักศึกษา โดยระเบียบหรือมาตรฐานสหกิจศึกษาระบุว่าสถานประกอบการต้องจ่ายค่าตอบแทนหรือจัดสวัสดิการอื่น ๆ ตามความเหมาะสมนั้นก็ต้องดูบริบทของนักศึกษาที่เข้ามาปฏิบัติงานที่สถานประกอบการนั้นๆ หากเป็นงานที่รับผิดชอบ หากเป็นงานที่ต้องใช้ความสามารถสูง เฉพาะทางเช่นวิศวกรหรือนักวิเคราะห์ทางเทคนิค สามารถสร้างผลกำไรในเชิงธุรกิจให้กับสถานประกอบการ นักศึกษาที่ควรจะได้รับ	ช่วงแรกทางเราก็ไม่ค่อยสนใจเรื่องสวัสดิการที่จะได้รับเน้นให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์มากกว่าแต่หากเรามั่นใจว่านักศึกษาเราจำนวนหนึ่งเป็นนักศึกษาซึ่งเสียกอน้อยคงต้องมีสักละ 3-5 คนมหาวิทยาลัยควรแจ้งมหาวิทยาลัยของเราสถานประกอบการและคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องหรือขอความร่วมมือจากประสภการการไปทัศนศึกษา	ควรมีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการบ้างตามความเหมาะสม หลาย ๆ บริษัทอาจคิดว่าโอกาสนักศึกษาฝึกประสบการณ์เขาไม่ได้อย่าไรเลยก็มีสำหรับประสบการณ์ในการฝึกประสบการณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตนั้น เรามีเงื่อนไขกับบางสถานประกอบการเช่น การบินไทย เราเสนอขอโควตาให้นักศึกษาสวนดุสิตได้เข้าทำงานเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งก็ได้รับการตอบรับจากสาขาวิชา	ควรมีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการบ้างตามความเหมาะสม เพราะว่านักศึกษาไปปฏิบัติงานในหน่วยงาน ช่วยแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบให้ในทางอ้อมได้ขอรับเงินค่าตอบแทนบ้าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเด็นสัมภาษณ์	บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	ธนบุรี	สวนสุนันทา	พระนคร	สวนดุสิต	จันทร์เกษม
4. การจ่ายค่าตอบแทนหรือ การจัดสวัสดิการให้กับ นักศึกษา (ต่อ)	ได้รับตอนเสร็จสิ้นการ ฝึกประสบการณ์เป็น ต้น ดังนั้นประเด็นการ จ่ายค่าตอบแทนให้กับ นักศึกษานั้นเห็นว่า ขึ้นอยู่กับสถาน ประกอบการว่ายินดีจ่าย หรือไม่ หากไม่จ่ายก็ถือ ว่าเป็นให้ออกาส ให้นักศึกษาเราได้ฝึก ปฏิบัติงาน	ไม่รับค่าตอบแทนหรือ สวัสดิการ ก็เป็นสิทธิ ของนักศึกษาได้เช่นกัน แต่ทางมหาวิทยาลัย หรือต้นสังกัดที่ดูแล รับผิดชอบนักศึกษาต้อง รับทราบและเห็นชอบ ด้วย	ค่าตอบแทนตามความ เหมาะสม รวมถึง สวัสดิการอื่น ๆ แต่หาก เป็นหน่วยงานที่ นักศึกษาไม่ต้องใช้ ศักยภาพเฉพาะทางสูง มากนัก ก็น่าจะอยู่ใน ดุลยพินิจของสถาน ประกอบการ ยิ่ง นักศึกษาของเราไม่ได้ มีสาขาที่เก่งกาจ เชี่ยวชาญเฉพาะทาง มากก็ควรพิจารณาตาม ความเหมาะสม	สถานประกอบการ เชื่อ ว่าไม่น่ามีปัญหา สถาน ประกอบการส่วนใหญ่ ยินดีจ่ายค่าตอบแทนให้ ซึ่งคงต้องลองเป็นค่อย ไป	นี่ก็น่าจะเป็นรูปแบบ หนึ่งที่จะทำให้เกิดการ จรรีกรักดีต่อองค์กร รุ่น พี่ช่วยจะคอยเหลือรุ่น น้องต่อไป ดังนั้นในส่วนของการ จ่ายค่าตอบแทน เห็นว่าควรมี แต่ทั้งนี้ให้ ดูบริบทอื่น ๆ ประกอบ	

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเด็นสัมมนา	บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	ธนบุรี	สวนสุนันทา	พระนคร	สวนดุสิต	จันทร์เกษม
5. รูปแบบการนิเทศ นักศึกษาที่ออกปฏิบัติ สหกิจศึกษา	อาจารย์นิเทศที่มี ประสบการณ์ผ่านการ อบรมการเป็นอาจารย์ นิเทศสหกิจศึกษามาก จะดีมาก หรือไม่ก็ต้อง เป็นอาจารย์ที่มี ประสบการณ์ด้าน วิชาชีพนั้น ๆ พร้อมทั้ง จะให้ข้อเสนอแนะหรือ ให้ความคิดเห็นเมื่อ นักศึกษาประสบปัญหา ในการปฏิบัติงาน ร่วมกับสถาน ประกอบการ ในส่วน สถานประกอบการก็ ต้องมีผู้รับผิดชอบดูแล นิเทศนักศึกษาโดยตรง และควรมีการนิเทศ ร่วมกันอย่างน้อยสัก 1- 2 ครั้ง ทั้งนี้ควรตกลง	ควรเป็นการนิเทศ ร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย และ ควรเป็นการนิเทศใน สถานที่จริง เพื่อเห็น สภาพการปฏิบัติงาน จริง สภาพการแต่งกาย สภาพแวดล้อมการ ปฏิบัติงานของนักศึกษา ไม่เห็นด้วยกับการนิเทศ ผ่านระบบการพูดคุย ผ่านโทรศัพท์หรือ เทคโนโลยีอื่น ๆ เพราะ อาจมีความผิดพลาดใน การประเมินผล และ การนิเทศควรมากกว่า 1 ครั้ง เพื่อการประเมินผล ที่ดีและเชื่อถือได้	ต้องเป็นการนิเทศแบบ ความร่วมมือทั้งจาก มหาวิทยาลัยและจาก สถานประกอบการเพื่อ มุ่งพัฒนาหรือปรับปรุง การปฏิบัติงานของ นักศึกษา ทาง มหาวิทยาลัยควรตั้ง มหาวิทยาลัยควรตั้ง เกณฑ์การนิเทศว่า จะต้องดูอะไรบ้างเช่น การตรงต่อเวลา การ แต่งกาย ภิรมยารยาท ความประพฤติและ ความตั้งใจในการ ปฏิบัติงาน สักภาพ ของการทำงานเป็นต้น และอาจารย์นิเทศควร ติดตามการปฏิบัติงาน ของนักศึกษาถึงสถานที่ ทำงานจริง จะได้เห็น	อาจารย์นิเทศควรได้รับ การอบรมมาเป็นอย่างดี มีประสบการณ์ผ่านการ อบรมการเป็นอาจารย์ นิเทศสหกิจศึกษามาก จะดีมาก แต่หากจะเป็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในกลุ่มอาจารย์นิเทศ ด้วยกันน่าจะดี ควรรู้ความเข้าใจใน ระดับหนึ่ง ส่วนจำนวน ครั้งของการนิเทศคง ขึ้นอยู่กับข้อตกลง ร่วมกันในสาขาวิชาแต่ เห็นว่ามัน่าจะ ประมาณ 1 – 2 ครั้งก็ น่าจะพอดี ถ้ามักกว่านี้	ควรเป็นการ นิเทศร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย และควรเป็นการนิเทศ ในสถานที่จริง ไม่เห็น ด้วยที่จะนิเทศผ่าน ระบบการพูดคุยผ่าน โทรศัพท์หรือ เทคโนโลยีอื่น ๆ เพราะ ไม่เห็นสภาพจริง อาจมี ความผิดพลาดในการ ประเมินผล จำนวนครั้ง ในการนิเทศไม่ควร น้อยกว่า 2 ครั้ง หากไป ครั้งเดียวอาจได้ข้อมูล ไม่ครบถ้วน และควรจะมี โอกาสได้พูดคุยกับ ทางสถานประกอบการ ด้วย	ควรเป็นการนิเทศ ร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย และ ควรเป็นการนิเทศใน สถานที่จริง ไม่เห็นด้วย ที่จะนิเทศผ่านระบบ การพูดคุยผ่านโทรศัพท์ หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ เพราะไม่เห็นสภาพจริง และควรให้แรงจูงใจใน การนิเทศด้วย ในส่วน ของการเรียกจ่ายค่านิเทศ นั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทร์เกษมไม่มีปัญหา เพราะได้มีการตั้ง ค่าตอบแทนให้โดยใช้ ระเบียบการเบิกจ่ายของ คณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเด็นสัมภาษณ์	บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา	ธนบุรี	สวนสุนันทา	พระนคร	สวนดุสิต	จันทร์เกษม
5. รูปแบบการนิเทศ นักศึกษาที่ออกปฏิบัติ สหกิจศึกษา (ต่อ)	กับสถานประกอบการ เป็นเบื้องต้น และที่ สำคัญควรที่ให้อาจารย์ นิเทศจากมหาวิทยาลัย ได้มีโอกาสพูดคุยกับ ผู้ดูแลรับผิดชอบ นักศึกษาที่ออกฝึก ประสบการณ์ เพื่อ พูดคุยประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะต่าง ๆ		สภาพการปฏิบัติงาน จริง อีกทั้งสามารถ ประเมินผลได้อย่าง ถูกต้องอีกด้วย ควรจะมี การนิเทศไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ถ้าสามารถไปได้ 2 ครั้งก็จะน่าจะเหมาะสม ที่สุด	ก็เกรงว่าจะสร้างความ ลำบากใจกับสถาน ประกอบการ		

ภาคผนวก ฉ
ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการ
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ทรงคุณวุฒิจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็นสัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโอกลา เทสต์ติ้ง แอนด์คอลล์ซิ่ง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
1. การจัดองค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อรับผิดชอบงานสหกิจศึกษา	การติดต่อกับมหาวิทยาลัย ราชภัฏ นักศึกษาจะเข้ามา ติดต่อสอบถามเพื่อขอเข้า ฝึกประสบการณ์จากฝ่าย บุคคลก่อนเมื่อทางเราตอบ รับ นักศึกษาก็จะขอหนังสือ จากมหาวิทยาลัยมายื่นขอ เข้าฝึกงานอีกครั้ง จากนั้น การติดต่อกับมหาวิทยาลัยก็ จะติดต่อผ่านอาจารย์หรือ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุไว้ ในเอกสารการขอเข้าฝึกงาน ซึ่งบางทีก็ประสบปัญหาไม่ สามารถติดต่อได้โดยตรง เหมือนกับว่าไม่มีใครดูแล นักศึกษาย่างชัดเจน ดังนั้น ถ้ามีการกำหนดชัดเจนว่า ติดต่อกับใครหรือแผนกใด ก็จะดี อาจไม่ต้องเป็นใน ระดับใหญ่ก็ได้เป็นระดับ สาขาหรือคณะก็น่าจะพอ	สำหรับการปฏิบัติสหกิจ ศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏหรือจาก มหาวิทยาลัยอื่น ๆ สามารถ กรอกใบสมัครผ่านเว็บไซต์ ของการท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย และทางการ ท่องเที่ยวจะนำมาพิจารณา ความเหมาะสม แล้วก็จะ ติดต่อแจ้งไปยังนักศึกษา แล้วนักศึกษาก็จะ ประสานงานไปยัง หน่วยงานทางมหาวิทยาลัย เอง	การรับนักศึกษาฝึกงานส่วน หนึ่งเข้ามาด้วยความรู้จักกับ อาจารย์เป็นการส่วนตัว เพื่อให้นักศึกษามาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ หลังจากนั้นรูปแบบจะเป็น การติดต่อผ่านรุ่นพี่บอกต่อ รุ่นน้อง แต่ถ้าทาง มหาวิทยาลัยจะมีหน่วยงาน รับผิดชอบในการ ประสานงานกับสถาน ประกอบการ โดยเฉพาะก็จะ เป็นการดีและสะดวกทั้ง สองฝ่าย โดยเป็นหน่วยงาน ระดับคณะก็น่าจะคล่องตัว กว่า ตรงกว่า	เท่าที่ผ่านมานักศึกษาจะเข้า มาติดต่อขอฝึกงานด้วย ตนเอง โดยอาจเกิดจากการ มีรุ่นพี่ที่จบการศึกษาแล้ว ได้มาทำงานที่บริษัท แล้ว ให้ข้อมูลรุ่นน้องจากนั้น นักศึกษาก็เข้ามาติดต่อผ่าน ฝ่ายบุคคลเข้ามา แต่ทางเรา ก็จะมีการเตรียมพร้อมเรื่อง ภาระงานที่จะให้นักศึกษา ฝึกงานอยู่ก่อนแล้วทุกภาค เรียน ถ้าหากทาง มหาวิทยาลัยจะมีหน่วยงาน ที่ดูแลโดยตรงก็ยิ่งเป็นการดี ทีเดียวจะเป็นหน่วยงาน ระดับใดก็ได้ ขอเพียงแต่ ขอให้สามารถประสานงาน ได้สะดวก รวดเร็ว ทุกวันนี้ ก็มักจะมีการติดต่อผ่าน อาจารย์นิเทศโดยตรงก็ สะดวกดีเหมือนกัน	ส่วนใหญ่แล้วมักเป็นการ ติดต่อโดยตรงจากนักศึกษา และเราบริษัทที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการสิ่งแวดล้อม ก็ มักจะมีนักศึกษาเฉพาะ สาขาทางด้านสิ่งแวดล้อม หรือที่เกี่ยวข้องมาติดต่อขอ ฝึกปฏิบัติ ดังนั้นการติดต่อ กับมหาวิทยาลัยจึงไม่ค่อยมี ปัญหายุ่งยาก เพียงแค่ นักศึกษามาติดต่อเบื้องต้น เราจะสัมภาษณ์ จากนั้น นักศึกษาก็จะประสานไปยัง มหาวิทยาลัยให้ออก หนังสือแจ้งมายังสถาน นักศึกษาก็เป็นผู้ติดต่อ ประสานงานในเบื้องต้น ส่วนการจัดตั้งหน่วยงาน รองรับในการติดต่อ ประสานถ้าทำได้ก็จะเป็น การดี	เท่าที่ผ่านมามีไม่ค่อยประสบ ปัญหาในการประสานงาน เท่าไรนัก เพราะเราเป็น บริษัทขนาดเล็ก จำนวน นักศึกษาก็มีฝึกงานในแต่ ละภาคเรียนมีจำนวนไม่มาก นักส่วนใหญ่จะติดต่อผ่าน อาจารย์ที่ปรึกษาหรือ อาจารย์นิเทศโดยตรง ถ้าจะ ให้มีหน่วยงานประสาน เรื่องนี้โดยตรงก็น่าจะดี เหมือนกัน จะเป็น หน่วยงานระดับไหนก็ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของ มหาวิทยาลัย ทางเราไม่มี ปัญหาอะไรขอเพียงแต่ สามารถติดต่อประสานงาน ได้สะดวกและรวดเร็วก็พอ

ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็นสัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโอกลา เทสต์ติ้ง แอนด์คอลล์ซิ่ง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
2. ความพร้อมของนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา	<p>ในส่วนของนักศึกษาเท่าที่ ประสบมาที่อยู่ในเกณฑ์น่า พอใจระดับหนึ่ง นักศึกษา ราชภัฏมีความอดทนสูง การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย จากการสังเกตเคยมี นักศึกษาจากมหาวิทยาลัย อื่นมาบางคนอยู่ได้ไม่นานก็ ขอออกจากการฝึกงานไป แต่นักศึกษาราชภัฏยังไม่เคย ปรากฏเหตุการณ์เช่นนั้น ในด้านความพร้อมในด้าน วิชาการก็รับได้แม้ไม่ถึงกับ เก่งมากมายแต่ก็สามารถ ปฏิบัติได้ ในส่วนที่อยากจะ ให้เพิ่มเติมก่อนมาฝึกงานก็ คือการเตรียมการในด้าน การใช้อุปกรณ์สำนักงาน เบื้องต้น โปรแกรม คอมพิวเตอร์เบื้องต้น</p>	<p>เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัย อื่น ๆ ก็ไม่เห็นความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ บางครั้งดูดีกว่าเสียด้วยซ้ำ อาจต้องฝึกเรื่องการใส่หูอีก สักเล็กน้อยเพราะงาน บางอย่างนักศึกษาอาจไม่รู้ แต่ก็ไม่กล้าถาม อย่างไรก็ตาม ตามนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏมักจะไม่ได้ตัว ทำงานได้ทุกอย่าง บางครั้ง ต้องออกปฏิบัติงาน ต่างจังหวัด ก็ไม่ค่อยมี ปัญหาในการเดินทางไป ปฏิบัติงานด้วย</p>	<p>นักศึกษาที่มาฝึกงานภาค เรียนนี้ก็เป็นนักศึกษาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน สมเด็จ ทุกคนมีความตั้งใจ สอนง่าย รับผิดชอบดีมาก อาจจะมีบ้างคือไม่ คล่องแคล่วด้านการใช้ เครื่องมือต่าง ๆ ของบริษัท แต่ก็สามารถฝึกฝนหรือ สอนได้โดยไม่ยากนัก ถ้าจะ ปรับปรุงอาจเป็นการฝึก ด้านการรู้จักใฝ่ถามใฝ่รู้ ให้มากขึ้นก็จะดี ทั้งนี้อาจ เป็นบุคลิกภาพของนักศึกษา แต่ละคน</p>	<p>โดยภาพรวมๆ แล้วไม่มี ปัญหาที่น่าหนักใจอะไร นักศึกษามีความอดทน ไม่ เรื่องมากสามารถปฏิบัติงาน ได้แทบทุกเรื่อง อาจไม่ ถึงกับเก่งมากแต่ก็สามารถ แนะนำได้ บางทีนักศึกษา ที่มาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เสียอีกที่ไม่มีความอดทน บางคนฝึกงานไม่สำเร็จก็ เคยมีขอย้ายออกไปก่อน กล่าวโดยสรุปนักศึกษาราช ภัฏก็ถือว่ามีความพร้อมใน การฝึกงานดี สามารถต่อ ยอดความรู้ใหม่ได้</p>	<p>โดยความรู้ความสามารถ ของนักศึกษาที่ถือว่าอยู่ใน เกณฑ์ดี เพียงแต่นักศึกษา อาจจะไม่ค่อยคุ้นเคยกับ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ บางอย่าง ทางบริษัทก็จะจัด พี่เลี้ยงคอยดูแลแนะนำให้ นักศึกษามหาวิทยาลัยราช ภัฏมักจะไม่ค่อยมีปัญหาทั้ง ด้านอุปนิสัยและความ ประพฤติ ถ้าจะให้แนะนำก็ อาจจะเป็นด้านวิชาการ อยากให้นักศึกษาขวนขวาย หาความรู้เพิ่มเติมมาก ๆ ใน สาขาวิชาที่ตนเองศึกษา</p>	<p>โดยส่วนตัวก็จบการศึกษา มาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ เหมือนกัน ก็ยอมรับใน ความสามารถของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนักศึกษาแต่ ละคนด้วยเหมือนกัน เท่าที่ ผ่านมาก็ไม่มีปัญหาอะไร สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายได้เป็นอย่างดี มี ความรับผิดชอบดี มีบ้างกับ ความไม่คุ้นเคยกับเครื่องมือ สำนักงานต่าง ๆ หากได้ ฝึกอบรมมาก่อนก็จะดี นักศึกษามาทำงานได้ ทันที ด้านความอดทนก็เป็น สิ่งที่ดี เคยมีนักศึกษาจาก มหาวิทยาลัยอื่น มาฝึกงาน แต่ก็ไม่สามารถฝึกได้ครบ ขอย้ายสถานที่ฝึกก็มี</p>

ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็นสัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บดู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโอกลา เทลตั้ง แอนด์คอลล์ตั้ง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
3. ความเหมาะสมของชั้นปีและ ระยะเวลาในการปฏิบัติสหกิจ ศึกษา	อยากให้นักศึกษาเข้ามาฝึก ตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 แต่อาจเป็น การเข้ามาเรียนรู้เบื้องต้น ระยะสั้น ๆ ก่อน แล้วก็ กลับไปเรียนที่มหาวิทยาลัย พอเรียนชั้นปีที่ 3 หรือ 4 ค่อยมาฝึกงานเต็มรูป ถ้า เป็นชั้นปีที่ 4 เทอมสุดท้ายก็ ยิ่งดี หลายครั้งเราอยากได้ นักศึกษาทำงานต่อเพราะ ทำงานดีมีความสามารถ แต่ ก็ไม่สามารถรับได้เพราะ นักศึกษายังไม่จบต้อง กลับไปเรียนต่อที่ มหาวิทยาลัยอีก บางครั้งเรา ก็ไม่สามารถรอได้ต้องรับ พนักงานใหม่เข้ามาแทน ส่วนระยะเวลาในการ ฝึกงานถ้าเป็น 1 เทอมเต็มก็ จะดีมากเพราะจะได้เรียนรู้ งานได้มาก	ชั้นปีที่ 3 หรือ 4 ก็ได้ แต่ถ้า เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ก็จะ ดีกว่าเพราะหลังจากฝึกงาน เสร็จบางทีหน่วยงานใด ต้องการรับพนักงานใหม่ก็ สามารถแนะนำได้ ส่วนจะ เป็นภาคเรียนที่ 1 หรือ 2 ก็ ไม่น่ามีปัญหาอะไร จำนวน ที่สัปดาห์นั้นเห็นว่าสหกิจ ศึกษาควรฝึกให้เต็มหนึ่ง ภาคเรียน ก็ประมาณ 16 สัปดาห์ดีกว่าฝึกระยะสั้น ๆ จะไม่ได้สัมผัสงานเต็ม รูปแบบ	น่าจะเป็นชั้นปีที่ 4 เพราะ โอกาสและความพร้อมใน การได้งานทำมีมากกว่า คือ ฝึกงานเสร็จในภาคเรียนใด ก็พร้อมที่จะเข้าทำงานได้ เลย แต่ถ้ามหาวิทยาลัยอยาก ให้เด็กกลับไปเรียนเพิ่มเติม ก่อนจบก็เป็นไปได้อีกทาง แต่มองว่านักศึกษาน่าจะ พร้อมเข้าทำงานมากกว่า	เหมาะสมดีแล้วครับ ถ้า ช่วงเวลานั้น ๆ ก็เหมือนเข้า มาสังเกตการณ์ ไม่ค่อยได้ ฝึกงานเป็นชั้นเป็นอัน ทาง เรานิดทีก็จะรับนักศึกษา ฝึกงานเต็มภาคเรียน มากกว่าระยะสั้น ๆ ได้เห็น ความสามารถ ความตั้งใจ ของนักศึกษาได้เต็มที่ นักศึกษาก็ได้ความรู้ โดยตรงเต็มที่เช่นกัน ส่วน ชั้นปีที่ฝึกก็น่าจะเป็นชั้นปี สุดท้ายเพราะให้นักศึกษา ได้เรียนรู้ทางวิชาการเต็มที่ ก่อนก็น่าจะทำให้การฝึกต่อ ยอดได้ง่ายพร้อมจะเข้า ทำงานต่อได้เลยเมื่อจบ การศึกษา	ถ้าเป็นแบบสหกิจศึกษาเห็น ว่าอย่างน้อยควรเป็น ระยะเวลา 1 ภาคเรียนเต็ม เพราะนักศึกษาจะได้มี ความรู้ความชำนาญในการ ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ถ้าเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ก็ จะดีกว่าเพราะนักศึกษาได้ เรียนรายวิชาต่าง ๆ มา ครบถ้วนแล้ว และหาก บริษัทมีตำแหน่งงานว่าง นักศึกษาก็จะมีโอกาสได้ ทำงานกับเราต่อไปได้ทันที	เหมาะสมดีแล้วไม่ยากให้มี การฝึกงานระยะสั้น นักศึกษาฟังจะเรียนรู้งานก็ รับกลับมหาวิทยาลัย การ ฝึกงานในระยะ 1 ภาคเรียนมี ความเหมาะสมหลาย ประการเช่น นักศึกษามี ความพร้อมทั้งวุฒิภาวะและ วิชาการ อีกประการหนึ่ง หากทางบริษัทประสงค์จะ รับพนักงานใหม่ก็เป็น โอกาสอันดีของนักศึกษาอีก เช่นกันที่ได้รับการพิจารณา

ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็นสัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโอกลา เทสต์ติ้ง แอนด์คอลล์ซัลติง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักคีศรี อุตสาหกรรม จำกัด
4. การจ่ายค่าตอบแทนหรือการจัดสวัสดิการให้กับนักศึกษา	ณ เวลานี้บริษัท โตโยต้าธนบุรี ยังไม่มีนโยบายในการจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักศึกษาที่มาฝึกงาน แต่ถ้าเป็นแผนกช่างโดยตรงทางบริษัทก็จ่ายค่าแรงให้ตามความเหมาะสม เพราะถือว่านักศึกษาได้ทำงานในส่วนที่เป็นรายได้ของบริษัทโดยตรง สำหรับสาขาอื่นทางเรามีแนวโน้มที่จะให้ค่าตอบแทนในอนาคต เพราะถือว่ายังก็เป็นการทำงานให้กับบริษัทเช่นกัน ถ้ามีการร้องขอจากมหาวิทยาลัยทางเราอาจมีการพิจารณาให้	หน่วยงาน ททท. ไม่มีนโยบายในการจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักศึกษา แต่ให้เบี้ยเลี้ยงในกรณีปฏิบัติงานนอกสถานที่ และให้ค่าตอบแทนตามโอกาสที่เหมาะสม ซึ่งนักศึกษาหลายสถาบันที่มาปฏิบัติสหกิจศึกษาที่นี่มีความเข้าใจและยอมรับในประเด็นนี้	ทางบริษัทยินดีจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักศึกษาที่มาฝึกงานที่นี้ทุกคน ตามความเหมาะสม แต่เราไม่สามารถหาที่พักให้นักศึกษาได้ นักศึกษาต้องจะต้องจัดหาที่พักเองซึ่งที่ผ่านมานักศึกษาก็ไม่มีปัญหาใด ๆ ส่วนใหญ่อยู่หอพักหรือไม่ก็อยู่บ้านตนเองแล้วต่างเดินทางมากันเอง	เรื่องค่าตอบแทน ทางบริษัทยินดีจ่ายค่าตอบแทนให้นักศึกษาครับ แต่อัตราเท่าไรนั้นคงแล้วแต่นโยบายของแต่ละบริษัท สำหรับสวัสดิการอื่น ๆ เรายังไม่มีนโยบายครับเช่นค่าอาหารหรือที่พัก ส่วนใหญ่นักศึกษาในเขตกรุงเทพฯ จะไม่มีปัญหาเรื่องเหล่านี้	การจ่ายค่าตอบแทนทางเราไม่มีปัญหา เพราะถือว่านักศึกษาเข้ามาช่วยงานมาทำงาน ดังนั้นการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงทางเราเต็มใจให้ทุกคนตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้เท่าที่ผ่านมาไม่เห็นมีนักศึกษาคนใดร้องขอตั้งแต่ต้น แต่ทางเราจะแจ้งตั้งแต่ต้นว่าทางบริษัทจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้ตามความเหมาะสม ส่วนใหญ่บริษัทต่าง ๆ มักไม่ค่อยมีปัญหาในการให้ค่าตอบแทนนักศึกษาที่มาปฏิบัติงาน	ทางบริษัทยังไม่มีกรจ่ายเงินค่าตอบแทนให้นักศึกษาอย่างเป็นทางการก็จะลักษณะเพราะไม่ได้ตั้งงบประมาณในส่วนนี้ไว้รองรับ แต่หากทางมหาวิทยาลัยแจ้งหรือร้องขอมาทางบริษัทก็ไม่่น่ามีปัญหา ที่ผ่านมาก็ยังมีการร้องขอ ทางเราก็ตระหนักว่านักศึกษามาแบ่งเบาระงานให้กับเรา การจ่ายค่าตอบแทนบ้างตามสมควรก็เป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้

ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็นสัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโอกลา เทสต์ติ้ง แอนด์คอลล์ซัลติง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
5. การนิเทศนักศึกษาที่ออก ปฏิบัติสหกิจศึกษา	อยากให้อาจารย์เข้ามานิเทศ นักศึกษาบ้าง เท่าที่ผ่านมา อาจารย์มานู้นักศึกษาน้อย มากหรือบางเทอมไม่มาดู เลย เวลาทางเราอาจจะ ปรึกษาปัญหาบางอย่าง เกี่ยวกับก็ไม่สามารถจะ พูดคุยได้ ติดต่อเข้า มหาวิทยาลัยบางทีก็ ไม่สามารถติดต่อได้ ดังนั้น อาจารย์ควรจะเข้ามานิเทศ อย่างน้อย 2 ครั้ง โดยติดต่อ แจ้งทางบริษัทล่วงหน้าเพื่อ ทางบริษัทจะได้จัดสรร ช่วงเวลาได้ถูกต้อง	ทาง ททท. ยินดีที่จะให้ อาจารย์นิเทศ เข้ามานิเทศ การฝึกงานหรือนิเทศการ ปฏิบัติสหกิจศึกษาได้อย่าง เต็มที่ อย่างน้อยที่สุดควรจะ มานิเทศในสถานที่ฝึกงาน จำนวน 1 ครั้ง หรือจะ มากกว่าหนึ่งครั้งก็ยินดี อาจ มาดูช่วงต้น ๆ เพื่อดูความ พร้อม การปรับตัว และมา อีกครั้งตอนใกล้จะเสร็จสิ้น เพื่อมาติดตามผลการ ปฏิบัติงานอีกครั้ง	ทางบริษัทจัดผู้ดูแลหรือที่ เลี้ยงให้เรียบร้อย คอยให้ งานและสอนน้อง ๆ ตลอด ภาคเรียนซึ่งก็ไม่มีปัญหา อะไร ส่วนอาจารย์นิเทศ ควรมานิเทศบ้างอย่างน้อย สัก 1 ครั้งจะมากกว่านั้นก็ยิ่ง ดี จะได้เป็นการติดตามการ ปฏิบัติงานของนักศึกษา และได้พูดคุยกับทางบริษัท เป็นการสร้างความสัมพันธ์ อันดีต่อกัน และทำให้การ ประเมินผลเที่ยงตรงยิ่งขึ้น	อยากให้อาจารย์นิเทศเข้ามา นิเทศนักศึกษาที่บริษัทเลย ครับ จะได้พูดคุยถึงประเด็น ปัญหาต่าง ๆ หรือหา แนวทางพัฒนาให้นักศึกษา หรือหากทางมหาวิทยาลัยมี อะไรชี้แนะทางบริษัทก็ ยินดีเช่นกัน ถือว่าเป็นการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน ผมเคยได้รับเชิญ จากมหาวิทยาลัยให้เป็น กรรมการวิพากษ์หลักสูตร ทางด้านสิ่งแวดล้อมก็ได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หลายประการเพื่อให้การ เรียนการสอนมีความ สอดคล้องกับการ ปฏิบัติงานในสถาน ประกอบการจริง	อย่างน้อยอยากให้อาจารย์ เข้ามาดูศึกษาศัก 1 ครั้ง ซึ่ง อาจเข้ามาตอนช่วงต้น ๆ ก็ ได้ เพื่อติดตามตรวจสอบ สภาพการทำงานและแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (ถ้า มี) ให้กับนักศึกษา อย่างไรก็ตาม ก็ตามทางบริษัทก็ได้ให้ ความดูแลนักศึกษาอย่าง เต็มที่อยู่แล้ว หรืออาจารย์ จะเข้ามา 2-3 ครั้งทางเราก็ ยินดีให้ความร่วมมือ	ทางบริษัทยินดีให้ความ ร่วมมือในการนิเทศงาน นักศึกษาอย่างเต็มที่ จะมา นิเทศกี่ครั้งก็ไม่มีปัญหา อะไร การได้มาพบปะกับ ทางบริษัทก็จะเป็นสิ่งที่ดี จะได้มีโอกาสพูดคุย ปรึกษา แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน

ตารางสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านสหกิจศึกษาของสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็นสัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บดู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโอกลา เทสต์ติ้ง แอนด์คอลล์ซิ่ง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
6. การประเมินผลการปฏิบัติสห กิจศึกษา	การประเมินปัจจุบันก็อิงตามแบบฟอร์มที่นักศึกษาเตรียมมาจากมหาวิทยาลัย ซึ่งบางหัวข้อก็ประเมินยากค่อนข้างเป็นนามธรรมเช่น การประเมินคุณธรรม จริยธรรม ถ้าหากเน้นประเมินในรูปของการปฏิบัติงานเชิงประจักษ์ก็จะง่ายขึ้น โดยดูจากผลงาน หรือความสำเร็จของงาน หากจะประเมินจากเอกสาร การรายงานผลการปฏิบัติงานก็คงทำได้ ส่วนผลการประเมินเป็นเกรดก็ชัดเจนดี	ประเด็นนี้จะกำหนดโดยทางมหาวิทยาลัย แต่ถ้าให้หน่วยงานประเมินก็คงประเมินเป็นคะแนนในแต่ละส่วน แต่สัดส่วนคงจะมากกว่าในมหาวิทยาลัย เพราะนักศึกษามาปฏิบัติงานนอกมหาวิทยาลัย ดังนั้นควรให้ทางหน่วยงานได้ให้คะแนนในสัดส่วนที่มากกว่า อาจารย์นิเทศก์	ดูจากผลการปฏิบัติงานจริงของนักศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย หากตอบสนองตามที่คาดหวังก็ถือว่าผ่าน ทางบริษัทก็ไม่ได้ตั้งความคาดหวังสูงมากยังมองเป็นนักศึกษาอยู่ทางบริษัทคิดว่าอยากให้นักศึกษาได้เรียนรู้มากกว่า ส่วนการประเมินเป็นเกรดหรือค่าระดับผ่าน คิดว่าเป็นเกรดที่ดีจะได้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนักศึกษามากขึ้น	การประเมินผล น่าจะเป็นการประเมินร่วมกันทั้งสองฝ่าย ส่วนใหญ่ทางมหาวิทยาลัยจะเป็นผู้กำหนดสัดส่วนคะแนนเท่าที่เห็นจะให้สัดส่วนทางสถานประกอบการมากกว่าทางอาจารย์นิเทศก์ ทางบริษัทมักจะไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไรเพราะได้เห็นการปฏิบัติงานของนักศึกษาอยู่ตลอดเวลา ส่วนทางอาจารย์นิเทศจะมอบหมายงานอื่นๆ ให้นักศึกษาทำเพิ่มเติมก็เป็นการดีเช่นเห็นนักศึกษาบางคนทำเอกสารรายงาน การปฏิบัติงานเพิ่มเติมเป็นต้น ประเด็นการตัดเกรดก็ตัดเกรดเป็นระดับ ABC ก็น่าจะเป็นมาตรฐานดี	ให้เป็นเกรด A-E ก็ดีเพราะนักศึกษาจะได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ แต่ทั้งนี้ระบบการให้คะแนนต้องมีความมาตรฐาน เช่น ให้บริษัทประเมินสัดส่วนเท่าไรอย่างไร แล้วอาจารย์นิเทศจะให้เท่าไรอย่างไร ซึ่งในที่นี้เป็นว่าทางบริษัทอาจต้องให้เยอะหน่อยเพราะนักศึกษายู่กับเราวันละหลายชั่วโมง ในส่วนของอาจารย์ก็อาจให้ในรายงาน หรือการเสนอผลงานของนักศึกษา	การกำหนดเป็นเกรดก็น่าจะเป็นสากลดี แต่ก็ควรชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจว่ามีการแบ่งสัดส่วนคะแนนอย่างไร ระหว่างอาจารย์นิเทศกับสถานประกอบการ แต่ส่วนใหญ่ในส่วน of สถานประกอบการมักจะไม่ค่อยมีปัญหาอะไร นักศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ดี

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็น สัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	บริษัท บลูคอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโกลลา เทสติ้ง แอนด์คอลล์เซ็นเตอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
1. การจัดองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบงานสหกิจศึกษา	การติดต่อกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ นักศึกษาจะเข้ามาติดต่อสอบถามเพื่อขอเข้าฝึกประสบการณ์จากฝ่ายบุคคลก่อนเมื่อทางเราตอบรับ นักศึกษาก็จะขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมายื่นขอเข้าฝึกงานอีกครั้ง จากนั้นการติดต่อกับมหาวิทยาลัยก็จะติดต่อผ่านอาจารย์หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุไว้ในเอกสารการขอเข้าฝึกงาน ซึ่งบางทีก็ประสบปัญหาไม่สามารถติดต่อได้โดยตรง เหมือนกับว่าไม่มีใครดูแลนักศึกษาอย่างชัดเจน ดังนั้นถ้ามีการ	สำหรับการปฏิบัติสหกิจศึกษานักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหรือจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ สามารถรอกอใบสมัครผ่านเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และทางการท่องเที่ยวจะนำมาพิจารณาความเหมาะสมแล้วก็จะติดต่อแจ้งไปยังนักศึกษา แล้วนักศึกษาก็จะประสานงานไปยังหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเอง ส่วนจะเป็นองค์กรระดับใดนั้นแล้วแต่ความสะดวกของมหาวิทยาลัย ที่ผ่านมามี	การรับนักศึกษาฝึกงานส่วนหนึ่งเข้ามาด้วยความรู้จักกับอาจารย์เป็นการส่วนตัว เพื่อให้ นักศึกษามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หลังจากนั้นรูปแบบจะเป็นการติดต่อผ่านรุ่นพี่ บอกต่อรุ่นน้อง แต่ถ้าทางมหาวิทยาลัยจะมีหน่วยงานรับผิดชอบในการประสานงานกับสถานประกอบการ โดยเฉพาะก็จะเป็นการดี และสะดวกทั้งสองฝ่าย โดยเป็นหน่วยงานระดับคณะก็น่าจะคล่องตัวกว่าตรงกว่า	เท่าที่ผ่านมานักศึกษาจะเข้ามาติดต่อขอฝึกงานด้วยตนเอง โดยอาจเกิดจากการมีรุ่นพี่ที่จบการศึกษาแล้วได้มาทำงานที่บริษัท แล้วให้ข้อมูลรุ่นน้องจากนั้น นักศึกษาก็เข้ามาติดต่อผ่านฝ่ายบุคคลเข้ามา แต่ทางเราก็จะมีการเตรียมพร้อมเรื่องภาระงานที่จะให้นักศึกษาฝึกงานอยู่ก่อนแล้วทุกภาคเรียน ถ้าหากทางมหาวิทยาลัยจะมีหน่วยงานที่ดูแล	ส่วนใหญ่แล้วมักเป็นการติดต่อโดยตรงจากนักศึกษา และเราบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ก็มักจะมีนักศึกษาเฉพาะสาขาทางด้านสิ่งแวดล้อมหรือที่เกี่ยวข้องมาติดต่อขอฝึกปฏิบัติ ดังนั้นการติดต่อกับมหาวิทยาลัยจึงไม่ค่อยมีปัญหายุ่งยาก เพียงแค่นักศึกษามาติดต่อเบื้องต้น เราจะสัมภาษณ์จากนั้นนักศึกษาก็จะประสานไปยังมหาวิทยาลัยให้ออกหนังสือแจ้งมายังสถาน นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อ	เท่าที่ผ่านมามีไม่บ่อยประสบปัญหาในการประสานงานเท่าไรนัก เพราะเราเป็นบริษัทขนาดเล็ก จำนวนนักศึกษาที่มาฝึกงานในแต่ละภาคเรียนมีจำนวนไม่มากนักส่วนใหญ่มักจะติดต่อผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์นิเทศโดยตรง ถ้าให้มีหน่วยงานประสานเรื่องนี้โดยตรงก็น่าจะดีเหมือนกัน จะเป็นหน่วยงานระดับไหนก็ได้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของมหาวิทยาลัย ทางเราไม่มีปัญหาอะไรขอ

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็น สัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงาน ใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโกลลา เทสติ้ง แอนด์คอลล์เซ็นเตอร์ จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
1. การจัดองค์กร หรือหน่วยงาน เพื่อรับผิดชอบ งานสหกิจศึกษา (ต่อ)	กำหนดชัดเจนว่าติดต่อกับ ใครหรือแผนกใดก็จะดี อาจไม่ต้องเป็นในระดับ ใหญ่ก็ได้เป็นระดับสาขา หรือคณะก็น่าจะพอ ต่ ทั้งนี้ก็แล้วแต่โครงสร้าง ของมหาวิทยาลัยบางที่ก็มี องค์กรในระดับ มหาวิทยาลัยกำกับอยู่	ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย และระดับคณะ	หรือหากมหาวิทยาลัยจัด ไว้ในส่วนกลางก็ไม่ ขัดข้องใด ๆ	โดยตรงก็ยังเป็นการดี ที่เดียวจะเป็นหน่วยงาน ระดับใดก็ได้ ขอเพียงแต่ ขอให้สามารถ ประสานงานได้สะดวก รวดเร็ว ทุกวันนี้ก็มักจะมี การติดต่อผ่านอาจารย์ นิเทศโดยตรงก็สะดวกดี เหมือนกัน	ประสานงานให้เอง ทั้งหมด ส่วนการจัดตั้ง หน่วยงานรองรับในการ ติดต่อประสานถ้าทำได้ก็ จะเป็นการดี	เพียงแค่สามารถติดต่อ ประสานงานได้สะดวก และรวดเร็วก็พอ

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็น สัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	บริษัท บลูคอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโกลลา เทสติ้ง แอนด์คอลลัซตั้ง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
2. ความพร้อมของนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา	<p>ในส่วนของนักศึกษาเท่าที่ประสบมาอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจระดับหนึ่ง นักศึกษาราชภัฏมีความอดทนสูง การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย จากการสังเกตเคยมีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นมาบางคนอยู่ได้ไม่นานก็ขอออกจากการฝึกงานไปแต่นักศึกษาราชภัฏยังไม่เคยปรากฏเหตุการณ์เช่นนั้น ในด้านความพร้อมในด้านวิชาการก็รับได้แม้ไม่ถึงกับเก่งมากมายแต่ก็สามารถปฏิบัติได้ ในส่วนที่อยากจะให้เพิ่มเติมก่อน</p>	<p>เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ก็ไม่เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ บางครั้งคิดว่าเสียด้วยซ้ำ อาจต้องฝึกเรื่องการไต่รู้ อีกสักเล็กน้อยเพราะงานบางอย่างนักศึกษาอาจไม่รู้แต่ก็ไม่กล้าถาม อย่งไรก็ตามนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมักจะไม่ถือตัว ทำงานได้ทุกอย่าง บางครั้ง ต้องออกปฏิบัติงานต่างจังหวัด ก็ไม่ค่อยมีปัญหาในการเดินทางไปปฏิบัติงานด้วย อีกอย่างที่สำคัญคือ นักศึกษาต้องชัดเจนในบทบาทของตนเองในการ</p>	<p>นักศึกษาที่มาฝึกงานภาคเรียนนี้ก็เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ ทุกคนมีความตั้งใจ สอนง่าย รับผิดชอบดีมาก อาจจะมีบ้างคือไม่คล่องแคล่วด้านการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ของบริษัท แต่ก็สามารถฝึกฝนหรือสอนได้โดยไม่ยากนัก ถ้าจะปรับปรุงอาจเป็นการฝึกด้านการให้รู้จักไต่ถามไต่รู้ให้มากขึ้นก็จะดี ทั้งนี้อาจเป็นบุคลิกภาพของนักศึกษาแต่ละคน ส่วนด้านความพร้อมอื่น ๆ ก็คิดว่าดีแล้ว เพราะ</p>	<p>โดยภาพรวม ๆ แล้วไม่มีปัญหาที่น่าหนักใจอะไร นักศึกษามีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งอาจารย์ก็มีความเข้าใจเป็นอย่างดี ในส่วนของนักศึกษามีความอดทน ไม่เรื่องมาก สามารถปฏิบัติงานได้แทบทุกเรื่อง อาจไม่ถึงกับเก่งมากแต่ก็สามารถแนะนำได้ บางทีนักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เสียอีก ที่ไม่มีความอดทน บางคนฝึกงานไม่สำเร็จก็เคยมีขอย้ายออกไปก่อน กล่าวโดยสรุปนักศึกษาราชภัฏ</p>	<p>โดยความรู้ความสามารถของนักศึกษาก็ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี เพียงแต่นักศึกษาอาจจะไม่ค่อยคุ้นเคยกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์บางอย่าง ทางบริษัทก็จะจัดพี่เลี้ยงคอยดูแลแนะนำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมักจะไม่ค่อยมีปัญหาทั้งด้านอุปนิสัยและความประพฤติ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ในบทบาทนักศึกษาฝึกงาน ถ้าจะให้แนะนำก็อาจจะเป็นด้านวิชาการ อยากให้นักศึกษาเพิ่มเติมมาก ๆ ใน</p>	<p>โดยส่วนตัวก็จบการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเหมือนกัน ก็ยอมรับในความสามารถของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับนักศึกษาแต่ละคนเท่าที่ผ่านมาก็ไม่มีปัญหาอะไรสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบดี มี ความรับผิดชอบดี มีบ้างกับความไม่คุ้นเคยกับเครื่องมือสำนักงานต่าง ๆ หากได้ฝึกอบรม</p>

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็น สัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	บริษัท บลูคอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโอกลา เทสตี้ง แอนด์คอลซัลติง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
2. ความพร้อมของนักศึกษา ก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา (ต่อ)	มาฝึกงานก็คือการเตรียมการในด้านการใช้อุปกรณ์สำนักงานเบื้องต้น โปรแกรมคอมพิวเตอร์เบื้องต้น และอยากให้มีความเข้าใจตรงกันของทุกฝ่ายในการจัดส่งนักศึกษา มาปฏิบัติงาน	มาปฏิบัติงาน ทางมหาวิทยาลัยคงต้องสร้างความเข้าใจให้ล่องแท้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	จากการพูดคุยกับอาจารย์ที่มานิเทศนักศึกษา ก็เห็นว่ามีความเข้าใจในรูปแบบการฝึกงานเป็นอย่างดี ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง	ก็ถือว่ามีความพร้อมในการฝึกงานดี สามารถต่อยอดความรู้ใหม่ได้	ชวนขยายหาความรู้ในสาขาวิชาที่ตนเองศึกษา ส่วนความพร้อมอื่น ๆ เห็นว่ามหาวิทยาลัยน่าจะมีความพร้อมคืออยู่แล้ว	เพิ่มเติมมาก่อนก็จะดี นักศึกษาสามารถทำงานได้ทันที ด้านความอดทนก็เป็นสิ่งที่ดี เคยมีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น มาฝึกงานแต่ก็ไม่สามารถฝึกได้ครบ ขอย้ายสถานที่ฝึกก็มี โดยรวมเห็นว่ามีความพร้อมทั้งในส่วนของนักศึกษา และอาจารย์ที่ดูแล ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่เดียว

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็น สัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	บริษัท บลูคอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโกลลา เทสติ้ง แอนด์คอลล์เซ็นเตอร์ จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรีอุตสาหกรรม จำกัด
3. ความเหมาะสมของ ชั้นปีและ ระยะเวลาในการ ปฏิบัติสหกิจศึกษา	อยากให้ให้นักศึกษาเข้ามาฝึกตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 แต่อาจเป็นการเข้ามาเรียนรู้เบื้องต้น ระยะเวลาสั้น ๆ ก่อน แล้วก็กลับไปเรียนที่มหาวิทยาลัย พอเรียนชั้นปีที่ 3 หรือ 4 ค่อยมาฝึกงานเต็มรูป ถ้าเป็นชั้นปีที่ 4 เทอมสุดท้ายก็ยังดี หลายครั้งเราอยากได้นักศึกษาทำงานต่อเพราะทำงานดีมีความสามารถ แต่ก็ไม่สามารถรับได้ เพราะนักศึกษายังไม่จบ ต้องกลับไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยอีก บางครั้งเราก็ไม่สามารถรอได้ต้องรับพนักงานใหม่เข้ามา	ชั้นปีที่ 3 หรือ 4 ก็ได้ แต่ถ้าเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ก็จะดีกว่าเพราะหลังจากฝึกงานเสร็จบางทีหน่วยงานใดต้องการรับพนักงานใหม่ก็สามารถแนะนำได้ ส่วนจะเป็นภาคเรียนที่ 1 หรือ 2 ก็ไม่น่ามีปัญหาอะไร จำนวนก็สัปดาห์นั้นเห็นว่าสหกิจศึกษาควรฝึกให้เต็มหนึ่งภาคเรียน ก็ประมาณ 16 สัปดาห์ดีกว่าฝึกกระยะสั้น ๆ จะไม่ได้สัมผัสงานเต็มรูปแบบ	น่าจะเป็นชั้นปีที่ 4 เพราะโอกาสและความพร้อมในการได้งานทำมีมากกว่า คือฝึกงานเสร็จในภาคเรียนใดก็พร้อมที่จะเข้าทำงานได้เลย แต่ถ้ามหาวิทยาลัยอยากให้เด็กกลับไปเรียนเพิ่มเติมก่อน จบก็เป็นไปได้อีกทาง แต่มองว่านักศึกษาน่าจะพร้อมเข้าทำงานมากกว่า	ถ้าช่วงเวลาสั้น ๆ ก็เหมือนเข้ามาสังเกตการณ์ไม่ค่อยได้ฝึกงานเป็นชั้นเป็นอัน ทางเรายินดีที่จะรับนักศึกษาฝึกงานเต็มภาคเรียนมากกว่าระยะสั้น ๆ จะได้เห็นความสามารถ ความตั้งใจของนักศึกษาได้เต็มที่ นักศึกษาก็ได้ความรู้โดยตรงเต็มที่เช่นกัน ส่วนชั้นปีที่ฝึกก็น่าจะเป็นชั้นปีสุดท้ายเพราะให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทางวิชาการเต็มที่ก่อนก็น่าจะทำให้การฝึกต่อ ยอดได้ง่ายพร้อมจะเข้าทำงานต่อได้เลยเมื่อจบ	ถ้าเป็นแบบสหกิจศึกษา เห็นว่าอย่างน้อยควรเป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียนเต็ม เพราะนักศึกษาจะได้มีความรู้ความชำนาญในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ถ้าเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ก็จะดีกว่าเพราะนักศึกษาได้เรียนรายวิชาต่าง ๆ มาครบถ้วนแล้ว และหากบริษัทมีตำแหน่งงานว่าง นักศึกษาก็จะมีโอกาสได้ทำงานกับเราต่อไปได้ทันที	ไม่อยากให้มีการฝึกงานระยะสั้น นักศึกษาเพิ่งจะเรียนรู้อันที่รับกลับมหาวิทยาลัย การฝึกงานในระยะ 1 ภาคเรียนมีความเหมาะสมหลายประการเช่น นักศึกษามีความพร้อมทั้งวุฒิภาวะและวิชาการ อีกประการหนึ่งหากทางบริษัทประสงค์จะรับพนักงานใหม่ก็เป็นโอกาสอันดีของนักศึกษาอีกเช่นกันที่ ได้รับการพิจารณาทันที

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็น สัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงาน ใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโกลา เทสติ้ง แอนด์คอลล์เซ็นเตอร์ จำกัด	บริษัท ศักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
3. ความ เหมาะสมของ ชั้นปีและ ระยะเวลาในการ ปฏิบัติสหกิจ ศึกษา (ต่อ)	แทน ส่วนระยะเวลาใน การฝึกงานถ้าเป็น 1 เทอม เต็มก็จะดีมากเพราะจะได้ เรียนรู้งานได้มาก			การศึกษา		

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็น สัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	บริษัท บลูคอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโกลลา เสด็จแอนด์คอลซัลติง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรีอุตสาหกรรม จำกัด
4. การจ่ายค่าตอบแทนหรือการจัดสวัสดิการให้กับนักศึกษา	ณ เวลานี้บริษัท โตโยต้าธนบุรี ยังไม่มีนโยบายในการจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักศึกษาที่มาฝึกงาน แต่ถ้าเป็นแผนกช่างโดยตรงทางบริษัทก็จ่ายค่าแรงให้ตามความเหมาะสม เพราะถือนักศึกษาได้ทำงานในส่วนที่เป็นรายได้ของบริษัทโดยตรง สำหรับสาขาอื่นทางเรามีแนวโน้มที่จะให้ค่าตอบแทนในอนาคตเพราะถือว่ายังก็เป็นการทำงานให้กับบริษัทเช่นกัน ถ้ามีการร้องขอจากมหาวิทยาลัยทางเราอาจมีการพิจารณาให้	หน่วยงาน ททท. ไม่มีนโยบายในการจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักศึกษา แต่ให้เบี้ยเลี้ยงในกรณีปฏิบัติงานนอกสถานที่ และให้ค่าตอบแทนตามโอกาสที่เหมาะสม ซึ่งนักศึกษาหลายสถาบันที่มาปฏิบัติสหกิจศึกษาที่มีความเข้าใจและยอมรับในประเด็นนี้	ทางบริษัทยินดีจ่ายค่าตอบแทนให้กับนักศึกษาที่มาฝึกงานที่นี่ทุกคน ตามความเหมาะสมและตามข้อตกลงเบื้องต้น แต่เราไม่สามารถหาที่พักให้ได้ นักศึกษาต้องจะต้องจัดหาที่พักเอง ซึ่งที่ผ่านมานักศึกษาก็ไม่มีปัญหาใด ๆ ส่วนใหญ่อยู่หอพักหรือไม่ก็อยู่บ้านตนเองแล้วต่างเดินทางมากันเอง	เรื่องค่าตอบแทนทางบริษัทยินดีจ่ายค่าตอบแทนให้นักศึกษาครับ แต่อัตราทำไรนั้นคงแล้วแต่ นโยบายของแต่ละบริษัท สำหรับสวัสดิการอื่น ๆ เรายังไม่มีนโยบายครับเช่นค่าอาหารหรือที่พัก ส่วนใหญ่นักศึกษาในเขตกรุงเทพฯ จะไม่มีปัญหาเรื่องเหล่านี้	การจ่ายค่าตอบแทนทางเราไม่มีปัญหา เพราะถือนักศึกษาเขามาช่วยงานมาทำงาน ดังนั้นการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงทางเราเต็มใจให้ทุกคนตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้เท่าที่ผ่านมาไม่เห็นมีนักศึกษาคนใดร้องขอตั้งแต่ต้น แต่ทางเราจะแจ้งตั้งแต่ต้นว่าทางบริษัทจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้ตามความเหมาะสม ส่วนใหญ่บริษัทต่าง ๆ มักไม่ค่อยมีปัญหาในการให้ค่าตอบแทนนักศึกษาที่มาปฏิบัติงาน	ทางบริษัทยังไม่มีการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้นักศึกษาอย่างเป็นทางการก็จะลักษณะเพราะไม่ได้ตั้งงบประมาณในส่วนนี้ไว้รองรับ แต่หากทางมหาวิทยาลัยแจ้งหรือร้องขอมาทางบริษัทก็ไม่นำมาปัญหาที่ผ่านมาก็ยังมีการร้องขอ ทางเราก็ตระหนักว่านักศึกษามาแบ่งเบาราชการให้กับเรา การจ่ายค่าตอบแทนบ้างตามสมควรก็เป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็น สัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงาน ใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทอิกลา เทสติ้ง แอนด์คอลล์เซ็นเตอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
4. การจ่าย ค่าตอบแทนหรือ การจัดสวัสดิการ ให้กับนักศึกษา	ณ เวลานี้บริษัท โตโยต้า ธนบุรี ยังไม่มีนโยบายใน การจ่ายค่าตอบแทนให้กับ นักศึกษาที่มาฝึกงาน แต่ ถ้าเป็นแผนกช่างโดยตรง ทางบริษัทก็จ่ายค่าแรงให้ ตามความเหมาะสม เพราะ ถือว่านักศึกษาได้ทำงาน ในส่วนที่เป็นรายได้ของ บริษัทโดยตรง สำหรับ สาขาอื่นทางเรามีแนวโน้ม ที่จะให้ค่าตอบแทนใน อนาคตเพราะถือว่ายังไงก็ เป็นการทำงานให้กับ บริษัทเช่นกัน ถ้ามีการร้อง ขอจากมหาวิทยาลัยทาง เราอาจมีการพิจารณาให้	หน่วยงาน ททท. ไม่มี นโยบายในการจ่าย ค่าตอบแทนให้กับ นักศึกษา แต่ให้เบี้ยเลี้ยง ในกรณีปฏิบัติงานนอก สถานที่ และให้ ค่าตอบแทนตาม โอกาสที่ เหมาะสม ซึ่งนักศึกษา หลายสถาบันที่มาปฏิบัติ สหกิจศึกษาที่มีความ เข้าใจและยอมรับใน ประเด็นนี้	ทางบริษัทยินดีจ่าย ค่าตอบแทนให้กับ นักศึกษาที่มาฝึกงานที่นี่ ทุกคน ตามความ เหมาะสม แต่เราไม่ สามารถหาที่พักให้ได้ นักศึกษาต้องจะต้องจัดหา ที่พักเองซึ่งที่ผ่านมา นักศึกษาก็ไม่มีปัญหาใด ๆ ส่วนใหญ่อยู่หอพัก หรือไม่ก็อยู่บ้านตนเอง แล้วต่างเดินทางมากันเอง	เรื่องค่าตอบแทน ทาง บริษัทยินดีจ่าย ค่าตอบแทนให้นักศึกษา ครับ แต่อัตราทำไรนั้นคง แล้วแต่ นโยบายของแต่ละ บริษัท สำหรับสวัสดิการ อื่น ๆ เรายังไม่มีนโยบาย ครับเช่นค่าอาหารหรือที่ พัก ส่วนใหญ่นักศึกษาใน เขตกรุงเทพฯ จะไม่มี ปัญหาเรื่องเหล่านี้	การจ่ายค่าตอบแทนทาง เราไม่มีปัญหา เพราะถือ ว่านักศึกษาเขามาช่วยงาน มาทำงาน ดังนั้นการจ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยงทางเราเต็มใจ ให้ทุกคนตามความ เหมาะสม แต่ทั้งนี้เท่าที่ ผ่านมาไม่เห็นมีนักศึกษา คนใดร้องขอตั้งแต่ต้น แต่ ทางเราจะแจ้งตั้งแต่ต้นว่า ทางบริษัทจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ให้ตามความเหมาะสม ส่วนใหญ่บริษัทต่าง ๆ มัก ไม่ค่อยมีปัญหาในการให้ ค่าตอบแทนนักศึกษาที่มา ปฏิบัติงาน	ทางบริษัทยังไม่มีกร จ่ายเงินค่าตอบแทนให้ นักศึกษาอย่างเป็นทางการ กิจจะลักษณะเพราะ ไม่ได้ตั้งงบประมาณใน ส่วนนี้ไว้รองรับ แต่ หากทางมหาวิทยาลัย แจ้งหรือร้องขอมาทาง บริษัทก็ไม่นำมาปัญหา ที่ผ่านมาก็ยังมีการร้อง ขอ ทางเราก็ตระหนักว่า นักศึกษามาแบ่งเบา ภาระงานให้กับเรา การ จ่ายค่าตอบแทนบ้าง ตามสมควรก็เป็นสิ่งที่ สามารถกระทำได้

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็นสัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโอกลา เทลดีง แอนด์คอลซัลดีง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดีศรี อุตสาหกรรม จำกัด
5. การนิเทศนักศึกษาที่ออก ปฏิบัติสหกิจศึกษา	อยากให้อาจารย์เข้ามา นิเทศนักศึกษาถึง สถานที่จริงบ้าง เท่าที่ ผ่านมาอาจารย์มาดู นักศึกษาน้อยมากหรือ บางเทอมไม่มาเลย อาจารย์บางท่านอาจใช้ การโทรศัพท์ถามได้ จากนักศึกษา ซึ่งไม่ ค่อยจะถูกต้องนัก เพราะเวลาทางเรา อยากจะปรึกษาปัญหา บางอย่างเกี่ยวกับ นักศึกษาก็ไม่สามารถ จะพูดคุยได้ หลายครั้ง สถานประกอบการ ติดต่อเข้ามาวิทยาลัย บางทีก็ไม่สามารถ ติดต่อได้ ดังนั้นอาจารย์	ทาง ททท.จะยินดีมาก หากอาจารย์นิเทศ เข้า มานิเทศการฝึกงานหรือ นิเทศการปฏิบัติสหกิจ ศึกษาได้ถึงสถานที่จริง อย่างน้อยที่สุดควรจะ มานิเทศในสถานที่ ฝึกงานสัก 1 ครั้ง หรือ จะมากกว่าหนึ่งครั้งก็ได้ อาจมาช่วงต้น ๆ เพื่อดู ความพร้อม การปรับตัว และมาอีกครั้งตอนใกล้ จะเสร็จสิ้นเพื่อมา ติดตามผลการ ปฏิบัติงานอีกครั้ง ไม่ ค่อยจะเห็นด้วยกับการ นิเทศทางโทรศัพท์	ทางบริษัทจัดผู้ดูแลหรือ พี่เลี้ยงให้เรียบร้อย คอย ให้งานและสอนน้อง ๆ ตลอดภาคเรียนซึ่งก็ไม่ มีปัญหาอะไร ส่วน อาจารย์นิเทศควรมา นิเทศบ้างอย่างน้อยสัก 1 ครั้งจะมากกว่านั้นก็ ยิ่งดี จะได้เป็นการ ติดตามการปฏิบัติงาน ของนักศึกษาและได้ พูดคุยกับทางบริษัทเป็น การสร้างความสัมพันธ์ อันดีต่อกัน และทำให้ การประเมินผล เที่ยงตรงยิ่งขึ้น การ พูดคุยทางโทรศัพท์อาจ ได้ข้อมูลไม่จริงทั้งหมด	อยากให้อาจารย์นิเทศ เข้ามานิเทศนักศึกษาที่ บริษัทเลยครับ จะได้ พูดคุยถึงประเด็นปัญหา ต่าง ๆ หรือหาแนวทาง พัฒนาให้นักศึกษาหรือ หากทางมหาวิทยาลัยมี อะไรชี้แนะทางบริษัทก็ ยินดีเช่นกัน ถือว่าเป็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน ผมเคย ได้รับเชิญจาก มหาวิทยาลัยให้เป็น กรรมการวิทยากร หลักสูตรทางด้าน สิ่งแวดล้อม ก็ได้ แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นดี ๆ หลาย ประการเพื่อใ้การเรียน	อย่างน้อยอยากให้ อาจารย์เข้ามาดูศึกษาสัก 1 ครั้ง ซึ่งอาจเข้ามา ตอนช่วงต้น ๆ ก็ได้ อย่า โทรศัพท์เลยครับ มาถึง สถานที่จริงจะได้ ติดตามตรวจสอบสภาพ การทำงานและแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (ถ้ามี) ให้กับนักศึกษา อย่างไรก็ตามทางบริษัท ก็ได้ให้ความดูแล นักศึกษามาก่อนที่อยู แล้ว หรืออาจารย์จะเข้า มา 2-3 ครั้งทางเราก็ ยินดีให้ความร่วมมือ ไม่ ควรนิเทศทางโทรศัพท์	ทางบริษัทยินดีให้ความ ร่วมมือในการนิเทศงาน นักศึกษาอย่างเต็มที่ จะ มานิเทศก็ครั้งก็ได้ ไม่มี ปัญหาอะไร การได้มา พบปะพูดคุยกับทาง บริษัทก็น่าจะเป็นสิ่งที่ดี จะได้มีโอกาสพูดคุย ปรึกษา แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและ กัน จะได้เห็นสภาพจริง ในการทำงานของลูก ศิษย์ เมื่อส่งมาฝึกงาน แล้วอาจารย์อย่าได้ เกรงใจในการมานิเทศ นักศึกษา

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็นสัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโอกลา เทสต์ติ้ง แอนด์คอลล์ซิ่ง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดิ์ศรี อุตสาหกรรม จำกัด
5. การนิเทศนักศึกษาที่ออก ปฏิบัติสหกิจศึกษา (ต่อ)	ควรจะมีเข้ามาในเทสอย่างน้อย 1-2 ครั้ง โดยติดต่อแจ้งทางบริษัทล่วงหน้า เพื่อทางบริษัทจะได้จัดสรรช่วงเวลาได้ถูกต้อง			การสอนมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริง		

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็นสัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโกลดา เทลติ่ง แอนด์คอลล์ติ่ง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดีศรี อุตสาหกรรม จำกัด
6. การประเมินผลการ ปฏิบัติสหกิจศึกษา	การประเมินปัจจุบันก็ อิงตามแบบฟอร์มที่ นักศึกษาเตรียมมาจาก มหาวิทยาลัย ซึ่งบาง หัวข้อก็ประเมินยาก ค่อนข้างเป็นนามธรรม เช่น การประเมิน คุณธรรมจริยธรรม ถ้า หากเน้นประเมินในรูป ของการปฏิบัติงานเชิง ประจักษ์ก็จะง่ายขึ้น โดยดูจากผลงานหรือ ความสำเร็จของงาน หากจะประเมินจาก เอกสารการรายงานผล การปฏิบัติงานก็คงทำ ได้ ส่วนผลการประเมิน เป็นเกรดก็ชัดเจนดี	ประเด็นนี้ น่าจะกำหนด โดยทางมหาวิทยาลัย แต่ถ้าให้หน่วยงาน ประเมินก็คงประเมิน เป็นคะแนนในแต่ละ ส่วน แต่สัดส่วนคงจะ มากกว่าในมหาวิทยาลัย เพราะนักศึกษามา ปฏิบัติงานนอก มหาวิทยาลัย ดังนั้นควร ให้ทางหน่วยงาน ได้ให้ คะแนนในสัดส่วนที่ มากกว่าอาจารย์นิเทศ ทั้งนี้ น่าจะพูดคุยตกลง กันให้ชัดเจนถึง รายละเอียดในการให้ คะแนน	บริษัทดูจาก ผลการปฏิบัติงานจริง ของนักศึกษาตามที่ ได้รับมอบหมาย หาก ตอบสนองตามที่ คาดหวังก็ถือว่าผ่าน ทางบริษัทก็ไม่ได้ตั้ง ความคาดหวังสูงมาก ยังมองว่าเป็นนักศึกษา อยู่ ทางบริษัทคิดว่า อยากให้ให้นักศึกษาได้ เรียนรู้มากกว่า ส่วนการ ประเมินเป็นเกรดหรือ ค่าระดับผ่าน คิดว่าเป็น เกรดก็จะได้มี แรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของนักศึกษา มากขึ้น	การประเมินผล น่าจะ เป็นการประเมินร่วมกัน ทั้งสองฝ่าย ส่วนใหญ่ ทางมหาวิทยาลัยจะเป็น ผู้กำหนดสัดส่วน คะแนน เท่าที่เห็นจะให้ สัดส่วนทาง สถาน ประกอบการมากกว่า ทางอาจารย์นิเทศ บริษัทมักจะไม่ค่อยมี ปัญหาเท่าไรเพราะได้ เห็นการปฏิบัติงานของ นักศึกษาอยู่ตลอดเวลา ส่วนทางอาจารย์นิเทศ จะมอบหมายงานอื่น ๆ ให้นักศึกษาทำเพิ่มเติม ก็เป็นการดีเช่นเห็น นักศึกษาบางคนทำ เอกสารรายงานการ	ให้เป็นเกรด A-E ก็ได้ เพราะนักศึกษาก็ได้ ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ แต่ทั้งนี้ระบบการให้ คะแนนต้องมีมาตรฐาน เข้าใจตรงกันทุกฝ่ายทั้ง อาจารย์นิเทศ นักศึกษา และบริษัท เช่น ให้ บริษัทประเมินสัดส่วน เท่าไรอย่างไร แล้ว อาจารย์นิเทศจะให้ เท่าไรอย่างไร ซึ่งในที่นี้ เห็นว่าทางบริษัทอาจ ต้องให้เยอะหน่อย เพราะนักศึกษายู่กับ เราวันละหลายชั่วโมง ในส่วนของอาจารย์ก็ อาจให้ในรายงานหรือ การเสนอผลงานของ	การกำหนดเป็นเกรดก็ น่าจะเป็นสากลดี แต่ก็ ควรชี้แจงให้นักศึกษา เข้าใจว่ามีการแบ่ง สัดส่วนคะแนนอย่างไร ระหว่างอาจารย์นิเทศ กับสถานประกอบการ แต่ส่วนใหญ่ในส่วน ของสถานประกอบการ มักจะ ไม่ค่อยมีปัญหา อะไร นักศึกษาสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายได้ดี สรุปว่า ต้องทำความเข้าใจให้ ตรงกันให้เป็นที่ยอมรับ ของทุกฝ่ายในการให้ คะแนน

ตารางสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

สถานประกอบการ ประเด็นสัมภาษณ์	บริษัทโตโยต้า สำนักงานใหญ่ธนบุรี	การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	บริษัท บลู คอนซัลแตนท์	บริษัทเอสจีเอสจำกัด	บริษัทโอกลา เทสต์ติ้ง แอนด์คอลล์ซิง เซอร์วิส จำกัด	บริษัท สักดีศรี อุตสาหกรรม จำกัด
6. การประเมินผลการ ปฏิบัติสหกิจศึกษา (ต่อ)	ทั้งนี้คงต้อง ประสานงานกันอย่าง เคร่งครัดระหว่างผู้ ประเมิน		แต่การให้คะแนนเป็น เกรดคงต้องระมัดระวัง เรื่องเกณฑ์ต่าง ๆ ชัดเจน นักศึกษาเข้าใจ และยอมรับตามนั้น	ปฏิบัติงานเพิ่มเติมเป็น ต้น ประเด็นการตัด เกรดก็ตัดเกรดเป็น ระดับ A B C D ก็น่าจะ เป็นมาตรฐานดี	นักศึกษาก็ได้ฝึกทาง	

ภาคผนวก ข
สำเนาประกาศนียบัตร

EDITH COWAN UNIVERSITY

WESTERN AUSTRALIA

Phadet Kakham

HAVING FULFILLED ALL REQUIREMENTS PRESCRIBED BY THE UNIVERSITY
HAS THIS DAY BEEN ADMITTED TO THE AWARD OF

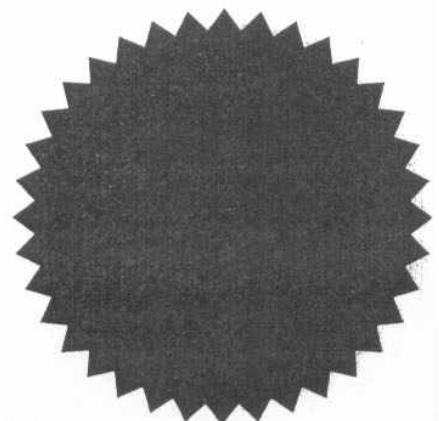
GRADUATE DIPLOMA OF SCIENCE (INTERDISCIPLINARY STUDIES)

Hendy Coust

CHANCELLOR

K.O. Cox

VICE CHANCELLOR

THE GRADUATION SEAL OF EDITH
COWAN UNIVERSITY WAS HERETO
AFFIXED ON THE SIXTEENTH DAY

**CERTIFICATE OF ATTENDANCE
PRESENTED TO**

**Assistant Professor
Phadet Kakham**

TO ACKNOWLEDGE COMPLETION OF A

SENIOR ADMINISTRATION COURSE

AT EDITH COWAN UNIVERSITY
PERTH, WESTERN AUSTRALIA

23 – 27 March 2009

Handwritten signature of Supol Wuthisen in black ink.

Associate Professor Supol.Wuthisen
President
Bansomdejchaopraya Rajabhat University

Handwritten signature of Jim Cross in black ink.

Associate Professor Jim Cross
Associate Dean International
Faculty of Computing, Health & Science

Dated: March 2009

Dated: March 2009

ภาคผนวก ข

หนังสือตอบรับและสำเนาบทความวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่

ที่ ศธ ๐๕๔๖.๑๑/ว๐๐๒๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อำเภอเมืองสุรินทร์
จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

๒๑ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง ตอบรับการส่งบทความ

เรียน ผศ.เผด็จ กำคำ

ตามที่ ผศ.เผด็จ กำคำ ได้ส่งบทความวิจัยในหัวข้อเรื่อง "รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร" เพื่อนำเสนอในงานประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ นั้น

บัดนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้รับบทความเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิอ่าน เพื่อปรับแก้บทความที่จะนำเสนอต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวฉนิต รัตนรวมการ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รักษาราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๔๐๔-๑๕๕๖

E-mail : Thipvb@hotmail.com

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายเผด็จ กำคำ
วัน เดือน ปี เกิด	27 สิงหาคม 2507
ที่อยู่ปัจจุบัน	464/28 ซ.เพชรเกษม 48 แขวงบางค้อวัน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2529-2537	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม อ.เชียงคำ จ.พะเยา
พ.ศ. 2537-ปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2549-2556	รองผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2556-ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2543	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษใน ฐานะภาษาต่างประเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2548	ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง สาขาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2550	Graduate Diploma of Science (Interdisciplinary Studies) Edith Cowan University. Perth Australia.
พ.ศ. 2557	ศึกษาดูระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การศึกษาเพื่อการ พัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา